Euagatoꝛium modus p̄dicandi Sermones.xiii. Michaelis de Hungaria vniuerſales cū applicatõibus thematū perutilibus de tēpoꝛe ⁊ de ſanctis: omni tempoꝛe pꝛedicabiles.

Sermo de paſſione domini noſtri Ieſu xpi.

Sermones electiſſimi de Roſario beate Marie. Et de ſācta Anna eius matre.

Paſſio domini noſtri Ieſu xpi: ex quattuoꝛ euangeliſtis diligentiſſime collecta.

BRITISH MUSEUM

Modus predicandi.

¶ Incipit tractatus de modo predicandi ⁊ extendendi diuerſas materias per colores rhetoricales valde vtilis ⁊ neceſſarius.

Contentio eſt color q̄ conficit ex contrarijs q̄n predicator cōtendit cū auditoribus predicationē. Verbi gr̄a. O homo liber es: ⁊ te ſeruū feciſti. q̄ facis pctm̄ ſeruus es pcti. ſolutus es: ⁊ vincula queris. Nunꝗd auis querit laqueū. piſcis hamū. mus cattū. lupus foueā. lepus canē? Auis capta: odit ipſuȝ granū ꝓpter qd̄ capta eſt. ⁊ dū vna capit cetere fugiunt. Et tu q̄ captus es ꝑ pctm̄ a diabolo: nō odis pctm̄ ⁊ illic vadis vbi vidiſti plurimos cecidiſſe. Vel aliter. Tu viuere vis: ⁊ tu ꝓ morte laboras. nunꝗd herba petit ardorē. terra ſiccitatē. vinea grādinem. ventū arbor onuſta. Vel ita. Q̄n debes pugnare arma deponis. arma ſunt virtutes. hoſtes ſunt aīe vicia. Vn̄ cū īpugnaris a vicio gule vel luxurie: appone arma. ſ. caſtitatis ⁊ abſtinentie: ⁊ ſic de alijs. Multi pugnādo prebēt arma hoſti. ſicut guloſi dant arma carni: q̄ eſt inimica aīe. et pctōr dat arma diabolo q̄n peccat. nihil eū facit fortē ⁊ armat contra nos niſi pctm̄. Vn̄ carni das arma tanq̄ ligna foco. fimū agro. irrigationē plāte. Sed ſubtrahe ligna foco: ſi vis extinguere flāmas. Vel ita. Pax eſt: ⁊ inſidias ſuſpicaris. Sicut auarus q̄n videt pauperē ad oſtiū: ſuſpicat̄ furē. q̄n videt diuitē: ſuſpicat̄ predonē. Tales errāt. q̄ ꝓpter ſonitus fili. ſtrepitus muriū. latratus canum: illic trepidāt vbi nō eſt timor. Vel ita. Q̄n debes dormire vigilas. ſicut fures quos inopia. auari quos abundantia non ſinit dormire. Item in luctu rides, inter conuiuia luges. Pax eſt ⁊ bella cupis.

bella pro pace precaris.

DEſcriptio eſt qñ ſepius idē verbū repetit. ſicut. Quis te priuat regno: peccatū. quis te facit inſtabilē: pctm̄. quis aufert tibi pacem cordis: pctm̄. ⁊ ſimilia. Itē ꝗs te creauit: deus. ꝗs te redemit: deus. quis te iudicabit: deus. ꝗs te dānabit: deꝰ vel ſaluabit: deus. ⁊c̄. Uel qñ plura reiterat ꝑ vnū interrogatiuū: ⁊ in fine dat vnā rñſionē. vt ſic. Quis vehemēter iuſticia claruit. ꝗs vehemēter amoribus exarſit. ꝗs helenā rapuit. ꝗs igne ferroqꝫ cādētē troyā euertit. Alexander ꝓfecto q̄ Paris dr̄. Si vis metaphorā vt ſupra in colore contentōis. Quia ſm̄ ꝙ pctm̄ aufert pacē cordis: ⁊ hoſtis eſt ⁊ latro eſt ⁊ aduerſarius ⁊c̄.

DUbitatio eſt qñ predicator diſſimulat ſe dubitare de aliquo: lꝫ nō dubitet: ſed quaſi dubitare videt dū ꝓponit aliqua dubitabilia: ⁊ poſtea ſoluit. Et hoc dupliciter. Primo cū dicit. Quid faciā? ſi reprehēdo pctōrem dure deterior efficit: ſi molliter contēnit: ſi taceo ledo cōſciam meā. Quid faciam Tūc ponit ſolutionē. Plus volo ⁊ debeo corrigere: ꝙ̄ cōſcientiā mea ledere. Uel ita. O pctōr: ꝗd facies ſi ꝑſeuerauerís in pctō punieris in inferno: priuaberis paradyſo. Si penitētiā egeris: hic eris abſqꝫ gaudio: cōfectus dolore atqꝫ ſuſpirio. Quid facies? Tūc ſolue. Melius ⁊ ſecuriꝰ eſt hic plāgere ⁊ dolere: ꝙ̄ in iferno. Aliter. Quid faciet deus: ip̄e amat eos a ꝗbus cōtēnitur. dñs eſt ⁊ nō timet. vocat hoīem ⁊ nō reuertit. minat et deſpicit. Quid faciet de talibus. Tūc ſolue. Faciet eis tanꝙ̄ dñs ſeruo. q̄ nec ꝑ mollia nec ꝑ dura corrigit verba: ⁊ ſic de aliis. Scḋo mō ꝓponit queſtio: ⁊ ex vtraqꝫ parte ꝓponunt̄ dubitatōes: ꝛ poſtea ſoluuntur. Verbi gr̄a. Dubitari ſolet vtrū creatura aliqua ſuffeciſſet ad redimēdū mūdū. Si ſic: quare deus incarnatus fuerit ꝛ nō angelus eiꝰ. Si nō. quare ergo tm̄ redēptiōez mūdi differre voluit. Tūc ſolue ponēdo cauſas quare ip̄e ꝛ nō alius venit. Si alius ſuffeciſſet hō hr̄e poſſet occaſionē nō ſeruiēdi deo: ſi ab alio redemptus fuiſſet.. Vel qꝛ nō potuit hoīem melius attrahere ſeu cōueniētius ꝙ ꝑ mortē ſuā. Vel ꝓpter ydolatriā: vt dicit Auguſtinus. Vel vt ſubſtātia hoīs ſanaretur: ꝛ ſimilia.

Contractus eſt color qñ predicator ex duabꝰ diuerſis rebus alterū breuiter ꝛ facile affirmat. Verbi gr̄a. Qñ alienū tibi fidelē inuenies ſi fueris tuus hoſtis. Qui ſibi neꝙ eſt: cui bonus. Si ꝓximū quē vides nō diligis: deū quē nō vides quō diligere poteris. Qui ſibi nō parcit: mihi vel tibi quō parcet Qui diuulgat ꝓpria: credis ꝙ tua celet. ꝛc̄.

Additio eſt cū predicator aliquā auctoritateꝫ dicit: ꝛ qđ ſibi minus dictū eſt de ſuo implet ꝛ ſupplet. Verbi gratia. Qui ſe exiſtimat ſtare: videat ne cadet. Beatus Paulus non poſuit aliquos pedes in quibus ſtare debꝫ homo ne cadat. Sic qđ ipſe non poſuit: oportet me alibi querere. ꝛ ſic introduco aliā auctoritatē. vel de ſenſu meo pono duos pedes: in quibus dum ſtat homo non cadit. Unde Eccl̄. Sic in iuſticia ꝛ timore. Et alibi. Quecunqꝫ ſcripta ſūt ad noſtram doctrinā ſcripta ſunt. plus dico. immo ſcripta ſunt ad noſtram conſolationem: ammonitionem: correptionem: ꝛ ſimilia. Et ſic de quolibet membro poteris proſequi.

OCcupatio est cū nos dicimus preterire vel nescire vel nolle dicere id qđ maxime tunc dicimus. verbi gr̃a. Cum predicator nihil hꝫ plus vel scit dicere. vel forte nō habet in memoria q̄ tunc dicenda erāt: caute excuset. de hac festiuitate essent multa dicēda. sed qꝛ modo fatigate sunt aures vestre ⁊ nō sufficit tēpus: ideo ad finē ꝓpero. Vel aliter. Qñ nihil plus scit loqui de aliqua materia: de hac materia nolo plus loqui modo: qꝛ ad alia tendo que forte sunt nobis vtiliora. Et tunc incipit dicere de quacūqꝫ materia vult ⁊ sic caute transfert se de materia ad materiā. Vel aliter. Quādo loquitur de aliquo festo: tunc dicit. Heu nescio loqui que expedirent animabus vestris: vnde potius ⁊ securius est mihi tacere q̄ loqui: qꝛ forte non libenter auditis. Et per hoc excitat auditores ad deuotionē: ⁊ facit attentos. Unde sepe respondēt. Dñe dñe nos libenter audimus. Item hac vtimur cum res plane dici non potest. vel cū abhominabilē rē dicere volumus. Exempli gratia. Non dico ego vos vsurarios fore: sed facta probant. nō ego vos condēno: sed opera vestra. Vel sic. Qđ ad me non pertinet taceo. rapinas. zodomias ⁊ cetera flagitia vestra ⁊c̃.

INflexio est qñ gradatim ꝓcedit in oratiōe. Sicut. Dñs monet: īmo iubet: īmo cogit ut redeamus ad deū. Vel ita. Charitas exposcit: immo obedientia exigit: īmo precipit vt loquar. vel sic. Quid nequius diabolo: vir malus. quid nequius viro malo: mala femina. femina aūt nihil. vel sic. Quācūqꝫ vides mulierē illam diligis. ⁊ quā diligis illam cupis. ⁊ quaꝫ cupis illā allicis. ⁊ quā allicis illam decipis.

per colores rhetoricales.

Conuerſio eſt qñ auditores iã exaltat: iã humiliat: iam laudat: iã vituperat. Sicut. O q̃ pulchra es ⁊ fuiſti chorea tanq̃ imago in pariete depicta. placuiſti amico. diſplicuiſti deo Es pulchra: expecta parũ ⁊ nõ eris. Es diues: lauda fortuntũ. nobilis honorifica parẽtes: q: ſi retraxerint manũ miſer eris. Uel aliter. Jam es homo ſanus: iã infirmus: iã fortis: iã debilis: iam viuus: iam mortuus: ⁊ ſilia.

Prouerbium eſt. qñ aliud eſt vel quid eſſe poteſt ꝑ breuius oſtendit ſic ꝓuerbiũ. Eſt adoleſcens iuxta viã ⁊c̃. Prouerb. iij. Qui male conſueſcit dũ vult dimittere nequit. Prouerb. iij. Cui ſatis eſt qȯ habet ſatis conſtat illum habere. Cui nihil eſt qȯ habet ſatis illum conſtat egere. Item canis ĩ feno iacens non comedit fenũ: ⁊ eos qui volunt accipere non permittit eis. ſic auarus bonis q̃ poſſidet nõ vtitur: ⁊ tamen aliis non largitur.

Exclamatio eſt. qñ cũ clamore: dolore: vel indignatione fit ſermo. ⁊ q̃ ex rerũ aut ꝑſonarum cõmemoratõe in ſignificationẽ doloris vel admiratiõis prorũpit. Exẽplũ de rebus. vt O ſi parietes noſtri loqui poſſent: dicerent vos hanc eccleſiã milleſies violaſſe. Exemplũ de ꝑſona. Ue te nunc alloquor a pctõre. vel ſic. Heu me: q̄d erit de pctõribus cũ dñs ad iudicandũ venerit. Heu me inique egimus: iniquitatẽ fecimus. Heu me ieſu xp̃e ꝙ nos contemnimus quos tuo ſanguine redemiſti. vel ita. O pctõr quid facies in die illa qñ celi mouendi ſunt ⁊ terra. vel ita. Utinã velimus redire ad deum vnde receſſimus. vtinã recognoſceremus nos ⁊ peccata que fecimus.

Tranſitio eſt qn̄ breuiter oſtendit qđ dictum eſt: ⁊ breuiter ꝓpōit. ſic. Modo audiſtis quō amād̄us eſt deus: ſcꝫ in toto corde ⁊ tota aīa Et ſubiungit poſtq̄ illud exponit. Modo illud audite etiā quō ſit timendus. ⁊ tūc loquatur de timore ⁊c̄. Et habet locū cōīter vbi alia incipit ſententia.

Concluſio eſt qn̄ corā audientibus argumēta incipit ⁊ cōcludit ſic. O homo tu dicis. ego ſuꝫ iuſtus: ergo facis iuſticiā. ⁊ ſi facis iuſticiā reddis vnicuiqꝫ qđ ſuū eſt. vel ita finaliter male viuis: ergo male morieris. ſi bene vixeris bene morieris.

Correctio eſt que tollit id qđ dictū eſt: ⁊ pro eo id qđ magis idoneū videt̄ exponit hoc pacto. Auarus eſt ſentina mali: ⁊ nō tm̄ ſentina mali ſed etiā infern⁹: ⁊ non tm̄ infernus: ſed etiā diabolus ⁊ ſil'ia. Vel ita. Mulier eſt via qua itur ad infernū. ⁊ non tm̄ via: ſed etiā os inferni. ⁊ nō tm̄ os inferni: ſed etiam clauis. ⁊ nō tm̄ clauis: ſed etiā porta inferni: ⁊ ſil'ia.

Laudatio ſub qua cōprehēdit̄ ironia. Vn̄ duplex: ſcꝫ vera ⁊ falſa. Fallaciter laudat paulus dicens. Vos nobiles: nos aūt ignobiles. nos infirmi vos aūt fortes. Laudat vere cū dicit. Grās ago deo meo: q᷑ fides veſtra anūciat̄ in vniuerſo mūdo. ⁊ ſil'ia. Diligo vos ⁊ laudo: quia libenter verbū dei auditis: ⁊ timetis: ⁊ conſimilia.

Reprehēſio eſt qn̄ reprehendit̄ ignorātia alicuius: vel negligētia: vel neqcia: ⁊ ſil'ia. partim laudat̄ ⁊ partī reprehēdit̄. vt ibi. Scio oꝑa et labores ⁊c̄. ſed nō ignoro ſcelera tua ꝗbus te defedaſti Et ibi. Laudo in vobis q̄ libēter verbū dei auditis: ſed per coloꝛes rhetoꝛicales.

hec repꝛehẽdo: qꝛ nõ retinctis: ⁊ ope nõ completis ⁊c̄.

Affectus dr̄ cũ oſtendit ꝙd efficiat res. ſiue in bono ſiue ĩ malo. Verbi gr̄a. O homo tu peccaſti: ⁊ quid habes modo ex hoc? certe excluſus es a paradyſo: apertus eſt tibi infernus: incurriſti doloꝛẽ aĩe ⁊ coꝛpoꝛis. ⁊ ſimilia. Vel ſic. Et me ledebas ⁊ tibi non pꝛoficiebas. ⁊ ſuper hoc meos inimicos letificabas: ⁊ ſic de aliĳs.

Eſt etiaȝ coloꝛ qñ nequicia hoĩs dr̄ in genere. Vt ille ꝙ fecit ſtudeat decetero pꝛecauere. Sicut delictũ alicuius fratris repꝛehendit in capitulo in cõi: ſic. Nos debemus eſſe plus humiles ⁊ patiẽtes: ⁊ ſil̄ia. Vel aliter. Molliter aſſeris: fallaciter inſidiaris: inquiris blande ꝓdis delicta nephande.

Deſcriptio eſt coloꝛ alius: ꝙ rerũ cõſequentiã cõtinet ꝑſpicuã ⁊ lucidã cũ grauitate expoſitionẽ. vt Niſi iſtũ iudices reũ moꝛtis iudicent ⁊ dãnent. vt fera ⁊ truculenta vrſa vrbem ⁊ ciues vaſtabit. Vel ſic. Niſi vitam tuã emendaueris: vitam eternam que eſt vita anime ⁊ coꝛpoꝛis non poſſidebis. Require paulo poſt in octo modis.

Conduplatio eſt cũ dr̄ aliqđ verbũ: ⁊ interpoſitis aliĳs iterũ repetitur ad cõmendationẽ illius rei de qua loquitur. Sicut. Vtinam velimus nos recognoſcere: quia peccauimus. ne nobis et huiuſmodi contingat ⁊c̄. vtinam velimus ⁊c̄.

Cauſa eſt cũ ꝑ ratiocinationẽ poſcimus nobis rationẽ vel explanationẽ vniuſcuiuſqꝫ rei. verbi gr̄a. Quare non audiunt peccatoꝛes libenter verbũ dei: quia docet contẽnere qđ ipſi diligunt: ſcꝫ diuitias:delicias:⁊ hmōi. Et quia docet diligere quod ipſi odiunt:ſcʒ paupertatem:caſtitatem ⁊c.

AD dilatandū thema ⁊ ad inueniendū diuerſas vias in themate. iſta quattuoꝛ ſunt inquirenda in ſermone:ſcʒ qualitas:quātitas: locus:⁊ tēpus. verbi gr̄a. Querite dn̄m dū inueniri pōt. Primo pone qualitatē qualiter querēdus ſit dn̄s. ſuppone timoꝛe:amoꝛe ⁊c. ecce qualitas. Quantū.i. quō q̄rēdus. ſuppone diligēter:frequēter:pſeuerāter. Ubi.i. quo loco. ſuppone in eccl'ia:nō in foro vel theatro. Qn̄ i. quo tēpoꝛe. ſuppone in hoc mūdo:non in futuro:qꝛ ſi hic nō queſierit:in futuro nō inueniet. ⁊ ita de ꝯſilibus Itē qdā querūt dn̄m ⁊ nō inueniūt:qꝛ quō querendus eſt nō querūt. Aliud exēplū:vt Diliges dn̄m deū tuū. ſtatim pone qualiter diligēdus eſt. ſcʒ ex toto coꝛde: in quantū ex toto coꝛde:⁊ ita ꝑ totū intelligas quātū potes. Et diuide qualitatē in mēbꝛa ſic. Querēdus ē dn̄s tribus modis. ſcʒ coꝛde:oꝛe:⁊ opere. Nota etiā tria tēpoꝛa:preſens:preteritū ⁊ futurū:q̄ in oī ſermone locuʒ habēt. Triplex eſt aūt negociū in tp̄ibus. Aliqn̄ in verbo cū noīe. verbi gr̄a. Unicuiqʒ data eſt gr̄a. Eſt gr̄a q̄ eſt data:⁊ gr̄a q̄ dat:⁊ gr̄a q̄ adhuc dabit. Aliqn̄ ī verbo ſine noīe. verbi gr̄a. Multi dn̄m q̄ſierūt:⁊ multi quotidie querūt:etiā multi adhuc querēt:⁊ hoc in futuro: et tūc iūctū eſt a qbus inueniat. ⁊ iō mō querēdus eſt qn̄ inueniri pōt. Aliqn̄ etiā in ip̄is tp̄ibus.i. in ip̄is ſignatꝭ fit negociatio. verbi gr̄a. Vigilare debem⁹ ꝓ preteritis malis q̄ fecim⁹: ꝓ p̄ntibus bonis q̄ omittimus: ꝓ futuris vt caueam⁹. qꝛ de hoꝛa moꝛtis incerti ſumus. Preterea notanda ſunt noīa reſpectiua.i. q̄ reſpectū habēt ad aliud.ſicut plenū dicitur reſpectu ad aliud vacuum ſcʒ finis reſpectu principij.verbi gr̄a.Gaudiū veſtrum ſit plenū.ecce plenū.tranſfer te ad ſemiplenū ⁊ vacuū Itē omne gaudiū exiſtimate Eſt gaudiū nullū.eſt gaudiū aliqd.⁊ eſt gaudiū omne. Nullū eſt gaudiū tp̄ale. Amos.Qui letamini in nihili.Gaudiū aliqđ eſt gaudium ſpūale Gaudiū oē eſt gaudiū eterne.Gaudiū oē đr reſpectu qđ eſt aliqd.⁊ aliqđ đr reſpectu qđ eſt nihil. Itē Numeri.xxiij.Fiant nouiſſima mea hoꝝ ſilia. ecce finis.q̄re principiū ⁊ mediū:⁊ dic.Oēs optamus bonū finē:⁊ pauci optāt bonū principiū.vel ita de alijs.Nota etiā qualiter q̄libet res acquirat:retineat:⁊ augmētet:minuat vel finiat.verbi gr̄a.Fornicatio acquirit ꝑ malā cōſuetudinē:cōtinuatōem ⁊ cōſenſum. Ebrietas ꝑ vinū multū potatū ⁊c̄.Itē fornicatio retinet ꝑ amorē ⁊ cōſuetudinē.augmētat ꝑ gulā.minuit ꝑ abſtinentiā. finit.i.deſerit ꝑ deteſtatōem.⁊ ſic de alijs.

Octo modis pōt thema dilatari.Primo per deſcriptionē quadrupliciter: ſcʒ qualitatē. quātitatē.locū.⁊ tēpus.i.qualis ſit res:quāta ſit:vn̄ ⁊ qñ.Qualis:bona vel mala.Et hec deſcriptio fit ꝑ accidētia.verbi gr̄a ſic.Dn̄e deus:aperi nobis:dn̄e benigne:pie:miſericors:ſuauis ⁊ mitis aperi nobis.Quāta ſit res.vt Iſa.i.ſic.Vocaui ⁊ rēnuiſtis. dn̄s magnus et nō paruus.vel minimus.immo maximus q̄ vocat nos Hec etiā deſcriptio fit in prima vel ſcđa ꝑſona ſic.Ego ſto ad oſtiū ⁊ pulſo.⁊ nō tantū ego:ſed pater ⁊ ſpūſſanctus ſtant ⁊c̄.In ſcđa.Tu es xp̄s filius dei.⁊ non ſolū tu:ſed etiam quilibet iuſtus per gratiā ⁊ adoptionem. Et nota ꝙ hec deſcriptio q̄ fit in prima vel ſcđa ꝑſona conuenit deo ⁊ rationali creature vt angelo: diabolo: ⁊ hoi: niſi penitus improprie velis loqui. Verbi gr̄a. Infelix peccatū ꝙ me ad tantā penā obligaſti. O iniqua vſura que hominem excludit a regno dei.

DE deſcriptiōe loci. Nota ꝙ aliqñ res deſcribit ꝑ locū. aliqñ locus ꝑ rem. i. ꝑ ea q̄ ſiūt in loco. Locus ꝑ rem: verbi gr̄a. Ve terre: quia deſcēdit ad vos diabolus. Diabolus deſcendit de celo vbi eſt gaudiū multiplicitas: pacis ſecuritas: dilectio ſine ſimulatōe ⁊c̄. Res ꝑ locū ſic. Vigilate. dñs terreſtrium celeſtiū ⁊ īfernoꝝ dicit nobis vigilate. Nota ꝙ etiā deſcriptio loci conuenit tm̄ deo/angelo/hoī/ ⁊ diabolo. Et his quattuor locis/celo/mūdo/purgatorio/ ⁊ īferno Deſcribi etiā pōt res ꝑ tēpus: vt cū iudas exiuit de cōſortio dñi dr̄. Erat aūt nox. qꝛ q̄ male agit odit lucē ⁊c̄. Eſt ⁊ alia deſcriptio ꝑ effectū ⁊ oꝑa eius q̄ deſcribit. ⁊ hec ſemꝑ fit ꝓnoīe qui. ꝑ oēs caſus ⁊ ꝑ oīa genera. ſicut hic. Jeſus q̄ aſſumptus eſt a nobis in celū ſic veniet ⁊c̄. Marci. xvi. Vel hic. Jeſus q̄ venit de celo ad terrā: terra factus eſt ꝓpter terrā. Vel hic. Jeſus q̄ venit ſaluare pctōres. q̄ natus eſt de virgine. q̄ fecit oīa nob̄ q̄ paſſus eſt ꝓ nobis. cuiꝰ ſunt oīa. a q̄ ſūt oīa. quē adorāt oīa. ⁊ ſic de aliīs. Notificat̄ etiā thema ꝑ diffinitōēꝫ q̄ duplex eſt: ſcꝫ ſtricta ⁊ lōga. Stricta qñ diſcernūt virtutes ⁊ vicia. verbi gr̄a. Vera iuſticia eſt reddere vnicuiqꝫ qđ ſuū eſt. ⁊ hoc fit ꝑ ſubſtātialia: ſine q̄bus non pōt ſtare virtus vel viciū. Larga fit ī oībus verbis circa infinitiuū. verbi gr̄a. Querite dñm dū inueniri pōt. Aliud eſt deū querere: aliud a deo queri. Dñs ei querit multos q̄ eū nō querūt ⁊c̄. Itē Amauit eū dñs. alis eſt amare deū: ꝛ aliud eſt amari a deo. Dn̄s enim multos amat q̄ eū non amāt. Et inde pōt intrare diuerſas vias thema dilatando. Itē notanduȝ eſt in oī themate actio ꝛ paſſio .i. res q̄ agit ꝛ q̄ patit᷑. qualiter ſe habeat agēs erga patiēs: ꝛ ecōuerſo erga agēs. Verbi gratia. Amauit eū dn̄s. hic dn̄s agit q̄ amat. ꝛ hō patit᷑ q̄ amatur. Modo nota quō ſe habeat amās ad amatum. hoc eſt idē velle ꝛ idē nolle. libēter eū audire. videre. alloq̄ ꝛ bene de abſente loq̄. mittere ei q̄cq̄d pōt. ꝛ ꝓpugnare cōtra inimicos. Et hoc modo pōt hr̄e diuerſas vias dilatandi thema. Itē quō ſe habeat trahens ad trahētē. q̄ trahit: ꝛ q̄ trahit. vt ibi. Nemo venit ad me niſi pr̄ meus traxerit eū. Vn̄ multi trahunt᷑ q̄ nō ſequunt᷑. Dicūt eni. Trahe me poſt te: ꝛ nolūt eū ſequi. ꝛ his ſil̄ia.

SEcundus principalis modus fit ꝑ diuiſioneȝ: q̄ aliq̄n̄ fit ꝑ ſe ꝛ in ſe. Verbi grā. Timete dn̄ȝ. Eſt timor mūdanus/humanus ꝛc̄. Itē beati pauperes. Eſt pauꝑtas coacta: eſt voluntaria. ꝛ ſic de aliĳs. Itē inuenies vbiq; copulā: q̄ diuidit vbiq; ꝛ diuerſa copulat. Ibi habemus q̄druplicē diſtinctionē ꝛ valde bonā. ꝛ hoc pauci attendūt. verbi grā. Abĳciamus opera tenebraꝝ: ꝛ induamur arma lucis. hic habeo copulā. Dic ergo ſic. Quidā abĳciunt oꝑa tenebraꝝ: ꝛ tn̄ nō iduūt arma lucis .i. nō faciūt bona. Ecce primū mēbrū. Quidā aūt induūt arma lucis .i. bona faciūt: ſȝ nō abĳciūt opera tenebrarū: qꝛ nō deſinūt peccare. Sicut multi q̄ dant magnas elemoſynas: vel ieiunāt: ꝛ tamē peccāt. ecce ſcḋm. Quidā aūt abĳciūt ꝛ induunt ſicut clauſtrales. ecce tertiū. Quidā vero nō abĳciūt nec induūt ſicut deſperati. ecce quartū. Itē Declina a malo:

⁊ fac bonū. Item amat eū dn̄s ⁊ ornauit eū. Dn̄s quosdam amat: sed nō ornat: sicut pauperes Quosdā ornat ⁊ nō amat: vt diuites seculi. Quosdam amat ⁊ ornat sicut illos quos hic exaltat ⁊ in futuro. Quosdā nec ornat nec amat: sicut paupes malos q̄ hic ⁊ in futuro sūt miseri. Itē Johis. v. Johānes erat lucerna ardēs ⁊ lucens. Quidā ardent ⁊ nō lucēt. q̄dam lucēt ⁊ nō ardēt q̄dam lucent ⁊ ardēt. q̄dā nec lucēt nec ardent. ⁊ sic de alijs. Si ibi non est copula: est tn̄ ibi aduerbiū tp̄is idē habēs. verbi gr̄a. Querite dn̄m dū inueniri pōt. Ita vt prius. q̄dam querūt dn̄m ⁊ nō inueniūt. q̄dā querunt ⁊ inueniūt. ⁊c̄. Itē fit diuisio q̄n genus diuidit in species verbi gr̄a. Triplex est flos: lilium: viola: ⁊ rosa. Et tūc subdiuide. Liliū habet tot folia ⁊c̄. Itē q̄n totū diuidit in partes. verbi gr̄a. Chori. iij. Templū dei sanctū est: qd̓ estis vos. Templū dei est fidelis aīa. qd̓ constat ex quattuor parietibus: q̄ sunt tēperantia: prudētia: fortitudo: ⁊ iusticia. tectū est charitas. fūdamētū fides. ostiū obedientia. pauimentū humilitas. ⁊ sic de alijs. Itē fit diuisio de vna p̄te vel integrali ad sequētes. verbi gr̄a Apocal. i. Uidebit eū oīs oculus modo: qꝛ habes oculū q̄ est pars corporis: cōsequēter habes oēs p̄tes corporis. Tūc dic. Non tm̄ videbit eū oīs oculus: imo oīs auris audiet eū: cū dicit q̄busdā ite. q̄busdā venite. immo etiā oīa mēbra sentiēt eū venientē. q̄dam pre gaudio. q̄dam pre dolore. Item vbicūqꝫ aliq̄d d̓r cū determinatōe: ibi distingue. verbi gr̄a. Johis. vi. Qui est ex deo: verba dei audit. Quidā sunt ex deo. q̄dam ex diabolo. ⁊ q̄dam ex mundo. ⁊ sic de alijs. Itē nota ꝙ multi habēt bona mēbra i themate: ⁊ nesciūt vti eis. Unde ſciendū. Ubicūqꝫ inuenis mēbra diſtincta que ſeparata ſunt ꝑ aduerbia negādi: ꝙ eſt valde vtile. verbi grā Btūs Bern̄. dicit. Uiue ordinabiliter. ſocialiter. humiliter. tibi. ꝓximo. deo. Modo ſepara. Quidā viuūt ordinabiliter ſibi: ſed nō ſocialiter ꝓximo. qꝛ forte ex ſua bona cōuerſatōe alios contēnunt. Quidā viuūt ſibi ordinabiliter ⁊ ſocialiter ꝓximo ſuo: ſed non humiliter deo qꝛ forte inde ſuꝑbiūt. Quidā viuūt ordinabiliter ſibi: ſocialiter ꝓximo: ⁊ humiliter deo: ⁊ hi felices ſunt. Sed q̇dam ſunt q̇ viuūt nec ſibi ordinabiliter: nec ꝓximo ſocialiter: nec deo humiliter: ⁊ iſti infelices ſunt. Itē peccatū ꝑpetrāt corde opere ⁊ ore. q̇dā peccant tm̄ in ore. q̇dam peccant corde ⁊ ore. Et ſic debet homo vti membris alijs ⁊c̄. Item facienda eſt aliquando diuiſio non ficta. verbi grā. Prouerb̄. vi. Sex ſunt q̄ odit dn̄s q̄ tenēt hoīem in peccato: ⁊ poſtea ponant membra. Item per modū fictū. verbi grā. Quattuor modis elongatur deus ab hoīe gratiam ſubtrahendo: ſe incomprehenſibilem oſtendendo peccatū non puniendo: hoīem volūtati ſue relinquendo. Item ꝑ cauſam fit diuiſio. Uerbi grā. Querite dn̄m ꝓpter tria vel quattuor. deinde ponant mēbra. ⁊ ſic de alijs. Itē ꝑ effectū. verbi grā. Diliges dn̄m: qꝛ amor dei multa bona facit: ſcꝫ abſtinere a malo: ꝓficere in bono: ⁊ hmōi. Uel illuminat aīam cognitione: inflāmat eā deuotione: ⁊ multa ſimilia.

TErtius pͥcipalis modus fit ꝑ augmētatiōnē vel ꝓbationē verū vel falſum aliq̇d oſtēdēdo: vel veritatē magis dilatādo: ⁊ falſitatē magis ꝯfutādo: ⁊ hoc fit aliqñ ꝑ exēpla: aliqñ ꝑ ſil̄e: aliqñ ꝑ enigma: aliqñ ꝑ oppoſitū. vel etiā ꝑ hoc maiorē fidem audientibus faciēdo: ꝛ ad credenda ea q̄ dicunt excitādo. verbi gr̄a. Fuge fornicationē ſicut btūs Benedictus q̄ in tentatōe ꝓiecit ſe nudū in ſpinas. ſicut q̄dā ſctūs q̄ abſciſam linguā ſuā ꝓiecit in faciē mulieris Et ſicut q̄dam monialis tētata a rege anglie eruit ſibi oculos ꝛ miſit ei vt haberet qđ deſiderabat. Sed hoc nō eſt faciēdū niſi in ſūma ꝓlixitate: ſcʒ qn̄ quis aliter euadere nō pōt: ita loquendū eſt ꝑ exēpla. Aliqn̄ ꝑ ſiłe vel parabolice. ſicut dr̄ in barlam de illo q̄ inuenit mel in arbore: ꝛ oblitus fuit vnicornē q̄ ſequebat̄ eū: ꝛ foueam ſub arbore: ꝛ duos mures albū ꝛ nigrū q̄ iā corroſerant pedē arboris. Mel in arbore delectatio preſētis vite: duo mures nox ꝛ dies. vnicornis mors. Fit ꝛ aliqn̄ ꝑſuaſio ꝑ inſtantiā. verbi gr̄a. Timor ſeruilis eſt a ſpū ſctō: ſed nō cum ſpūſancto. Sicut aurora eſt a ſole: ſed nō cū ſole: qꝛ accedēte ſole aurora recedit. ſic qꝛ ꝑfecta charitas foras mittit timorē. Itē ꝑ enigma. verbi gr̄a. Stultus eſſet q̄ offendiſſet regē ꝛ diceret. dn̄e ego offēdi te parce mihi: tn̄ adhuc ꝓpono peius facere. nunq̄ rex indulgeret ei. Sic facit pctōr qn̄ ꝯfitet̄: ꝛ nō vult dimittere pctm̄. Itē ſi haberes ſeruū in me: velles q̄ tibi ſeruirē. Miſer ergo quare nō ſeruis deo: ei q̄ te ꝛ ſeruū ſuū fecit. Itē ſi ꝑdidiſti totā pecuniā tuā: quō q̄res eā ꝑ te ꝛ ꝑ alios: ꝛ tu ꝑdidiſti precioſum theſaurū tuū aīam ſcʒ ꝓpter pctm̄: ꝛ ſcis vbi ꝑdidiſti ꝛ qn̄: ꝛ poſſes inuenire: ſed tu nō curas querere ꝛc. Itē ꝑ oppoſitum ꝓbat̄ aliq̄d ꝛ declarat̄: qꝛ oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt. Unde loquēs de caſtitate pōt ſe trāſferre ad oppoſitū: ſcʒ fornicationē: ꝛ illā vituperare: ꝛ ecōuerſo de vicio ꝛ virtute. Caue tn̄ ne ita laudes vnam virtutē vt videaris aliā vituperare:qꝛ tantū poſſis laudare virginitatē ꝙ videaris matrimoniū vituperare.⁊ ecōuerſo.Vñ ambe virtutes laudāde ſunt : ſed magis melioꝛ.Nota etiā ſi eſt virtus acq̄ſita in themate. cōſequēter potes loqui de oībus ꝑ oppoſitū indirectū:vel ꝑ oppoſitū ꝓpoſiti.Similiter ſi eſt aliq̄d viciū : habes oīa vicia.Luce.xvi.Diues ille epulabat quotidie ſplēdide.ex hoc videt ꝙ nō libenter:imo nūq̄ ieiunauerit. ex hoc videt ꝙ nō erat caſtus:qꝛ luxurioſa res vinum.

QUartus pͥcipalis modus fit ꝑ auctoꝛitates vel cū re cōcoꝛdātes: vel in voce. verbi gr̄a. Beati oēs q̄ timēt dn̄m.imo bt̄i ſunt illi quorū remiſſe ſunt iniq̄tates.Ille due auctoꝛitates cōcoꝛdant ibi in voce:quia ibi eſt beati ⁊ beati:ſed non in re ⁊ ſententia:qꝛ alius eſt ſenſus hic:⁊ alius ibi.⁊ ſic de alijs.In re ⁊ ſententia.verbi gr̄a.Uidebit eum oīs populus.Hic dicit Johēs in apocalipſi de die iudicij.Modo potes inducere quālibet auctoꝛitatē biblie vel ſanctoꝝ que loquitur de die iudicij.⁊ ille concoꝛdant ī ſententia ꝙ oēs loquūtur de die iudicij:licet non in voce: quia ſunt ibi diuerſe voces.verbi gratia. Amos dicit. Ve deſiderantibus diē domini. Amos.v. Iſta auctoꝛitas loquitur de die iudicij:ſicut ⁊ pͥus Johānes dixit.Uidebit eum omnis oculus.⁊ ita concoꝛdant in re. Item aliter.Uigilate.Luce.xij.Quid vult dominus ꝑ hoc:niſi bona facere:⁊ a malo abſtinere.Concoꝛdat ita Pſ.ſ.Declina a malo:⁊ fac bonum. Sic ſepe multe auctoꝛitates adducūtur de ſanctis:que in voce diſcrepāt ſed in re concoꝛdant.Nota etiam ꝙ diuerſas vias potes ingredi per hunc modum.

Quintus principalis modus eſt ꝑ cõiugatiõez q̄ fit ĩ cõpoſitõe.appoſitõe.cõparatõe.⁊ deriuatõe.Un̄ iuſticia deriuat̄ a iuſto: vel a iuſticia iuſtus.qꝛ q̇ facit iuſticiā iuſtus eſt.⁊ q̇ iuſtus eſt facit iuſticiā.Per cõpoſitionē ſic.Egreſſus es in ſalutez populi tui.Dñs egreſſus fuit de celo. ingreſſus eſt in mūdū.regreſſus in celū.ſuggreſſus vniuerſa.Per appoſitionē ſic.Gal.vi.Mihi abſit gloriari niſi ĩ cruce dñi noſtri ieſu xp̄i.quare in cruce:⁊ nõ in diuitijs:in honoribus ⁊ ſilib⁹. Et additur ratio ad quodlibet.⁊ ſimilia.Per cõparationē ſic.Dignus eſt mercēnarius mercede ſua.dignus eſt ſi patiēter operet̄:ſed dignior ſi libēter:ſed digniſſimus ſi feruēter ⁊ ſilia.Et nota ꝙ ſi non habueris cõparatõis nomē in themate.nõ min⁹ potes hr̄e cõparatõis nomē pre manib⁹.verbi gr̄a. Dñs fuit in pauꝑtate.labore.vilitate.⁊ dedit exēplum nobis ⁊c̄. Un̄ magnū eſt eſſe in pauꝑtate.maius ĩ pauꝑtate ⁊ labore.maximū in pauꝑtate labore ⁊vilitate.Itē q̇ nõ reliquerit parētes ⁊c̄.Bonū eſt relinquere parētes.melius eſt relinquere heredes cū parētib⁹.optimū eſt res heredes parentes ⁊ ſeipm̄ relinquere.⁊ ſic de alijs.

Sextus principalis modus fit ꝑ metaphoram In hac nihil niſi cõueniat tāgas.nec eam cito mutes.i.nõ dicas hoiem eſſe arborē vel aliq̇d aliud:niſi ſcias ꝓprietates dicere q̇bus ꝯueniat homo arbori.Nec mutes cito metaphorā.i.cū dicis deū eſſe leonē.non dices eū ſtatim eſſe vitulū vel aliq̇d tale: qꝛ tūc laici dicūt q̇ audiūt:iſte predicator facit deū leonez vel vitulū.Huic modo neceſſaria eſt triplex via:ſcz nature.artis.⁊ morū.verbi gr̄a.In via nature de⁹ eſt fōs

⁊ oꝛigo radix pater ⁊ mater ⁊ ſil'ia. In via artis eſt faber architectoꝛ. In via moꝛũ eſt paſtoꝛ ſacerdos agricola. Et ex iſtis colligere poteris quaſi coꝛrelaria ſic. Si deus eſt pater aīa vel homo eſt filius. ſi deus eſt faber aīa vel homo: eſt ferrũ vel gladius. ſi deꝰ eſt paſtoꝛ aīa vel homo: eſt ouis vel iumentũ. ſi deus eſt agricola: homo eſt ager. Aliter vero ſic in via nature. Aurũ eſt candidũ lucidum: ſed rubigo denigrat illud ⁊ defoꝛmat. ita aīa eſt clara: ſed peccatũ eam denigrat ⁊ defoꝛmat. Item in via artis de auro fit annulus vel cingulꝰ ita ſapiēs eſt circũ pectus ante ⁊ retro ſupius ⁊ inferius a dextris ⁊ ſiniſtris in modũ circuli. Itē q̄ eſt ſapiēs fabꝛicat ſibi cingulũ cōtinētie abſtinētie ⁊ ſil'ia. Iteꝫ in via moꝛũ aurũ cōparat̄ alteri ſ̄m maius ⁊ minus. ⁊ qꝛ aurũ precioſius eſt argēto: qꝛ ſapiētia precioſioꝛ eſt eloquētia ⁊ ſil'ia. Ad inueniēdũ vero plurimas metaphoras: cōſiderāda ſunt ea q̄ ponit magiſter Albertus in arte ſua: ſcꝫ res abſolute dctā. generatio. coꝛruptio. mixtio. cōpoſitio: ſcꝫ pars in toto opinio ⁊ vſus res ꝑ ſe cōſiderata. verbi gr̄a. Peccatũ in pꝛincipio eſt dulce: in fine amarũ. cōparatur ergo abſinthio: cuius radix eſt dulcis ⁊ herba amara. ⁊ ſicut radix iuniperi: cuius radix ⁊ folia ſunt pũgitiua ⁊ fructus niger ⁊ amarus. Et breuiter oē qđ in pꝛincipio eſt dulce ⁊ in fine amarum eſt facies pcti. Item penitentia in pꝛincipio eſt amara ⁊ in fine dulcis cōparat̄: ergo palme cōparat̄ botro qui pꝛimo eſt amarus ⁊ in fine dulcis: ſil'r de ficu. Et breuiter oē qđ in pꝛincipio eſt amarũ ⁊ in fine dulce: eſt facies penitētie. Item conſidera generationē. i. quid aliqua res faciat: ⁊ a quo fiat. Vbi gratia. Peccatũ gene citat: debet grauare ꝛ ponderare verba: ꝛ extollere vocem.

Octauus principalis modus fit per effect⁹. Requirenda est enim causa in themate: ꝛ aliquādo causa materialis: formalis: efficiens ꝛ finalis. verbi gratia. Quare non facis bonum: quia forte nō habes gratiā: sicut qui non habet ferrū non potest facere gladiū. Item quare non discis benefacere: quia forte non est qui doceat. Item quare non doces: quia forte non habes scientiam. Item omissis omnibus istis sepissime debes querere causam finalē. Verbi gratia. Querite dñm. Quare debes querere dñm: quia sicut dicit Sophonias. Disperdet dñs omnes qui non quesierūt dñm. ꝛ sicut dicit Esdras. Manus dñi est qui querunt eum in bonitate. Que est illa bonitas. Ps. Inquirentes dñm non deficient omni bono. Querite dominum ꝛ viuetis. Et sic semper require finem bonum vel malum sm̄ exigentiam materie. Item effectum require. Verbi gratia. Amauit eum dñs ꝛc. Quid facit amor dei in homine. dat gratiam. custodit a peccato: ꝛ ornat penitentem: quasi nunq̄ peccauerit ꝛ stola glorie induit. Et sic possunt inueniri multi effectus amoris vel alterius rei. His omnibus diligenter notatis datur abundantia negociandi ꝛ subtiliter inuestigandi.

❡ Explicit modus predicandi.

❡ Epistola Jesu christi filij dei ꝛ Marie Regule ꝛ vite christiane religionis.

Epiſtola.

IEſus ep̄us/pater/dn̄s/⁊ confrater ſeruoꝝ dei. Dilectis filiis omnibus electis Salutem et diuinam benedictionem. Dilectiſſimi filii ordinis veſtri regulā(quā pater ⁊ ego ⁊ ſpūſſanctus qui vnū ſumus. coꝛdibus veſtris ab initio gratioſe inſeruimus)auctoꝛitate vobis diuina approbamus:⁊ ex mea iam. vobiſcū gratioſa preſentia inuiolabiliter cōfirmamus. ad quā voluntarie ſeruandā regularis vite mee exēplo vos inducimus:q̄ talis eſt. Diliges dn̄m deum tuū ex toto coꝛde tuo:⁊ ex tota mēte tua:⁊ ex tota aīa tua:atqꝫ ex oībus viribus tuis. hoc eſt maximū ⁊ primū mandatū. Scd̄m vero ſimile huic eſt. Diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m. Jn his duobus mandatis tota lex pendet ⁊ ꝓphete. Et quicūqꝫ hanc regulā ſecuti fuerint:pax ſuꝑ illos ⁊ miſericoꝛdia ⁊ ſuꝑ iſrael dei. Nulli ergo oīno hoīm licet hanc paginā noſtre inſtitutionis approbationis ⁊ confirmationis infringere:vel ei auſu temerario contraire. Si quis etiam hoc attentare preſumpſerit:indignationē mei omnipotentis dei ſe nouerit incurſurū. Datum in paradyſo terreſtri a creatione mundi. die ſexto. pontificatus mei anno eterno. Confirmatū ⁊ ſigillatū die paraſceues in monte caluarie ſanguine meo precioſo. Anno a creatiōe eiuſdem mundi. vM.CC.xxxiii.

¶ Finit Epiſtola.

¶ Bernardus. Reſpice o homo quantū obligaris patienti domino. Quotidiana chriſtiani lectio debet eſſe dominici paſſionis recoꝛdatio. Memoꝛ ero q̄diu vixero laboꝛum tuoꝛum bone Jeſu.

¶ Applicatiōes breues ſed perutiles materiaꝝ tredecim ſermonū Michaelis de Hungaria: ad oēs dñicas ⁊ feſtiuitates ꝑ totius anni circulū: cū Thematibꝰ: cōcordantĳs: atqꝫ diuiſionibus. ¶ Exhortatio pulchra.

EUntes in mūdū vniuerſū predicate euāgeliū oī creature. Marci. xvi. Euſebius de obitu beatiſſimi Hieronimi ait. Multi legūt grādia. addiſcūt ardua. ſubtiliter ꝑdicāt ⁊ diſputāt. ornate loquūtur: vt a ppl'o honores capiāt. magiſtri in plebe noīent ⁊ nihil faciūt. Si ergo credit mihi credite. plus mouet hoīz corda: vite ſctitas: ꝙ̄ ornata collecta. Facite ⁊ poſtea predicare. Cepit enī ieſus facere ⁊ poſtea predicare. Nā valet facere ſine predicare: ſed nō ꝑdicare ſine facere. Nō dixit ieſus. q̇ predicauerit: ſed q̇ fecerit volūtatē pr̄is mei ⁊c̄. Greg. Qui charitatē nō hꝫ predicatōis officiū nullatenus ſuſcipe dꝫ. Meſſis qdē multa: ſꝫ opariū pauci. qđ ſine graui merore loqui nō poſſumus qꝛ etſi ſunt q̇ bona audiāt: deſunt q̇ dicāt. Ecce mūdus ſacerdotibus plenus eſt: ſed tñ in meſſe dei rarus valde inuenit opator. Quiſqꝫ nāqꝫ ideo ꝑdicat vt hic laudis vel muneris mercedē recipiat: eterna ꝓculdubio ſe mercede priuat. Sed pēſemus cuius dānatōis ſit ſine labore recipe mercedē laboris. Ecce ex oblatōe fideliū viuimus: ſed qđ ꝓ fideliū aīabus laboramꝰ. Quid nos o paſtores agimus: q̇ mercedē cōſeqmur. ⁊ tñ opariī nequaqꝫ ſumus. Illa in nr̄o ſtipēdio ſumimus q̄ ꝓ redimēdis pctis ſuis fideles obtulerūt: nec tñ ꝯtra pctā eadē vel orōnis nec ꝑdicatōis (vt dignū eſt) ſtudio inſudamus. Pēſate fratres: nobis dr̄. Uos eſtis ſal terre. Si ſal ſumus: cōdire mētes fideliū debemus. Qđ ꝓ fecto cōdimentū ille veraciter ꝓximo impēdit q̄ predicatōis verbū nō ſubtrahit. Sed tūc vere alijs recta p̄dicamus ſi dicta rebus oſtēdimus. ſi ip̄i nos diuino amore cōpūgimur. Quō nos vitā corrigere valeamus alienā: q̄ negligimus nr̄am. Cōſiderate ergo q̄d de gregibus agat: qn̄ paſtores lupi ſunt. Sic debemꝰ agere curā nr̄i: vt non negligamus curā ꝓximi: vt q̄ſquis ad nos iungit ex lingue nr̄e ſale ꝯdiat. Bern. Non licet tacere cui ex officio incūbit p̄dicare. Sed diſcas qđ poſſis docere. Tādiu diſcēdū eſt nobis: q̄diu viuēdū. Nullus preſumat ſe doctore nō indigere nulla etas ad ꝑdiſcendū ſufficere pōt. Oē artificiū ꝑ exercitiū recipit incremētū. Ergo ſicut apis ꝑ multa florida volat vt mellificat. Sic tu p̄dicator ꝑlege multa: accipe qđ deſeruiat ppl'o. Applica ſm̄ exigentiā ꝑſonaꝝ ⁊ tempoꝝ.

¶ Incipiunt Themata ſermonū de tempore.

Dominica prima aduētus dn̄i. Ecce rex tuus venit tibi. Math. xxi. Mar. xi. Lu. xix. Johis xiiij. zach. ix. In verbis premiſſis duo prīcipaliter inuſitur. Primo adueniētis dignitas. ibi (ecce rex tuus) Scđo aduētus eius vtilitas. ibi (venit tibi) Aduētus xp̄i eſt triplex. applica ſermōe. xi. A. ſer. xi. D E H Et nota diligēter ꝙ in oī ſermone euāgeliū xp̄i eſt exponēdū: ⁊ illud audiēdū eſt ſtādo ⁊ cū reuerētia: vt pꝫ de cōſc. diſ. i. c. Apl'ica. Hec doce. Vel practica de epl'a Hora eſt nos iā de ſomno ſurgere. ad Rom̄. xiij. ſer. xij. A D F H. Vel in die honeſte ābulemus. ſer. vi. H ſer. xi. H O. Practica ad placitum.

¶ Dn̄ica ſcđa aduētus. Tūc videbūt filiū hoīs venientē. Lu. xxi. Math. xxiiij. Mar. xiij. Iſa. xiij. Johel'. ij. In verbis premissis duo innuūtur. Primo terribilis creaturarū mutatio: ibi(erūt signa in sole) Scdo mirabilis manifestatio: ibi(tūc videbūt filiū hois) Est triplex iudiciū. Primū ante mortē: τ hoc est psonale τ fit p cōtritionē/cōfessionē/τ afflictionē. i. Chor. xi. Si nos diiudicaremus. s. in pñti: nō vtiqꝫ diiudicaremur scz ī futuro Practica ser. xi. J. ser. x. J. ser. xi. M. Scdm in morte. τ hoc ē particulare: τ fit ī separatiōe aīe: ser. viij. B. Tertiū post mortē: τ hoc erit vniuersale in executiōe fm diuinā iusticiā. Apoc. xiiij. Timete deū τ date illi honorē q: venit hora iudicij eius: ser. xi. L M. ser. iij. A F.

¶ Dñica. iij. aduētus. Tu es q̄ uēturus est. Math. xi. Nota tria. Primo q̄stio desiderabilis τ amorosa: ibi(tu es τc̄.) Scdo solutio āmirabilis τ vigorosa: ibi (dicite Johāni q̄ vidistis) Tertio cōmēdatio laudabilis τ virtuosa: ibi(illis abeūtib⁹) Hic agit de aduētu ī hoīes p grām: q: iohēs grā interp̄tat̄. Apoc. vlt. Ueni dñe iesu. Cātic. v. Ueniat dilect⁹ me⁹. i. Reg. vij. Preparate corda vr̄a dño. Greg. Tergat sordes praui opis q̄ deo preparat domū mētis. Prouerb. xxiij. Fili prebe mihi cor tuū. Ps. Cor mundū crea in me. Math. v. Beati mūdo corde. Deuter. vi. Lu. x. Diliges dñm deū tuū ex toto corde τc̄. Practica ser. vij. L. ser. x. A F J. ser. xi. D H. ser. vij. F. Claudi ambulant. Pratica ser. xij. p totū. Leprosi mundantur ser. v. E.

¶ Dñica. iiij. Tu q̄s es. Johis. i. Hic practica de cōscientia. Cōsciētia est cognitio suijpsius: tu q̄s es ī natura q: mortalis. Practica ser. viij. A B C L. Qualis in cōsciētia. Sen. Cōscientiā magis q̄ famā attende. Bern. Magne diuitie sūt bona τ tranquilla ɔsciētia: ecōtra car cer aĩe rea cõſcientia. Iſidorus. Nulla pena grauioꝛ ꝙ ꝯſciẽtia mala: ſer. v. B. ſer. xiiij. B C. Quid in rebus ditius: in corde iocũdius: in terra ſecurius ⁊ tranqlli⁹ bona ꝯſcĩa. ij. Choꝛ. i. Gloꝛia nr̃a hec eſt ⁊c̃. Cõſciẽtia teſtificat/excuſat/obligat. Oĩa põt homo fugere pꝛeter ꝯſcientiã. xi. q. iij. Inter verba. Dirigite viã dñi pꝛeparate viã dñi. Iſa. xl. Pꝛactica ſer. xij. A C.

¶ In die natiuitatis dñi. Cãtate dño canticũ nouũ: qꝛ mirabilia fecit. Pſ. xcvij. Sole oriente iocũdant aues ſaltẽ mũde. Malachie vlt. Oriet vobis timẽtibus deũ ſol. O maria ex te enĩ ortus eſt ſol iuſticie xp̃s deus nr̃. Lu. ij. Annũcio vobis gaudiũ magnũ: qꝛ puer nat⁹ eſt nobis. Leo. Saluatoꝛ nr̃ hodie natus eſt gaudeamus: nõ põt eſſe locus triſticie vbi eſt natalis vite: ergo Cãtate dño. Dies eſt leticie in ortu regali ⁊c̃. hilariter. Cãtate dño: qꝛ mirabilia fecit. Nota tria valde mirabilia. Primũ filij dei incarnatio: qd enĩ mirabilius ꝙ ꝙ de⁹ fieret homo. Scd̃m virginalis fecũdatio: qꝛ virgo ꝯcepit v̓go peperit: ⁊ poſt partũ virgo imaculata ꝑmãſit. Iſa. vij. Ecce virgo cõcipiet ⁊ pariet. Tertiũ fidei pceceptio: ſcʒ ꝙ hõ fidẽ adhiberet: qꝛ nunꝙ prius audita ſunt talia. Iſa. xxv. Feciſti mirabilia. Pꝛactica ſer. iiij. A B C. ſer. xi. A B C D E. de incarnatione.

¶ Dñica infra oct. Poſitus eſt hic in ruinã ⁊ in ſignũ. Lu. ij. Symeon hic duo ꝓphetauit. Primo de ꝓle mortẽ turpiſſimã: ibi (poſitus eſt hic in ruinã) ſer. ix. C F. Scd̃o de mr̃e doloꝛẽ amariſſimũ: ibi (tuã ipſius aĩam) ſer. ix. E. Fuit datus nobis in quadruplex ſignũ: ſcʒ puritatis. Iſa. vij. Ipe dñs dabit vobis ſignũ: ecce virgo ꝯcipiet. Huic ꝯtradicũt libidinoſi. ſer. v. H. Scd̃o humi

litatis. Luc. ij. Hoc vobis ſignū inuenietis infantē.ſer.
ij. D E. Cōtradicūt huic ſuꝑbi.ſer.i. H.ſer.ij. H I M.
Tertio charitatis.ſer.ix. F. Huic ꝯtradicūt inuidi.ſer.
x. I.ſer.xij. E. Quarto imortalitatis.ſer.viij. B E L.
¶ In die circūciſionis dñi. Vocatū eſt nomē eiꝰ ieſus.
Lu.ij. Duo notant̄. Primo xp̄i penalis ⁊ doloroſa cir-
cūciſio.ibi(poſtq̄ cōſūmati ſunt dies octo vt circūcide
ret̄ puer) Scđo impoſitio noīs ſaluatoris gaudioſa.ibi
(vocatū eſt nomē eius ieſus) Lu.i. Vocabis nomē eiꝰ
ieſus. Hodie xp̄s primitus effudit ſanguinē. circuncidi
voluit, ꝓpter quattuor. Primo ꝓpter veritatē huma-
nitatis. ſcđo ꝓpter excellētiā humilitatis. tertio ꝓpter
ſalutē generis humani i ſignū amoris. quarto ad ſeue
ritatē circūciſionis terminādā. Geñ.xvij. Infans octo
dierū circūcidet̄. Vocatū eſt nomē eius ieſus a ꝓprie-
tate.i.ſaluator. Act.x. Huic oēs ꝓphete ꝑhibēt teſtio-
niū in noīe ipſius ꝑcipere remiſſionē pctōꝝ. Marci vlt.
In noīe meo demonia eiiciēt. Iohel.ij. Quicūq; inuo-
cauerit nomē dñi ſaluꝰ erit. Philip.ij. Dedit illi nomē
qđ eſt ſuꝑ oē nomē. Act.iiij. Nō eſt aliud nomē ſub ce
lo datū hoībus: i quo opꝫ nos ſaluos fieri. Et q̄ hodie
iuxta antiquā cōſuetudinē patrie datur nouus annus:
ſed aurū ⁊ argentū nō eſt mihi. Augꝰ. Nolite dare ſtre
nas amore carnali: vel ſicut pagani future ꝓſperitatis
Sed in nutrimētū amicitie ſic eſt tollerādū. ſed melius
facerēt ſi pauperibus donarēt. Licitū eſt valde in exē
plū virtutū ⁊ doctrine. Sic ego iā oībus vniuerſalit̄ do
hoc dulciſſimū nomē ieſus: ⁊ precioſū ſanguinē eius ef
fuſū. ſed particulariter cuilibet auē cū ꝓprietatibꝰ eiꝰ
Math.vi. Reſpicite volatilia celi. Iob.xij. Interroga

volucres celi ⁊ indicabūt tibi. Has aues appꝛehēdi rethe ſacre ſcripture. Ezech. ix. A ſanctuario meo incipe. Pꝛimo do dño paſtoꝛi gallū pulchꝛū bene vigilantē ⁊ cātantē. Gallus ſeip̄ꝫ pꝛius ꝯcutit anteq̄ alios excitat. ſic pꝛelatus ſeip̄m bonoꝝ pꝛebeat exēplū vigilare ſup gregē. Sc̄do ſacerdotib⁹ philomenā. Dan̄. Oēs volucres celi bn̄dicite dn̄ꝫ. philomena ſuauis in cātu nocte canit. Media nocte ſurgebā. Griſei coloꝛis. nō ſit notabilis hitus veſter. Nutrit ouis formicarū. Pꝛouerb. v. Uade ad formicā ⁊ diſce ſapiētiā. Tertio hyꝛūdinē ꝯiugatis. Hiere. viij. Turtur ⁊ hyꝛūdo cuſtodierūt tēpus. Pꝛactica de diligētia. Quarto turturē viduis. caſta p⁹ mortē viri nullū fedū tāgit: hoim ꝯſortia fugit: alijs cātantibus gemit: mūda grana eligit. pꝛactica. Quito do virginib⁹ pauonē. depellit aīalia venenoſa. Fuge fornicationē. Sexto cignū ſenibus: in pēnis albiſſimū: ſic ſenex irrep̄hēſibilis in verbis ⁊ factis. ne dicat Dan̄. xiij. Egreſſa eſt iniq̄tas a ſenioꝛib⁹. Cignus niger ī cute: ecce humilitas. Septimo apem iuuenibus. ſicut apis argumētoſa colligit a floꝛib⁹ mel: ſic ⁊c̄. Octauo gruē famulis ⁊ famulabus. hꝫ longū collū ⁊c̄. Pꝛactica bene.

¶ In feſto Ephie dñi. Obtulerūt magi dño. Math. ij. Nota tria. Pꝛimo magoꝝ diligēs indagatio. ibi(cū natus eſſet) Sc̄do pꝛauoꝝ ingēs turbatio. ibi (audiēs aūt herodes) Tertio deuotoꝝ feruēs adoꝛatio. ibi(intrantes domū) Tria ſunt munera precioſa q̄ obtulerūt magi dño. ſcꝫ aurū charitatis. ſer. xi. G H J K. Thus oꝛationis ſer. vij. H. Myꝛrham mortificationis ſer. viij. L. Pꝛocidentes adoꝛauerunt. ſer. iij. A. Ambulabūt gentes. Jſaie. lx. ſermone. xij. A.

¶ Dñica infra oct.ephie.Remãſit puer ieſus ī hierl̄z Lu.ij.Nota duo.Primo pueri ieſu amiſſio lachrymabilis.ibi(remãſit)Scdo eius reinuẽtio admirabilis.ibi (inuenerũt)Pš.Querite dñm ⁊ viuet aīa vr̄a.Iſa.lv. Querite dñz dū inueniri pōt.ſer.iiij.F H M L.ſer.i.I.

¶ Dñica pˀa poſt oct.ephie.Nuptie facte ſunt.Ioh. ij.Sũt triplices nuptie Pˀe humanales ſiue carnales inter hoīez ⁊ hoīez.Scde ſpũales iter deũ ⁊ aīaz.Tertie celeſtiales ī patria.Apoc̄.xix.Bti q̄ ad nuptias agni vocati ſũt.Practica ſer.i.F.ſer.x.D L.ſer.xi.N.

¶ Dñica.ij.poſt oct.ephie.Dñe ſi vis poteſt me mũdare.Math.viij.Mar.i.Lu.v.Duo innuũt.Primo leproſi ſupplicatio.ibi (dñe ſi vis) Scdo eius pia exauditio. ibi(volo mũdare) Lepra ꝯſciẽtie purgat᷑.ſer.v.E.ſer. iij.A D.ſer.iiij.A.ſer.vij.M.ſer.viij.M.ſer.xiij.M.

¶ Dñica.iiij.poſt oct.ephie. Dñe ſalua nos perimus. Math.viij.Lu.viij.Hic pˀcipaliter tria tangunt. Primo maris inundatio periculoſa:ibi(aſcẽdente ieſu ī nauiculã.Scdo diſcipuloꝝ deprecatio affectuoſa:ibi (acceſſerũt ad ieſũ dicẽtes:dñe ſalua nos)Tertio xp̄i oꝑatio virtuoſa:ibi(ſurgẽs imperauit vẽtis)Hoc mare eſt mũdus iſte in tantis periculis fluctuat:ꝙ niſi deus ſua mīa eũ ſubleuaret ⁊ motus eius ſedaret: dudũ periſſet.ſer.iij.L.ſer.xi.M.ſer.iiij.A.ſerm̄.vij.M. Dominus potentiſſimus.ſer.iij.M.

¶ Dñe nõne bonũ ſemẽ ſeminaſti in agro tuo.Math. xiij.Mar.iiij.Duo innuũt.Primo creatoris bonitas ⁊ clemẽtia:ibi(exijt in ſeminãdo)Scdo eius longanimitas ⁊ patiẽtia in expectando:ibi(ſinite vtraqꝫ creſcere) ſer.ix.F.ſer.x.M.ſer.iij.M L.Iſa.xxx.Propterea expeccat dn̄s vt miſereatur noſtri. Sapiētie.xi. Diſſimulans peccata hoīm ꝓpter penitentiam.

¶ Dn̄ica in.lxx. Uoca oꝑarios ⁊ redde illis mercedē. Math.xx. Nota duo. Primo hortat̄ ad laborē meritoriū: ibi (ite in vineā meā) Sc̄do facit ſecurū de mercede eternoꝝ: ibi (voca operarios ⁊ redde illis mercedē) Apl'us. Reddet vnicuiq; iuxta opera ſua. Practica de vocatōe ſer.v. Jte in vineā meā. ſer.vi.B. ſer.xi.L. de mercede ſer.x.N. ſer.xi.M.

¶ Dn̄ica in.lx. Exiit q̄ ſeminat ſemē ſuū. Luc. Math. xiij.viij. Mar.iiij. Nota duo. Primo maloꝝ periculoſa negligētia: ibi (cecidit ſuꝑ terrā) Sc̄do ſubiūgit bonoꝝ fructuoſa diligētia: ibi (cecidit in terrā bonā) Ex verbo dei viuimus ⁊ nutrimur: ſed in paucioribꝰ fructū affert ⁊ hoc ꝓpter diuerſitatē cordiū ſemē verbi dei recipientiū. Practica de verbo dei. ſer.xij.C. ſer.vi.C. ſer.xi.A

¶ Dn̄ica i.l. Reſpice fides tua te ſaluū fecit. Lu.xviij Math.xx. Mar.x. Hic facit duo. Primo ꝓponit amariſſimā xp̄i paſſionē: ibi (ecce aſcēdimus) ſer.ix.O. Secūdo ſubiūgit ceci huius illuminationē: ibi (reſpice) ſcʒ qualis intus in ꝯſciētia ſis. extra creaturā q: hō fragilis: infra ſupplicia: ſupra celeſtia: ideo hodie nobis ꝓponit huius ceci illuminatio: vt a cecitate aīe liberemur ⁊ paſſionē xp̄i recordemur. Sed q̄dā diligūt iam luxuriā/gulā/ebrietatē: ſer.x.C D E.

¶ Dn̄ica prima in.xl. Ductus eſt ieſus in deſertū. Mathei.iiij. Mar.i. Luc.iiij. Duo innuunt. Primo malicia ipſius tētatoris: ibi (ductus eſt) Sc̄do victoria nr̄i redēptoris: ibi (vade ſathana) ſer.iiij.C. de tētatione ſer.iij. J. dn̄m deū tuū adorabis ſer.vi.H M.

¶ Dñica.ij.Miserere mei fili dauid.Math.xv.Marc.vij.Nota duo.Primo ꝓponitur virtuositas mulieris supplicãtis.ibi(accessit ad iesum)Scđo subiũgitur pietas exaudiẽtis.ibi(o mulier magna est fides tua) Practica de mĩa dei ser.iij.L.De fide ser.primo P.De oratione ser.iiij.A.ser.vij.H.

¶ Dñica.iij.in.xl.Erat iesus eiiciẽs demoniũ.Luc.xi.Math.ix.⁊.xij.Marc.iij. Duo innuũtur. Primo saluatoris potẽtia vigorosa.ibi (erat eiiciens) Scđo iudeoꝝ malicia inuidiosa.ibi(in belzebub princi.) Dñs potentissimus.ser.iij.A.de cõtritiõe ser.xi.N. de ꝯfessiõe ser.primo.D.ser.xi.O P.ser.xi.R.ser.iij.H.

¶ Dñica.iiij.in.xl.Est puer vnus hic q̄ hʒ qnqꝫ panes ordeaceos. Joh.vi.Math.iiij.Marc.iij.Luc.iiij. Nota duo.Primo pietas xp̄i in turbe cõpatiẽdo.ibi(cũ subleuasset oculos iesus)ser.iij.L.Scđo subiũgit eius potestas ĩ pauẽdo.ibi(facite discũbere ho.) Practica qnqꝫ panes.Primus est timor diuini iudicij.ser.iij.A.ser.xij.H.Scđs horror pcti ser.xiij.B D G.Tertius dolor contritionis ser.xi.J. Quartus pudor cõfessionis ser.xi.O P. Quintus labor satisfactionis ser.i.B C.ser.vi.G. ser.vij.R.ser.viij.M.ser.xi.R.ser.xi.Q. ser.xiij.H.Est panis doctrinalis penitẽtie.

¶ Dñica in passiõe.Quis ex vobis arguet me de peccato.Joh.viij.Duo innuũtur.Primo xp̄i puritas ĩ viuendo ibi(quis)Scđo iudeoꝝ malignitas in inuidẽdo ibi(tulerunt lapides)Practica de verbo dei.ser.vi.E.ser.xi.A.de inuidia ser.x.J.ser.xij.E.

¶ Dñica palmarũ.Soluite ⁊ adducite mihi.Mathei.xxi.Mar.i.Lu.xix.Joh.xij.Nota duo.Primo xp̄i clementia inexplicabilis:ibi (cū appꝛopinquaſſet) Scđo honoꝛificentia collaudabilis:ibi(plurima turba) Beda Appꝛopinquare voluit locū paſſionis in ſignū vt non inuite ſed ſponte pateretur. Pꝛactica de clemētia:ſer. ij.L.ſer.ix.O.ſer.ij.D.

¶ In cena dñi. Pꝛobet aūt ſeipm̄ homo.i.Choꝛin.xi. Nota duo. Pꝛimo ꝓprie cōſcientie diſcuſſio:ibi(ꝓbet aūt ſeipm̄ homo) Scđo ſubdit ſumentis in die punitio ibi(qui mādūcat indigne iudiciū ſibi) Accedentes debent eſſe humiles reuoluētes. Dñe non ſum dignus vt intres ſub tectū meū:ſer.ij.A B D. Scđo debent eſſe caſti ⁊ puri:ſer.i.F.ſer.xij.M.

¶ In die paraſceues. Pꝛīceps regū terre dilexit nos ⁊ lauit nos in ſanguine ſuo. Apoc.i. Sctā mater eccl'ia nos ꝓuocare volēs ad cōpaſſionē xp̄i ieſu:ꝓponit nobis ſanguinē ſuū.i.Mach.vi. Oſtēderūt elephāti ſanguinē.ad Heb.ix. Sine ſanguinis effuſione non fit remiſſio.i.Joh.i. Sanguis filij eius emūdabit nos ab oī pctō. Accipe o xp̄iane hodie calidū ſanguinē xp̄i ieſu: vt frangat lapideū coꝛ tuū ꝑ cōpaſſionē. Nota figuraꝫ Leuitici.xiiij. Sacerdos duos paſſeres accepit. Pꝛactica. Sūt ī xp̄o due nature:prima ſcꝫ humana eſt paſſa:alia ſcꝫ diuina impaſſibilis. Pꝛactica paſſionem ſm̄ quattuoꝛ euangeliſtas:ſer.x.⁊.xi.ꝑ totum.

¶ In die paſche. Surrexit nō eſt hic. Mar.xvi. Duo īnuunt. Pꝛio reſurrectio xp̄i gaudioſa:ibi(ſurrexit) Secūdo apparitio eiꝰ gꝛ'ioſa:qꝛ apparuit multꝭ. Hec dies quā fecit dñs exultemꝰ ⁊ letemur ī ea. Poſt aurā pluuialē ſequit̄ ſerenitas. Magna pluuia fuit ī die paraſceues:nō ſolū lachꝛymarū ſed etiā ſāguinis q̄ effluxit de diuerſis ꝑtibus corꝑis ieſu xp̄i. Sed hodie magna ſerenitas ⁊ iocūditas: qꝛ gaudiū nō ſolū xp̄i ſꝫ etiā matris marie q̄ meſtiſſima fuit. quā angelus letificauit veniēs cātans. Regina celi letare. Et gauiſi ſūt diſcipuli In reſurrectōe tua xp̄e alľa: celi ⁊ terra letent alľa. Ergo cātemꝰ hilariter oēs. Surrexit. pš. Exultate iuſti i dn̄o: qꝛ hodie cibati eſtis corꝑe ⁊ ſāguie xp̄i ieſu ꝓficiat vobis. Pract. de gl'ioſa reſurrectōe: ſer. xiiij. A B C D

¶ Feria ſcd̄a paſche. Mane nobiſcum dn̄e. Lu. xxiiij. Nota duo. Pmo veritas reſurrectōis: ibi (ſurrexit dn̄s vere) Scd̄o pietas apparitiōis: ibi (apparuit ſymoni) Practica de recidiuatōe: ſer. xij. M I. ſer. x. n. ſer. xij. A

¶ Feria tertia paſche. Pax vobis. Luce. xxiiij. Johis xx. Eſt triplex pax. Prima iterioꝛ ſcꝫ pectoris. Iſaias. Fiat pax in vobis. Scd̄a exterioꝛ ſcꝫ temporis. Johis xiiij. Pacem meam do vobis. Cum oibus hoibus pacem habentes. Tertia ſuperioꝛ ſcꝫ eternitatis. Et pacis eius non erit finis: ſer. iiij. E.

¶ Feria quarta paſche. Manifeſtauit ſe iterū ieſus. Joh. xxi. Duo nota. Primo ad laboꝛē licitū redire debemus: ibi (vado piſcari) Scd̄o quō xp̄s triplici forma apparuit. De primo: petrus: ait Greg'. Ad piſcanduꝫ redijt: ſed non Matheus ad theoloneū. de pe. diſ. v. c. Negociū. Practica ſer. iiij. I. ſer. xij. F. De ſcd̄o xp̄s fuit primo peregrinus in conuerſatōe in pauꝑtate viuendo. Practica ſer. xi. F. Scd̄o oꝛtulanus in predicatōne mala eradicando: bona plantando verbo ⁊ opere: ſer. primo n O. Tertio mercatoꝛ in noſtra redemptiōe ſanguinē ſuū precioſiſſimū largiter effudit: ſer. ix. D. Empti eſtis precio magno.

¶ Dñica in oct.paſche.Stetit ieſus in medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ:⁊ ait illis.Pax vobis.Joh.xx.Lu.xxiiij.Duo innuunt.Pͥmo xp̄i ſaluatoris preſentia:ibi(cum ſero factū eſſet)Scḋo ſue reſurrectiōis euidentia:ibi(infer digitū tuū.ſer.iiij.E.Pax.ſer.xij.A B. De fide:ſer.i.P.ſer.vij.L.ſer.x.L

¶ Dñica prima poſt oct.paſche. Ego ſum paſtor bonus.Joh.x.Nota duo.Primo ſe paſtorē bonū ꝓnunciat:ibi(ego ſum paſtor bonus)Scḋo paſtoris officiuꝫ declarat:ibi(paſtor bonus aīam ſuā ponit ꝓ ouibꝰ ſuis)Et vere bonus:primo qꝛ cōparauit oues precioſe:ſcꝫ ſanguine.i.Petri.i.Non auro neqꝫ argēto:ſed ſanguine precioſo:ſer.ix.E.Scḋo cuſtodit eas diligēter ꝑ angelos.Hieroñ.O magna dignitas.p̄o.xcix.Mathei iiij.Angelis ſuis mandauit ⁊c.ſer.vij.C.Tercio paſcit delicioſe.Joh.vi.Caro mea vere eſt cibus:imo eternaliter.Apocal̄.iij.Beatus qui manducat panē ī regno dei:k.xi.n.Quarto collocat ſecure.Math.xxiij.Oues q̄dem a dextris:ſer.i.J.ſer.iiij.H

¶ Dñica ſcḋa poſt oct.paſche.Modicū ⁊ iā videbitis me.Jo.xvi.Nota duo.Pͥoꝰ ꝓnūciat euentū futuroꝝ ibi(modicū)Scḋo ſoluit dubiū diſcipuloꝝ:ibi(cognouit)Nota modicū eſt tp̄s ꝯſolatōis ⁊ tribulatōis iſte ē locus medius:hic prelibatio de vtroqꝫ.Greg̃.Momētaneū eſt qḋ delectat:eternū vero qḋ cruciat.Nota de breuitate vite:ſer.viij.B.ſer.ij.B.ſer.v.E.Plorabitis ⁊ flebitis.Gaudiū veſtrū nemo tollet:ſer.xij.

¶ Dñica.iij.poſt oct.paſche. Vado ad eū qui me miſit.Joh.xvi.Nota duo.Primo acceſſus deſiderabilis ⁊ gl̄ioſus:ibi(vado ad eū)Scḋo ꝓfectꝰ cōmēdabilis ⁊

vigoroſus:ibi(expedit vobis)Ille arguet mundum de peccato:ſer.i.N O P.ſer.xiij.I.ſer.xi.M.

¶ Dñica.iiij.poſt oct.paſche.Si quid petieritis patrē in noīe meo.Joh.xvi.Math.xij.Mar.xi.Duo innuuntur. Primo ad petendū informat:ibi (ſi q̄d petieritis) Scd̄o de impetrādo nos ſecurat:ibi(dabit vobis)Practica de oratione ſer.iiij.A.ſer.vij.M.ſer.viij.M.

¶ In die aſcēſionis dñi.Aſcēdit deus in iubilatōe.pſ̄ xlv.Nota duo.Primo iocūda xp̄i aſcenſio:ibi (aſcēdit deus in iubilatiōe) Scd̄o tremebūda eius reuerſio:ibi (dñs in voce tube) cz veniet.Nota xp̄s prius deſcēdit anteq̄ aſcendit.Bern̄.Si aſcēdere deſideratis neceſſe eſt deſcendere.Aug.Deſcēdite vt aſcendatis.Humilitas eſt via ad celum:ſer.ij.ſer.xij.A C F.Dedit dona hominibus ſer.viij.M.

¶ Dñica infra oct.aſcēſionis. Ille teſtimoniū ꝑhibet de me.Joh.xv.Nota triplex eſt teſtimoniū.Superius ip̄e deus.Job.xvi.Ecce in celo teſtis meus. Interius eſt ip̄a ꝯſciētia.ij.Chor.i.Gloria nr̄a hec eſt teſtimonium.Exterius eſt ꝓximus.i.Thi.iij.Oportet teſtimoniū hr̄e ab illis q̄ foris ſunt.Uigilate in orōnibꝰ.i.Petri.iiij.ſer.iiij.A.ſer.vij.M.Charitas operit multitudinē pctōꝝ.i.Pe.iiij.ſer.vij.M.ſer.xij.G I.

¶ In die pēthecoſtes.Repleti ſūt oēs ſpūſctō.Act.ij Optimū donū nobis datū:ꝛ dat oībus ſe digne diſponētibꝰ.Practica.Gen̄.viij.Colūba de archa ꝛc.Lu.iij. Deſcēdit ſpūſſcūs corꝑali ſpecie ſicut colūba i ip̄z.Joh.xiiij.Sp̄m veritatis nō pōt mūdus accipe.i.mundani. Sap̄.i.In maliuolā aīam nō introibit ſapientia.Eccl.vij.Humilia valde ſp̄m tuū ſi vis ſpm̄ſanctū accipere

Verſi. Spūſſctūs balſamū puriſſimū eſt: vas purū requirit. Sap̄. xij. O ꝙ ſuauis dñe eſt ſpūs tuꝰ. Greg. Guſtato ſpū deſipit oīs caro. Rom̄. viij. Quicunqȝ ſpū dei agunt. i. regunt: hi filij dei ſunt. Prouerb. xvi. Hoīs eſt preparare aīam. ij. de aīa. Actus actiuoꝝ ſūt in patiente ⁊ materia p̄diſpoſita. Iſa. xi. Sup̲ quē reqeſcet ſpūs meus: niſi ſup̲ humilē: ſer. v. L. ſer. ij. E M R.

Feria. ij. poſt pēthec. Sic deus dilexit mundū. Ioh. iij. Duo facit. Primo ꝓponit diuine dilectōis imēſitatē: ibi (Sic deus dilexit) Scdo ſubiūgit eterne dānationis cauſalitatē: ibi (ꝗ nō credit iā iudicatus eſt) Spūſſctūs eſt amor p̄ris ⁊ filij. Effectus eius eſt dilectio noſtra ad deū. Rom̄. vi. Charitas dei diffuſa eſt ī cordibꝰ nr̄is p̲ grām ſpūſſcti ꝗ datus eſt nobis. Practica ſer. x p̲ totū. De fide: ſer. i. P. ſer. vij. B E. ſer. iiij. A.

Feria. iij. poſt penth. Qui nō intrat per oſtiū. Ioh. x. Ego ſum oſtiū. Amor diuinus oſtiū eſt: introitꝰ eterne ſalutis: ſer. ix. F. ſer. x. O.

Fer. iiij. Nemo pōt venire ad me: niſi p̄r ꝗ miſit me traxerit eū. Ioh. vi. Pract. de funiculꝭ amoris: ſer. ix. F ſer. vi. K. de funiculo dānatōis: ſer. viij. O. ſ. iij. A E F

De ſctiſſima trinitate. Bñdicamus p̄rem ⁊ filiū cum ſcō ſpū. In verbo ꝓpoſito apte tāgit trinitas p̲ſonarū cui tria attribuunt. Patri potētia: ſer. iij. A M. Filio ſapiētia: ſ. iij. H. Spūiſcō bōitas. ſiue clemētia: ſ. v. c. ſ. iij. I

De venerabili ſacramēto. Caro mea vere eſt cibus Ioh. vi. Duo facit. Primo explicat veritatē ſacramēti ibi (caro mea vere eſt cibus) Scdo ꝓponit vtilitatem eius: ibi (qui manducat hunc panē habet vitā eternā) Practica vt ſupra in cena dñi ⁊c.

¶ Dñica prima poſt trinit. Mortuus eſt diues. Luce xvi. Duo nota Primo cuiuſdā diuitis ſingularis excellentia: bi(homo ꝗdā erat diues) Scdo ſubiūgit mēdici ſpecialis indigentia:ibi(erat ꝗdam mendicus) Diſpar vita eoꝝ:diſpar ⁊ exitus. Practica vitā illoꝝ ⁊ finem. De diuitijs ſer.i.M.ſer.x.J.ſer.v.H.ſer.vi.J K De morte ſer.viij.⁊.ix.per totum

¶ Dñica.ij.poſt trini. Homo ꝗdā fecit cenā magnam. Lu.xiiij. Math.xxij. Tria innuunt. Primo magnifici cōuiuij preparatio:ibi(homo ꝗdā fecit cenā magnā) Secūdo inuitatoꝝ iniqua excuſatio:ibi(ceperunt ſe ſimul oēs excuſare) Tertio excuſantiū digna reprobatio: ibi (nemo viroꝝ guſtabit cenā) ſer.v.G. De ſuꝑbia ſer.i. H.ſer.ij.G M.ſer.v.C. De luxuria ſer.i.E D.ſer.x.D De auaricia ſer.v.F.ſer.x.J

¶ Dñica.iij.poſt trini. Hic peccatores recipit. Lu.xv. Math.xviij. Mar.ij. Nota duo. Primo pctōꝝ ꝯuerſio gratioſa:ibi(erāt appropinquantes) Scdo phariſeoꝝ murmuratio inuida : ibi (hic pctōres recipit) Magna cōſolatio nr̄a:ſer.iij.L.ſer.vij.G.ſer.viij.A.ſer.xi.H

¶ Dñica.iiij.poſt trinit. Eſtote miſericordes. Luce.vi. Math.vij. Mar.iiij. Duo facit. Primo incitat ad exercitiū miſericordie:ibi(eſtote miſericordes:ſer.xij.F G. ſer.iij.L. Scdo ꝓhibet temerariū iudiciū:ſer.x.O

¶ Dñica.v.poſt trini. Relictis oibꝰ ſecuti ſūt eū. Lu.v. Math.iiij. Duo innuunt. Primo ꝑfecta mūdi abrenūciatio:ibi(relictis oibus) Scdo ſalutifera xp̄i imitatio:ibi(ſecuti ſunt eū) Math.xix. Ecce nos reliquimus oīa ⁊ ſecuti ſumus te:ſer.i.per totum

¶ Dñica.vi.poſt trini. Niſi iuſticia veſtra abundauerit.Math.v.Tria facit.Primo docet nos iuſticie ꝑfectionē:ibi(niſi iuſticia veſtra abūdauerit)Scd̃o iracūdie refectionē:ibi(nō occides)qui iraſcit̄ fratri ſuo ⁊c̄. Tertio concordie ꝓcurationē:ibi(ſi offers munus tuū ſer.xi.L.ſer.iiij.D.ſer.x.O Q

¶ Dn̄ica.vij.poſt trini.Miſereoꝛ ſuꝑ turbā.Mar.viij. Math.xv.Lu.ix.Joh.vi.Nota duo Primo xp̄i pietas ⁊ miſeratio:ibi(cū turba plurima)Scd̃o diſcipulorum ambiguitas ⁊ turbe ſaturatio:ibi(facite hoīes diſcumbere)Jone.iiij.Miſertus eſt populo ſuo. Nota tria attributa xp̄o.Primū mira eius miſericordia in cōpatiēdo:ſer.iij.L.Scd̃m ſumma eius potentia in pauendo ⁊ panes multiplicando:ſer.iij.A.Tertiū ꝑfecta ſapiētia informando:ſer.i.n O P

¶ Dn̄ica.viij.poſt trini.Oīs arboꝛ bona fruct⁹ bonos facit.Math.vij.Lu.vi.Tria innuunt̄.Primo falſoꝝ ꝓphetaꝝ vitatio ſer.xij.A B.Scd̃o eoꝝ terribilis punitio:ibi(excidet̄ ⁊ in ignē mittet̄)ſer.vi.K.ſer.viij.n.ſer.xi.n.Tertio bene agentiū fructificatō:ibi(oīs arboꝛ bona)Math.iij.Facite dignos fructus penitētie:ſer.i.B C.ſer.vij.K.ſer.xiij.H

¶ Dn̄ica.ix.poſt trini.Redde rationē villicatiōis tue. Lu.xvi.Nota duo.Primo redditōis obligatio:ibi(redde rationē)de donis acceptis:ſer.viij.H.Scd̃o eius remuneratio:ibi(recipiāt vos in eterna tabernacula ſua ſer.i.n O P.ſer.xi.n.Vel de vocatōe:ſe.vi.ꝑ totum

¶ Dn̄ica.x.poſt trinit.Si cognouiſſes ⁊ tu. Luce.xix. Duo innuūtur.Primo xp̄i magna pietas:ibi(vidēs ieſus ciuitatē fleuit ſuꝑ eā)Scd̃o iudeoꝝ magna cecitas ibi(ſi cognouiſſes)Judic̄.ix.Nō me videt̄ facere oēs facite. Fleuit ieſus vt ceteri: ſed nō cur ceteri. nā ceteri ex paſſione: xp̄s ex cōpaſſione. Eſt prim⁹ flet⁹ īterior. ſ. ꝯtritōis ex pctōꝝ ꝯſideratōe: ⁊ eſt exercēd⁹ ſer. xi. J. n. ſer. x. J. Jſa. xxij. Recedite a me ⁊ amare flebo. Lu. vi. Beati q̇ lugēt. Math. v. Bti q̇ nūc. i. in p̄nti fletꝛ: qꝛ ⁊c̄. Eccl̄s. iij. Eſt tp̄s flēdi. Lu. vij. Magis lachꝛymis cepit rigare. Math. xxvi. Petrus amare fleuit. Scd̄s eſt exterior: ſcꝫ tribulatōis: ⁊ eſt ſuſtinēdus: qꝛ valde purgāt lachꝛyme ⁊ expellūt diabolū: ſicut aqua calida canē de coquina. Practica figurā Dan̄. xiij. Suſāna flēs reſpexit in celū: ſer. v. E. Tertius poſterior: ſcꝫ damnatiōis. Math. viij. ⁊. xiij. Lu. xiij. Jbi erit fletus ⁊ ſtridor dētiū ſer. vi. K. ſer. viij. n. F. xi. n. Quart⁹ eſt ſup̄ior ex deſiderio. pſ̄. Fuerūt mihi lachꝛyme mee panes die ac nocte.

¶ Dn̄ica. xi. poſt trini. Deus ꝓpicius eſto mihi pctōri Luc. xviij. Nota tria. Primo preſumptio diabolicalis: ibi (duo hoīes) ſer. ij. A. ſer. xiij. F. ſer. i. M. Scd̄o oratio rationalis: ibi (deus ꝓpicius eſt mihi pctōri) ſtans a lōge: ſer. vij. H. ſer. iij. L. Tertio exaltatio celeſtialis: ibi (oīs qui ſe humiliat) ſer. ij. H M.

¶ Dn̄ica. xij. poſt trini. Bene oīa fecit. Mar. vij. Mat. xv. Nota tria Prīo petētiū deuotio: ibi (adducūt ei ſurdū) Scd̄o dei miſeratio: ibi (miſit digitos in aures ei⁹) Tertio ppl̄i gratulatio: ibi (oīa bene fecit) qꝛ oīa q̄cūqꝫ voluit fecit: ⁊ dei ꝑfecta ſūt opa. Oīa in ſapiētia feciſti Practicā ſer. iij. A M. loquebat̄ recte. Primo bene loquunt̄ recte q̇ deo laudē de beneficijs reddunt. ſer. v. J. ſer. x. F. Scd̄o recte loquunt̄ de ſeip̄o. Job. x. Loq̄bar in amaritudine aīe. Ego dixi dn̄e miſerere mei ſana aīam meā qꝛ peccaui tibi: ſer. xi. N. ſer. xi. K. Tertō bene loquit᷑ ꝓximo exhortādo verbo ⁊ exemplo. Sap̄. Mors ⁊ vita in manibus lingue: ſer. xij. I.

¶ Dñica. xiij. poſt tri. Hoc fac ⁊ viues. Luc. x. Math. xiij. Aug. In cordis archa retine hoc fac. Joh. xv. Hoc eſt preceptū meū. Nota duo. Primo beatitudinē ineffabilē: ibi (beati oculi) Scđo xp̄i cōtēplationē: ibi (q̄ vident q̄ vos videtis) ſcʒ me deū oculis interiorib⁹ credēdo: ⁊ me hoīeʒ oculis exteriorib⁹ reſpiciēdo. Practica ſer. x. ꝑ totū. Hoc fac. ij. Thi. iiij. Opus fac euāgeliſte. Math. xxiij. Dicūt nō faciūt. Ergo hoc ſcʒ diligēdo deum ⁊ ꝓximū fac ⁊ viues eternaliter. pſ̄. Querite dñʒ ⁊ viuet aīa veſtra: hic ꝑ gratiā ⁊ poſtea ꝑ gloriaʒ. Qđ nobis concedat ieſus marie filius Amen.

¶ Dñica. xiiij. poſt tri. Jeſu preceptor miſerere noſtri. Lu. xvij. Math. viij. Mar. i. Nota duo. Primo leproſorū humilis ſupplicatio: ibi (ieſu p̄ceptor) ſer. i. I. Obedientia. Miſerere noſtri. ſer. iij. L. Scđo coꝝ pia exauditio: ibi (dū irent mundati ſunt) Practica de cōtritiōe ſer. xi. I. ſer. xi. n. De confeſſione. Uade oſtende te ſacerdoti. ſer. i. D. ſer. xi. O P. ſer. xi. K.

¶ Dñica. xv. poſt trini. Primū querite regnū dei. Mathei. vi. Luc. xvi. Nota duo. Primo ꝙ vni dño ſeruitiū eſt impēdēdū: ibi (nemo pōt duobus dñis ſeruire) ſer. vi. I. Scđo ſubiūgit᷑ ꝙ a ſuꝑflua ſollicitudine tēporalium eſt abſtinēdū: ibi (nolite ſolliciti eſſe) ſer. i. K. Spū ambulemus. ad Galath. vi. ſer. xi. ꝑ totum.

¶ Dñica. xvi. poſt trini. Adoleſcēs tibi dico ſurge. Lu. vij. Nota duo. Primo vita nr̄a miſerabilis ⁊ ruinoſa: ibi (ecce defunctus) ſer. ij. B. ſer. viij. B. Scđo miſericordia xp̄i inexplicabilis ⁊ copioſa: ibi (mīa motus) ſer mone.iij.L.ſer.xiij.A H

¶ Dn̄ica.xvij.poſt trini. Amice aſcēde ſupiꝰ.Lu.xiiij. Mar.xij.Tria facit.Pꝛīo hidropici curatōis circūſtātias:ibi(ecce q̄dā hidropicus)Quāto plus bibit: tāto plus ſitit.Pꝛactica de diuitijs ſer.v.M.ſer.vi.I.ſer.i. M.ſer.x.I.ſer.vij.L. Scd̄o docet inuitatos venire ad nuptias:ſer.xi.I.Tertio dat hūilitatis regulā:ibi (oīs q̄ ſe hūiliat exaltabit)ſer.ij.M.Amice.ſer.x.L n o p q

¶ Dn̄ica.xviij.poſt trini.Diliges dn̄m deū tuū ex toto coꝛde tuo.Math.xxij.Mar.xij.Lu.x.Deuteron̄.vi.Nota duo.Pꝛimo dilectionis poſtulatio:ibi(diliges)Secūdo ſubiungit eius modificatio:ibi(ex toto coꝛde tuo) Pꝛactica ſer.x.A.ſer.vij.B.ſer.iij.A

¶ Dn̄ica.xix.poſt trini. Cōfide fili remittunt tibi pctā tua.Math.ix.Luc.v.Mar.ij.Joh.v.Nota duo. Pꝛīo cognitōis limpiditas:ibi(vidēs ieſus fidē illoꝝ) ſer.i.p ſer.iiij.A.ſer.vij.B E.ſer.x.B.Scd̄o remiſſionis benignitas:ibi(remittunt tibi pctā tua)ſer.iij.L

¶ Dn̄ica.xx.pꝰ trini.Nō habētveſtē nuptialē.Math.xxij.Lu.xiiij.Duo nota.Pꝛimo vocatoꝝ pluralitas:ibi (multi ſunt vocati) Scd̄o pꝛedeſtinatoꝝ paucitas: ibi (pauci electi)reſpectiue.Siuis eſſe de numero paucorū ſaluādoꝝ:viue vt pauci:qꝛ pauci hūiles/charitatiui caſti.Si vixeris vt multi eris de nūero multoꝝ dānatorū.Elige qd̄ vis.Pꝛact.devocatōe:ſer.v.A g k h.Veſtimēta ſūt virtutes:ſer.iij.k.⁊ ſer.xij.F.Veſtis nuptialis eſt charitas: ſer.vij.M Q.ſer.xij.H M I.ſer.viij.N

¶ Dn̄ica.xxi.poſt trinit.Deſcēde priuſq̄ moriat filius meus.Joh.iiij.Math.viij.Luc.vij. Facit duo.Pꝛimo reguli ſupplicatio:ibi(erat q̄dā regulus)Scd̄o xp̄i repꝛchēſio ꝓ eius incredulitate:ibi(niſi ſigna ⁊ ꝓdigia) Pꝛactica ſer.viij.A B E L.ſer.viij.D pꝛactica

¶ Dñica.xxij.pꝰ trini. Pꝛocidēs aūt ſeruꝰ ille.Math.xviij.Duo nota.Pꝛio debitoris humiliatio:ibi(ꝓcidēs aūt)Scđo debiti certificatio:ibi(patientiā)Perſoluamus qđ poſſumus de reſiduo veniā poſtulemus ꝓcidētes ⁊ dicētes:patientiā habe in me. Pꝛactica ſer.ij. de humilitate ſer.x.D O.de īgratitudine ſer.iij.L.de clemētia dei ſer.vi.H K L M.ſeruiendū eſt deo

¶ Dñica.xxiij.poſt trini.Oſtendite mihi nūmiſma cēſus.Math.xxij.Mar.xij.Lu.xx.Nota duo.Pꝛio phariſeoꝝ ceca malicia:ibi(abeūtes phariſei)Scđo xp̄i vera iuſticia:ibi(oſtendite) Conſiliū inierunt:ſer.iij.C D Magiſter ſcimus qꝛ verax es:ſer.i.N O P.Cuius eſt imago hec:ſer.ij.C.ſer.viij.B

¶ Dñica.xxiiij.poſt triñ.Cōfide filia fides tua te ſaluā fecit Math.ix.Mar.v.Lu.viij.Joh.iiii.Duo nō.Pꝛio pꝛīcipis ſynagoge deuota ſupplicatō:ibi(ecce pꝛīceps Scđo mulieris moꝛtue ſecreta ſanatio:ibi(ecce mulier Pꝛactica de fide ſer.i.P.ſer.iiij.A.ſer.vij.B E F.x.b

¶ Dñica.xxv.poſt trini.ſicut ſupꝛa dñica quarta in.xl.

¶ De dedicatōe tēpli.Venit filius hoīs q̄rere.Lu.xix ſer.iij.K.ſer.xi.J.Egreſſus ieſus ꝑambulauit hierico. ſer.xi.Ambulare.Stās aūt zacheus:ſer.vij.A B. Ipſe diues:ſer.v.F.ſer.x.J

¶ Incipiūt themata ſermonū de ſctis.

¶ De ſctō Andrea apl̄o. Venite poſt me. Math.iiij. Luc.v.Joh.i.Nota duo.Pꝛio vocātis benignitas:ibi (venite) Pꝛactica ſer.v.D B H J A.ſer.xi.J. Scđo officij ſublimitas: ibi (faciā vos fieri piſcatoꝛes hoīm) ſer.i.N O P.F.xij.J.Prac.legẽdã ex lcõib⁹ breuiarij

¶ De ſctã Barbara. Ecce ſponſus venit. Math.xxv. Nota duo. Primo ꝓnunciat xp̄i aduẽtum amoroſum ibi(ecce ſponſus venit) ſer.iiij.L.ſer.xi.J.ſer.xi.D E H.Sc̄do incitat ad occurſum eius:ibi(exite obuiam ei ſer.xij.A F.ſer.xiij.A D F H.

¶ De ſcõ Nicolao ep̄o. Ecce ſacerdos magnus. Eccleſi.xliiij. Nota duo. Primo virtutũ imitationẽ:ibi(ecce ſacerdos magnus) ſcꝫ in ſctitate: ſer.iij.K.ſer.xij.F M.ſer.i.F.Sc̄do tp̄is determinatõnem:ibi(in diebus ſuis placuit deo)ſer.i.H K.ſer.xij.A.Beatus ſeruus ille quẽ cũ venerit dñs.ſer.vi.H K M.ſer.viij.B C E

¶ De cõceptõe illibate virginis marie. Sãtificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimus.pſ̄. Nota duo. Primo commẽdat maria a ſctificatiõis claritate:ibi(ſanctificauit) Sc̄do collaudatur a ſtatus dignitate:ibi(tabernaculũ ſuũ)Tres excellẽtias habuit maria. Prima ſctitatis: q: in vtero ſcĩficata. Bern. Sctã anteꝙ nata. Cant.iiij. Tota pulchra es amica mea:⁊ macula nõ eſt in te. Secũda virginitatis:q: ꝑpetua virgo ĩmaculata. Iſa.vij. Ecce virgo. Tertia maternitatis : q: ab eterno mater verbi preelecta. Practica ſermonẽ de roſario.

¶ De ſcõ Thoma apl'o. Qꝛ vidiſti me thoma credidiſti. Nota duo. Prĩo ſegregatõem thome ꝑiculoſã:ibi(thomas nõ erat cũ eis) Pract.ſer.xij.A B.Sc̄do apparitõem xp̄i gratioſã:ibi(poſt dies octo) Practica de fide ſer.i.P.ſer.vij.B E.

¶ De ſcõ Stephano. Cũ eſſet plenus gratia. Act.vij. Nota duo. Prĩo cõmendat ſtephanus a plenitudine grẽ ſcĩtatis:ibi(cũ eſſet plenus grã) Pract.q̇dam grã dei repellūt.ſer.v.B.Scđo a certitudinē eterne claritatis:ibi(vidit gloriā dei)ſer.xi.M.ſer.vij.E.ſer.xij.I.

¶ De ſctō Johāne euangeliſta. Sic eū volo manere: tu me ſequere. Johis.xxi. Nota duo. Primo petri interrogatio amoroſa:ibi(dn̄e hic aūt quid)Scđo ſubiūgitur xp̄i reſponſio glorioſa:ibi(ſic eū volo manere donec veniā)Practica ſer.i.ꝑ totum.

¶ De Innocētibus. Fuge in egyptū. Math.ij. Nota duo. Primo āmonitio angelica amoroſa:ibi(fuge) Cāti.vlti. Fuge dilecte mi fuge. Apl̄s. Fornicatōeꝫ.fuge. Practica ſer.xij.A B.ſer.v.H.ſer.i.E.ſer.x.D E. Secūdo perſecutio tyrānica inuidia:ibi (herodes occidit) Multi occidunt innocētes:ſcꝫ malo exēplo:iniuſtis bonis q̄ nō corrigūt:ſer.vij.C.ſer.iiij.F L N.

¶ De cōuerſione Pauli. Ecce nos reliquimus oīa et ſecuti ſumus te. Math.xix. Nota tria. Prio mundi abrenunciatio:ibi(ecce nos) Practica ſer.i.K. Scđo xp̄i imitatio:ibi(ſecuti ſumꝰ)ſer.i.k L n. Tertio premij retributio:ibi(vitā eternā poſſidebitis)ſer.xi.N.

¶ In feſto purificatōis marie. Dies purgatōis marie Lu.ij. Nota duo. Primo precepti legalis libēs obſeruatio:ibi(poſtq̄ impleti)Scđo ſymeonis iuſti gaudēs obuiatio:ibi(ecce homo) Queſtio vtrū Maria debuit purgari. Rn̄det Aug'.ſicut dn̄s nō neceſſitate: ſed volūtate fuit ſub lege:ſic maria decuit vt mater humilitati filij cōformaret. Leuit.xij. Mulier ſuſcepto ſemine ſed maria nō mulier ſed virgo:nō ſuſcepto ſemine ſed myſtico ſpiramine.ꝙ ⁊c. Applica ſermonē de roſario.

¶ Cathedra ſcī Petri. Tibi dabo claues regni celoꝝ Math.xvi. Nota duo. Prio ꝓfeſſio eterne hereditat(

ibi(tu es xp̄s filius dei) Scđo collatio magne ptãtis: ibi(tibi dabo claues) hic fuit facta ꝓmiſſio: ſꝫ Joh.xx. collatio. Accipite ſpiritũſanctũ: quoꝝ remiſeritis pctã remittunt᷑ eis. Practica ſer.xij.A.ſer.xiiij.B D M

¶ De ſancto Mathia ap̄lo. Venite ad me oẽs. Math xi. Nota tria. Primo laborantes ad ſe venire inducit Practica ſer.iiij.J.ſer.xij.F. Scđo formã imitãdi ſeip̄ꝫ eis oſtẽdit.ibi(diſcite a me q: humilis ſum) Practica ſer.ij.A B D E. Tertio mercedẽ laboris ꝛ imitatiõis ip̄is ꝓmittit: ibi(ꝛ inuenietis requiẽ aĩabus vr̄is) Practica ſer.xi.n.vel practica ſer.xi.p totum

¶ Annũciatio dñica. Ecce virgo concipiet ꝛ pariet filiũ. Iſa.vij. Nota tria. Primo integritas virginalis: ibi (ecce virgo) Scđo fecunditas virtualis: ibi (concipiet ꝛ pariet) Tertio pietas diuinalis: ibi (ꝛ vocabit nomẽ eius emanuel) Applica de roſario

¶ De aliquo ſcõ tẽpore paſchali. Ego ſum vitis vera Joh.xv. Duo facit. Primo hortamur ad fructificandũ ibi(ego ſum vitis) Scđo ad in ſe manendũ: ibi(manete in me) Practica ſer.xij.A.ſer.xiiij.M J

¶ De ap̄lis Philippo ꝛ Jacobo. In domo pr̄is mei mãſiones multe ſunt. Joh.xiiij. Nota duo. Prio timoroſa remotio directe turbatõis: ibi(nõ turbet᷑ cor vr̄m) Scđo ſubiũgitur diuerſa manſio celice habitatiõis: ibi (in domo patris mei) Domus iſta eterna gloria. Pſ̃. In domũ dñi letantes ibimus. Baruch.iij. O q̃ magna eſt domus dei. Pſ̃. Gloria ꝛ diuitie in domo eius Beati qui habitant in domo tua dñe. Joh.viij. Filius menet in domo ineternũ. Sap̄.v. Ecce quõ computati ſunt inter filios dei. Galath.iiij. Si filij ꝛ heredes. Pra ctica ser.iiij.per totum.

¶ De Inuẽtiõe crucis. En colligo duo ligna.iij.Reg. xvij.Practica figurã.vidua ista scã Helena q̃ fideli inquisitione duo ligna sancte crucis collegit. Uel hec vidua deuota aĩa q̃ dꝫ colligere duo ligna. Gal.vi Nos aũt gloriari oportet.Math.x.Qui nõ accipit crucẽ suam quotidie non põt meus esse discipulus.Luc.ix. Si q̃s vult venire post me abneget semetip̃m: ꝛ tollat crucem suã ꝛ sequatur me.Practica ser.ix.E

¶ De natiuitate scti iohis baptiste.Erit magnꝰ.Lu.i. Nota duo.Primo natiuitatis vtilitas: qꝛ multi ĩ eius natiuitate gaudebũt.Scdo nascẽtis dignitas: ibi (erit magnꝰ) Amb.Nõ corpore sed virtute.ser.iij.k.ser.xij. F.Castitatẽ ꝛ mũdiciã sequunt viri sancti.ser.i.F

¶ De aplis Petro ꝛ Paulo. Fecit deus duo luminaria magna.Geñ.i.Nota fecit: qꝛ ambos personaliter vocauit.Practica ser.v.D.Duo: qꝛ cõiuncti in charitate fraterna.Gloriosi principes aploꝝ quomodo in vita sua dilexerũt se: ita ꝛ in morte non sunt separati: ser.ij. B.ser.vij.A B H O.ser.xij.G I H. Luminaria magna in vita ꝛ doctrina: ser.xij.I

¶ De visitatione Marie virginis.Salutauit elizabeth Luce.i.Nota duo.Primo virginis salutatio cõmẽdabilis: ibi (salutauit) Scdo eius exultatio admirabilis: ibi (Magnificat aĩa mea) Feruebat in mente charitas splẽdebat in carne virginitas: eminebat ĩ obsequio humilitas.Bern.Uirginitate placuit: humilitate cõcepit. Amb.Didicistis o virgines virginis pudorem: discite eius humilitatẽ.Sine humilitate nulli potest esse salꝰ Applica sermonem de Rosario

¶ De ſcā Maria magdalena. Remittunt̄ tibi pctā tua Lu.vij. Nota tria. Pꝛimo mulieris exēplaris ꝯuerſio ibi(cū audiſſet ꝙ ieſus) Scđo amoꝛis ꝑticularis oſtenſio: ibi(cepit rigare pedes eius) Tertio ſaluatoꝛis remuneratio: ibi(remittunt̄ tibi pctā tua) De pꝛio Hier. xxxi. Poſtq̄ ꝯuertiſti me egi pniām. Practica ſer.iij. D L.ſer.i.B C.ſer.vij.k.ſer.viij.A. De ſcđo. Laua te lachꝛymis.ſer.xi.N. De tertio. Quia deus retributoꝛ largiſſimus.ſer.i.n O P.

¶ De ſcō Jacobo aplo. Dic vt ſedeāt hi duo filij mei. Math.xx.Mar.x.Lu.xxij. Nota duo. Pꝛio ꝓpoſitio i diſcrete petitōis: ibi(acceſſit mr̄ filioꝝ zebedei. Scđo ꝓpoſitōis correctio: ibi(neſcitis q̄d petatis) Jſte dr̄ iacobus maioꝛ ratione vocatiōis: qꝛ a xp̄o vocatus: vt patet Joh.i.Math.iiij.ſer.v.D. Scđo ratione familiaritatis: qꝛ ad oīa ſecreta admiſſus. Math.xvij. in tranſfiguratione: in ſuſcitatione puelle ſemper ſecutus xp̄m. ſer.i.H k L n. Tertio ratione paſſiōis: qꝛ pꝛius paſſus pꝛimo anno poſt paſſionē xp̄i.ſer.viij.E.

¶ De ſctiſſima Anna. Ecce arboꝛ i medio terre. Dañ. iiij. Hec arboꝛ anna ſctiſſima i medio terre.i.eccl'ie plātata: ſub qua refrigeriū recipiūt q̄ deuota mēte eā colūt. Fuit arboꝛ magna in ſctitate: ait Hier. Joachi ⁊ Anna ābo iuſti: ⁊ ſcti. Anna fleuit: ieiunauit: oꝛauit. Scđo vtilis arboꝛ i fructificatōe: qꝛ fruct⁹ ei⁹ nimi⁹. Eccl.xxiiij Ego q̄ſi vitis fructificaui. O ioachi vxoꝛ tua ſicut vitis abūdās. Geñ.xl. Videbā ⁊ ecce corā me vitē Tres ꝓpagines ſunt tres marie: vuarū expreſſio xp̄i paſſio. Toꝛcular calcaui. Pract.ſermonē de ſcā anna in fine libri.

¶ De ſctō Petro ad vincula. Dirupiſti vincula mea ħo.cxv. Eſt duplex vinculū:ſcȝ gratie ⁊ culpe. Primū eſt perfectoꝝ:ſcḋm pctōꝝ. Primū eſt vinculū vtilitatis quo quis ſe ligat.i.obligat deo. Hiere.xxvij. Fac tibi vincula ⁊ cathenas:⁊ pone eas in collo tuo. Et vincula religionis:qꝛ religati dicūtur deo per tria ſubſtantialia. Eccľs.iiij. Funiculus triplex difficile rumpitur. Practica de obedientia ſer.i.I. De pauꝑtate ſer.i.K. De caſtitate ſer.i.F.ſer.xi.M. Scḋm eſt iniquitatis:⁊ eſt oīno diſſipandū. Pſ. Dirūpamus vincula eorum. Practica figurā de Sāpſone. Actuū.xij. Dn̄s eripuit me. Solue vincula colli tui: ſer.xij.A B.ſer.xiij.B H. ſermone.xi.D.

¶ De ſctō Laurētio. Igne me examinaſti. ħo.xvi. Eſt triplex ignis:ſcȝ interior ⁊ ſpūalis:inflāmat corda. pſ. Inflammatū eſt cor meū. Lu.xij. Ignē veni mittere in terrā:quid volo niſi vt ardeat. Illo igne Laurētius fuit inflāmatus. Iſte ignis extinguit oēm amorē carnalē ⁊ accendit amorē diuinū. Pſ. Ure renes meos et cor meū. Scḋs exterior ⁊ materialis:ille exurit corpora. Illo fuit Laurentius exuſtus. Dixit. Caro mea cremata eſt ꝓ te deus. Tertius inferior ⁊ infernalis:affligit animā eternaliter. Math.xxv. Diſcedite a me in ignē eternū. Laurentius arſit charitate ne arderet gehēne igni Practica primo de amore ſerm̄.x.D H P.ſer.vij.H. De ſcḋo ſer.vij.E.ſer.v.E. De tertio ſer.vi.K. ſer.viij N.ſer.xi.N.

¶ De aſſumptōe glorioſe virginis Marie. Te aſſumā ⁊ regnabis ſuꝑ oīa q̄ deſiderat aīa tua.iij. Regū.xi. Et hoc rationabiliter:qꝛ accepit illū in domū ſuā. Luce.x. Pſ. Dn̄s aſſumpſit me. Hieron̄. Regina celi ex hoc ſe culo nequā eripit. Practica figurā pulchrā .ij. Reg. vi David ⁊ oīs iſrael ducebāt archā dñi cū iubilo. Berñ Chriſti incarnatōem ⁊ marie aſſūptiōem q̄s enarrabit. Quis excogitare ſufficit q̄ glorioſe regina celi hodie ꝓceſſit q̄ optimā partē elegit in vita: cuius vita gl'ioſa cūctas illuſtrat eccl'ias. In morte: qꝛ ab angelo ei predicit: pñtia aploꝝ roborat: ſine dolore migrat. In ſtatu glorie: qꝛ ſuꝑ oēs choros angeloꝝ exaltata. Que ē iſta q̄ aſcendit. Applica ſermonē de roſario.

¶ De ſancto Bartholomeo. Ego elegi vos. Joh. xv. Eſt duplex electio: ſcꝫ diuinalis ⁊ humanalis. Prima diuinalis ſiue eternalis ad ſupernā felicitatē: ſic humiles. Pſ̄. Elegi abiectus eſſe. Greg. Euidētiſſimum ſignū electoꝝ eſt humilitas: ſer. ij. E. Elegit pauperes. Jacobi. ij. Nōne pauperes elegit deus. ſer. i. K. ſer. xi. F. Elegit caſtos. Canticoꝝ. v. Dilectus meus cādidus ſcꝫ caſtitate ⁊ rubicundus ſcꝫ charitate electus: ſer. i. F ſer. xi. M. Elegit contemplatiuos. Luce. x. Optimam partē elegit ſibi maria. Scđo humanalis ad humanaꝫ dignitatē. i. Regū. xvij. Eligite ex vobis virum. iiij. Regū. x. Eligite meliorem. Elegerunt ſacerdotes ſine macula. i. Petri. ij. Vos eſtis genus electum. Tertia angelicalis. Math. xiij. Simile eſt regnū celoꝝ ⁊c. Elegerunt bonos in vaſa ſua: malos aūt foras miſerūt. Mitte in gehennam ignē. Sed de quolibet ſancto dr̄ Eccl. xlv. Elegit eū ex omni carne. ſer. vi. G H

¶ In natiuitate beatiſſime virginis Marie. Egredietur virga de radice ieſſe. Iſaie. xi. Inuenimus mariam egreſſam quo ad natiuitatis ſanctificationē. Prouerb. xxij. Egredietur vas puriſſimū. Secundo progreſſam quo ad beatam conuerſationem. Cantic̃.vij. Que eſt iſta que progreditur quaſi aurora: pulchra vt luna: electa vt ſol. Tertio ſupergreſſam quo ad virtutũ perfectionem. Prouerb̃.vltimo. Tu ſola ſupergreſſa es vniuerſas: ſcꝫ humilitate: charitate: virginitate. Quarto ingreſſam. Heſter.xij. Ingreſſa eſt ad regem.iij. Regũ x. Ingreſſa eſt hieruſalem. Practica figuras. Applica ſermonem de Roſario

¶ In feſto exaltationis ſancte crucis. Exaltaui lignũ humile. Ezechiel.xvij. Crux fuit lignũ humile ⁊ deſpectũ: ſed in paſſione exaltatũ quinqꝫ modis. Primo per membroꝝ ſui affixionẽ. Philip̃.ij. Factus obidiens ⁊c̃. Sc̃do per fidelium venerationẽ: quia omnia ſacramẽta in ea conficiuntur. Tertio in miraculoꝝ operatione vt patet per multa exempla. Quarto in hoſtiũ fugationẽ. In conflictu conſtantini. Practica hiſtoriã. Quĩto in apoſtoloꝝ predicatione. Nos p̃dicamus xp̃m crucifixum. Practica ſer.ix.E. Si placet practica de euãgelio Ambulare dum lucem habetis. Luce.xij.ſer.xij. vt filij lucis ſitis.ſer.iiij.per totum

¶ De ſãcto Matheo apoſtolo. Ueni ſequere me. Mathei.ix. Marci.ij. Luce.v. Nota duo. Primo commendatur a ſancte vite inchoatione: ibi (ſurgens) Practica ſer.xiiij. A D F H. Secundo ab imitationis perfectione: ibi (ſecutus eſt eum) Practica ſer.i.B H L N. ſermone.xi.I. Uenire ſer.v.A D E H. De vocatione. De diuitijs ſermone.i.M.ſermone.x.I L.ſermone.xij L.ſermone.vi.I

¶ De angelis. Angeli eoꝝ ſemꝑ vident faciem patris mei. Math.xviij. Mar.ix. Luce.ix. Nota duo. Primo hoīm dignitas glorioſa:ibi(angeli eoꝝ)ſcꝫ hoīm.ṗo.xcix.Angelis ſuis mādauit de te:vt cuſtodiāt te ab oībus vijs tuis.Sūt tres vie.Prima qua homo in mundū ingreditur ꝑ natiuitatē ex vtero.Scđa qua homo ꝓgreditur ꝑ conuerſationē bonā ⁊ virtuoſam.Tertia qua homo egreditur ꝑ migrationē.Hieroñ.O magna dignitas hoīm.Scđo ſubiūgitur angeloꝝ ꝓprietas iubiloſa:ibi(ſemꝑ vident)Practica ſer.vij.C.ſcꝫ quomodo angeli dei aſſiſtunt homini.

¶ De apl'is Symone ⁊ Juda.Hec mādo vobis vt diligatis inuicē.Johis.xv.Nota duo.Primo ſtatuit nobis preceptū:ibi(hec mādo vobis)Scđo ſubiūgit mādati obiectū:ibi(vt diligatis inuicē)Practica ſer.x.ꝑ totū.Non tantū amicos:ſed etiam inimicos.ſer.iiij.D ſer.vij.B H O.ſer.xij.G J H k.ſer.ix.F E M.

¶ De oībus ſctīs.Beati q̄ habitant in domo tua dn̄e:in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te.ṗo.xliiij.Duo facit.Primo beatificat cōſortiū beatoꝝ:ibi(beati q̄ habitāt in domo)Practica vt ſupra in feſto aploꝝ philippi ⁊ iacobi.Scđo ſpecificat officiū eoꝝ:ibi(in ſecula ſcl'oꝝ laudabūt te)Math.v.Gaudete ⁊ exultate:qm̄ merces veſtra copioſa eſt in celis.Practica ſer.xi.n.Non datur merces accidioſis.ſer.x.n J.vel Timete dn̄m oēs ſancti eius.Practica ſer.iij.A E F G J.ſer.v.E.

¶ In cōmemoratione animarū.Intende aīe mee ⁊ libera eam.ṗo.lxviij.Nota duo.Primo poſtulatio beneficij ⁊ pietatis:ibi(intende aīe mee)Scđo explicatio ſubſidij charitatis:ibi(libera eā)Omni tēpore diligit q̄ amicus:ſcꝫ verus eſt:in vita:in morte:⁊ poſt mortem.Practica ſer.x.D k L P O.de amicitia ficta ſer.viij.

G H J k L.ſer.xiij.E.de ſuffragijs.

¶ De ſancto Leonardo. Nardus mea dedit odorē ſuum. Cantic̄.i. Leonardus fuit leo in fortitudine. Practica ſer.xij.J.ſer.vij.L E.ſer.x.J.ſer.v.E. Fuit nardus in virtute.ſer.i.F.ſer.xij.F.

¶ De ſctō Martino. Beati ſerui illi quos cuꝫ venerit dn̄s inuenerit vigilātes. Lu.xij. Nota duo. Prio hortatur nos ad carnis mundiciā: ibi (ſint lūbi vr̄i precincti) Practica ſer.i.F.ſer.xij.F M.F.iiij.L. Scđo docet bonoꝝ operū vigilantiā: ibi (beati ſerui) Practica quare nos latet finis noſter.ſer.viij.E. Seruire. ſer.vi.B L.

¶ De ſancta Elyſabeth. Honora viduas que vere vidue ſunt.i.Thimo.v. Practica ſer.iij.k.ſer.ij.L. ſer.v.k.ſer.xij.A.

¶ In feſto preſentatōis imaculate ꝟginis marie. Ponite archā in ſanctuariū tēpli.ij.Paral.xxxv. Hec oīa ꝯtingebāt illis figuris.i.Chorin.x.Geñ.v. Fac tibi archā de lignis ſethin. Maria eſt vera archa in qua fuere tabule legis ꝑ dilectionē: virga aaron ꝑ diſciplinā ⁊ cōuerſationē: ⁊ māna. Pſ̄. Tu ⁊ archa ſanctificatiōis tue. Practica de archa. Applica ſermonē de roſario.

¶ De ſancta katherina. Multe filie cōgregauerūt diuitias. Prouerb. vltimo. Nota duo. Primo inſinuat ſanctaꝝ virginū merita: ibi (multe filie) Practica Gregorius. Vere diuitie nō opes ſed virtutes ſūt.ſer.xij.F ſer.iij.k. Scđo collaudat beatā katherinam de exceſſu ibi (tu ſuꝑgreſſa) Judith.xi. Non eſt talis mulier ſuꝑ terrā in aſpectu pulchritudinis. Heſter.ij. Adamauit eā rex ſuꝑ oēs mulieres. Practica ſer.i.M.ſer.v.H.ſer.ix.M.ſer.x.J n O P Q.ſer.xij.L.

hoīm dignitas glorioſa: ibi (angeli eoꝝ) ſcꝫ hoīm. p̄o. xcix. Angelis ſuis mādauit de te: vt cuſtodiāt te ab oībus vijs tuis. Sūt tres vie. Prima qua homo in mundū ingreditur ꝑ natiuitatē ex vtero. Scḋa qua homo ꝓgreditur ꝑ conuerſationē bonā ⁊ virtuoſam. Tertia qua homo egreditur ꝑ migrationē. Hieroñ. O magna dignitas hoīm. Scḋo ſubiūgitur angeloꝝ ꝓprietas iubiloſa: ibi (ſemꝑ vident) Practica ſer. vij. L. ſcꝫ quomodo angeli dei aſſiſtunt homini.

¶ De apl'is Symone ⁊ Juda. Hec mādo vobis vt diligatis inuicē. Johis. xv. Nota duo. Primo ſtatuit nobis preceptū: ibi (hec mādo vobis) Scḋo ſubiūgit mādati obiectū: ibi (vt diligatis inuicē) Practica ſer. x. ꝑ totū. Non tantū amicos: ſed etiam inimicos. ſer. iiij. D ſer. vij. B H Q. ſer. xij. G I H k. ſer. ix. F L M.

¶ De oibus ſctis. Beati q̄ habitant in domo tua dn̄e: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. p̄o. xliiij. Duo facit. Primo beatificat cōſortiū beatoꝝ: ibi (beati q̄ habitāt in domo) Practica vt ſupra in feſto aploꝝ philippi ⁊ iacobi. Scḋo ſpecificat officiū eoꝝ: ibi (in ſecula ſcloꝝ laudabūt te) Math. v. Gaudete ⁊ exultate: qm̄ merces veſtra copioſa eſt in celis. Practica ſer. xi. n. Non datur merces accidioſis. ſer. x. n I. vel Timete dn̄m oēs ſancti eius. Practica ſer. iij. A E F G I. ſer. v. E.

¶ In cōmemoratione animarū. Intende aīe mee ⁊ libera eam. p̄o. lxviij. Nota duo. Primo poſtulatio beneficij ⁊ pietatis: ibi (intende aīe mee) Scḋo explicatio ſubſidij charitatis: ibi (libera eā) Omni tēpore diligit q̄ amicus: ſcꝫ verus eſt: in vita: in morte: ⁊ poſt mortem. Practica ſer. x. D k L P O. de amicitia ficta ſer. viij.

G H J K L.ſer.xiiij.E.de ſuffragijs.

¶ De ſancto Leonardo. Nardus mea dedit odorē ſuum.Cantic̄.i.Leonardus fuit leo in fortitudine. Practica ſer.xij.J.ſer.vij.L E.ſer.x.J.ſer.v.E. Fuit nardus in virtute.ſer.i.F.ſer.xij.F.

¶ De ſctō.Martino. Beati ſerui illi quos cuz venerit dn̄s inuenerit vigilātes.Lu.xij. Nota duo. Pⁱo hortatur nos ad carnis mundiciā: ibi(ſint lūbi vr̄i precincti) Practica ſer.i.F.ſer.xij.F M.F.iiij.L.Scd̄o docet bonoꝝ operū vigilantiā: ibi(beati ſerui) Practica quare nos latet finis noſter.ſer.viij.E.Seruire. ſer.vi.B L.

¶ De ſancta Elyſabeth. Honora viduas que vere vidue ſunt.i.Thimo.v. Practica ſer.iij.k.ſer.ij.L. ſer.v.k.ſer.xij.A.

¶ In feſto preſentatōis imaculate v̄ginis marie. Ponite archā in ſanctuariū tēpli.ij.Paral̄.xxxv. Hec oīa ꝯtingebāt illis figuris.i.Chorin.x.Gen̄.v. Fac tibi archā de lignis ſethin. Maria eſt vera archa in qua fuere tabule legis ꝑ dilectionē: virga aaron ꝑ diſciplinā ⁊ cōuerſationē: ⁊ māna. Pſ̄. Tu ⁊ archa ſanctificatiōis tue. Practica de archa. Applica ſermonē de roſario.

¶ De ſancta katherina. Multe filie cōgregauerūt diuitias. Prouerb̄.vltimo. Nota duo. Primo inſinuat ſanctaꝝ virginū merita: ibi(multe filie) Practica Gregorius. Vere diuitie nō opes ſed virtutes ſūt.ſer.xij.F ſer.iij.k. Scd̄o collaudat beatā katherinam de exceſſu ſbi(tu ſuꝑgreſſa) Judith.xi. Non eſt talis mulier ſuꝑ terrā in aſpectu pulchritudinis. Heſter.ij. Adamauit eā rex ſuꝑ oēs mulieres. Practica ſer.i.M.ſer.v.H.ſer.ix.M.ſer.x.J N O P Q.ſer.xij.L.

¶ Sequitur cõmune ſanctoꝝ

¶ De apoſtolis. Veſtigia eius ſecutus eſt pes meus. Job.xxiiij. Practica ſermõe.i.B.ſer.v.E.Hoc eſt preceptum meum vt diligatis inuicem. Johannis.xv.ſermone.x.K L M

¶ De vno martyre. Fortis fuit ĩ bello. Eccꝉ.xlvi. Practica ſer.x.J.ſer.vij.E.ſer.xij.J

¶ Dilexit deum qui fecit illum. Eccꝉ.xlvij. Practica ſer.x.F.ſer.v.E

¶ De pluribus martyribus. Beati mortui qui in dño moriuntur. Apocal.xiiij.ſer.viij.ꝑ totum

¶ De vno cõfeſſore. Beatus ille ſeruus. Luce.xij.ſer.vi.C.E.ſer.viij.F.ſer.xi.M.ſer.xij.

¶ De vna virgine. Omniũ dñs dilexit eam. Sapieñ.viij.ſer.x.per totum:ſer.i.F.ſer.iiij.J.ſer.vi.G.ſer.vij.h ſer.xi.k L M.ſer.xij.G H J

¶ De religioſis. Preparate corda veſtra domino: et ſeruire illi ſoli.i.Regũ.vij.Mathei.iiij.Illi ſoli ſeruies Pſ.ũ. Seruite dño in leticia. Applica ſermonẽ.vi.per totum.Beati pauperes ſpiritu. Mathei.v.ſermone.i.k.ſermone.xi.F

¶ Finit Tabula thematum oĩm ſermonũ

Tabula alphabetica

¶ Incipit tabula alphabetica in ſermones tredecim ſequentes

ACcidia:ſermone.x.N.Item ſer.xi.F
Accidioſoꝝ merces:ſer.x.N
Adiutorium triplex contra tres hoſtes noſtros:ſermone.x.I
Adiutoriū triplex contra triplicē hoſtem:ſer.vij.C
Adorari debet xp̄s tripliciter:ſer.iij.I
Adorationis due ſunt ſpecies:ibidem
Aduentus xp̄i eſt triplex:ſer.x.A
Aduentus xp̄i fuit prophetatus/ figuratus/ ⁊ mirabiliter oſtenſus:ſer.x.C
Aduentus xp̄i fuerunt diuerſe cauſe:ſer.x.D
Aduentus xp̄i ꝙ humilis fuit:ſer.x.E
Aduerſitas mundane inordinatus timor impedit ſequi chriſtum:ſer.i.L
Adulatio:ſer.vi.L
Adulatio fit tribus modis:ſer.xi.B
Amare mulieres noluit q̄dam imperator propter tres cauſas:ſermone.ix.E
Amatores viciorum in ſuis amicis ſunt ſimiles demonibus:ſermone.ix.M
Amatores inimicoꝝ dicuntur filij dei:ſer.iiij.D
Ambulare debemus tripliciter:ſer.xi.A
Ambulanti caute tria ſunt neceſſaria:ibidem
Ambulandū eſt honeſte tripliciter:ſer.xi.G
Ambulandū eſt ad deū triplici via:ſer.xi.N O Q
Amicitia ficta que eſt:ſer.ix.K
Amicitia vera que eſt:ſer.ix.L
Amicitiam impediunt diuitie:ibidem

Amicitia triplex quomodo: nota ſer.ix.N
Amicitia quando eſt diſſoluenda: ibidem
Amicitia vera nõ põt eſſe niſi inter virtuoſos: ſer.ix.O
Amicitia falſa eſt q̃ cõmodũ attẽdit ⁊ nõ amoꝛẽ.ſ.ix.p
Amicus eſt qui in oĩ tempoꝛe diligit: ſer.ix.O
Amicitiam impedunt duo genera hoĩm: ſer.ix.Q
Amoꝛ inoꝛdinatus ꝓſꝑitatis ĩpedit ſequi xp̃m: ſer.i.L
Amoꝛ diuerſimode oſtenditur: ſer.viij.A
Amoꝛ dei omnia ſuſtinet: ſer.ix.M
Amoꝛ duplex fuit in xp̃o: ſer.viij.A
Amoꝛ xp̃i circa nos: ibidem
Amoꝛ fidelis quis eſt: ſer.ix.P
Amoꝛ carnalis voluptatis amoꝛẽ dei extiguit: ſer.ix.d
Amoꝛ fictus quis eſt: ibidem
Angeli dei aſſiſtunt cuilibet hoĩ: ſer.vij.C
Angelus bonus quando loquitur hoĩ: ibidem
Angelus quare nõ eſt ĩcarnat⁹ nec aliq̃s ſctũs: ſer.x.a
Anima tota quando diligimus deum: ſer.ix.A
Aĩa noſtra figurat̃ ꝑ filiã cuiuſdã imperatoris: ſer.x.d
Aĩe ĩ purgatorio exñtes de pena liberãt̃ tripl'r.ſ.viij.h
Anime humane eſt triplex moꝛs: ſer.viij.L
Antixp̃s armabitur quadrupliciter: ſer.xi.M
Et nota ibi de fraudibus eius.
Apoſtoli erant vocati trina vocatione: ſer.v.D
Aqua q̃re exiuit a latere xp̃i poſt ſanguinẽ: ſer.viij.S
Archangelo Michaeli quattuoꝛ cõuenerũt: ſer.vij.D
Armatura dei: ſer.vii.B
Auaricia: ſer.v.F. Item ſer.ix.I.
Auariciam ⁊ inuidiam quidam ſequunt̃ citius q̃ paupertatem propter duas cauſas: ſer.i.L

Auariciam quidam diligunt:ſer.ix.C
Auaricie quidam ſeruiunt:ſer.vi.I
Auaricie ſpina tripliciter pungit:ſer.xi.C.
Auari febricitantibus aſſimulantur:ſer.xij.C
Auari dicuntur ſerui infideles:ſer.vi.C
Auarus comparatur mercurio:ſer.xi.C
Auarus comparatur talpe:ſer.xi.D
Beata v̄go ſenſit dolorē paſſionis xp̄i:ſ.viij.R
Benedicti habent triplex gaudiū:ſer.x.M
Beneficia nature ⁊ gratie:ſer.v.I
Beneficium dei triplex:ſer.ix.D
Charitas ⁊ iuſticia eſt cauſa victorie: ſer.vij.F
Sine charitate nō placet p̄dicator deo:ſ.vij.a
Sine charitate cetera habent̄ fruſtra: ſ.vij.d
Charitas omnia ſuſtinet:ſer.vij.H
Charitas tincture in panno aſſimilatur:ibidem
Charitas erga ꝓximū in tribus conſiſtit:ſer.xi.G
De charitate:ſer.x.G H I K
Charitatē impediunt duo genera hoīm:ſer.ix.Q
Caſtigatio filioꝝ qualis debet eſſe:ſer.iiij.F
Caſtitas:ſer.xi.M
Caſtitatē ⁊ mundiciā ſequunt̄ viri ſancti:ſer.i.F
Cauſas quattuor damnationis xp̄i obijciebant iudei q̄ omnes fuerunt falſe:ſer.viij.Q
Cautela in mercimonijs:ſer.i.O
Certamen triplex:ſer.vij.E
Cibus damnatoꝝ dicitur mors:ſer.viij.N
Clemētiſſimus eſt xp̄s:oſtendit multipliciter: ſer.iiij.X
Cogitationes immūde ſunt abijciende: ſer.xi.M
Confeſſio oīs fuit inſtituta:ſer.i.D

De confeſſione:ſer.xij.O
Confeſſionem impediunt duo:ſer.xi.P
Confiteri poteſt quis alteri ꝙ proprio ſacerdoti triplici de cauſa:ſer.i.D
Confiteri tenetur homo peccata:ſer.x.K
Conciliū datū dicimus habere tres ꝯditiones:ſer.iiij.C
Conſiliū ſanū nunꝙ dabūt duo genera hoīm:ſer.iiij.D
Conſilium:ſer.xi.K
Conſolatio deſolatorum:ſer.xi.J
Conſolatur nos xp̄s in aduerſis:ſer.x.M
Conſortium malorum eſt vitandum:ſer.xi.A B
Cōſuetudo peccādi ligat pctōrez ne peniteat:ſer.xij.B
Contritio quid eſt:ſer.x.J
De contritione bene nota:ſer.xi.M
Cor durum reprehenditur:ſer.ix.J
Corde ex toto quando diligimus deum:ſer.ix.A
Creationis beneficium:ſer.ix.F
Crucem quare non potuit xp̄s portare in paſſione cuz fuerit omnipotens:ſer.viij.L
Crucis virtus:ibidem
Crudelitas:ſer.iiij.M.Item ſer.xi.M
Cupiditas:ſer.xi.C
Cupidus mercurio aſſimilatur:ibidem
Cupidus talpe aſſimilatur:ſer.xi.D
DAmnationis chriſti quattuor cauſas obijciebant iudei:ſer.viij.B
Damnatorum cibus eſt mors:ibidem
Deſperationē in tribulationibus xp̄s aufert:ſer.x.M
Detractiones ⁊ dolos quidam diligunt:ſer.ix.C
Deus ſtat cū pctōribus:⁊ ꝯtra illos multiplr̄:ſer.vij.g

Diabolus nititur deſtruere ſermonem domini ⁊ ad diuerſa peccata inducere:ſer.iij.G
Diabolo quidam ſeruiunt per ſuperbiam:ſer.vi.I
Diabolo ſeruientes multipliciter anxiantur:ibidem
Dignitatib⁹ nõ ſunt nimis leuãdi pauperes: ſer.vi.F
Dilectio xp̄i ꝙ multis eſt neceſſaria:ſer.ix.A
Dilectionem impediunt duo genera hoim:ſer.ix.M
Diligere debemus deum ⁊ proximum:ſer.ix.A
Diligere deū ex toto corde ⁊ tota aīa quid eſt:ibidem
Diligere deum ex tota mente quid eſt:ſer.ix.B
Diligere deum quilibet poteſt:ibidem
Diligere deum eſt mandata eius ſeruare:ſer.ix.D
Diligere deum tria nos monent:ſer.ix.F
Diligendus eſt deus tripliciter ſuper omnia: ſer.ix.A
Diligendus eſt proximus tripliciter:ſer.ix.K
Diligunt quidam detractiones:ſer.ix.L
Diligunt quidam auariciam:ibidem
Diligunt quidam gulam ⁊ ebrietatem:ibidem
Diſcordia ⁊ diſſentio eſt cauſa deſtructionis regnorum ⁊ ciuitatum:ſer.vij.F
Diuerſorium in quo xp̄s fuit natus quid eſt:ſer.x.E
Diuitias nimis amãtes febricitãtib⁹ ſil'es ſũt:ſer.i.M
Diuitias debet dimittere qui vult ſequi chriſtum. Nota exemplum de vlcere:ibidem
Diuitias quidam nimis amant:ſer.ix.I
Diuitie dicuntur ſpine:ſer.xi.C
De diuitijs nota:ſer.v.H
Diuitijs quidam ſeruiunt:ſer.vi.I
Diuitis nomen quare non ponitur in euangelio ſicut nomen pauperis: ſer.v.H. Et nota ibidem quare di-

nes petiit guttam aque:⁊ cruciatus fuit in lingua
Docere debemus indoctos:ſer.xi.I
Dolor paſſionis xp̄i qualis fuit:ſer.viij.Q.R
Dolorē aꝑtionis lateris xp̄i ſenſit btā virgo:ibidem
Dolus in mercimonijs:ſer.i.O
Dominatio vera qualis eſt:ſer.iiij.B
Dominoꝝ temporaliū conditiones:ſer.iiij.B
Domino temporali tria conueniunt:ſer.iiij.A
Dn̄oꝝ cōſultores debēt habere tres ꝯditiōes:ſer.iiij.C
Dn̄s ieſus xp̄s dr̄ verus dn̄s tripliciter:ſer.iiij.A
Dn̄s potētiſſimus eſt xp̄s:⁊ ideo timēdus eſt:ibidem
Dn̄s ieſus xp̄s ſapiētiſſimus eſt tripliciter:ſer.iiij.D
Dona tria confert deus hoībus:ſer.viij.D
Dormiens in peccato aſſimilatur Petro dormienti in carcere vincto:ſer.xij.A
Dulia quid eſt:ſer.xij.I
Duricia cordis reprehenditur:ſer.ix.I
Ebrietatem ⁊ gulam q̄dam diligunt:ſer.ix.C
Eccl'ie ſuffragia q̄buſdā defūct' ꝓſūt:ſ.viij.k
Executores mali dicuntur ꝓditores defūctis ⁊ etiam excōmunicati:ſer.viij.I
Exequie pōpe an iuuāt vel valeāt defūctis: ſer.viij.H
Excuſant ſe multi ne veniant ad vitam virtuoſam : et hoc tripliciter:ſer.v.F
Fidelitas ſeruoꝝ oſtenditur:ſer.vi.C
Fidelitas ſeruoꝝ probatur:ſer.vi.E
Fides eſt ſemita ducens ad celum:ſer.i.P
Fides eſt armatura cōtra tentatōes diaboli: ſer.vij.B
Fides vera eſt confuſio demonū:ſer.vij.E
Fidem Socratis:nota ibidem

Fides habet multos effectus:ibidem
Fide firmiter ꝑmanentes ſunt filij dei:ſer.iiij.A
Fides facit deuenire ad charitatem:ſer.ix.B
Fides ſine charitate non prodeſt:ibidem
Filiatio eſt triplex:ſer.iiij.A
Filij dei in quattuoꝛ genera diſtinguntur:ibidem
Filij dei ſunt q̄ tētationibus diaboli reſiſtūt:ſer.iiij.C
Filij dei ſunt qui in fide firmiter ꝑmanent: ſer.iiij.A
Filij dei dicuntur inimicoꝝ amatoꝛes:ſer.iiij.D
Filij dei quō cognoſcuntur a filijs diaboli:ibidem
Filij dei ſunt diſcoꝛdantiū pacificatoꝛes:ſer.iiij.E
Filij dei quō debēt a parētibꝰ īfoꝛmari ꝛ caſtigar: ſ.iiij.F
Filij debent obedire parentibus:ſer.iiij.G
Filij tenēt parētibꝰ ī neceſſitatibꝰ ſubuenire:ſer.iiij.l H
Filij quidam ingrati ſunt parentibus:ibidem
Filij quidam ſuperbi ſunt ꝛ inuidi:ſer.iiij.I
Filius dei ſumme dilexit pacem:ꝛ ideo in tempoꝛe pacis natus fuit:ſer.iiij.E
Filius in diuinis quare fuit ſolus incarnatus:ſer.x.B
Finis noſter quare nos latet:ſer.viij.E
Foꝛtitudo:ſer.xij.I
Ad foꝛtitudinē habendā tria requiruntur:ibidem
Fraternitas:ſer.ij.B
Fraus in mercimonijs:ſer.i.D
Furtum:ſer.i.M
GAudiū habent angeli ſiue beati:ſer.x.N
Gloꝛia vana:ſer.ij.F
Gratiam dei repellunt:ſer.v.B
Gubernationis beneficium:ſer.ix.F
Gulam ꝛ ebrietatem quidam diligunt:ſer.ix.C

HEreſis quid eſt:ſer.ix.B
Homo ꝓducitur quattuor modis:ſer.x.C
Hominem cur deus fecit peccabilem:ſer.iij.h
Honorari debent ſoli virtuoſi:ſer.iij.K
Honorantur ambicioſi ⁊ vitioſi:⁊ virtuoſi deſpiciuntur
Et nota narrationem ibidem
Honoratur xp̄s corde:ore:⁊ opere.nota qñ:ſer.iij.J K
Hora mortis timenda eſt:ſer.viij.F
Hoſpitalitas:ſer.xi.G
Honoris ⁊ virtutis fuerunt duo templa:ſer.iiij.K
Hũiliauit ſe xp̄s tripl'r:⁊ ſic nos debem⁹ hũiliari:ſ.ij.d
Humilis refutat ⁊ fugit honores ⁊ dignitates:ſer.ij.E
Humilis exaltatur:ſer.ij.H
Humilitas duplex:ſer.ij.A
Humilitas qđ eſt:⁊ humilitas vera q̄ eſt:ibidē B D
Humilitatem tria inducunt:ibidem B
Humilitas imago:ſer.ij.C
Humilitas ſublimat hoīem ⁊ collocat in celo:ſer.ij.K
Humilitas palme comparatur:ſer.ij.L
Humilitatis fructus quattuor ſunt:ibidem
IAcens diu in mortali peccato incidit ĩ multas infirmitates. Nota exemplum ſer.xij.D
Ignobiles ⁊ pauperes non ſunt nimis eleuandi ad dignitates:ſer.vi.F
Imago humilitatis:ſer.ij.C
Incarnatio xp̄i fuit nobis vtiliſſima:ſer.x.C
Incarnatio triplex quomodo:ſer.xi.A
Incarnationē quare tā diu diſtulit deus:ſer.x.C
Incarnationis xp̄i diuerſe fuerunt cauſe:ſer.x.D
Incarnari quare voluit xp̄s:ſer.iiij.B

Incarnari quare distulit xp̄s tam diu:ibidem B
Incarnari quō potuit vna ꝑsona ⁊ non alia:ser.x.B
Incarnatus quare magis fuit filius q̄ pater vel spiritussanctus:diuerse rationes:ibidem
Incarnat⁹ quare nō fuit āgelus nec ali⁹ sc̄tus:ser.x.A
Inferni pene:ser.vi.K.ser.viij.M.⁊ ser.x.M.
Infideles serui qui sunt:ser.vi.C
Informatio filioꝝ qualis debet esse:ser.iiij.F
Ingratitudo filioꝝ parentibus:ser.iiij.M
Ingratitudo repꝛehenditur:ser.ix.G
Inimicoꝝ amatoꝛes dicuntur filij dei:ser.iiij.D
Inuidia ser.x.I.item ser.xi.E
Inuidie narratio:ser.xi.E
Inuidi amicitiā ⁊ dilectionē impediunt:ser.x.I
Inuidi sunt ceci:ser.xij.E
Inuidus comparatur monti ethne:ibidem
Ipocrisis:ser.i.A.item ser.xij.F
Ira:ser.ix.Q
Iracundi impediunt dilectionē ⁊ amicitiā:ibidem
Iracundoꝝ tria sunt genera:ibidem
Iudicium finale:ser.x.L
Iuramentū in quibus est pꝛohibitū:ser.i.O
De iuramentis nota:ser.iiij.I
Ius duplex habet xp̄s ad celum:ser.viij.F
Iusticia:ser.x.L
Laboꝛādū est iterdū ⁊ laboꝛ mutādus:s.xi.F
Latria quid est:ser.iij.I
Latus xp̄i quare apertum fuit post moꝛtem xp̄i:⁊ quis sensit doloꝛē apertionis:ser.viij.R.
Libido:⁊ quare pꝛopter libidinem cum sit breuis pu-

niuntur peccatores eternaliter:ſer.v.H
Lymbus patrum quid eſt:ſer.x.D
Luxuriam ſequuntur quidam:ſer.i.E
Luxuria quid tollit ab homine:nota ibidem
Luxuria amorem dei extinguit:ſer.ix.M
Luxuria aſſimilatur tenebris:ibidem
Luxuria coinquinat:ſer.ix.E
Luxurie quidam ſeruiunt:ſer.vi.D
MAlorum conſortiū eſt vitandum: ſer.xi.A
Michael archāgelo q̄ttuoꝛ ꝯueniūt:ſ.viij.D
Miniſtri eccleſie debēt eſſe mundi:ſer.xi.M
Miraculum maius eſt ſuſcitare hominem a morte ſpirituali q̄ corpoꝛali:ſer.viij.A
Miſeria humana:ſer.ij.B
Miſericoꝛdes eſſe debemus:ſer.iij.M
Miſericoꝛdia dei ſi nō obſtaret peccatum moꝛtale tria induceret:ſer.iij.L
Miſericoꝛdie opera:ſer.xi.H
Miſericoꝛdiſſimus eſt deus:ſer.iij.L
Miſereri eſt naturale ⁊ pꝛopꝛium deo:ibidem
Moꝛi incipimus cū viuere incipimus:ſer.viij.B
Moꝛs eſt triplex:ſer.viij.A
Moꝛs dicitur mala dupliciter:ſer.viij.B
Moꝛs bonoꝝ eſt ſemper bona:ibidem
Moꝛs nulli parcit:ſer.viij.E
Moꝛs triplex eſt in aīa humana:ſer.viij.L
Moꝛs anime per peccatum:nota ibidem
Moꝛtis imago quid eſt:ſer.viij.B. Nota
Moꝛs non eſt timenda ꝓbatur multipliciter:ſer.viij.E
Moꝛs quare non latet:ibidem

In morte nos infeſtant maligni ſpiritus:ſer.viij.F
Mors dici pōt mortale pctm̄ diuerſa ratione: ſer.viij.n
Mors eſt cibus damnatorum:ibidem
Mors xp̄i habuit tres conditiones:ſer.viij.P
Mors xp̄i fuit multipliciter iniurioſa:ibidem
Mors xp̄i fuit doloroſa tribus de cauſis:ſer.viij.R
Mors xp̄i fuit precioſa:ſer.viij.A
Mortui poſſūt conq̄ri de trib⁹ generib⁹ hoīm:ſ.viij.I
Mortuorum tria ſunt genera:ſer.viij.K
Mortuis quibus ſuffragia eccleſie proſunt:ibidem
Mulieres amare noluit q̄dā iꝑator ꝑꝑ tres cās: ſ.ix.e
Mundum ⁊ auariciam multi ſequuntur:ſer.i.L
NAturam noſtram quō ſumpſit xp̄s:ſer.x.L
Nature ⁊ gratie beneficia:ſer.v.C
Narratio de caſtitate:ſer.i.F
Narratio de filio ingrato ſuo patri:ſer.i.H
Narratio de puella nutriente matrem ſuam in carcere proprio lacte:ſer.viij.D
Narratio de diſcordia:ſer.vij.F
Narratio de fidelitate ſeruorum:ſer.vi.E
Nar.de pctōre quē trahebāt demōes ex eccl'az.ſ.vi.g
Narratio de penis inferni:ſer.vi.K.item ſer.viij.n O
Narratio de adulatione:ſer.vi.L
Narratio de oratione:ſer.vij.D
Narratio de memoria mortis:ſer.viij.C
Narratio quomodo mors nulli parcit: ſer.viij.E
Narratio quō īfeſtāt nos ī timore maligni ſp̄s:ſ.viij.f
Narratio de ſepultura cuiuſdam mulieris male in eccleſia:ſer.viij.H
Narratio quō q̄dā liberabat a viculis corpis:ſ.viij.D

Narratio quō ſacrificiū liberat a pena purgatorijꝫ: ibiđ
Narratio de vindicta mali executoris:ſer.viij.J
Narratio de imꝑatore nolēte amare mulieres:ſer.ix.c
Narratio de auaris:ſer.ix.J
Narrationes de amicitia:ſer.ix.n O P
Narratio de iracundo:ſer.ix.O
Narrationes de aduentu xp̄i:ſer.x.C
Narratio de filia imꝑatoris q̄ poteſt dici aīa:ſer.x.D
Narratio de inuidia:ſer.xi.E
Narratio de iuſticia:ſer.xi.L
Narratio de confeſſione:ſer.xi.P
Narratio de moriente in pctō mortali:ſer.xij.A
Narratio quō pctōr aſſil'at aui pede ligate:ſer.xij.H
OBedire debent filij parentibus:ſer.iiij.G
De obedientia:ſer.i.J
Ociosorum merces:ſer.x.N
De ocio nota ibidem
Opera miſericordie:ſer.xi.G
Oppreſſio:ſer.iii.M.item ſer.x.H
Oratio debet habere duas conditiones:ſer.iiij.A
Oratio:ſer.vij.H
Oratio liberat a pena purgatorij:ſer.viij.H
PAtientia in aduerſis:ſer.x.H
Parētes quō debēt īfoꝛāre filios ſuoſ:ꝭ.iiij.f
parētes aliqñ īoꝛdiate amāt filioſ ſuoſ:ꝭ.iiij.h
Paſſio xp̄i fuit doloroſa tribus de cauſis:ſer.viij.O
Pauper quare xp̄s voluit eſſe:ſer.x.F
Paupertas duplex:ſer.i.K
Pauperes ⁊ ignobiles non ſunt nimis eleuandi ad dignitates ⁊ honores:ſer.vi.F

Pax:ſer.iiij.E.Et nota ibi de templo pacis ⁊c.
Peccabilem cur fecit deus hominem:ſer.iij.M
Peccanti oēs creature ſunt hoſtes:ſer.xij.A
Cū pctōre facit diabolus ſicut puer cū aue:ſer.xij.M
Pctōr aſſimilat̃ petro dormiēti ⁊ victo' carcere:F.xij.a
Peccator ligatur duabus cathenis:ſer.xij.B
Peccator celū intrare nō poteſt ꝓpter duo: ſer.xiij.D
Peccatorum triplex genus aſſignatur per tres mortuos ſuſcitatos a xp̄o:ſer.xij.G
Peccatorum triplex genus:ſcilicet oris cordis ⁊ operis per penitentiam deletur:ſer.i.B
Peccatū tria induceret niſi mīa dei obſtaret:ſer.iij.L
Peccatū mortale dr̄ mors diuerſa ratione: ſer.viij.N
Peccator diu iacens in pctō incidit in multas infirmitates ſpirituales. Nota exemplum ſer.xij.A D
Pena ſeruorum infidelium:ſer.vi.D
Pena purgatorīj mitigatur tripliciter:ſer.viij.M
De penis inferni:ſer.vi.K.ſer.viij.n.⁊ ſer.x.n
Penalitatem quare ſumpſit xp̄s:ſer.x.F
Penitentia vera habet tria cōmoda:ſer.i.B
Penitentiam quō impugnabant heretici:ſer.i.C
Pniaꝫ ipediuit amor voluptatis ⁊ timor pene:ſer.vij.k
Penitentiā impedit conſuetudo peccandi:ſer.xii.M
Penitentiā nemo agere pōt niſi virtuoſus:putāt viciosi ſed decipiunt̃. Nota de via ignota:ſer.xi.F
Penitentia:ſer.vi.G.itē ſer.vij.J.itē ſer.viij.M
Perſeuerantia vera:ſer.xij.G
Potentia dei eſt ineſtimabilis:ſer.iij.A
Poteſtas dn̄oꝝ tēporaliū eſt ſuperabilis:ſer.iij.G
Poteſtas humana eſt momētanea ⁊ breuis:ibidem

Tabula

Ad predicationē veniunt tria genera hoīm:ſer.x.A
Predicator vbi dei dʒ hūiliter p̄mittere orōnē:ſ.iij.A
Predicator ſignificatur per illum quem miſit homo q̄ fecit cenam magnam:ſer.v.E
Predicator cōparat̄ ſeruo ꝓpter diuerſas cās:ſ.vi.A
Predicator eſt ſicut cuſtos ville:ſer.vij.A
Predicator ſine charitate non placet deo:ſer.ix.A
Preſumptio venie impedit penitentiam:ſer.xij.C
Producitur homo quattuor modis:ſer.x.C
Proſperitatis mundane inordinatus amor impedit ſequi xp̄m:ſer.i.L
Proſperitatē habētes nō audiūt vocationē dei:ſ.v.L
Proximus eſt diligendus:ſer.x.K
Proximus eſt diligendus in bono:ſer.x.N
Prudentia:ſer.xi.H
Prudentia mundi reprobatur:ſer.xi.M
Pugna triplex:ſer.viij.E
Rapina:ſer.ij.M
Redemit nos xp̄s:ſer.vi.B
Recidiuatio reprobatur:ſer.xiiij.H M J
Reſurrexit xp̄s veraciter:oſtenditur ſer.xiiij.A
Reſurrexit xp̄s velociter duplici de cauſa:ibidem
Reſurrexit xp̄s ꝯſtāter nūq̄ āplius moritur᷒:ſ.xiiij.D
Reſurrectōeʒ xp̄i corpa celeſtia ⁊ treſtria oñdūt:ſ.xiiij.b
Sacrificium altaris liberat a pena corporali et a pena purgatorij:ſer.viiij.M
Sanguis quare primo exiuit de latere chriſti deinde aqua:ſer.viiij.S
Sapientia a deo data hʒ tres conditiones:ſer.iiij.M
Sapientia dei a ſapientibus mūdi deridetur:ibidem

Satiſfactio quid eſt:ſer.x.K.item ſer.xi.Q
Satiſfactio requiritur tribus de cauſis:ibidem
Scientiā q̄ abſcūdūt dicunt ſerui infideles/ſer.vi.C
Sepultura p̄cioſa an valet deffūctis:ſ.viij.G.nota ibi.
Sequi debemus deum tripliciter:ſer.i.B
Seq̄ debem⁹ xp̄m p̱ viā pn̄ie ꝓpt tria cōmoda: ibidez
Seq̄ xp̄m q̄d eſt p̱ viā obediētie ⁊ humilitatis:ſer.i.G
Sequi xp̄m per viam paupertatis:eodem ſermone K
Sequi deum duo impediunt:ſer.i.L
Sequi debemus deum triplici de cauſa:ſer.i.n
Sequebantur iudei xp̄m quinq̧ de cauſis:ſer.i.A
Sequūt ml̓ti p̄dicatoꝛē ꝟbi dei diuerſis de cāis: ibidē
Sequūt q̄dā carnē ſm viā luxurie ⁊ voluptatis:ſ.i.E
Sequuntur viri dei caſtitatem:ſer.i.F
Sequuntur q̄dam diabolum p̱ ſuperbiam:ſer.i.M
Sequuntur multi mundum ⁊ auariciam citius q̄ paupertatem pꝛopter diuerſa:ſer.i.L
Sequunt q̄dā dolos fraudes ⁊ cautelas:ſer.i.O
Serui fideles quomodo pꝛobantur:ſer.vi.E
Serui infideles qui ſunt:ſer.vi.C
Seruitium diaboli eſt anxium:ſer.vi.K
Seruo comparatur pꝛedicatoꝛ:ſer.vi.A
Seruoꝛum ſunt duo genera:ſer.vi.B
Seruoꝛum fidelitas oſtenditur:ſer.vi.C
Seruoꝛum infidelium pena:ſer.vi.D
Seruiendum eſt deo honeſte ⁊ munde:ſer.vi.G
Seruiendum eſt deo aſſidue:ſer.vi.L
Seruiēdū eſt ſoli deo ꝓpter diuerſas cauſas:ſ.vi.M
Seruiēdū eſt deo tripl̓r ꝓpter tres cauſas: ſer.vi.K
Seruiunt quidam luxurie:ſer:vi.M

Seruiunt quidam mundo ⁊ auaricie:ibidem
Seruiunt ꝗdam diabolo ꝑ ſupbiam:ſer.vi.k
Seruiūt ꝗdam tā deo ꝙ hoibus:⁊ hoc tripl'r: ſer.vi.F
Societas mala eſt vitanda:ſer.xi.A B
Spes vana longe vite impedit penitentiā:ſer.xiij.C
Spūſſancti inſpirationes ſeptē ſunt:ſer.v.C
Stare debemus tripliciter ⁊ contra tria:ſer.vij.A
Stat deus contra pctōꝛes multipliciter: ⁊ tamen miſericoꝛditer cum peccatoꝛibus:ſer.vij.G
Superbia eſt ſignum reꝓbationis:ſer.i.H
Superbiam multi ſequuntur:ibidem
Superbia punitur:ſer.ij.G
Superbia deĳcitur:ſer.ij.H
Superbia aſſimilatur vento in terra:ſer.ij.M
Superbiam parentele nota:ſer.ij.I
De ſuperbia:ſer.v.F
Supbi aliqn̄ nimis ſunt cū ad honoꝛes eleuant ꝙ pri⁹ (cū pauperes fuerūt)erant ſatis humiles:ſer.ij.I
Superbū excecat diabolus.Nota exemplū ſer.ij.M
Superbus dr̄ equus pallidus ſuper quem moꝛs ſedet ⁊ quem ſequebatur infernus:ſer.i.H
Suffragia eccleſie quibus moꝛtuis ꝓſunt:ſer.viij.k
Surgendum eſt a peccatis velociter:ſer.xij.A
Surgendum eſt a peccatis veraciter:ſer.xij.F
Surgendum eſt a peccatis conſtanter:ſer.xij.G
Surgens cito a peccato obtinet veniam:ſer.xij.D
Timendus eſt deus:ſer.iij.E
Timēdus eſt deus:qꝛ potētiſſimus:ſer.iij.a.
Timere debemus deū ꝓpter tria:ſer.iij.F
Timoꝛ domini tollit omne peccatum:ibidem

Timor inordinat⁹ aduerſitatis ĩpedit ſeq̄ xp̄m:ſer.i.A
Timorem dn̄i diabolus nititur deſtruere:ſer.iij.H
Tētationib⁹ diaboli reſiſtētes dicunt filij dei.ſer.iiij.C
Teſtimonium quadruplex habuit pilatus ꝙ xp̄s fuit innocens ⁊ iuſtus:ſer.viij.Q
Tribulatio purgat aīam a pc̄tis preteritis:ſer.v.k
Tribulatio eſt exaltatio ad coronam:ibidem
Tribulatio preſeruat a malis:ibidem
Vana gloria:ſer.ij.F
Venire ad xp̄m debemus tripl'r:ſer.x.J
Venit xp̄s ĩ mētē hūanā triplici de cā:ſ.x.G
Venit xp̄s ad ꝓtegendū ⁊ defendendū nos:ſer.x.J
Verecundia ligat peccatorem ne peniteat:ſer.xij.B
Veſtimenta dici poſſunt virtutes:ſer.xi.F
Veſtis aliquando honoratur vbi virtutes non. Et nota narrationem:ſer.iiij.k
Via ad celum eſt xp̄s:ſer.xi.A
Via triplex ambulandi ad xp̄m:ſer.xi.n
Vie triplices abducūt a tramite veritatis:ſer.xi.C
Viciorum amatores in ſuis amicis ſunt ſimiles demonibus:ſer.ix.M
Vicioſi putant ꝙ nemo poteſt agere penitentiam: ſed decipiuntur. Nota exemplum:ſer.xi.F
De via ignota:ibidem
Vicioſorum conſortium eſt vitandum:ſer.xi.A
Vincula tria quibus obligatus fuit homo ante aduentum xp̄i:ſer.x.D
Virtuoſi ſoli honorandi ſunt:ſer.iiij.k
Et nota ibi de templis honoris ⁊ virtutis
Virtutes dicuntur veſtimenta:ſer.xi.F

Vita humana flori ſiue herbe comparatur: ſer.viij.D
Vocationē dei nō audiūt l ꝓſpitate manētes: ſer.v.L
Vocat nos xp̄s quadrupliciter:ſer.v.A
Vocat xp̄s quoſdā ꝑ internā inſpirationē: ibidem
Vocat xp̄s quoſdam per predicationem:ſer.v.D
Vocat xp̄us ſimplices ⁊ illitteratos ad predicandum. Et nota quare:ſer.v.E
Vocat nos deus per beneficioꝝ largitionem:ſer.v.H
Et per beneficia nature:ſermone eodem J
Vocat nos deus ad gaudium celeſte per tribulationē ⁊ anguſtiam:ſer.v.K
Vocati fuerunt apoſtoli trina vocatione:ſer.v.D
Vocationem dn̄i quidam non audiunt:ſer.v.B
Xp̄s eſt ductor ſecuriſſimus:quia via eſt. Doctor veriſſimus:quia veritas. Retributor largiſſimus:quia vita eſt:ſer.i.n O P
Xp̄s humiliauit ſe tripliciter:ſer.ij.D
Xp̄s dicitur dominus tripliciter:ſer.iij.A
Xp̄s dr̄ potentiſſimus:⁊ ideo timendus: ibidem
Xp̄s debet adorari tripliciter:ſer.iij.J
Xp̄s quare dicitur magis natus ex ſemine Dauid q̄ Abrahe:ſer.iiij.B
❡ Ydolatra quis eſt:ſer.iij.J
Ymago humilitatis:ſer.ij.C
Ymago mortis:ſer.viij.B
De ypocritis ⁊ ypocriſi:ſer.ij.A.item ſer.xij.F.

❡ Explicit tabula Alphabetica.

Sermo Primus.

¶ Sermones tredecim vniuerſales magiſtri Michaelis de Hūgaria incipiunt feliciter.

Sequitur. humiliat. dn̄s. filius. voca. ſeruit. Stans. moritur. diligit. venit. ambula. ſurge. reſurge.

Intētio magiſtri Michaelis de hūgaria auctoris huius operis in his duobus verſib⁹ eſt iſta Propoſuit enī ꝓ informatiōe cōmuni predicatoꝝ libros nō habentiū in copia: certas materias cōpilare q̄ poſſint frequētius in epiſtolis ꝛ euāgelijs reperiri. Et quia nō eſt dn̄ica vel feſtiuitas in anno quin in euāgelio vel epiſtola aliqua dictionū in verſibus predictis cōtentarū reperiat̄. ideo has tredecim dictiones premiſit tanq̄ themata vel fundamenta operis ſubſequentis: vt prima ſcȝ dictio primi ſermonis thema ſit. ſecūda ſcd̄i: ꝛ ſic de alijs ſinguloꝝ ſermonū ſingule dictiones. Porro varietas materiarū in ſingulis ſermonibus cōtentarū litteris alphabeti deſignat̄: q̄ queādmodū inueniri valeant habet̄ lucide per tabulā que in principio totius operis poſita eſt.

¶ Sermo. i.

SEquitur. Chariſſimi. dicit doctor Nicolaus de lyra ſup. viij. c. Math. ꝙ q̄nqꝫ de cauſis iudei ſequebant̄ xp̄m. A Nam aliqui ſeq̄bant̄ xp̄m vt curarētur ab infirmitatibus ſuis. Math. enī. iiij. habet̄ ꝙ iudei offerebāt ei male habētes varijs languorib⁹ ꝛ curauit eos. Aliqui ex curioſitate vt viderēt ſigna ꝛ mirabilia q̄ faciebat. Jo. vi. Sequebatur eū multitudo magna q̄ videbāt ſigna q̄ faciebat. Aliq̄ vt ab eo ſanarent̄ ꝛ corporaliter paſcerent̄ vt patet ibidē.

A

Aliqui ex malicia vt caperēt eū in ſermone ⁊ blaſphemarēt eū. Math. xxij. Abeūtes phariſci inierūt cōſiliū vt caperēt ieſū in ſermōe. Et aliq̄ ex deuotōe vt ab eo doctrinā ſuſciperēt ſalutarē. Un̄ ꝟ⁹. Morbus. ſigna. cibus. blaſphemia. dogma. fuere. Cauſe cur dn̄z turba ſecuta fuit. Modo cōſimili multi ſequunt̄ p̄dicatorē ꝟbi dei. Aliq̄ ex deuotōe vt ab infirmitate ſpūali aīe verbo dei curēt̄. Aliq̄ ex curioſitate vt extraneis ⁊ curioſis reb⁹ vel materiis īformarent̄. Aliq̄ ex malicia vt ꝟbi dei p̄dicatores ꝑ eos ſcādalizent̄. Et aliq̄ ex fide quā hn̄t i dei ꝟbo vt ſpūalit̄ recreent̄ ⁊ i bono informēt̄. Ut autē oēs ſint iſti⁹ ꝯditiōis primit⁹ orandū eſt. Pater nr̄. et Aue maria. Pro ꝓceſſu ſermōis eſt aduertēdū ꝙ xp̄z ſeq̄ debem⁹ tripliciter. Primo ꝑ viā penitētie ⁊ acerbitatis. ſcd̄o ꝑ viā obediētie ⁊ humilitatis. tertio ꝑ viā deſpectus mūdi ⁊ paup̄tatis. Primo pricipaliter dixi ꝙ debem⁹ ſeq̄ xp̄m ꝑ viā penitētie ⁊ acerbitatis: ⁊ hoc ꝓpter tria cōmoda q̄ ꝓueniunt ex vera penitētia. B

Nā primo cū pctōr cadit in mortale pctm̄ intantū excecatur ꝑ carentiā ſpūalis grē: ꝙ nō cognoſcit deum nec eius beneficia memorat̄: ſed ſi ſequit̄ xp̄m ꝑ viā penitētie: recipit verā cognitionē dei ⁊ viſum ſpūalē grē: ⁊ iō dr̄ Joh. viij. Qui ſequit̄ me nō ābulat i tenebris. Figura huius habet̄ Marci. x. de ceco clamāte ad xp̄m pro viſu habēdo: cui xp̄s rn̄dit. Uade fides tua te ſaluū fecit. ⁊ ꝯfeſtim vidit ⁊ ſeq̄bat̄ eū ſcʒ ꝑ viā penitētie ⁊ acerbitatis. Scd̄o homo ꝑ pctm̄ mortale ſpoliat̄ bonis per eū prius factis. Juxta illud Ezechiel. xviij. Si auerterit ſe iuſtus a iuſticia ſua oīm bonoꝝ ſuoꝝ nō recordabor: ſed qn̄ ſe conuertit ad penitentiā oīa bona ſua viſ uificantur in ꝯſpectu dei. Ozee. vi. Uiuificabit nos dn̄s poſt duos dies ⁊ in die tertia ſuſcitabit nos ⁊ viuemus in conſpectu ei⁹: ſequemurqꝫ eū vt cognoſcamus deū.

¶ Un̄ moraliter ꝑ iſtos tres dies ītelligo tres partes penitētie. i. ꝯtritionē/ꝯfeſſionē ⁊ ſatiſfactionē q̄bus aīa pctōris viuificatur a pctō: ⁊ a morte ſpūali reſuſcitatur ⁊ ad ſequendū deū in viā penitētie habilitatur. Unde eſt triplex genus peccati videlꝫ corde ore ⁊ opere. In corde enī quis grauius peccauit q̄ Paulus: q̄ ex peruerſitate volūtatis cogitauit ſubuertiſſe totā ſcāꝫ eccleſiam. Scribit enī Actuū. ix. ꝙ petiit epiſtolas a principibus ſacerdotū vt ſi quos iueniret huius vie viros ac mulieres vinctos ꝑduceret ad Hieruſalē ⁊ tn̄ mīam cōſecutus eſt: ⁊ dn̄m ꝑ viā penitētie ſecut⁹ eſt. Quis graui⁹ peccauit pctō oris q̄ petr⁹ q̄ ter dn̄m negauit et tn̄ ꝑ fletū ⁊ penitētiā mīam ꝯſecutus eſt. Quis grauius peccauit pctō oꝑis ꝑ adulteriū ⁊ homicidiū q̄ Dauid tn̄ dicendo peccaui mīam obtinuit. Nā. ij. R. xij. ſcribit. dixitqꝫ dauit ad nathā ꝓphetā ipm̄ redarguētē: peccaui: ſtatiqꝫ dixit propheta ad dauid Tranſtulit dn̄s pctm̄ tuū a te ⁊ non morieris Sup̱ qua lr̄a dicit Criſoſt. i. li. de cōpūctione cordis. Audiſtis regē dicētē peccaui dn̄o ⁊ ꝓphetā rn̄dentem. Trāſtulit dn̄s pctm̄ tuū a te. Uelox cōfeſſio velox venia: velociter vulnus ſuū aperuit: ⁊ veniā velociter recepit. Hec ille. Et eſt illud ꝙ dicit Gregorius. Multitudo vicioꝝ non vos reprimat in deſperationē q: maior eſt potentia medici q̄ magnitudo languoris noſtri. Ex quo patet ꝙ licet aīa peccatoris per peccatum mortificetur: per penitentiam tamen viuificatur. Tertio qn̄ homo peccat mortaliter ꝓ tūc opera eius non ſūt meritoria vite eterne ſed ſunt ocioſa ⁊ inania. Sed ſi xp̄m ſequat̄ ꝑ miſericordiā ⁊ penitentiam tūc oꝑa eius efficiūtur digna vite eterne. Vnde đr Prouer.xxi. Qui ſequit̄ iuſticiam ⁊ mīam inueniet vitā ⁊ gloriā. Ille enī ſeqtur iuſticiā qui corpꝰ ſuū ieiuniĳs ⁊ orationibus caſtigat: ⁊ carnales voluptates mortificat. Et ideo dicit xp̄s Luce.xiiij. Qui non baiulat crucē ſuā.i. penitentiā: ⁊ ſequitur me ſcꝫ virtuoſe viuendo: non poteſt meꝰ eſſe diſcipulꝰ. ¶ Ille eñ miſam ſequitur ꝗ anime proprie miſeret̄: et eā mundat ꝑ contritionē ⁊ penitentiam. Et ideo dicit Criſo.omelia.lxiiij. Sequi xp̄m eſt omnia ab illo iuſſa facere ⁊ eſſe paratuꝫ ad mortem quotidianā: ⁊ ſe ad penitentiā diſponere. Sed iſtū modū ſequendi xp̄m ꝑ viā penitentie impugnabant quiđ heretici dicentes: penitentiā tantū ſemel valere pꝰ baptiſmū: ⁊ non pluries iterando pro peccatis. Alioquin inquiūt remiſſio peccati eſſet incitatio ad peccatū quis enim inquiunt non ſemper peccaret: ſi ſemper redire poſſet. arguunt eñ inſuper deū eſſe incitatorē mali ſi ſēper penitentibus indulgeret. ⁊ ei placere peccata quibꝰ ſemꝑ eſt preſto dare gratiā. Contra quos loqtur auguſtinus in libro de vera ⁊ falſa penitētia. capl'o.iiii. ſic dicens. Conſtat deo multum diſplicere peccata qui ſēper paratus eſt illa deſtruere. Si enim ea amaret non deſtrueret: ⁊ ſic errant heretici pretacti. Sūt etiam alĳ heretici dicentes vtilē eſſe penitentiam ter ſed nō quater. ideo ſi peccator mortaliter peccauerit ⁊ maxime in eodem genere peccati licꝫ ter: tñ quater nō meret̄ veniam inelnſū innitentes auctoritati ꝓphete Amos.i. c. ſuper tribus ſceleribus damaſci conuertam: et ſuper quartũ non ꝯuertã. Sed contra iſtos hereticos militat expoſitio vera auctoritatis p̄miſſe: que eſt hec. Suꝑ mortalibus cõmiſſis ſola volũtate ⁊ opere ac etiã ꝯſuetudine ꝯuertã eũ ſcꝫ peccatorẽ id eſt ego dñs do gratiã meam peccatori reo in oĩbus iſtis: dũmodo verã penitentiã egerit ⁊ veſtigia mea ſeq̄ voluerit. Sed ſuꝑ quartũ nõ conuertã eum: id eſt ſuꝑ finalẽ penitentiã non remittã: q꞉ poſt hanc vitã nõ erit locus penitentie fructuoſe. Ideo ꝯſulit nobis apoſtolus .i. Petri .ij. Xp̄s paſſꝰ eſt pro nobis vobis relinquens exemplũ vt ſequamini veſtigia eius .i. penitẽtie ⁊ auſteritatis. Sꝫ forte hic q̄ritur q̄re confeſſio oris ſit inſtituta cũ ſola ꝯtritio deleat peccatũ. Reſpõdet Bonauẽtura ſuꝑ .iiij. ſniaꝝ. diſ. vij. q. xij. in reſpõſione prima dicẽdo ꝙ ꝯfeſſio oris fuit iſtituta triplici ratione. Una vt deus ab hoĩe glorificet̾. eſt etiã propter vniuerſalẽ indigentiã inſtituta. D Uñ Apl̄us ad Romanos .iij. Omnes peccauerũt ⁊ egent gratia dei ſiue gloria dei ſcd̄m aliã trãſlationẽ: ⁊ ſic glorificent deũ humiliãdo ⁊ ꝯfitẽdo pctã ſua. Oẽs autꝫ q̄ pctã ſua ꝯfitent̾ oſtẽdunt ſe indigere gratia ⁊ miã dei ⁊ ſic deũ glorificãt. Scd̄a fuit ꝓpter reuerẽtiã ſcẽ cõionis vt digne ⁊ munde recipiant ſacrũ corpꝰ xp̄i: et ideo ſecũdũ canones extra de penitẽtiis ⁊ remiſſionibus. ca. Oĩs vtriuſq; ſexus dr̄. Quilibet xp̄ianꝰ tenet̾ ſemel in anno ad minus ꝯfiteri oĩa pctã ſua proprio ſacerdoti. Tertia cã fuit ꝓpter cognitionẽ pctõꝝ q꞉ grauitas peccatoꝝ ⁊ pericula cognoſcuntur ꝑ informationẽ ſapientum confeſſorum. Unde confeſſio ſacramentalis debet eſſe ita ſecreta vt dicit dñs Albanen. ſuper .iiij. ſniarum diſ. xxi. q. x. ꝙ pro nullo iuramento pro nullo periculo pro nullo ſcandalo eſt confeſſio reuelanda:qꝛ nulla iſtorū obligat niſi ad ea que nouit vt hō. Unde notandū ē ꝙ triplici ex cā poteſt ꝗs ꝯfiteri alteri ꝙ̄ ꝓprio ſuo ſacerdoti. Una ſi ſit inſipiēs ꝛ ideota ne cecus cecū ducat ꝛ ambo in foueā cadāt. Scḋa cauſa eſt ſi ſit reuelator ꝯfeſſiōis. Tertia cauſa eſt ſi ſit ſolicitans hoiem ad malū. Hec Albanēſis vbi ſupra. ¶ Sꝫ timēduꝫ eſt ꝙ multi ꝑ viā penitētie xp̄m non ſequant̄:ſꝫ magis carnē ꝑ viā luxurie ꝛ voluptatis. de ꝗbus loq̄tur apl's. ii. Pe. ii. Multi ſequūtur eoꝝ luxurias ꝑ quos via ꝟitatis blaſphemat̄.i. via vere vite ꝛ ſcē diſcipline. Iſtū ducē ſcꝫ carnē multi ſequūtur:vt diuites ꝛ pauꝑes iuuenes ꝛ ſenes:ꝛ ita voluptatibꝰ ſunt obcecati ꝙ nō ꝯſiderāt ad quē finē duces ſuos ſequunt̄:qꝛ ſequūtur carnē ad mortē eternā dicente apl'o. Si ſcḋm carnē vixeritꝭ moriemini. Dicit enī albertꝰ de ꝓprietatibꝰ reꝝ ꝙ radix hedere lꝫ in ore ſit mollis tñ duriſſima metalla penetrat:modo ꝯſimili eſt de voluptate carnali ꝙ̄uis enī de ſe ſit debilis ꝛ vilis tñ aīas bonoꝝ aliqñ penetrat et ꝯfundit. Exēplū de dauid ꝛ ſāſone ꝛ ſalomone quomō ꝑ luxuriā victi fuerūt. Et hic eſt ꝙ dicit ſanctus Aug. Nihil eſt ꝙ ita penetrat aīam humanā ꝛ ad infernum deprimit ſicut blādimenta feminea ꝛ tactꝰ mulierum ꝛ oſcula. Et alibi inq̄t Augu. Inter oīa bella xp̄ianoꝝ duriora ſūt bella caſtitatis:qꝛ q̄tidiana ꝛ continua eſt pugna ꝛ rara victoria. Et iō oīa turpia ꝛ occaſiones malorū fugere debemꝰ. Hec ille. Unde q̄dā metrice ſic ait.

Tollit opes famā ſenſū vireſqꝫ libido. De ablatione opum patet de filio prodigo. De ablatione fame patet ꝑ gregoriū dicentē ꝙ peccatum luxurie quandoqꝫ eſt minoris culpe:ſed maioris infamie. Tollit etiā ſenſum vt patet.iiij.Regū.xi.de Salomone ꝙ fuit ꝑ mulieres infatuatus. Et vires tollit. Vñ Ariſtoteles in ep̄la ad Alexādrū:q̄ vocat ſecreta ſecretoꝝ ſic dicit. O imperator nō inclines te ad luxuriā mulieris:qꝛ libido eſt deſtructio corporis. Et iō viri ſcti ⁊ iuſti viā iſtā ⁊ ducē iſtū:id eſt carnē cōtēpſerunt ⁊ mundiciā mētis ⁊ corporis ſeruauerūt:⁊ xp̄m ꝑ viā penitētie ſecuti ſunt. F

De q̄bus ſcribit Apocal'.xiiij. Hi ſunt q̄ cū mulierib⁹ nō ſunt conquinati:virgines enī ſunt:hi ſequunt̄ agnū quocūq; ierit. Talis erat ille archiep̄s eboꝝ:de quo dicit Walmyſhuoy in cronica libro p̄mo.c.iiij.ꝙ erat grauiter infirmatus:cui cōſultū fuit a medicis:ꝙ haberet cōſortiū mulieris: qꝛ aliter ſanitatē corporis nō poſſet habere. Quibus ille r̄ndit. Sileatis nec aliquis veſtrū audeat mō hoc pctm̄ luxurie noīare. Nā ꝓpter ſalutē corporalē nō admittā mortale dedecus īpudicicie. Vñ bene ꝯſiderauit illud dictū Bernardi. Caſtitas eſt virtus admirabilis:ſpeculū ſctimonie:victor carnis:⁊ vita angeloꝝ:q̄ virtus nō pōt ſeruari niſi corpus ꝑ penitētie auſteritatē caſtiget. Et iō loquit̄ cuilibet ſcriptura. Nūeri.xv. Recordent̄ mādatoꝝ dei ne ſequant̄ immūdas cogitatōes ⁊ varias īformatiōes. Ex q̄b⁹ patet quō carnales voluptates ſint refrenande:⁊ quō ſequi debem⁹ xp̄m ꝑ viā penitētie. H

Scđo prīcipaliter dixi ꝙ debem⁹ xp̄m ſequi ꝑ viā obediētie ⁊ humilitatꝭ. Hoc cōſulit xp̄s Math.xvi. Qui vult venire poſt me abneget ſemetipm̄ ⁊ tollat crucē ſuam ⁊ ſequatur me. Primo cōſulit xp̄s ꝙ q̄ vult ſequi xp̄z abneget ſemetipm̄.hoc eſt ſm̄ btm̄ Gregꝭ.in omelis.ꝓpriā volūtatē id eſt peccata ſua diu vſitata relinquere. Vnde ſi fuiſti ſuꝑbus ⁊ inobediēs deo ⁊ tuis ſuꝑioribus: amodo ſis humilis. Si luxurioſus: amodo ſis caſtus. Si cupidus amodo ſis largus: ⁊ ꝓculdubio abnegebis teipm̄. Iſto modo fecerūt apoſtoli xp̄i:ꝗ nō ſolū domū reliquerūt: ſed etiā temporalia: videlicet nauē rethe ⁊ etiā ꝓpriā voluntatē. Vnde de illis dicit Math.iiij. Relictis omnibus ſecuti ſunt dominū. Vnde Auguſtinus de verbis dn̄i ſermone.vij. Semꝑ tibi diſpliceat qđ; es ſi vis ꝑuenire ad id qđ nondū es. Nam vbi tibi placuiſti tibi remāſiſti. Si vero ꝑ amorem cū mūdo ꝑmanes deū ſequi nō vales. Sicut eni oculus tuus ſimul celū ⁊ terrā reſpicere nō poteſt: ſic ⁊ cor tuū deū ⁊ mundū diligere nō poteſt. Hec ille. Hoc conſiderantes apoſtoli ⁊ alij ſancti mundū reliquerūt: ⁊ xp̄m ſecuti ſunt per abnegationē temporaliū ac etiā ꝓprie volūtatis. Et ideo dicit Gregorius in omelia. Multū reliquit qui quātūlibet parū deſeruit totū. Et Bern̄.in.v.libro flor. Quid odit deus aut punit preter propriā voluntatē: ceſſet ergo ꝓpria voluntas ⁊ ſua fiat. Math.xxvi. Et ſubmitte voluntatē tuam ꝓpriā voluntati diuine. Vnde de talibus humilibus dicit xp̄s Joh.x. Oues mee vocē meam audiunt ⁊ ſequuntur me: per veram humilitatem Vnde narrat Valerius lib.iij.ca.ij. de quodā milite habente filium ingratū ⁊ inobedientē: qui frequēter machinatus fuit·mortem patris ſui: quod intelligens pater queſiuit ab vxore ꝓpria in bona fide: an eſſet filius ſuus an non. Cui aſſeruit mater ꝙ fuit filius ſuus proprius. Tunc iſte miles precepit filio ſuo vt eū ſequeretur in campū ſolus. Cūq; eſſent ſolitarij, in campo pater extraxit gladiũ ſuũ ⁊ tradidit filio ſuo: ⁊ in his verbis allocutus eſt eũ. Fili chariſſime: q̄d contra te deliq̄ ꝙ mortẽ meã tam frequẽter machinatus es. Ecce hic paratus ſum ad tuã voluntatẽ: fac modo qđ volueris Quo audito filius ſuus in ſemetipſo naturaliter eſt cõſternatus: ⁊ cum lachrymis petijt veniam. Cui pater illum ad miſericordiam ſuſcipiens omnia remiſit. Moraliter per iſtũ filiũ intelligo peccatorẽ deo inobedientem q̄ quotidie contra eũ inſurgit ꝑ diuerſa mala opera ⁊ nũq̄ ceſſat. Xp̄s vero volens eũ cõuertere ad obedientiã ducit eũ in campũ: id eſt vt habeat memoriam dñice paſſionis ⁊ ceteroꝝ beneficioꝝ dei: quot bona ꝓ illo fecit: quot ꝑſecutiones ꝓ illo ſuſtinuit: redarguẽs peccatorẽ de ſua ingratitudine. Unde Auguſtinus in quodam ſermone. Cogor deum meũ ſequi a quo omnia bona mea ſuſcepi: videlicet corpus cũ ſuis ſenſibꝰ animã cũ ſuis potentijs: mundũ cũ ſuis contentis. In hunc campũ xp̄s nos inducit cũ de iſtis beneficijs nos cogitare facit. Tunc tradit nobis gladiũ: id eſt rectum iudiciũ rationis: qđ admodũ gladij habet diuidere inter noſtrã ingratitudinẽ ⁊ diuinũ amorẽ: ⁊ tũc ſi humiliter poſtulemus veniã ⁊ eius veſtigia ſequamur: non dubiũ quin nos ſuam miſericordiã conſequemur. M

Sed chariſſimi timendũ eſt ꝙ multi magis ſequuntur diabolũ ꝑ ſuperbiã q̄ xp̄m per verã humilitatẽ. dr̄ enĩ vulgariter. Qualis dñs talis familia. Cũ igit̄ ſm ſcripturam Job. xli. Diabolus eſt rex ſuꝑ oẽs filios ſuperbie. Uidetur ꝙ oẽs ſuperbi ſint de familia diaboli. Et ideo dicit Greg. Euidẽtiſſimũ ſignũ reproboꝝ eſt ſuꝑbia: ſicut humilitas electoꝝ: q̄bus ſignis q̄ſquis dinoſcitur ſub quo rege militare inuenitur. Nam ſicut homines ꝑ ſuas libertates cognoſcunt̄ cū quo dño morātur: ſic quilibet cognoſcit̄ ꝑ humilitatē ſiue ꝑ ſuperbiā an ſit cū deo vel cū diabolo. Vñ de ſequacibus diaboli ꝑ viā ſuꝑbie cōquerit̄ dñs dicens illud .iij. Regū.xviij. Dereliquiſtis mādata mea ⁊ ſecuti eſtis baalim ꝙ interpretat̄ excelſus ⁊ ſignificat diabolū. Sed iſti nō conſiderant ad quē finē deducit eos ꝙ eum ſequunt̄: videlicet ad mortē gehenne infernalis. In cuius ſignum dꝛ Apocal.vi. Ecce equus pallidus ⁊ ꝙ ſedebat ſuꝑ eum nomē eius mors: ⁊ infernus ſequebat̄ eū. ¶ Moraliter ꝑ iſtū equū pallidū intelligo ſuꝑbū ꝙ diabolū portat in aīa ſua. Et dicit̄ pallidus quia caret igne charitatis ⁊ fundamēto humilitatis. Suꝑ iſtū dꝛ mortē ſedere ꝑ quā diabolus intelligit̄ qꝛ mortē ſpiritualē primo induxit hunc ſcꝫ pctōrem ſequit̄ infernus .i. exercitus infernalis ꝙ ducit ad infernū: ſicut rex exercitū ſuū ducit Infernalis exercitus eſt cōgregatio ſuꝑboꝝ ⁊ deo inobedientiū. de quo dꝛ Iudic.ij. Dimiſerunt dñm ꝙ eduxit eos de terra egypti: ⁊ ſecuti ſūt deos alienos: ⁊ ideo tradidit eos dñs in manus impioꝝ. Figura huius habet̄ .ij. Regū.xv. Quō abſolon ꝙ fuit filius dauid patri ſuo inobediēs blādiebat̄ populo ꝓmittēdo multa bona ⁊ priuilegia ꝙ vellēt ſequi eum ⁊ relinq̄re patrē ſuū dauid regē. Moraliter ꝑ abſolon intelligo diabolū qui multos ꝑ ſuas blandicias decipit: ꝑ vanā gloriā ⁊ ſuperbiā: falſe ⁊ doloſe promittendo honores ⁊ dignitates.

I Sicut ꝓmiſit primis parentibus ade ⁊ eue ꝙ eſſent ſicut dij ſi vellent ſequi eius mādatum ⁊ cōſilium ⁊ dei mādata relinquere: ⁊ ſic ꝑ ſuas fallacias de cepit eos: ⁊ duxit eos ad mortē tam ſpūalem ꝙ̃ corporalē. Quapꝛopter debemus iſtū ducē relinquere ⁊ xp̄ꝫ ſeq̄ꝛ q̄ ducit ad vitā ꝑ verā humilitatē ⁊ obedientiā. De qua loq̄tur Bern̄. in li. de colloq̄o ſimonis ⁊ ieſu. Amica inquit ſalutis eſt obedientia ſi ſit firma ⁊ ſtabilis: fūdata ſuꝑ firmā petrā. i. Regū. xv. Melioꝛ eni eſt obedientia ꝙ victima. Un̄ vide quomō xp̄s dilexit hāc ỽtutē eligens magis ſuā aīam ponere ꝙ̃ obedientiā nō īplere. Et ip̄m nomē ieſu qđ eſt ſuꝑ omne nomē eſt remuneratio obedētie/teſte apl'o Petro. Ecce nos relinq̄mus oīa ⁊ ſecuti ſumꝰ te. Quid ergo erit nobis p̄mij? Cui xp̄s rn̄dit. Vos q̄ reliq̄ſtis oīa ⁊ ſecuti eſtis me per humilitatē ⁊ obedientiā ſedebitis ſuꝑ ſedes iudicātes duodecim tribus iſrael. Mundus tranſibit ⁊ concupiſcētia eius. Et relinquere magis vtile eſt ꝙ̃ relinqui: currentē ſequi nō poteras oneratꝰ: ⁊ ideo nō eſt iutilis cōmutatio ꝓ eiꝰ amoꝛe oīa reliquere q̄ ſuꝑ oīa eſt vt ab eo oīa donentur. Oīa g̊ relinquamus nō tm̄ mundi diuitias ⁊ poſſeſſiones: ſꝫ etiā ꝓpꝛiā volūtatē. Hec Bern̄ Ex quibus ptꝫ ſcd̄m pꝛincipale. ℟ Tertio pꝛincipaliter dixi ꝙ debemus ſequi xp̄m per viam paupertatis Pꝛo quo notandum ꝙ duplex eſt paupertas videlicꝫ contra volūtatem ſiue inuoluntaria: et illa eſt miſerabilis. Unde qui ſunt in hac paupertate frequenter murmurant contra deum ⁊ pꝛoximum de auaricia accuſāt: ⁊ communiter tales pleni ſunt mendacijs et furtis et ocio vacant: tamen meritoꝛium eſt in ſuis neceſſitatibꝰ illis ſubuenire. Un̄ pſal. Beatus qui intelligit ſuꝑ egenū ⁊ pauperē. ⁊c. Et Raba. ſuꝑ illđ Eccl'. xij. Da bono ⁊ nō receꝑis pctōꝛē. Dat multū qui indigēti peccatori ſubuenit nō qꝛ peccatoꝛ ſed qꝛ homo eſt:non peccatorē ſed iuſtū nutrit qꝛ culpā nō diligit ſed naturā. Hec ille. Scđa pauꝑtas eſt volūtaria:⁊ hec ē precioſa ⁊ vtilis: vñ q̄ hanc pauꝑtatē ſeq̄tur: bona tēpoꝛalia ꝓpť deum relinquit:tales ſequūtur xp̄m in via pauꝑtatis. vñ Aug. in li. de eccľiaſticis dogmatibꝰ Bonū ē pauꝑibus erogare ſʒ mellꝰ ē cū intētione ſequēdi deū oībꝰ renūtiare abſolutū eē a ſolitudinibꝰ huiꝰ ſcľi ⁊ cū xp̄o egere. Hec ille. Vñ dicit Hiero. ſuꝑ illo Hie. xvij. Nō ſum turbatus te paſtoꝛē ſequēs. Nō ē ille verꝰ pauꝑ q̄ cōtra ſtatū pauꝑtatꝭ murmurat vel q̄ minꝰ ſolicitať circa tꝑalia. ¶ Vñ chariſſimi timendū ē ꝙ multi ſequūtur mūdū ⁊ auaritiā citiꝰ ꝙ̄ xp̄i pauꝑtatē. Et hoc accidit duabꝰ ex cauſis. vna ē timoꝛ inoꝛdinatꝰ mūdane aduerſitatis. Iſte timoꝛ retraxit filios Iſrael ab ingreſſu terre ꝓmiſſiōis qꝛ timuerūt ꝙ ñ haberēt ibi victualia ſufficiētia. Sed caleph ⁊ Joſue q̄ ſecuti fuerūt ieſū itrauerūt terrā ꝓmiſſionis. vt habeť Nūeri. xxvi. Nō ꝯſimiľi multi timēt cū reliq̄rint diuitias ſuas ꝓpť deū: ꝙ de cetero de ſuis neceſſariis illis nō ꝓuidebit. Tales erant ananias ⁊ vxoꝛ eiꝰ ſaphira noīe/ q̄ reliq̄runt bona ſua ac vendiderūt:⁊ partē diuitiaꝝ dederūt aplīs:⁊ aliam partē ſibi reſeruauerūt:⁊ iō ābo mala moꝛte perierūt vt hꝫ Actuū. v. Iſti timuerūt ꝙ ſi dediſſent aplīs oīa bona ſua ꝙ ꝑ iopia ⁊ pauꝑtate defeciſſent. Et ideo dicit xp̄s Luce. xiiii. Qui ñ renūciauerit oībus que poſſidet nō pōt meꝰ eē diſcipulꝰ. Vñ aplī xp̄i oībus renūciauerunt propter deum:vt deū ſuū velociť ſeq̄ poſſent. Vñ dicť. Bern. Petre bene feciſti ⁊ non ad inſipientiaꝫ tibi Sciebas eū ꝙ deum ſeq̄ nō poteras oneratus diuitiis:

qꝛ oneratus ad ꝯſequendum magis reddit inexpeditꝰ. Et iõ vt di. Grego. in omelia ſcd̾a. Onus diuitiarũ abſtulit a me ad ꝯſequendũ ꝙ expidite. Et iõ oꝛat ſapiẽs Prouer. xxx. Mẽdicitatẽ ⁊ diuitias ne dederis michi. Tribue tm̄ victui meo neceſſaria. Scd̾a cã eſt iordinatꝰ amoꝛ mundane ꝓſpertatis. Talẽ amoꝛẽ habuit ille iuuenis cui xp̄s dixit. Uade ⁊ vẽde omnia q̄ habes: et da pauꝑibus. et tũc veni ⁊ ſequere me. Math. xix. Et ibid̾ dꝛ ꝙ abijt triſtis ⁊ noluit facere ſcd̾m ꝯſiliũ xp̄i: qꝛ nimis diligebat diuitias ſuas ⁊ eas noluit reliquere. ſꝫ quanto plꝰ habuit tãto deſiderauit. M. Tales ſũt ſimiles febricitãtibꝰ q̄ bibũt aquã frigidã credentes refrigerare caloꝛẽ ſuũ: ſꝫ quãto plꝰ bibũt magis caleſcũt ⁊ aliq̄n ſitiũt. Iſti n̄ ꝑpendũt ꝯſiliũ xp̄i q̄ ꝯſulit oīa ꝓ eiꝰ amoꝛe relinquere de q̄bus dꝛ Ezechielis. xxxiij. Multi ſermones audiũt ⁊ non faciunt: qꝛ auariciã ſeq̄tur coꝛ eoꝝ. Dicũt naturales ꝙ vultur q̄n nõ valet predã ſuaꝫ ad nidũ ſuũ poꝛtare: diuidit eã in duas partes ⁊ vnã ſecũ poꝛtat ⁊ aliã dimittit ne forte ſequentes eã capiant. Modo ꝯſimili q̄ vult ſeq̄ xp̄m ⁊ eſt oneratꝰ diuitijs opoꝛtet diuidere ſubſtantiã ſuã pauperibꝰ ⁊ ſic trãſire verſus celũ: et tunc poteſt dicere illud Iob. xxiij. Ueſtigia eius ſecutus eſt pes meꝰ. Sed attende ſtultitiam cupidoꝝ q̄ libent vellent ſequi xp̄m ꝓpter tẽpoꝛalia habenda que ſunt trãſitoꝛia: ⁊ nolũt ſequi xp̄m propter eterna. Talis fuit ille cupidus de quo habetur Math. viij. qui putans ꝙ ſi fuiſſet familiaris cũ xp̄o poſſet magnã copiam diuitiaꝝ acquirere ab his qui a xp̄o curabantur: cauſa pecunie acquirende adheſit xp̄o non cauſa deuotionis ſic dicens. Magiſter ſequar te quocunq̄ teris. Chriſtus reſpondit ad cogitatuz non ad verba dicēs. Uulpes foueas habent ꝛ volucres celi nidos. filius aūt hominis nō habet vbi caput ſuū reclinet. quaſi diceret xp̄s. Quare ſequeris me ꝓpter diuitias cū ſim pauꝑ ꝛ pauꝑtatem diligo: et ad illā obtinendū omnino ꝯſulo. Scd̄m illud conſilium fecerūt apoſtoli xp̄i. q̄ relictis rethi ꝛ naui ſecuti ſūt dn̄m. Per rethe intelligit voluptas carnalis. Per nauē intelligo tēporales diuitias que ſunt reliquende vt deū ſequamur. R Un̄ triplici de cauſa debem⁹ ſeq̄ xp̄m. Primo q: eſt ductor ſecuriſſimus. Secūdo q: eſt doctor veriſſim⁹. et tertio q: eſt retributor largiſſimus. Et iſta tria oſtendit Auguſtinus de verbis dn̄i exponēs illud euāgeliū. ſcz Ego ſū via veritas ꝛ vita: dicēs primo. Ego ſū via: ergo qui ſequitur illū nō poteſt errare. Sed hic querendum eſt quare ꝯtingit eruditos ꝛ ſapientes q̄ ſūme cognoſcūt viā xp̄i maxime errare. Hinc rn̄debit ꝙ nō accidit hoc ex parte ſcientie: q: oīs ars ꝛ oīs ſciētia bonū videt appetere: vt dicit philoſophus primo ethicoꝝ in principio Sed iſta malicia accidit ex parte ſenſuū. Nā idē ē appetitus ꝯtrarioꝝ: ꝛ ideo ſi appetit⁹ fuerit rect⁹ appetit bonū. ſi nō rectus appetit malū ideo cū ſciētia ſit ad bonū appetitus eſt ad bonū. Sz qd̄ dolēdum eſt mō accidit ꝯtrariū. Un̄ ſapiētes ꝛ eruditi q̄ deberent eſſe ꝟtuoſi nūc maxime ſunt īperfecti/auari/ſupbi/falſi/ꝛ iniuſti ꝛ multū peiores vulgarib⁹: q: vt dicit ariſtoteles. i. politicorum. Homo eruditus habet arma ſcientiā ꝛ prudentiam. Scit enim quomodo malum fieri poſſit ꝛ nouit vias peſſimas poſſibiles. Et iō dicit inter vulgares ꝙ eruditi faciūt totū populū errare a via dn̄i per ſuaz malam vitam: ⁊ ideo nō credunt eis quicquid dicunt: quia eos vidēt facere opposita doctrine sue. Unde de talibus dici possit illud Psal. Uie illoꝝ tenebre ⁊ lubricum ⁊ angelus dñi ꝯsequens eos. Secundo dicit. Ego sum veritas sine dolo. In signū huius dixerunt iudei. Magister scimus quia verax es ⁊ viā dei in veritate doces. O Sed timendū est ꝙ multi viā istā nō sequunt: sed dolos ⁊ fraudes ⁊ cautelas ad decipiēdum populum ꝑ falsa iuramenta: ⁊ per falsas mensuras in emendo ⁊ vendendo. Contra quos loquitur dñs Leuitici. xix. dicens. Nolite facere iniquū aliquid in iudicio in regula: in pondere: in mēsura ⁊c. In hac auctoritate notantur oīa genera mensurarū vendentiū ⁊ ementiū vnde regula mēsurat pannus: pōdere metalla ⁊ species: mensura liquabilia vt vinū ⁊ oleū: ⁊ statera moneta ⁊ aromata: modio mēsurant arida: vt bladū. Et ideo dr̄ Deut. xxv. Non habebis in sacculo diuersa pōdera maius ⁊ minus: nec erit in domo tua modius maior ⁊ minor. Itē ꝑ falsa iuramenta veritatē relinquunt ⁊ sequuntur falsitatē. Et in duobus versibus sequunt casus in quibus iuramentum est prohibitum.

¶ Si male iurandi species si cura nocendi.
¶ Per primas Fato per Idonea notificato.

Intellectus hoꝝ versuū est iste. Prima littera huius dictionis Fato est F. Per hanc litterā itelligo falsam iurationē: per vltimā litterā O. intelligo scilicet oprate iurare que secundo prohibentur. Istis duabus litteris addas omnes litteras huius dictionis scʒ Idonea. Unde per I intelligo irreuerenter iurare. Per D dolose iurare. Per O ociose iurare. Unde Exodi. xx.

⁊ Deut.v. Non aſſumes nomē dei tui inuanū: ꝑ.N. negligēter iurare: ꝑ E erronee iurare: ꝑ V aſſuete. iurare. Vñ Eccl.xxiij. Iurationi nō aſſueſcat os tuū. Iſtis ſeptē modis iurantes viā veritatis nō ſequunt: ⁊ ideo xp̄m qui eſt veritas nō ſequūtur ſed vilipendunt. Tertio xp̄s dicit. Ego ſum vita ſine morte. Unde ipſemet dicit. Ego ſum reſurrectio ⁊ vita: q̄ credit in me etiam ſi mortuus fuerit viuet. Sed chariſſimi timendū eſt ꝙ nō obſtante ꝙ ſit vera vita ⁊ oēs qui eū ſequūtur per veram fidem ducit ad vitam. ¶ Attamen multi non credunt eū qui dabit vitam verā oībus ſequentibus eum. Nam vera fides eſt recta via que ducit ad celū. Vñ ſcribitur.iiij. Eſdre.vij. ꝙ angelus dñi docuit Eſdram ꝓphetā. Eſt eñi inquit ciuitas edificata ⁊ poſita in loco campeſtri: plena omniū bonoꝝ. Introitus eius anguſtus ⁊ ad illum tranſit ſemita veſtigium vnius hominis capiens tantum. Moraliter per hanc ciuitatem intelligo celum: ad quod ducit vna ſemita que ſolum capit veſtigium hominis: que eſt fides ſine qua nullus poteſt celū attingere: ⁊ per viam iſtam nullus poteſt intrare niſi homo: quia inter oēs creaturas homo ordinatur tranſire ad deum ⁊ eum ſequi per fidem quia pro ſtatu illo nullus poteſt habere cognitionē de deo: niſi per fidem. Et ideo dicit apoſtolus ad Hebreos.xi. Credere eñi oportet accedētem ad deum. ⁊ ideo ſic credamus in deum ꝙ nos remunerabit vita eterna debemus omnia mala fugere ⁊ deum ſequi. Hoc bene figuratū fuit Deut.xi. ⁊ Ioſue primo. Ubi habet quomodo dñs remunerauit Ioſue: ⁊ qui cū illo erāt: quia credebant ꝙ per ipſum intraturi eſſent terram ꝓmiſſionis:⁊ ideo dicit illis. Omnē locū quē calcauerit veſtigiū pedis veſtri vobis tradam:eo ꝙ ſecuti eſtis me. Modo ꝯſimili q̄ xp̄m ſequūtur ꝑ verā fidē⁊ humilitatē ⁊ cetas ꝟtutes vitā eternā poſſidebūt. Matthei.xix. Uos q̄ reliquiſtis oīa ⁊ ſecuti eſtis me:centuplū accipietis:⁊ vitā eternā poſſidebit᷑. Quā nobis ꝯcedat q̄ ſine fine viuit ⁊ regnat ꝑ oīa ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo ſecundus.

Humiliat. chariſſimi dicit beatus Hieronim⁹ in epiſtola ſua ad paulum ꝙ predicator verbi dei humiliter premittere debet orationē. Qui ſicut miles pugnaturus cū hoſtib⁹ eſt inhabilis ad victoriā ſine armatura ⁊ dei adiutorio. Sic nec p̄dicator q̄ habʒ pugnare contra vitia ⁊ vitā malorū reprobare non poteſt habere victoriā ſine humili oratione quā de⁹ exaudiat p̄miſſā. Juxta illud Judich.ix. Humiliū ⁊ manſuetorū ſemꝑ tibi placuit deprecatio. Et nō mirū cum oratio humilis penetrat celū ⁊ aures dei aperiat. Un̄ eccl. xxxv. Oratio humiliantis ſe penetrat nubes. Et ideo ī principio huius ſermonis humiliter et deuote orandū ē. Pater noſter:⁊ Aue maria. Pro proceſſu ſermonis eſt breuiter aduertendum ꝙ duplex eſt humilitas videlicet ficta ⁊ vera. A Prima eſt vituperabilis: qꝛ dicitur humilitas vulpina. Scitis ꝙ vulpes aliq̄n p̄tendit manſuetudinem ⁊ humilitatem in vultu ⁊ in geſtu⁊ tn̄ interius eſt valde doloſus ⁊ plenus cautelis ⁊ nociuum animal valde:ſicut oſtenditur per eius conditiones quando habet oportunitatem nocēdi. Sic iſte ypocrite habent vultum ⁊ geſtum exterius humilem: vt appareant hominibus manſueti: interius tamen ſunt pleni inuidia ⁊ doloſitate atqꝫ fallatijs. De qua humilitate loq̄tur ſapiens. Eccl'.xix. Et qui ſe neq̄ter humiliat ⁊ meritoria eius ſunt plena dolo. Talis fuit ille Symon magus de quo habet̄ Actuū.viij. qui ſimulauit ſe eſſe ſimplicē in tantū ꝙ ficte fuit baptiſatus a btō Philippo: et populus credebat illū eſſe ſcm̄ qui tñ fuit fictꝰ falſus. Cum vidiſſet autem Symon q: per impoſitionē manus apoſtolorū daretur ſpūſſanctus obtulit ei pecuniā dicens. Date ⁊ mihi hanc poteſtatē. ⁊c̄. Petrus autē dixit ad eū. Non eſt tibi pars neqꝫ ſors in ſermone iſto. Penitentiā itaqꝫ age. ⁊c̄. De talibus ypocritis loquitur Ber. Humiles volūt ypocrite eē ſine deſpectu pauꝑes ſine defectu: alijs adulātes: alijs inuidētes: alijs detrahentes: falſi accuſatores criminum: doloſi vt vulpes interius: humiles vt oues exterius. Hec ille. Hec autem humilitas mala ⁊ ficta fugienda eſt. B

Alia humilitas vera: ⁊ illa vocat̄ humilitas colūbina ⁊ eſt humilitas laudabilis et imitanda ad quam quidem humilitatem mouent nos tria: ſꝫ cognitio proprie fragilitatis ⁊ miſerie: timor diuine poteſtatis ⁊ iuſticie: ⁊ merces future felicitatis ⁊ leticie. Hec tria ponūtur a Baſilio in ſuo examerō. Primo ergo ⁊ principalit̄ dico ꝙ ad habendā humilitatē quā xp̄s docuit ⁊ exemplificauit in actu debet nos mouere cognitio proprie fragilitatis. Dicit enī innocentius in libro de miſeria conditiōis humane ꝙ hō debet ꝯſiderare ſue cōditionis ingreſſū lachrymabilē ſue ꝯuerſatōis ꝓgreſſū culpabilē et ſue diſſolutōis egreſſū horribilē. cōſideret q̄ſo de quo factꝰ eſt quid ſit ⁊ quid futurus ſit. Dicit enim Geneſis.i. ꝙ deus formauit hominem de limo terre: que ceteris elementis eſt dignior infima. nā planetas ⁊ ſtellas fecit de igne: flatus ⁊ ventos de aere: piſces ⁊ aues de aqua: homines ⁊ iumenta de terra. Si ergo homo conſideret oīa iſta: ⁊ ſe factū de infimo elemēto: magnam materiā humilitatis habebit. Et ideo dicit Bernardus in ſuis meditationibus. primo querens quid eſt homo aut quid gloria eius: ⁊ oſtendit ꝙ eſt eſca vermiū ⁊ ſaccus cinerum. Unde poeta dicit.

¶ Poſt hominē vermis: poſt vermē fetor ⁊ horror.
Sic in non hominem vertitur omnis homo.

Itē cōſidera in via tua q̄d ſis a pede vſqꝫ ad verticem interius ⁊ exterius: ⁊ videbis quā cauſam habebis ſuꝑbire. Cū eni oēs arbores ꝓducunt fructus flores vinū ⁊ oleū. Tu vero ꝓducis de tuo corpore omne gen⁹ turpitudinis ⁊ miſerie. Si eni inquit Bernardus intime cōſideres q̄d ꝑ os: quid ꝑ nares: ⁊ q̄d per ceteros corporis meatus egredit̄: vilius ſterquiliniū nunꝙ vidiſti. Quid enim eſt tota pulchritudo corporis que foris ſplendet: niſi quoddā velamētū turpitudinis quod pre pudore turpe eſt noīe. Item cōſidera quid futur⁹ es poſt mortē: qꝛ corpus tuū quod in vita tua fuit amabile poſt mortē erit abhominabile ⁊ odioſum. Unde ſicut candele dū ardent lumen miniſtrant ⁊ confortant circūſtantes: ⁊ quando extingūtur fetent: ſic eſt de corpore humano: qꝛ dum vixerit multos confortabit: poſt mortē vero omnibus amicis ſuis fetidum ⁊ abhominabile erit. Poeta ſic dicente.

¶ Vilior eſt humana caro ꝙ peluis ouina.
Cuius mort̄ ouis aliquid valde iſta ruina. Et hinc inquit Aug̃. de vera innocētia. Reſpice teipꝫ qꝛ mor-

pleni inuidia ⁊ doloſitate atq; fallatijs. De qua humilitate loq̇tur ſapiens. Eccľ. xix. Et qui ſe neq̇ter humiliat ⁊ meritoria eius ſunt plena dolo. Talis fuit ille Symon magus de quo habet Actuū. viij. qui ſimulauit ſe eſſe ſimplicē in tantū ꝙ ficte fuit baptiſatus a btō Philippo: et populus credebat illū eſſe ſcm̄ qui tn̄ fuit fict⁹ falſus. Cum vidiſſet autem Symon q: per impoſitionē manus apoſtolorū daretur ſpūſſanctus obtulit ei pecuniā dicens. Date ⁊ mihi hanc poteſtatē. ⁊c. Petrus autē dixit ad eū. Non eſt tibi pars neq; ſors in ſermone iſto. Penitentiā itaq; age. ⁊c. De talibus ypocritis loquitur Ber. Humiles volūt ypocrite eē ſine deſpectu paupes ſine defectu: alijs adulātes: alijs inuidētes: alijs detrahentes: falſi accuſatores criminum: doloſi vt vulpes interius: humiles vt oues exterius. Hec ille. Hec autem humilitas mala ⁊ ficta fugienda eſt. B

Alia humilitas vera: ⁊ illa vocat humilitas colūbina ⁊ eſt humilitas laudabilis et imitanda ad quam quidem humilitatem mouent nos tria: ſ; cognitio proprie fragilitatis ⁊ miſerie: timor diuine poteſtatis ⁊ iuſticie: ⁊ merces future felicitatis ⁊ leticie. Hec tria ponūtur a Baſilio in ſuo examerō. Primo ergo ⁊ principalit dico ꝙ ad habendā humilitatē quā xp̄s docuit ⁊ exemplificauit in actu debet nos mouere cognitio proprie fragilitatis. Dicit eni innocentius in libro de miſeria conditiōis humane ꝙ hō debet ꝯſiderare ſue cōditionis ingreſſū lachrymabilē ſue ꝯuerſatōis ꝓgreſſū culpabilē et ſue diſſolutōis egreſſū horribilē. cōſideret ꝗſo de quo fact⁹ eſt quid ſit ⁊ quid futurus ſit. Dicit enim Geneſis. i. ꝙ deus formauit hominem de limo terre: que ceteris elementis eſt dignior infima.nã planetas ⁊ ſtellas fecit de igne:flatus ⁊ ventos de aere:piſces ⁊ aues de aqua:homines ⁊ iumenta de terra.Si ergo homo conſideret oĩa iſta:⁊ ſe factũ de infimo elemẽto: magnam materiã humilitatis habebit.Et ideo dicit Bernardus in ſuis meditationibus.primo querens quid eſt homo aut quid gloria eius:⁊ oſtendit ꝙ eſt eſca vermiũ ⁊ ſaccus cinerum.Unde poeta dicit.

¶ Poſt hominẽ vermis:poſt vermẽ fetor ⁊ horror.
Sic in non hominem vertitur omnis homo.

Itẽ cõſidera in via tua q̄d ſis a pede vſq; ad verticem interius ⁊ exterius:⁊ videbis quã cauſam habebis ſuꝑbire.Cũ enĩ oẽs arbores ꝑducunt fructus flores vinũ ⁊ oleũ.Tu vero ꝑducis de tuo corpore omne gen⁹ turpitudinis ⁊ miſerie.Si enĩ inquit Bernardus intime cõſideres q̄d ꝑ os:quid ꝑ nares:⁊ q̄d per ceteros corporis meatus egredit̃:vilius ſterquiliniũ nunq̃ vidiſti.Quid enim eſt tota pulchritudo corporis que foris ſplendet:niſi quoddã velamẽtũ turpitudinis quod pre pudore turpe eſt noĩe.Item cõſidera quid futur⁹ es poſt mortẽ:qꝛ corpus tuũ quod in vita tua fuit amabile poſt mortẽ erit abhominabile ⁊ odioſum. Unde ſicut candele dũ ardent lumen miniſtrant ⁊ confortant circũſtantes:⁊ quando extinguũtur fetent:ſic eſt de corpore humano: qꝛ dum vixerit multos confortabit:poſt mortẽ vero omnibus amicis ſuis fetidum ⁊ abhominabile erit.Poeta ſic dicente.

¶ Uilior eſt humana caro q̃ peluis ouina.
Cuius morit̃ ouis aliquid valde iſta ruina.

Et hinc inquit Aug᷑.de vera innocẽtia.Reſpice teipꝫ qꝛ mortalis es ꝛ vide vbi ſūt īperatores ꝛ tyrāni:nōne omēs puluis ſūt ꝛ cinis:vide eoꝝ ſepulchꝛa ꝛ non cognoſces quis fuit diues:q̄s pauꝑ:quis pulcher:quis deformis. Memorare iſta ne ſuperbias:ꝛ ſi intime de iſtis cogites verā humilitatē poſſidebis:qꝛ vt dicit Gꝛeg. Cuſtos hūilitatis eſt recoꝛdatio ꝓpꝛie feditatis. Iſto modo Poete pingebant imaginē pulchꝛā ſimilē virgini habentē in manu clauē ꝛ ſub pedibus eius ſcalā quattuoꝛ baculos habentē in altitudine. In pꝛimo ſcribebatur meditare. In ſcdo cōtriſtare. In tertio reuelare. Et in quarto ꝑſeuerare. Pꝛimo ergo meditare ſi verā humilitatē cupis habere cōſiderando quid feciſti ſiue bonum ſiue malū:quid es videlicet beſtia moꝛtalis ꝛ miſerabilis:iuxta illud metricum.

¶ Cum fex cum limus cum res viliſſima ſimus.
Unde ſuperbimus ad terram terra redimus.

Et vnde veniſti de vētre ſcꝫ matris tue cōceptus ꝛ natus in originali pctō. Scdo ꝯtriſtare ꝓ penis quas meruiſti:ꝛ ꝓ gaudiis que ꝑdidiſti. Tertio reuela integre pctā tua q̄ cōmiſiſti:ꝑ humilē confeſſionē. Et quarto ꝑſeuera in bono:nō recidiuando iterando pctā tua preterita. E Hec imago humilitatis habuit in manu clauē in ſignū ꝙ oſtiū celi aperiat:ꝛ claudat poꝛtas inferni:ꝛ ideo q̄ ſic vult intrare oſtiū ſi ſit altus vltra mēſurā oſtij opoꝛtet ſemetipſm humiliare. Exēplū in natura de aue. Auis enī qñ pꝛimo incipit accipere volatuꝫ ſuū pꝛius ad terrā coꝛpus humiliat:ꝛ ſic ſemꝑ aſcēdit. Vñ Auguſtinus loquēs de xp̄o ſic inquit. Hic ſcꝫ xp̄s eſt ianua humilis:qꝛ q̄ ꝑ hanc ianuā vult intrare:opoꝛtet ad xp̄m ꝑ humilitatē ſe īclinare. Vñ xp̄s tripliciter ſe humiliauit. Primo ſuo ſuperiori: ſcʒ ſuo patri celeſti. D Uñ quãuis pater in diuinis et xp̃s ſint equales: tñ xp̃s inquãtũ aſſumpſit naturã humanã fuit minor patre. Et ideo dicit in euãgelio. Pater maior me eſt. Et illo modo humiliauit ſeip̃m ad voluntatẽ p̃ris: vt daret nobis exemplũ humilitatis. quo ad nr̃os ſuperiores: ꝛ hoc eſt qđ dicit ap̃lus. i. Petri. ij. Subiecti eſtote oĩ humane creature ꝓpter deũ ſiue regi quaſi precellẽti: ſiue ducibus tãq̃ a deo miſſis. Et dicit Ber. in libro de diſpẽſatõe ꝛ precepto humilitas q̃ maioribꝫ debet deo exhibet ꝛ ideo q̃cquid vice dei precepit hõ qđ ſcit certe nõ diſplicere deo accipiẽdũ eſt ac ſi deus precipiat. Hec ille. Scđo humiliauit ſe xp̃s ſuo equali videlʒ ſpũiſancto: ideo cõformiter nos debemus humiliare nos illis q̃ ſũt equales nobis. Uidemus q̃ arbor quãto magis abũdat fructibus: tãtomagis verſus terrã ramos ſuos ĩclinat. Modo cõſimili quãtomagis q̃s abũdat virtutibus: tãtomagis humiliare ſe debet. Et ideo dr̃ Eccl̃. iij. Quãto maior es humilia te in oĩbus. ꝛ corã deo inuenies gratiã. Uñ in ſũmo honore debet ſũma humilitas exaltari. Et ideo dicit Iſidorus in libro de ſũmo bono. Sicut Johannes fuit precurſor dñi oẽs trahẽs ad eũ: ita humilitas eſt precurſor charitatis et reliquaꝝ virtutũ. Humilis enĩ reſpicit dñs ꝛ attollit alta: id eſt ſup̱ba cognoſcit vt deijciat. Hũilitas ſm̃ Auguſtinũ eſt voluntaria mentis inclinatio. Nam ſm̃ eũdem Auguſtinũ. Seruũ dei voluntariũ hec tria delectant ſemper: videlicet ſubeſſe/ ſeruire/ ꝛ obedire: ꝛ his cõtraria grauant: videlicet preeſſe/ dominari/ ꝛ iubere: ꝛ ꝑ hoc poteſt quis ꝓbare ſi ſeruus dei ſit an non. Hec

Auguſtinus. Tertio xp̄s humiliauit ſe inferiori ſe: ſcꝫ homini Marie ſcꝫ ꝛ Ioſeph. vt habet Luce. ij. Itē xp̄s humiliauit ſe inferiori ſuo qn̄ voluit baptiſari a Iohāne in iordanis flumine. vt habet Mathei. iiij. ꝛ tunc dixit. Sic decet nos adimplere oēm iuſticiā: id eſt humilitatē. Unde contentio erat inter diſcipulos Ieſu quis coꝝ videretur eſſe maioꝛ: ꝛ Ieſus aduocans paruulū vnū ſtatuit eū in medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ ꝛ dixit. Quicunqꝫ humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte: hic maioꝛ eſt in regno celoꝝ. Mathei. xviij. Quia ergo xp̄s nos informauit dicens. Diſcite a me. quia mitis ſum ꝛ humilis corde. Mathei. xi. Debemus ꝛ nos humiliari his q̄ ſupra nos ſunt: ꝛ his qui nobis ſunt equales: ꝛ his qui nobis ſunt inferioꝛes. Unde in hac triplici humilitate omnes virtutes fundantur ꝛ per ipſam conſeruantur Unde Gregorius. Omne quod agitur perit: ſi non cuꝫ humilitate cuſtodiatur. Et iterum ait Gregorius. Qui ceteras virtutes ſine humilitate congregat: quaſi puluerem in vento poꝛtat. Unde nullus eſt perfecte virtuoſus: niſi reputet ſe imperfectum: et hoc eſt ſignum maxime humilitatis. Quia dicit: humilitas eſt virtus qua homo veriſſima ſui cognitiōe ſibiipſi vileſcit. E Unde ex humilitate pꝛocedit ꝙ homo refutat ꝛ fugit honoꝛes ꝛ appetit ab omnibus deſpici. Et ideo dicit Bernardus. Uerus humilis vermis vult reputari. et nō humilis pꝛedicari: ſed gaudet ſe contēni. Ad qđ habetur exēplū. ij. Regū. vi. de Dauid qui ſaltauit coꝛam archa dn̄i in conſpectu totius populi: ꝛ ideo Michol filia Saul deſpexit eum dicēs. Tu es rex glorioſus in iſrael: ꝛ tu ſaltas nudus quaſi vnus ex ſcurris tuis. Cui dixit dauid. Ludā ⁊ vilioꝛ fiam ⁊ humilis ero ĩ conſpectu meo. Et narrat Gre. in primo dyalogoꝝ ꝙ erat vir ꝗdam ꝯſtantiꝰ noīe valde ſcūs quē aliꝰ vir audita eiꝰ ſcītate deſiderauit videre. quē cū vidiſſet ꝓ nihilo eſtimabat eū habere qꝛ erat ĩ ſtatura puſillꝰ. Cui dixit Cōſtantiꝰ. Tu vere habes ocl'os aptos ĩ me: ⁊ iō magnaſ grās ſibi egit. Sciendū eſt enī ꝙ ſicut ſuꝑbus gaudet ĩ adulatōibꝰ: ſic verꝰ humilis ĩ deſpectibus. Et iō dicit Gre. in. li. iiij. moraliū quāto hō eſt in ꝯſpectu hoīm vilioꝛ: tanto ĩ ꝯſpectu dei eſt precioſioꝛ. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ cognitio ꝓpꝛie fragilitatis mouet hoīem ad verā humilitatē.

¶ Sꝫ chariſſimi timendū ē ꝙ vana gl'a diuinarū grāꝝ ſeu virtutū hanc ipſam humilitatē deſtruit ⁊ cōfūdit. Cōtra quā loqtur propheta Hiere. ix. Non gl'ietꝛ ſapiens in ſapiētia ſua: nec diues ĩ diuitijs ſuis: nec fortis in fortitudine ſua: qꝛ nō ꝓderūt in die vltionis. Vñ hec vana gl'ia deificat creaturā ⁊ cōtēnit deū: qꝛ qñ hō de factꝰ ꝓpꝛijs gl'iatꝛ putat ſe ea habere a ſe ipſo: cū tñ a ſeipſo nihil hēat. Vñ Bernardꝰ. Inter oīa aīalia hō pauperioꝛ naſcitꝛ. Nā mutuatꝛ lanā de ouibꝰ lineū pānū: cibū potū: ⁊ hmōi de terra: coreū de aīalibus: ſericū de ꝟmibus varios colores a ꝟmibus. Vñ Apl's. i. Corinth. iiij. Quid habes qd nō accepiſti: ſi aūt accepiſti qd gloriaris qſi nō acceperis. Iſta vana gl'ia ꝑcuſſus fuit nabuchodonoſoꝛ rex q iactando dixit. Nōne hec eſt babilon ciuitas magna quā edificaui noīe meo. De tali elato dicit Bernardꝰ. Primus in cōuentu reſidet in cōſilijs vocatus nō reſpōdet non vocatus accedit: de oībꝰ ſe itromittit: ordinata reoꝛdinat: ⁊ qcqd ille nō fecerit: aut non recte factum aut nō plene oꝛdinatum exiſtimat. Dixit eni non ſum ſicut ceteri hoīm. Hec ille. Ergo chariſſimi elationē ⁊ vanā gloriā fugite. humilitatē ſectamini que eſt virtutū oīm fundamentum. Scđo ⁊ principaliter dixi: ꝙ timor diuine poteſtatis ⁊ iuſticie mouere nos debet ad humilitatē. ¶ Unde apl̄s. i. Petri. v. Humiliamini ſub potenti manu dei vt vos exaltet in die viſitatiōis. Vñ ſi fuerimus elati ꝑ ſuꝑbiā: deꝰ cū gladio ſue potentie nos deſtruet. Exemplū huius de Nabuchodonoſor rege cuius cor ꝑ ſuꝑbiā intantū fuit elatū ꝙ credebat ſe ſolū eſſe deū: et tandē de ſuo regno ꝑ diuinā potentiā eiectus fuit: ⁊ cū brutis aīalibus herbas comedit. vt habetᷣ Daniel. iiij. Conſimile habemus de Antiochio ſuꝑbo qui intantū fuit eleuatus in ſuꝑbiā ꝙ oēs nationes ꝑ girū voluit ſubiugare: ac etiā tēplū dei ſpoliauit ⁊ deſtruxit: qui tandē cadēs de curru ſuo venter eius ruptus fuit: ita vt vermes inde ſcaturirēt ⁊ ꝓ putredine ⁊ fetore nullus de eius familia eū tāgere auderet: ⁊ ſic tandē miſerabiliter interijt vt patet. ij. Machab. ix. Exēplū etiā habetᷣ Heſter primo ď Vaſthi regina: que qꝛ ꝓpter iobedientiā ⁊ ſuꝑbiā noluit obedire preceptis regis Aſſueri fuit eiecta: et ꝓpter humilitatē Heſter in reginā fuit eleuata. Itē habetᷣ Heſter. vi. ꝙ Aman ꝓpter ſuā ſuꝑbiā: quia concupiuit honores ⁊ reuerentias p̄ ceteris qui fuerunt de familia regis ſuſpenſus fuit: ⁊ Mardocheus propter ſuā humilitatem ad honores fuit eleuatus. Ex quibus hyſtoriis patet ꝙ illi qui per ſuperbiam eleuantur: per diuinam potentiam humiliātur. Et ideo dicitur. Luce. xiiij. Qui ſe exaltat humiliabitur: et qui ſe humiliat exaltabitur. Hinc etiam ſcribitur Luce. i. Depoſuit potentes de ſede ⁊ exaltauit humiles. Hinc etiā chriſtus in euāgelio. Luce. xiiij. docuit bonā curioſitatē dicēs. Cū inuitatus fueris ad nuptias nō diſcūbas in primo loco: ne forte honoratior te ſit inuitatus ab illo: et veniens is q̄ te ⁊ illū vocauit: dicat tibi: da huic locū. ⁊ tunc incipias cū rubore nouiſſimū locū tenere. Sꝫ cū vocatus fueris vade recūbe in nouiſſimo loco/ vt cū venerit q̄ te inuitauit dicat tibi. Amice/ aſcende ſuperius. Tūc erit tibi gloria ſimilis diſcumbentibꝰ.

¶ Moraliter in pr̄cipio mundi angeli fuerūt inuitati ad conuiuiū gaudij celiſtꝭ. Sꝫ lucifer ⁊ ſibi adherētes diſcūbere voluerūt in principaliori loco nimiū ſe exaltando cū dixerūt. H In celū ꝯſcendam ſuꝑ aſtra celi exaltabo ſoliū meū ſedebo in monte teſtamenti: in lateribꝰ aq̄lonis: aſcendā ſuꝑ altitudinē nubiū: ⁊ ſimilis ero altiſſimo. Verūtn̄ in infernū detraheris: in ꝓfundū laci. yſa. xiiij. Et in nouiſſimū locū inferni fuit deiectus cū ſibi adherētibuꝰ. Naꝫ ſm̄ doctores homo fuit factus vt suppleret numeꝝ angelorū cadentiū: ſed recūbere voluerunt in primo loco qꝛ voluerūt eſſe ſicut dij ſcientes bonum ⁊ malū. Gen̄. iij. Et ideo cum rubore deiecti fuerunt extra paradiſuꝫ ⁊ poſt mortem profundius ad infernum. Unde dicit yſidorus de ſummo bono. Omnis ſuperbus tanto ꝓfundius labitur quāto ſuꝑius eleuat. Et ideo dicit apoſtolus Jacobi. iiij. Deus ſuꝑbis reſiſtit: humilibus autem dat gratiam. Hāc gratiam habuit ꝟgo maria propter ſuā humilitatē: quia q̄uis pre ceteris multa habuerit priuilegia virtutū in propria tamē reputatione humilis fuit ⁊ abiecta. Et hoc oſtendit quando angelus ſalutauit illā dicēs. Aue grā plena dominus tecū. Q̄uis enī mox futura eſſet mater dei ⁊ regina celi: humilit ſe ancillā dn̄i nominauit dicens. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ſm verbum tuū. Ideo de illa dicit Bern. ſup Miſſus eſt. Sine humilitate audeo dicere ꝙ virginitas marie nūꝗ̄ placuiſſet deo. Si ꝗ̄ maria humilis nō fuiſſet ſpūſ ſctūs ſup illā nō deſcendiſſet: nec illā īpregnaſſet: ⁊ ſi placuit deo ex ꝟginitate: concepit tn̄ filium ex humilitate. Un̄ Anſelmus ſermone. xxxiiij. de aſſūptione. Humilitas inquit marie facta fuit ſcala celeſtis: per quā filius dei deſcendit in terrā. O vere btā humilitas ꝗ deū hoībus peꝑit: vitā mortalibus prebuit: mūdū purificauit celū aperuit ⁊ aīas primoꝝ parentū ab inferis liberauit. Hec ille.

¶ Sz chariſſimi timēdū eſt ꝙ multi ꝗ in tribulatōe ⁊ pauꝑtate ſūt ſatꝭ humiles ⁊ cū ſint ad honores eleuati ſūt nimis elati ⁊ ſupbi. De quoꝝ numero fuit ille Saul de ꝗ hr̄. i. Re. ix. ꝗ anteꝗ̄ vnctus eſſet in regē ſūmā humilitatē oſ̄dit dicens ſamueli. Nūquid nō filius gemini ego ſū de minia tribu Iſrael ⁊ cognatio mea minima int̄ oēs familias de tribu beniamin. Quare ꝗ̄ locutus es mihi ſermonē iſtū. Aſſumēs itaqꝫ Samuel Saulē ⁊ eius introduxit eos in triclinium ⁊ dedit eis locū in capite eoꝝ ꝗ fuerant īuitati. ⁊c. Cūqꝫ mane ſurrexiſſet ⁊ iā dies luceſſeret vocauit Samuel Saulem ⁊ tulit lenticulā olei ⁊ effudit ſuper caput eius ⁊ vnxit eū in regē: ſz poſtꝗ̄ electus fuit ī regem ſtatim ī tātam ſuperbiā eleuatꝰ eſt ꝙ nō cognouit deū ſuū nec ſemetipſum. Et ideo de regno fuit miſerabiliter deiectꝰ Modo conſimili eſt de multis: cum fuerint pauperes ſatis humiles ſunt: ſed ſi contingat eos leuari ad honores ſtatim ſunt ſuperbiſſimi: et iactant ſe de magnis parentela fuiſſe ꝓgenitos. De ꝗbus loquit̄ Chriſoſtomus ſuꝑ Matheū in oꝑe iꝑfecto. omelia tertia dicens Quid ꝓderit quē ſordidant mores generatio glorioſa Aut qd̄ nocet ei pauꝑ generatio quē mores adornant. Ipſe ſc vacuū humilitate oſtendit: q̄ de magna iactat parētela. Quid enī ꝓfuit Cayn ꝙ fuit filius Ade quōdā innocētis: q̄ ꝓpter ſuos malos mores ſeparatus fuit de filijs ſuis. Aut qd̄ nocuit Abraham q̄ habuit patrem cultorē deoꝝ plurimoꝝ. Dico ꝙ nihil: qꝛ Abrahā fuit vocatus poſtea pater ſctōꝝ. Unde dicit Ariſtoteles pͥo metheoroꝝ ꝙ ſol ꝑ ſuā virtutē eleuat vapores a terra: ⁊ ibi ꝑ calorē ſolis ⁊ elementū ignis inflāmant ⁊ fiūt lucidi tanꝙ̄ ſtelle: tñ cū ſint naturaliter ponderoſi nō poſſunt ibi remanere: ſed in nocte ad terrā cadūt: ⁊ tunc vulgares dicunt ſtellas cadere a firmamēto: cū tamē in rei veritate nō ſunt ſtelle. Moraliter ꝑ iſtos vapores ſic eleuatos intelligo hoīes terreſtres ad honores ⁊ dignitates eleuati per fortunā mundi: tunc ſplendent per magnā familiā: ꝑ ornamenta precioſa: ſed cū ſint mortales hoīes: tandē deſcendunt de honoribus ⁊ morient̄ ⁊ ſepelient̄. Uanū eſt igitur ſuꝑbire de terrenis tranſitorijs: qꝛ dicit pſal. Uidi impiū exaltatū ⁊ eleuatū ſicut cedros libani. Et tranſiui ⁊ ecce nō erat: queſiui eū: ⁊ nō eſt inuētus locus eius: hoc eſt in libro vite Ex ꝗbus ſequitur ꝙ poteſtas dei quam nullus poteſt fugere mouere nos debet ad humilitatem habendam ⁊ ſuperbiam euitādam. K Tertio principaliter dixi ꝙ merces future felicitatis mouere nos debꝫ ad humilitatem. Dicit enim Ariſtoteles in li. de celo ⁊ mundo: ꝙ corpora ſuperiora ſunt meliora ⁊ nobiliora ꝙ̄ cor pora inferiora. Et explificauit de ſole ⁊ luna ⁊ ceteris planetis:qui ſont meliores ⁊ virtuoſiores ceteris corporibus terreſtribus:qꝛ figunt in celo. Moraliter ſola virtus humilitatis hoīem eleuat a terra vt collocet in celo. Unde in libro de modo viuēdi. cap̄. ii. per miſerabilē ſuperbiā angeloꝝ ſpūs imortales de celo cadebāt. Et per humilitatē dei fragilitas humana aſcendit de terra ad celū. Hec ille. Erubeſcat ergo homo eſſe ſuperbus:ſi deus qui eſſet cauſa ſalutis humilis erat. Tanto enī quiſqꝫ exaltabitur in gloria quanto ſe humiliauerit in terra. In cuius ſignū dixit xp̄s Marci. x. ⁊ Mathei. xix. Sinite paruulos venire ad me:talium enī eſt regnum celoꝝ. Unde Auguſtinus de verbis dn̄i: ſermone. xxxix. Si vis capere celſitudineꝫ glorie celeſtis: cape humilitatem hic in terris. Et declarat hoc ibideꝫ per duo exempla. Attende inquit arborē:prius figit radicē in terra deorſum:⁊ poſtea creſcit ⁊ exaltat ramos ſuos verſus celū. Aliud ponit exemplū de arce:qui inquit edificare vult turrim vel caſtrum vt firmiter ſtet in futurū:primo ponit fundamentum ⁊ poſtea edificat in altum. ¶ Modo conſimili qui deſiderat venire ad celum oportet vt prius fundet ſe ſuper humilitateꝫ ⁊ tunc ſuperius aſcendit. Unde vera humilitas palme comparatur:que ſm Bartholomeum in libro de proprietatibus rerum:per deſcēſum inferius creſcit: quia radices eius profunde ſituantur:⁊ ideo poſt cedrū eſt altiſſima arborum ⁊ nullo pōdere fructuum curuatur: ſed ſemper cuſtodit ramos rectos ⁊ virides. Modo cōſimili eſt de humilitate:quia verus humilis ſemper ſituatur in loco humili in reputatione propria: et ideo creſcit ad celū ꝑ virtutes ⁊ ſemꝑ habet patientiā in tribulatōe ⁊ anguſtia: ⁊ nō deprimit ꝑ impatiētiā vel murmuratione: ſed ſemꝑ vireſcit ꝑverā charitatē. Iſta palma hūilitatis dulciſſimos portat fructus. Primus eſt ſapiētia q̄ nō habitat niſi in corde humili. Sapiētie.i. In maliuolā aīam nō itroibit ſapiētia nec habitabit in corpore ſubdito peccatis. Et Iſaie.lxvi. Ad quē reſpiciā niſi ad pauperculū ⁊ cōtritū ſpū: ⁊ trementē ſermones meos. Scd̄s fructus eſt gr̄a. Eccl'.iij. Quanto maior es humilia te in oībus: ⁊ corā dn̄o inuenies gratiaꝫ. Tertius fructus eſt honor ⁊ reuerētia. Job.v. Qui ponit humiles in ſublimi: ⁊ merentes erigit ſoſpitate. Et Luce primo. Depoſuit potētes de ſede: ⁊ exaltauit humiles. Quartus fructus eſt diuturnitas vite celeſtis. Math.v. Beati pauperes ſpū: qꝛ ip̄oꝝ eſt regnū celoꝝ. Sed chariſſimi timēdū eſt ꝙ multi nō habēt ſpm̄ hūilitatis ſed ſuperbie: q̄ cū a fratribus ſuis redarguūtur ſtati intumeſcūt ꝑ ſuperbiā: tūc pugnāt: tūc rixant: tūc maledicūt: tūc detrahūt: ⁊ pctā ſua defendūt. Talis fuit ille Pharao quē Moyſes ⁊ Aaron reprehēderunt de ſua incredulitate ⁊ monuerūt vt dimitteret populū Iſrael ſacrificare deo in deſerto. Quibus ꝓterue ⁊ ſuperbe rn̄dit. Quis eſt dn̄s: vt audiā vocē eius ⁊ dimittā Iſrael. Neſcio dn̄m: ⁊ iſrael nō dimittam. Dixerunt ꝙ deus hebreoꝝ vocauit nos vt eamus viā triū dierū in ſolitudinē ⁊ ſacrificemus dn̄o deo noſtro: ne forte accidat nobis peſtis aut gladi⁹. vt habetur Exodi.v. Et ideo diabolus facit cū ſuperbis ſicut pueri faciūt cum miluis ⁊ coruis: poſtq̄ ceperūt excecāt: ⁊ permittūt illos in altū volare: qui tandē tam alte volant ꝙ iteꝝ ad terrã cadũt ⁊ colla ſua frãgunt. Modo cõſimili facit diabolus cũ ſuꝑbis. M Excecat enĩ in eis oculos rationis intantũ ꝙ nõ vidẽt dei bñficia: nec cognoſcũt ſeipos: ⁊ ideo nimis altevolãt: ⁊ tandẽ corrũt ad infernũ Et ideo dr̃ Amos. v. Domꝰ iſrael cecidit: ⁊ nõ adiiciet vt reſurgat. Sic ſuo modo de ſuꝑbo dici põt illud Hieremie. l. Cadet ſuꝑbus ⁊ corruet: ⁊ nõ erit q̃ ſuſcitet eũ Ergo chariſſimi cauendũ eſt a pctõ ſuperbie: qꝛ virtutes ⁊ bona deſtruit ⁊ cõfundit. Exemplũ habet̃ in natura. Dicit Ariſtoteles in p̃mo metheoꝛoꝝ: ꝙ terremotus ꝓuenit ex vento incluſo in venis terre: ⁊ qñ ꝯcadit campanilia ⁊ magna edificia corruũt. Conſimiliter eſt de ſuperbia q̄ eſt ventus ſpiritus maligni incluſus in corde humano: ſed qñ ip̃e ventus erũpit tũc corruit humilitas ⁊ charitas ⁊ cetere virtutes: ex quibus fiũt edificia celũ attingentia. Et ideo debemus ſuꝑbiã deſerere ⁊ humilitatẽ habere que nos ad celeſtia ducit ⁊ exaltat. Job. xxii. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Ad quã nos perducat qui ſine fine ⁊c̃.

¶ Sermo ſecundus.

Dominus. Inuenio in ſacra ſcriptura. i. Regũ. vii. ꝙ quãdo populus dñi circũuallatus erat a Philiſteis: clamauit ad ſamuelem vt ipſe oraret deum ꝓ ſaluatione populi q̃ orauit: ⁊ populus dñi fuit ſaluatus de manu inimicoꝝ ſuoꝝ. Pariformiter nos qui ſumus in hac vita cũ inimicis vallati ⁊ impotentes ſumus ad reſiſtendũ illis ex propriis viribus nr̃is: neceſſario igitur habemus implorare diuinã potentiã: cui nullus poteſt reſiſtere. Et ideo dicitur Thobie. xiii. Magnus es dñe ⁊ tu enim flagellas ⁊ ſaluas ⁊ nō eſt qui effugiat manū tuam ⁊ ideo eſt orandū

A ¶ Pro proceſſu ſermonis eſt aduertendum ſm Ariſtotelem .iij. Politicoꝝ: ꝙ cuilibet dño tēporali q̄ habet alios gubernare tria conueniūt. videlicȝ potentia ad reſiſtendum inimicis ſuis q̄ ſūt extra. Sapiētia ad gubernandū populū q̄ eſt infra eum. Et clementia ad remittendū eis qui ſunt contra eum. Cū ergo dñs noſter ieſus xp̄s ſit verus dñs noſter: et hoc tripliciter videlicȝ ratiōe creatōis yſaye .xlv. Ego dñs ⁊ non eſt alter: formans lucē ⁊ creans tenebras. Secūdo ratione redemptionis yſaye .xliij. ⁊ li: iere .l. Redēptor noſter dñs exercituū eſt. Et tertio ratione retributionis in ¶ Pſal. Retribuet mihi ſm iuſticiam meaȝ. Reſtat igitur ꝙ ſit potentiſſimus ⁊ ideo timendus eſt: ſapiētiſſimꝰ ⁊ ideo eſt honorandꝰ: clementiſſimꝰ ⁊ ideo eſt diligendꝰ. ¶ Primo ⁊ principalit̄ dico ꝙ dñs noſter ieſus xp̄s eſt potentiſſimꝰ ⁊ iō eſt timēdus: vñ eius potencia eſt ineſtimabilis: q: nullus pōt eā fugere. Nā ſm ¶ Pſal. dñabit a mari vſqȝ ad mare ⁊ a flumie vſqȝ ad t̄minos orbis traꝝ. Sȝ poteſtas alioꝝ dñoꝝ ſiue tyrānoꝝ eſt euitabilis: q: illaȝ pñt aliq̄ effugere: et iō dixit xp̄s diſcipulis ſuis. Si ꝑſecuti vos fuerint in vna ciuitate fugite in aliā. Math. x. Scđo poteſtas diuia ē iſupabilis: q: ip̄e ſolus ē oīpotēs ⁊ iō dr̄ Exo. xv. Oīps nomē eiꝰ. Ip̄e ē magnꝰ ſolus potēs. Cui ꝯcordat ſcriptura Apoca. xix. Rex regū et dñs dñantiū. In hac auctoritate nota ꝙ dicit ſcriptura dñs dominantiū: ⁊ cā eſt quia ꝯditiones habet xp̄s cōditionibus alioꝝ dñoꝝ contrarias. Vñ q̄libȝ dñs t̄palis hȝ aliū ſuꝑiorē quē timet offendere: ſcđo hȝ inferiores quoꝝ ſuitio indiget: ⁊ ideo nō ſūt veri dñi quia huiuſmodi dominatio habet originem ex culpa. In cuius ſigni Adam quando fuit primo creatus non fuit factꝰ dominus omnium ſed animalium irrationabiliũ vnde ſibi et ſucceſſoribus ſuis dixit deus. Dominamini piſcibꝰ maris ⁊ volucribus celi ⁊ beſtijs terre. Geneſis. i. Vñ poſt ſtatũ innocentie ⁊ poſtꝙ̃ peccauit Adam oẽs hoĩes fuerunt tam ꝓni ad malum ꝙ neceſſario oportebat eos regulari ſub dño: vt ꝑ illum ĩiquitas mitigaretur: ꝗ cuꝫ ſic alioꝝ dominant̄ veriꝰ dicunt̄ ſerui ꝙ̃ dñi. Lincomeñ. in quodã ſermone. Attendant (inquit) qui terra dominant̄ dñi ⁊ de ſuo ſuꝑbiunt dominio ⁊ exaltantur qm̃ vere ſunt ſerui ⁊ qm̃ falſe dicuntur dñi. Nã ẜm ſententiã Augu. Illa eſt vera dominatio que non eſt vtilis domino ſed ſeruo: ⁊ que non indiget ẜuoꝝ ẜuitute: ſed ſeruꝰ indiget ſua dominatione. Ideo (ẜm Auguſtinũ) ſolus deus eſt dominus: qꝛ nõ ad ſuam vtilitatem ſed ad noſtrã ſalutẽ illi ſeruimus. In cuius ſignũ dicit. Pſal. Dixi dño deus meꝰ es tu: qm̃ bo. me. non eges. ¶ Tertio quilibet tẽporalis dñs habet ſapientes quoꝝ ꝯſilio ⁊ diſcretione regulat̄. Vñ conſiliũ ꝙ debet dari a ſapiẽtibus dñis tẽporalibus debet habere tres conditiones videlicet ꝙ ſit vtile honeſtũ ⁊ iuſtũ. Et ſi ꝯſiliũ ſit vtile ⁊ nõ iuſtũ dñi tẽporales non debent regulari tali conſilio. Unde narrat Valeriꝰ li. vi. ca. v. ad Thiberiũ imperatorẽ de quodam duce Athenieñ. qui erat ſtrennuus bellator ⁊ prudens: ſed concupiuit habere dominium primatum grecie. Iſte dux intrauit conſilium ſapientũ qui erant de ciuitate Athenienſi: et dixit ꝙ inuenit bonam cautelam ꝓ ciuitate ad habendum dñium grecie ſꝫ petiuit vnũ ſapiẽtũ ſibi dari cuius cõſilio regularet ꝛ cōlcaret cū ip̄o ſuū ꝓpoſitū ꝛ ꝯfeſſus fuit ei vnꝰ ſapiēs noīe Ariſtides. Cui dixit dux ꝙ naues grecoꝝ fuerūt oēs ſimul in vna claſſe ſuꝑ mare: ꝛ voluit ꝙ oēs bellatores Athenienſiū ſubito ꝑ noctē illas ꝯcremarent igne: ꝛ ſic ꝑ hoc fierent dn̄i maris ꝛ leuit poſtmodū obtinerēt dn̄iū grecie. Iſto audito Ariſtides reuerſus eſt ad ꝯgregationē ſapientū ꝛ dixit: ꝙ conſiliū iſtius ducꝭ fuit vtile: ſꝫ non iuſtū ꝛ ideo nullo modo eſſet ſic faciendū. D Et ideo dicit ꝙ duo genera hoīm nunꝙ̄ dabūt dn̄is tēporalibꝰ bonū ꝯſilium: videlicet īpetuoſi et accidioſi. Nō īpetuoſi qꝛ ſanū ꝯſiliū indiget bona deliberatione. Et ideo dicit Seneca in li. de quattuor ꝟtutibus. Prudens eſt examinare ꝓpriū conſiliū ꝛ nō cito ꝛ de facili facere ꝙ nō iuſtū eſt: vnde taliter non procedit ſapientia. Secūdo accidioſi ꝛ negligētes nō p̄uident ante tempus: ꝛ ideo non dabūt bonū ꝯſiliū. Et iō dicit Seneca in li. de copia verboꝝ. Si prudēs cupis ī futurū eſſe q̄ poſſūt ꝯtingere ante tēpus accipe qꝛ prudēs nō dicit n̄ putaui fieri qꝛ n̄ dubitat: ſꝫ expectat ꝓuide quid faciendū eſt. Dn̄i igiť tēporales indigēt vno cōſilio ſapientuꝫ ſine quo nō poſſunt bene regulari. quarto domini temporales indigent auxilio bellatorum fortium ad repugnandū hoſtes ſuos. In cuius ſignū Dauid elegit ſibi trigintaſex bellatores optimos ꝛ fortes: quorum auxilio ꝛ fortitudine fuit multotiens ſaluatus. vt habetur. ij. Regum. xxi. Ex quibus patet ꝙ domini temporales ex omni parte ſunt indigentes ſeruitio ſuorum: ꝛ quanto maior dominus tantomagis indigens. Sed dominus noſter Jeſus chriſtus non habet ſuper cū ſuperiorē. Eccl. xxiiij. Nec hꝫ īferiorē cuius ꝯſilio ſi ue ſeruitio indiget: cū in ip̄o ſint om̄s theſauri ſapiētie ⁊ ſcientie dei abſcōditi. Nec idiget auxiliis fortiū cū ſit oīpotēs. Seq̄t tūc ꝙ ipſe eſt verꝰ dn̄s cuiꝰ poteſtas ē iſuꝑabilis. Et iō dicit Heſt. xiiii. Dn̄e deꝰ in ditiōe tua cūcta ſūt poſita: ⁊ nō eſt q̄ poſſit reſiſtere voluntati tue.

¶ Tertio eius poteſtas ē interminabilis qꝛ ē eterna ⁊ nō habet finē. In cuius ſignū dicit Pſal. Dn̄s regnabit ineternū ⁊ vltra: id eſt ſi hoc eſſet poſſibile vlterius regnare. Sꝫ p̄tās hūana eſt terminabilis momētanea ⁊ breuis. Eccł. x. Oīs p̄tātus breuis vita. Et ſeq̄t. Rex hodie ⁊ cras morieť. Cū ġ eius poteſtas ſit ieuitabilis ⁊ intmīabilis videť ꝙ ſit verꝰ dn̄s. ⁊ merito iō timēdus ip̄omet teſtimoniū ꝓhibēte. Joh. xiii. Uos vocatis me magiſter ⁊ dn̄e ⁊ bn̄ dicitis Sū etenī. Et iſte nobilis iperator Octauianꝰ de q̄ narrat Suetoniꝰ in li. xii. ceſarū ꝙ appellari dn̄s (vt maledictionē ⁊ opprobriū) ſp̄ odiuit. Un̄ cū quadā die ad quēdā locū veniſſet totꝰ ppłs ipſū laudauit dicēs ꝙ fuit bonꝰ dn̄s ⁊ iuſtus ⁊ ſtatī imperator ꝓhibuit ſub graui pena ꝙ nullus audeat illum deccetero dn̄m appellare. in ſignū ꝙ nullus ſit verꝰ dn̄s niſi ſolus deꝰ. Et hoc eſt quod dicit Pſal. Timeat dominū oīs terra. Un̄ dicit Augu. ꝙ ſi creatura fuiat creatori vt ignis ad cōburendū: aqua ad ſubmergēdū: tra ad deglutiādū: ſicut fuit de Dathā ⁊ Abirō. tu tn̄ deum time: nō illa: qꝛ oīa ſub ip̄o ſūt: qm̄ cupiditatē hꝫ homo nocēdi ex ſeipſo: poteſtatē aūt nō niſi ꝑmiſſus a deo In cuiꝰ ſignū xp̄s ſtans corā iudice dixit. Non haberes ĩ me poteſtatem niſi tibi data fuiſſet deſuper. Mathei. xxvi. Unde diabolus non habuit poteſtatem nocendi Job. ii. Et ideo creaturas non debemus timere: ſed dn̄m. Et hoc eſt qđ dixit xp̄s Mathei. x. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹: aīam aūt nō poſſunt occidere. Vn̄ dn̄m timere debemus ꝓpter tria. ¶ Vnū eſt qm̄ ſi q̄s dn̄m timet abundantiā bonoꝝ tēporaliū habebit: qꝛ nō carebit victu nec veſtitu nec aliquo ſibi neceſſario: imo nihil deeſt timētib⁹ eū: vt ait Pſal. Et dicit Thobias filio ſuo. Habebis multa bona ſi timueris deum. Scđa cauſa eſt: qꝛ timor dn̄i habet excellentiā ſuꝑ alias virtutes ⁊ grās a deo conceſſas. Hinc ſcribit Eccl̄. xxiij. Nihil melius q̄ timere deum. Vn̄ Ber. ſuꝑ cantica. In veritate didici ꝙ nihil eſt potētius ad grām habendā q̄ timor dn̄i. Et hinc eſt qđ dicit Sap̄. Eccl̄. xix. Oīs ſapientia timor dei. Et timor dn̄i eſt cuſtos virtutū. Tertia cauſa eſt: qꝛ timor dn̄i tollit omne pctm̄ mortale: ⁊ nō ꝑmittit aliqđ pctm̄ quieſcere in aīa humana Vn̄ ſcribit Eccl̄. i. Timor dn̄i expellit pctm̄. quē textū ꝑtractās Greg. in quadā omel̄. dicit. Mens praua niſi prius ꝑ timorē dn̄i a malis cōſuetudinib⁹ auertat non corrigit nec emēdat nec ad cordis cōtritionē ꝑuenitur Vn̄ vbi nō eſt timor dn̄i ibi eſt abundātia pctoꝝ: ⁊ breuiter oīm maloꝝ: videlꝫ homicidij adulterij ⁊c̄. Iſtud bn̄ ꝯſiderauit abrahā vt hr̄ Gen̄. xx. qn̄ trāſiuit cū Sarra vxore ſua in terrā egypti: qn̄ dixit vxori ſue: dic ꝙ ſoror mea es: ne forte egyptij iterficiāt me ꝓpter te. quā vidēs Abimelech rex egypti ꝙ pulchra mulier eēt nimis: accepit eā i domū ſuā. Et iō dn̄s ꝑcuſſit eū plaga magna. Vn̄ rex aduocauit ad ſe abrahā ⁊ dixit. Quare dixiſti ꝙ ſoror tua ſit: cū vxor tua ſit ipa. Cui rn̄dit abrahā. Cogitaui in corde meo ꝙ tīor dn̄i nō erat i loco iſto ⁊ iterficiāt me egyptij ꝓpt̄ illā: ⁊ iō dixi ꝙ ſoror m̄a erat

Ex qua hiſtoria pꝫ ꝙ vbi nõ eſt timor dñi ibi eſt abundãtia pctõꝝ. Et iõ cõſulit nobis ſcriptura Joſue.xxiiij. Timete dñz ⁊ ſeruite illi corde ꝑfecto. Qm̃ q̃ habet timorẽ dñi vitabit oĩa mala. Figura huius habet Exodi.i. de obſtetricibus q̃ ꝓpter timorẽ dñi peꝑcerũt maſculis hebreoꝝ ⁊ occidere eos noluerunt. Modo conſimili q̃ habent timorẽ dñi fugiũt pctã mortalia ⁊ nõ faciunt ea: q̃uis habuerint oportunitatẽ peccandi. Et iõ tales ſunt a dño benedicti. Juxta illud pſal. Beatꝰ vir q̃ timet dñm. ¶ Sed chariſſimi timendũ eſt ꝙ diabolus ſollicitatur hunc timorẽ in nobis deſtruere ⁊ diuerſa pctã inducere. Unde refert hiſtoria in libro de vita ⁊ obitu Alexandri imperatoris ꝙ quãdo cepit bellare contra Darium regẽ. Rex de eo indignatus miſit ſibi tria dona: videlꝫ virgam pilam ⁊ aurum. Miſit ſibi virgam in ſignũ ꝙ fuit adhuc puer ⁊ indiguit diſciplina. Pilam in ſignũ ꝙ fuit adhuc magis aptus ad ludendũ cũ pila q̃ bellare. Et aurũ miſit ſibi in ſignuꝫ ꝙ fuit indigens ⁊ pauꝑ ⁊ impotens ad pugnandũ cõtra eũ: etiã ad cõmendationẽ ſue abundantie. Sed imperator recepit illa tria munera: ⁊ miſit regi Dario dicens. Uirgam inquit recipio in ſignũ ꝙ caſtigabo te ⁊ famulos tuos ſubiugabo dominio meo. Pilam recipio in ſignũ ꝙ rotunditas regni tui ⁊ totius mũdi ſubiugabitur imperio meo. Aurum recipio in ſignũ ꝙ diuitiarũ tuarũ ero dñs in futurũ. Moraliter per iſtum regem Darium intelligo diabolũ qui mittit Alexãdro id eſt cuilibet xp̃iano tria ſigna confuſionis: videlꝫ virgam aduerſitatis ⁊ anguſtie vt inducat hominẽ ad impatientiã ⁊ in murmurationes contra deum: ſicut fecit

Job:quia destruxit omnia bona sua. Pilam mittit homini:id est mundi potentiã vt vi opprimat pauperes ꝛ iustos. Aurũ vero aliquando dat homini:id est diuitiarum abundantiã:vt male expendat ea in conuiuijs et voluptatibus carnis. Sed hec tria debet quilibet accipere ꝛ vti ad salutẽ anime sue:ꝛ non ad voluntatem diaboli. Unde primo aduersitatẽ patienter debet sustinere:ꝛ ideo in oĩbus regratiari deo. Exemplũ de Job qui dixit. Dñs dedit dñs abstulit sicut dño placuit ita factũ est:sit nomen dñi ꝛc. Secũdo potentia mundi debet vti ad subueniendũ impotentibus ꝛ tuendũ debiles ꝛ pauperes a raptoribus. Tertio diuitiarũ abundantia debet vti ad largiendũ elemosynas egenis:ꝛ sic cũ timore dei diabolũ ꝛ eius insidias superare:quia vt dicit Bern. Peccatũ nũꝗ̃ habebit introitũ in te:dũ es plenus dei timore. Quia igitur dñs est potentissimus ideo sũme timendus est. Secundo principaliter dixi ꝙ dñs noster est sapientissimus: ꝛ ideo honorandus est. Quod enĩ sit sapientissimus ostenditur multipliciter. Primo qꝛ oĩs sapientia vera quã aliquis in hac vita habet vel habere potest desursum data est a deo. ¶ Ecclesiastici.i. Oĩs sapientia a dño deo est. Sed istam sapientiã non habent voluptuosi nec auari. Unde Gregorius.iiij.moraliũ ad verã sapiẽtiã ꝑuenire nõ possũt qui false sue sapientie verbis decipiũt. Unde sapiẽtia que est a deo data tres habet conditiões: qꝛ primo est pudica:deinde pacifica:tertio modesta. Per primã cõditionẽ excludit sapientiã bestialẽ quã habent luxuriosi. Per scḋaꝫ excludit sapientiã mundanã q̃ nũꝗ̃ est pacifica:sed semꝑ litigiosa:ꝛ hãc sapientiã habẽt cupi di ꝛ cauſidici. Tertia cōditio eſt modeſtia: ꝛ hec ſapiētia eſt ſpūalis quā habēt iuſti ꝛ virtuoſi: q: ſapiētia iuſtoꝝ eſt nihil ꝑ oſtēſionē fingere: q̄ vera ſunt dilligere: falſa deuitare: bona gratis exhibere: mala libēter tolerare: vltionē nullius iniurie querere. Hec ſapiētia que datur a deo a mundi ſapiētibus deridet. Qð innocenter agit ab eis ꝓculdubio ſtultū reputat: dicunt enim. Quid ſtultius in mundo q̄ bona ꝓpria relinq̄re: ꝛ pro amore dei paupꝑtatē voluntariā ſectari: ꝓ inimicis ꝛ ꝑſecutoribus orare ꝛ illis bn̄facere. Hec Greg. Et tn̄ illa reputant in cōſpectu dei opa vere ſapiētie q̄ a dn̄o deo eſt: ꝛ dat electis ſuis. Hinc ꝯſulit Jacobi. i. Qui indiget ſapiētia poſtulet a deo q̄ dat oibus affluēter. Et ideo merito dn̄s noſter Jeſus xp̄s eſt ſapiētiſſimus: q: ſua ſapiētia eſt incōprehēſibilis a ſenſu humano. Romanoꝝ. xi. O altitudo diuitiaꝝ ſapiētie ꝛ ſciētie dei ꝛc. Scd̄o dr̄ ſapiētiſſimus q: oēs creaturas fecit ex nihilo videlʒ ſolē ꝛ lunā ꝛ ſtellas: ꝛ oia iſta inferiora: ꝛ vniuerſa ꝓpter hoiem: vt homo deo ſeruiret. Unde iſta vniuerſitas eſt ita ſapiēter ordinata ꝙ nullum ingenium terrenum pōt ad iſtā ſapientiā ꝑuenire. Itē oñdit magnā ſapientiā in cōiunctiōe creaturaꝝ: q: vt dicit Macrobius. Uide a ſummo celo vſqʒ ad vltimā rem ꝛ infimā vnā de minimis vinculis religauit: ꝛ nunq̄ʒ corrupta eſt cōnexio: q̄ q̄dem cōnexio vocatur cathena aurea. Dicit Linco in libello ſuo de examinatiōe cōfitentium ꝙ deus oñdit magnā ſapientiā in creatione hoīs q: in ipo cōprehēdit oēs alias creaturas. Et ideo dicit Gregorius in omelia de aſcēſione. Oīs creature aliq̄d habet homo. Nā habet eſſe cū lapidibus viuere cū ar boꝛibus:ſentire cũ beſtijs:intelligere cũ angelis. Et iõ dicit ꝓpheta. Oĩa in ſapientia dñe tu feciſti. Sꝫ hic q̄rit inter mundanos cur fecit deꝰ hoĩem peccaturũ apparet ꝙ ſapiẽtiꝰ feciſſet ipm̃ ĩpeccabilẽ. Ad queſtionẽ reſpõdet qñ fecit hoĩem peccabilẽ ſapientiſſime fecit:qꝛ poſuit eũ in tali ſtatu ꝙ poſſet ſi vellet mereri vitã eternã ⁊ iõ magnã ſapiẽtiam in creatiõe hoĩs oñdit ex quibus pꝫ ꝙ dñs noſter Jeſus xp̃s eſt ſapientiſſimꝰ ⁊ iõ honorãdus. J Uñ hic eſt notandũ ꝙ decet xp̃z honorari ⁊ adorari triplicit:videlicet/corde/ ore/⁊ opere. Uñ dicit Aug. in li. de trinitate ca. xvi. ꝙ due ſũt ſpecies adorationis ſiue honorationis. ſ. latria ⁊ dulia. Dulia ẽ ſuitꝰ ꝓprie hoĩm exhibita. Latria ẽ ſeruitꝰ deo exhibita. Uñ ydolatre dicũtur q̄ ſimulachris ⁊ vanis ydolis eandẽ ſuitutẽ dãt q̄ debet deo exhiberi ſcd̃m illud Math. iiij. Dñm deũ tuũ adorabis ⁊ illi ſoli ſuies. Hec adoratio eſt amor ⁊ obediẽtia quã dño deo nr̃o p̄ ceteris debemꝰ. Et iõ dr̃ Joh. iiij. Pater tales q̄rit q̄ adorẽt eũ in ſpũ ⁊ veritate. Talis fuit Thobias q̄ videns multos de filijs iſrael adorare falſos deos:hic ſolus fugit ꝯſortia maloꝝ:⁊ adorauit deũ Jſrael vt habet Thobie. i. Nõ ꝯſimili fecit Daniel qui intrans thalamum ſuũ adorauit deũ. et iõ miſſus fuit in lacũ leonũ vt habet Daniel. vi. K Sꝫ chariſſimi timẽdũ ẽ ꝙ multi p̄ſumũt de ſeipis ⁊ cupiũt dñari ſup̱ alios ⁊ habere honores ⁊ reuerẽtias ſoli deo debitas quas nũq̄ meruerũt ſoli enĩ ꝟtuoſi ⁊ nõ alij debẽt honorari cũ honor ſit p̄miuꝫ ꝟtutꝭ:vt dicit Ariſto. iiij. ethicoꝝ. ca. iiij. Jn cuius ſignum narrat Auguſtinꝰ in li. v. de ciuitate dei. ca. ix. ꝙ Romani imagines virtutis ⁊ honoris ſicut deos colucrūt: q̄bus duo tēpla edificauerūt: ſic adinuicem coniuncta ⁊ adunata ꝙ nullꝰ potuit intrare in tēplū honoris: niſi prius ꝑ templū virtutis intraſſet: in ſignum ꝙ nullus reportaret honorē niſi prius virtutē illā meruiſſet. Et ideo dicit Ariſtote. iiij. Ethicoꝝ ꝙ ſcd̄m veritatē ſolus bonus eſt honorādus. Nō ſic ē chariſſimi iſtis tēporibus: qꝛ ambicioſi ⁊ vicioſi honorant̄ ⁊ ꝟtuoſi deſpiciunt̄. Unde habet̄ in hyſtoriis philoſophoꝝ ꝙ ꝯtigit ſemel quēdā philoſophū pauꝑrime fuiſſe veſtitū ⁊ a curia cuiuſdā iꝑatoris expulſū. Iſte ꝯſiderans iſtud dictum poeticū. Curia pauꝑibus clauſa eſt: dat cenſꝰ honorē: concepit pauꝑes excludūtur ⁊ diuites introducuntur in curias dn̄oꝝ: cōfeſtiʒ iſte philoſophus īduebat ſe veſtimētis p̄cioſis: ⁊ ſtatim fuit admiſſus in curiā iꝑeratoris: ⁊ frequent̄ oſculabatur veſtes ſuas. Tūc imꝑator admirās q̄ſiuit cur hoc faceret. Et philoſophꝰ rn̄dit. Ego honorantē me honoro: qꝛ qd̄ virtꝰ nō potuit veſtis obtinuit. Et iō virtuoſi ⁊ boni debent honorari. Cū ergo dn̄s Ieſus ſit maxime virtuoſus ⁊ ſapientiſſimus ideo eſt maxime honorandus ſuꝑ oēs: cū ſit pr̄ ⁊ origo oīm bonoꝝ. Un̄ Malachie. i. ſcribit̄. Filius honorat patrē ſuū ⁊ ſeruꝰ dn̄m ſuū. Sic ergo pater ego ſū: vbi eſt honor meus. Et ſi dn̄s ego ſū vbi eſt timor meus. Secundo debemus honorare ipſum colendo ⁊ magnalia eius colloquendo. ſicut fecerunt filii Iſrael in die ramis palmarū quando venerunt obuiam ei ad recipiendum eum in ciuitatem Hieruſalem laudando ⁊ clamādo dicentes. Oſanna filio Dauid. Benedictus q̄ venit in noīe dn̄i. Mathei. xxi. Sed die veneris proximo inhonorauerunt eum dicentes. Crucifige Crucifige eum

Modo ꝯſimili faciunt xp̄iani mali qui ſuis verbis dñm confitentur factis aūt negant. Tertio debem⁹ eū honorare opere qñ elemoſinas diſtribuim⁹ pauꝑib⁹. ſꝫ econtrario mali xp̄iani deū ihonorāt q̇ pauꝑes ſpoliāt ⁊ opprimūt. Et iō conſulit ſcriptura Prouer. iij. Honora dominū de tua ſubſtantia: videlicꝫ deſtribuēdo pauꝑibus q: qui ſubuenit pauꝑi in noīe dñi dñm honorat. Unde dicit xp̄s ī Euāgel. Qui recipit ꝓphetā in noīe ꝓphete mercedē ꝓphete recipiet. Ex quibus pꝫ ꝙ xp̄s ē ſapientiſſim⁹: iō eſt honorand⁹. Tertio principaliter dixi ꝙ xp̄s eſt clementiſſim⁹ dñs. Et hoc oſtēdit multꝭ modis. et primo q: naturale ⁊ propriū eſt ſibi miſereri. vñ ſicut eſt propriū ſoli lucere ⁊ igni califacere: ſic proprium eſt deo miſereri. ℞ In cuius ſignnum eccleſia dicit. Deus cui ꝓpriū eſt miſereri ſemꝑ ⁊ parcere. ⁊c̄. Et ideo dicit Hieronimus ſuꝑ. xij. ꝓphetas ꝙ dñs quaſi inuitus punit: ⁊ ideo eſt tardus in puniendo ⁊ velox in miſerando. Uñ dicit Abacuck. iij. Domine cum iratus fueris miſericordie recordaberis. Talis erat ille īperator de quo narrat Augu. xiiij. de ciuitate dei: ꝙ īpe erat clemens in oēs: paucis auſterus omnibus parcere ſuum ſtudium fuit intantum ꝙ in toto tempore imperij ſui vnus tantum damnatus eſt nobilium licꝫ multi contra eū grauiter dereliquerūt. Ille vero damnat⁹ eſt imperatore neſciente ſeu ignorante. Secundo dominus noſter Jeſus xp̄s dicitur clementiſſimus: quia cito condonat: ⁊ dat veniam ſi peccator deſiſtat a peccato ſuo. Unde peccatuꝫ mortale tria induceret niſi miſericordia dei obſtet: Primo concluderet peccatorem iudicio. Juſticia eni contra peccatorem ſententiat ꝙ ſit dignꝰ dānari:ſʒ dei mīa illā ſententiā diu ſuſpendit ꝓlongando iudiciū:qꝛ dr̄ Jacobi.ij. Mīa dei ſupexaltat iudiciū. Scdo pctm̄ mortale includeret eū in iferno : ſʒ dei mīa eū liberat redimēdo:qꝛ apud dn̄m mīa i pſal. ⁊ alibi. Mīa dn̄i plena eſt terra:⁊ iō diligendus ē. Tertio pctm̄ mortale hoiem excluderet a regno dei:ſʒ mīa tm̄ dei ianuā celi aperit:⁊ illuc peccatorē introducit. et iō dicit ſcriptura Sapiētie.xi. Miſereris oīm dn̄e quia oīa potes. Ex q̄bus pʒ ꝙ dn̄s noſter Jeſus xp̄s eſt clementiſſimꝰ ⁊ ideo diligendus. M Sʒ chariſſimi timendū eſt ꝙ multi crudeliſſimi ſunt ⁊ ſine mīa q̄ ſenes ⁊ viduas opprimūt ⁊ ſpoliant. Tales ſimiles ſūt egyptijs q̄ magnis laboribus oppreſſerunt filios Jſrael et ad amaritudinē duxerūt vitā illoꝝ. vt habetur exodi.i. Contra quos loquitᷣ dn̄s yſaie.iij. Quare atteritis populū meū ⁊ facies pauperū cōmolitis. Oppreſſio eniʒ pauperū deſtruit pietatē ⁊ mīam quā docuit xp̄s ⁊ ſuis operibus exēplificauit dicēs. Eſtote miſericordes ſicut pater veſter celeſtis miſicors eſt. Vn̄ q̄uis ſit deus omnipotens miſericors ⁊ ſapiēs nō tn̄ dixit. eſtote potentes:qꝛ appetitꝰ potētie aliqn̄ caſū hʒ:ſicut pʒ de Lucifero. Nec dicit eſtote ſapientes. ⁊c̄ſqꝛ aliqn̄ ſapiētia iflat:vt patuit de Adam ⁊ Salomone. Sʒ dixit : eſtote miſericordes ſicut paterveſter celeſtꝫ miſericors eſt q̄ i die iudicij dicet potētibus. Ve vobis q̄ potentes eſtis ſuꝑ terrā:⁊ iuſtificatis impiuʒ ꝑ muneribus. yſaie. v. Sapientibꝰ vero dicet. Ve vobis q̄ ſapientes eſtis in oculis veſtris. Det mīam vero diligentibus dicet illud euāgeliū. Beati miſericordes qm̄ ipi mīam cōſequentᷣ Quibꝰ etiā in die iudicij recitatꝫ opibus mīe dicet illō

Math.xxv. Venite bñdicti patris mei: ꝑcipite regnuȝ qđ paratū eſt vobis ab origine mūdi. Hāc igit̄ miaȝ ſectemini chariſſimi exēplo dñi nr̄i ieſu xp̄i q̄ nō ſolū eſt potētiſſimus: ſed etiā ſuꝑ oēs clemētiſſim⁹: ⁊ iō merito timēdus eſt ꝓpter ſuā potētiā: honorādus ꝓpter ſuaȝ ſapiētiā: ⁊ diligēdus ꝓpter ſuā clementiā. Quā nobis concedat ⁊c.

¶ Sermo quartus.

FIlius N chariſſimi. In principio hui⁹ ſermonis ꝓmittēda eſt oratio: q̄ duas conditōes habere debȝ: ſcȝ deuotionē ⁊ fidē. Primo oratio debet habere deuotionē: qꝛ ſicut ſemē carēs humore nō creſcit neqȝ ꝓducit fructū: ſic nec oratio exaudit̄ ſine deuotōe ⁊ aſcēſu mētis in deū. Scđo oratio debet habere fidē: ⁊ ſi iſtā habuerimus: illud qđ petimus obtinemus. Ad qđ xp̄s facit rationē. Luce.i. Quis ex vobis petit a patre panē: nunq̄d lapidē dabit illi aut ſcorpionē. quaſi diceret nō. Vos autē cum ſitis mali noſtis bona data dare filiis veſtris: quātomagis pater veſter celeſtis dabit ſpm̄ bonū petētibus ſe. Ex q̄bus cōcludit q̄ ſi fuerimus filij ꝑ grāȝ habere poſſumus fiduciā q̄ q̄cquid petierimus patrē nr̄m obtinebimus: ⁊ iō in principio oremus. Pro ꝓceſſu ſermonis eſt aduertendū q̄ ſacra ſcriptura facit mētionē de triplici filiatione videlȝ de filiatōe dei ꝑ fidē ⁊ grām: de filiatōne hoīm ꝑ naturā: de filiatōe diaboli ꝑ culpā. Unde filij dei ꝑ fidē ⁊ grām diſtingunt̄ in quattuor genera hoīm: q̄dā ſunt in fide firmiter ꝑmanentes: alij tentationi diaboli reſiſtentes: alij inimico amatores: ⁊ alij diſcordantiū pacificatores. Primo dico q̄ in fide firmiter ꝑmanētes ſūt filij dei. i. Joh.v. Hec eſt victoria q̄ vincit mundū fides vestra. Quis est aũt qui vincit mũdũ: nisi q̃ credit qm̃ iesus est filius dei. Et nõ solũ iesus est filius dei: sed ꝛ filius hoĩs. B Et iõ dicit Augu. ꝛ ponit in canone de cõsecra. di. iiij. Gratia inquit dei nõ potuit gratius cõmẽdari q̃ ꝙ vnicus filius dei ĩ se incõmutabilis manẽs: indueret hoĩez: ꝛ daret ip̃e sue dilectiõis filiationẽ hoĩbus mediãte hoĩe xp̃o. Causa aũt quare voluit: incarnari fuit: vt faceret nos filios dei. Vñ Chriso. super Math. omelia scd̃a oꝑe imꝑfecto. De⁹ existẽs sine prĩcipio destitit noĩari filius dei vt te faceret filiũ dei. Sꝫ hic oriꝛ questio quare scriptura dicit ꝙ xp̃s nat⁹ est ex semine Dauid potius q̃ de semine Abrahe: ex q̃ Abrahã semꝑ fuit iustus: ꝛ Dauid fuit adulter ꝛ hoĩcida. Rñdet dupliciter. Primo q: sicut ꝓ pctõrib⁹ venerat: ita de pctõribus dignatus est nasci. Scd̃a ratio est hec: q: sicut fuit filius regis altissimi ex ꝑte patris: sic erit fili⁹ regis terreni altissimi ex ꝑte matris. Dauid erat prim⁹ rex in Israel. Aliud dubiũ est quare dicit factus ex semine Dauid ꝛ nõ natus. Rñdeo ꝙ factus fuit diuinit⁹ homo cooperãte spũsancto: ꝛ nõ natus ex semine virili humanitus. Et hoc est qđ dicit ap̃lus ad Galathas. iiij. At vbi venit plenitudo tẽporis misit deus filiũ suũ factũ ex muliere natũ sub lege: vt eos q̃ sub lege erant redimeret: vt adoptionẽ filioꝝ dei reciperemus. Hic q̃ritur quare xp̃s fuit natus in plenitudine tẽporis: videlicet in medio tẽpore mũdi. Rñdeo dicẽdo ꝙ magister historiarũ cõputat sex etates mundi: quarũ prima inchoata erat in Adã ꝛ terminata in Noe. Scd̃a a Noe ad Abrahã. Tertia ab Abrahã ad Dauid. Quarta a Dauid ad transmigrationẽ Babilonis. Quinta a trãsmigratōe Babilonis:quo tēpore filij Jſrael ducti fuerunt in Babilonē:⁊ terminata fuit in incarnatōne xp̄i. Sexta etas incipit ab incarnatione xp̄i:⁊ durabit vſqꝫ ad finē ſeculi. Et ideo ſicut dicit magiſter hiſtoriarū ꝙ ſicut mūdus factus fuit in ſex diebus. Geñ.ij. ſimiliter ſexto die homo creatus fuit:ſic ī ſexta etate mūdi fuit ꝑ incarnationē reparatus. Sed hic querit̄ quare filius dei ꝑ tantū tēpus diſtulit ſuā incarnationē:⁊ nō vltra. Quo ad primū rn̄det ſctūs Thomas in libro deveritatibus theologie. dicēs ꝙ ſi in principio mūdi fuiſſet incarnatus:homo forte dixiſſet ꝙ ꝑ legē nature ſiue ꝑ legē ſcripture eſſet ſaluatus: qm̄ ante incarnationē oēs deſcēdebant ad limbū. Quo ad ſcōm dicit idē ibidem: ꝙ ſi diſtuliſſet ſuā incarnationē vſqꝫ ad finē mūdi:forte totū genus humanū cecidiſſet in deſperationē: ⁊ iō in plenitudine tēporis natus fuit:vt pctōres haberent ſpem venie:⁊ ſic filij dei fierēt ⁊ heredes regni celeſtis Johis.i. Dedit eis poteſtatē filios dei fieri his q̄ credūt in noie eius. Nō dicit:fecit illos filios dei fieri: ſed dicit. Dedit eis ptātem fi.⁊c̄.id eſt liberū arbitriū: vt ſi voluerint boni eſſe poſſunt ⁊ iuſti: ſed tantū his q̄ credūt xp̄m eſſe verū filiū dei ⁊ filiū hois. Cōtra iſtū fidei articulū militabāt q̄dam hoies Manichei dicentes ꝙ xp̄s nunꝙ aſſumpſit naturā humanā:nec fuit ver⁹ hō nec verus filius Marie virginis. Cōtra quos eſt verbū angeli dicētis ad Mariā. Ecce cōcipies in vtero ⁊ paries filiū:⁊ vocabis nomen eius Jeſum. Luce.i. Ex quo vna cū ſequentibus ptꝫ pūo ꝙ xp̄i incarnatio fuit ſanctiſſima:qꝛ ꝓnunciata fuit ab angelo. Et Maria mater eius fecūdata ſpūſancto: quia vt dꝛ in euāgelio

Quod eni in ea natū eſt de ſpūſancto eſt. Scd̄o patet q̄ virgo credidit iſtud qd̄ erat ſupra naturā ⁊ ſupra rationē: in hoc qd̄ dixit. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ſm̄ verbū tuū. Tertio ptz q̄ filius dei nō angelus nec purus homo carnē aſſumpſit de virgine maria ex hoc qd̄ dixit ei angelus. Hic erit magnus ⁊ filius altiſſimi vocabitur. Hec igit incarnatio fuit nobis vtiliſſima: qr filius dei factus eſt nobis a deo patre ſapiētia iuſticia ſanctificatio ⁊ redēptio. i. ad Corinth. i. Factus eſt nobis inquit ſcpiētia in peccatoꝝ noſtroꝝ nexuū ſolutionē. Iuſticia ipſoꝝ peccatoꝝ abſolutionē. Sanctificatio in ſua ſanctiſſima cōuerſatōe. Et redēptio in ſua acerbiſſima paſſione. Nā precio ſui ſanguinis nos redemit ab igne eterno q̄ eni iſta firmiter credunt filij dei appellantur. Unde apl'us ad Galathas. iiij. Uos oēs eſtis filij dei p̄ fidē in xp̄o ieſu. ¶ Scd̄o dixi q̄ q̄ reſiſtunt tentatōnibus diaboli filij dei nuncupant: quia ſic fecit xp̄s qn̄ diabolus tentauit eū de tribus pctīs: vt habet Math. iiij. Primo de gula qn̄ dixit. Si filius dei es: dic vt lapides iſti panes fiant. Scd̄o de vana gloria qn̄ dixit. Si filius dei es mitte te deorſum. Tertio de auaricia: quādo oſtēdit ei oīa regna mūdi: ⁊ dixit. Hec oīa tibi dabo ſi cadens adoraueris me. Quibus tentationibus nobis dedit exemplum reſiſtendi tentationibus diaboli ſi voluerimus eſſe filij dei. Dicit Solinus in libro de mirabilibus mundi q̄ in africa eſt q̄dam populus q̄ vocantur celti q̄ contra venenū ſerpentum ſunt mirabili duricia muniti in pellibus intantū q̄ ſi mordeant a ſerpentibus vix aut nunq̄ intoxicant: ideo qui non confidunt in vxoribus ſuis volētes ꝓbare an filij vxoris ſint an non ponūt eos corā ſerpentibꝰ: ⁊ ſi nō ſint ex adulterio geniti ſtati illis ſpētes nocere nō pn̄t Spūaliter loquēdo ſic eſt de filijs dei ⁊ filijs dyaboli. Un̄ illi q̄ ſūt filij dei dyabolo fortit reſiſtūt ⁊ ip̄m vincūt itantū ꝙ illis nocere n̄ potit. Sꝫ filij dyaboli cū tēptant de facile corruunt i diuerſa pcā: qꝛ iconſtātes ſūt debiles: carētes gr̄a diuīa. Tales fuerūt maledicti iudei q̄ oꝑa dyaboli fecerūt ⁊ tn̄ iactabāt ſe eſſe filios Abꝛahe quos xp̄s rephēdens dixit. Si filij Abꝛahe eſtis: oꝑa abꝛahe facite Modo conſimili iſtis diebꝰ multi qui ſūt iniqui ⁊ pctōꝛes dicūt ſe eſſe filios dei qui tamē oꝑa xp̄i nō faciūt q̄bus dicit dn̄s ſi filij dei eſſetis diligeretis me vtiqꝫ: ſed vos ex patre dyabolo eſtis: ⁊ deſideria patris veſtri vultis ꝑficere. Ex q̄bus ſequit ꝙ qui dyaboli tēptationibꝰ reſiſtūt hi filij dei nuncupant. ¶ Dixi tertio ꝙ iīmicorū amatores ſūt filij dei ꝑ gr̄am. Un̄ xp̄s dicit in Euangelio. Diligite iīmicos veſtros: bn̄facite his q̄ oderunt vos: ⁊ oꝛate ꝓ ꝑſequētibꝰ ⁊ calumniantibꝰ vos: vt ſitis filij pr̄is veſtri q̄ i celis eſt. Dicit eni Criſo. ſuꝑ Mathe. oꝑe iperfecto omel. iiij. ꝙ q̄ diligunt iīmicos ꝓpter deū ſequūtur deū prēm ſuū q̄ ꝓ inimicis ſuis oꝛauit: ⁊ i hoc hn̄t ſimilitudinē pr̄is celeſtis. Et ꝑ hanc dilectionē cognoſcunt filij dei a filijs dyaboli ⁊ nō ꝑ aliā ſanctitatem quācūqꝫ qꝛ q̄cquid hn̄t filij de iꝑfectōis ſiue veritatis in veritate hoc hn̄t filij dyaboli in apparētia. Ieiunāt eni: vigilāt/p̄dicant/elemoſynas tribuūt ſicut faciūt filij dei: ꝑ nulla ergo oꝑa poſſūt cognoſci a filijs dyaboli niſi ꝑ ſolā charitatē ⁊ maxime ꝑ dilectonē inimicorū ꝑ quā fiunt hoīes non ſolū filij dei ſꝫ etiā amodo dij. Qꝛ dilectio iīmicoꝝ ē ꝑfectio data a deo ⁊ ṽtꝰ vltra humanā ꝯditionem. Et ideo de talibꝰ inq̄t Pſal. Ego dixi dij eſtis ꝛ filij excelſi omēs: videlicꝫ q̄ diligunt inimicū propter deum. ¶ Quarto dixi ꝙ diſcordantiū pacificatores ſūt filij dei. Talis fuit Abrahā. Geñ. xiij. Qui audita magna diſcordia orta inter paſtores ſuos: et fratris ſui Loth ꝓpter greges ouiū dixit ad Loth. Ne queſo ſit iurgiū inter te et me: fratres enim ſumus. Si tu ad dexterā trāſieris ego ad ſiniſtram vadā. Ecce ꝙ cito patriarcha iſte reduxit diſcordantes ad pacem ꝛ vnitatē ꝛ ideo fuit amicus dei appellatꝰ. Modo cōſimili fecit Moyſes. vt habet᷑ Exodi. ij. Unde tranſiēs ꝑ viā ꝛ vidit duos pugnantes: dixit illi qui fecit alteri iniuriā ip̄m reprehendēdo. Quare ꝑcutis ꝓximū tuū: ꝛ ſic pacificauit eos. Conformiter debet q̄libet xp̄anus q̄ eſt filius pacis. diſcordautes ꝛ rixantes ad vnitatem charitatis reducere. et oēs tales filij dei nominantur. Nā filius dei ſumme dilexit pacē: ꝛ in tēpore pacis natus fuit: q: vt ait Oroſius de ormeſta mūdi. Duodecim annis ante natiuitatē fuit pax in vniuerſo mūdo In cuius ſignū romani pulcherrimū tēplū pacis edificauerūt ꝛ in illo ſtatum Romuli poſuerūt. Apolinē conſuluerūt ꝙ diu ſtaret: ꝛ acceperunt reſponſū: quouſq; virgo pareret filium. Illi autem credentes hoc eſſe impoſſibile ſcripſerunt in foribus templi. Hoc templum pacis ineternum. Ipſa vero nocte qua virgo maria peperit chriſtum templum illud funditus corruit in ſignum ꝙ virgo concepit filium. Scd̄o filius dei tantum dilexit pacem ꝙ precepit diſcipulis ſuis Luce. x. In quamcunq; domum intraueritis primo dicite pax huic domui: et ſi ibi fuerit filius pacis requieſcet ſuper illuꝫ pax veſtra

Sinautẽ ad vos reuertet̃. Et ideo dicit beatꝰ Auguſtinus ſermone ſecundo ad fratres ſuos in heremo. Pax eſt ſerenitas mentis/amoris vinculũ/ſimulatiõis tollit bella ⁊ ꝯtentiones ſedat/⁊ hoiem filiũ dei efficit. Hec ille. Unde xp̃s in euãgelio. Beati pacifici qm̃ filij dei vocabunt̃. Math. v. Scd̓o principalit̃ dixi ꝙ q̇dam ſũt filij hoim ꝑ naturã. Circa qd̓ duo ſũt ꝯſiderãda. Primo quomodo parẽtes debẽt filios ſuos iſtruere ⁊ caſtigare. Scd̓o quomodo filij tenent̃ parentibus obedire: et ipos honorare. Circa primũ eſt ſciendũ ꝙ parẽtes debent primo filios ſuos ꝑ amorẽ dũ iuuenes ſũt iformare in virtutibꝰ. Videtis ꝙ tota pulchritudo arboꝝ fructuũ ⁊ ramoꝝ conſurgit ex naturali bonitate radicis. ¶ Sic virtus ⁊ bonitas filioꝝ pullulare debet ex bona informatõe ⁊ educatiõe parentũ. Nã qualis pat̃ talis filius. Uñ ſi filij bene in iuuentute educant̃: fiũt virtuoſi ⁊ ſi nõ fiunt mali. Hinc ꝯſulit ſapiẽs. Eccl̃. vij. Filij tibi ſũt erudi illos. In cuius ſignũ dñs p̃cepit filijs iſrael ꝙ docerẽt filios ſuos deũ timere ⁊ primũ honorare vt habet̃ Deut. iiij. Uñ habetur Thobi. i. quomodo Thobias docuit filiũ ſuũ ab infantia deũ timere ⁊ recedere a ꝯſortio maloꝝ: ⁊ habere curã matris ſue. Itẽ habet̃ Daniel. xiij. quomodo parẽtes docuerũt Suſãnaz deum amare ⁊ ſeruare legem dei. Itez habetur primo Mach. ij. quomõ Matathias docuit filios ſuos pugnare ꝓ lege dei ſui ⁊ legem moſaycaz ſeruare. Ex quibꝰ hyſtorijs paret ꝙ filij ſunt amore ad virtutes inſtruendi. Secundo debent filij a ſuis malis operibus caſtigari. Nam ſicut plerũqꝫ plantule aliqñ volũt ad malã partem declinare contra voluntatem ortolani niſi vngulis legentur ad partē oppoſitā. Sic filij hoīm ſunt ſicut nouelle plantacōes q̄ in iuuētute ſua ſūt ꝓni ⁊ inclinati ad vicia niſi caſtigent̄ ⁊ inclinent̄ ad virtutes volūt ad vicia vndiq; declinare. Arbores enī non poſſunt leuit̄ flecti nec iuuenes ſine caſtigatiōe ad ꝟtutes moueri. Hinc dicit Salo. Qui parcit virge odit filiū. Prouer. xiij. In cuiꝰ ſignū dicit Philo. x. Ethicoꝝ. ca. xij. ꝙ oportet iuuenes īmutari ⁊ ſub legibꝰ variari. Nā iuuenibus opa virtuoſa nō ſūt ſm̄ ſe delectabilia: q: cuȝ ſūt pleni voluptatibꝰ ⁊ paſſionibus nō pn̄t addiſcere nec delectari in virtuoſis operibus niſi ſm̄ leges informētur ⁊ debito modo caſtigentur. Hinc conſulit Sapiens Prouer. i. Audi fili mi diſciplinā patris tui. Et iō antiqui reges ⁊ nobiles filios ſuos magiſtris diſcretis tradiderūt vt ipſos in moribus ⁊ ſcientiis informarēt. Vñ Traianus habuit Plutarcū. Alexander Ariſtotelem Nero ſenecam habuit. Dicit apoſtolus ad Hebreos. xij. Quis eſt filius quē nō corripit pater. Unde. i. Regū iiij. habetur de Hely q̄ nō corripuit filios ſuos auctoritate pontificis. ſed lenitate patris tam ipſe ꝙ̄ eius filij mala morte perierūt Ex q̄bus patet ꝙ parentes debēt filios ſuos in bonis moribus educare ⁊ a viciis caſtigare. Secūdo dixit quoddā circa filios ad parentes. primo debent eis obedire honorifice. H Hinc dicit apoſtolus ad Ephe. vi. Filij obedite parentibus veſtris Ad qd̄ quiđ duo excitāt: natura. ſ. et ſcriptura. Natura autem: q: ſm̄ Philoſophum. viij. Ethicorum. ca. ij. filius non poteſt rependere patri ſuo ſm̄ magnitudinem beneficioꝝ ab eo receptoꝝ. Concordat autē ſcriptura. i. Regum. xxij. vbi habet̄ quomodo Dauid habuit curā matris ſue:⁊ poſuit eā in cuſtodiā regis Moab dicēs. Oro te vt maneāt parētes mei tecum: donec ſciā quid faciat mihi dñs. Itē hꝫ.iij.Regū.ij.ꝙ Salomon honorauit matrē ſuā:⁊ poſuit eā in throno. Sic et modo debēt filij honorare parentes ſuos. Vñ ſcribitur Math.i. Filius honorat patrē ſuū:⁊ ſeruus dñm ſuuꝫ. Sed timendū eſt ꝙ multi filij ſunt parētibus inobediētes. Vñ.i.Regū.xiiij.habet quō Saul precepit ionate filio ſuo vt nō comederet donec bellū factū fuiſſet:ꝗ cōtra mādatū patris comedit fauū mellis. Et iō ſaul voluit eū occidere. Itē narrat Valeri⁹ lib.ij.⁊ recitat Augu.lib.i.de ciuitate dei:ꝙ ꝗdā cōſul romanoꝝ Torquatus noīe habuit filiū nobilē militē ꝗ quodā tēpore trāſiuit ad bellū cōtra voluntatē patris ſui:⁊ quāuis glorioſam habuit victoriā ⁊ ſpolia multa:tñ miſit eū pater ſuus decollari:iudicans ꝙ melius foret eū carere filio ꝙ̄ paterna carere diſciplina ⁊ correctione. Et ideo dicit Deut.xxi. Si genuerit homo filiū ꝓteruū ⁊ cōtumacē ⁊ nō obedientē voci patris ſui:ducet extra ciuitatē ⁊ lapidibus obruet. Vñ hꝫ Judicū.ix.de Abimelech ꝗ occidit.lxx.fratres ſuos nō curādo de offenſa patris ſui:⁊ ad vltimū a femina interfectus fuit. Et iō cōſulit ſapiēs Eccľ.iij. Fili ſuſcipe ſenectā patris tui:⁊ ne cōtriſtes eū in vita illius. ¶ Scđo filij tenent parētib⁹ in neceſſitatibus ſubuenire. Exēplū de hoc habetur in natura. Dicit enī Ambroſius in ſuo examerō:ꝙ Cyconia vidēs ꝓprios parētes pre ſenectute deficere ⁊ pēnis carere:eos cū tegmine alaꝝ ſuaꝝ fouet ⁊ op̄it:⁊ collato cibo paſcit iƀecille. Cū ergo auis inſenſata parētes fouet:multomagis illi ꝗ ad hoc ſub pena dānatōis obligantur. Talis fuit illa puella de qua narrat Valerius lib. v. ca. iiij. q̄ nutriuit matrē ſuā in carcere ꝓprio lacte ſuo ꝑ multos dies: qḋ admirans cuſtos carceris videns ꝙ tā diu viueret mulier illa ſine prandio queſiuit ab illa quō potuit hoc eſſe. Que rn̄dit. Filia mea lacte ſuo me paſcebat ⁊ ꝑ tot dies: q̄ adducta fuit coraꝫ iudice: ⁊ vitā matri impetrauit ꝓpter ſuā gratitudinē Sed chariſſimi timēdū eſt ꝙ multi filij ingrati ſunt parentibus ad modū abſolonis q̄ excitauit populū regni ꝯtra dauid patrē ſuū ⁊ pugnauit cū patre ſuo vt vſurparet regnū patris: vt habet. i. Reg. xviij. q̄ tandē ſuſpenſus fuit ſuꝑ quercū ꝑ capillos ⁊ tribus lanceis ꝑforatus. Tales ſunt multi qui cū parētibus litigant ⁊ placitant ad habendū coꝝ bona: ⁊ ſi parētes coꝝ moriantur modicū vel nihil ꝓ eis faciūt. Et ideo parentes tales poſſunt dicere illud Iſaie. i. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipī aūt ſpreuerūt me. Dicit enī Criſoſtomus ſuꝑ Matheū opere imꝑfecto omelia. xx. ꝙ multi deſiderant filios ſuos bene valere in hoc ſeculo: ⁊ nō curant quid paſſuri ſint in futuro. Alij ornatus filijs ſuis ꝓuident. Alij militias. Alij diuerſos honores. Sed nemo prouidet deū filijs ſuis cū viderint eos magnos ⁊ diuites: tunc gaudent: ſed cū viderint eos peccantes nihil inde triſtantur. Unde bene ⁊ veraciter oſtendūt ꝙ ſūt parentes corpoꝝ ⁊ non animarū. Hec ille. Modo etiam parentes gaudent de filijs ſuis cum vident eos eſſe cauteloſos ⁊ mundanos: ⁊ tunc dicunt ꝙ ſapientes erunt in futuro. Econuerſo vere mater ſancti Edmundi archiepiſcopi dum paruulus erat dedit ſibi mercedem ad agendum opera penitentie ⁊ inſtruxit eum in virtutibus. Et ideo dicit Tullius li.i. de officiis ꝙ optima hereditas quā pater pōt reliquere filio ſuo eſt hereditas virtutū ⁊ bonoꝝ moꝝ: ⁊ cauere debēt vt cuſtodiant filios ſuos a peſſimis. Vñ dicit Hiero. ſuꝑ Iſaiā ꝙ aquilla intantū diligit filios ſuos ꝙ in altis locis ad que nullus poſſit accedere nidū ſuum facit: ne coluber pullos ſuos inficiat. Modo conſimili debent parentes nidificare in arboribus virtutū: ⁊ in illis virtutibus filios ſuos collocare ne antiquus ſerpēs illos peccatis inficiat ⁊ cōfundat. Ex quibus patet manifeſte ſm̄ prīcipale.

¶ Tertio principaliter dixi ꝙ quidā ſunt filii diaboli per culpā: cuiuſmodi ſunt oēs ſuperbi mūdi ceteriqꝫ pctōres: quoꝝ oīm pater eſt diabolus. Habet enī in geſtis romanoꝝ: ꝙ quedā mulier habuit tres filios: q̄ morti appropinquās dixit marito ſuo tantū vnū ex illis eſſe filiū ſuū: ſed noluit reuelare quis eſſet: ⁊ ſic tandē mortua eſt. Maritus vero ſuperueniēs grauiter ferēs verba vxoris ſue: ⁊ cui iſtoꝝ daret hereditatē dubitās dixit executoribus ſuis. Ordinetis inter vos vnā cautelā per quā poteritis venire ad veritatē q̄s iſtorū triū eſt filius meꝰ. Vñ mortuo corpore ligauerūt corpꝰ ſuū ad quādā arborē: ⁊ dixerūt filiis ſuis ꝙ q̄cūqꝫ illoꝝ triū ſagittaret ad corpꝰ ꝓpinquiꝰ: paternā haberet hereditatē. Primo vero ſenior filiꝰ ſagittauit: deinde ſcđs tertiꝰ vero noluit ſagittare: qꝛ timor naturalis paterni corporis eū impediuit. Executores vero filio nolēti ſagittare dederūt hereditatē: eo ꝙ eſſet filius naturalis. Cōſimili vero cautela ⁊ ſapiētia vſus eſt Salomō rex vt habet. iii. Regū. iii. de duabꝰ mulieribꝰ ꝯtendētibus corā eo ꝓ filio viuo. Quaꝝ vna dixit. Filiꝰ meꝰ viuit: ⁊

altera nō:ſed filius me⁹ viuit. Tandē rex fecit ſibi gladiū afferri:ꝛ ꝑcepit diuidi infantē viuū:tūc vero mater cōpatiēs filio ſuo:noluit ꝙ puer occideret. Alia vero q̄ nō erat mater dixit. Nec mihi nec tibi ſed diuidat:ꝛ ſic ꝑuenit rex ad verā noticiā rei. Sp̄ualiter pater celeſtis habet multos reputatos ꝓ filijs ſuis:quoꝝ aliqui ſunt vere filij:ꝛ alij ingrati:ꝛ ſic ꝑ imitationē filij diaboli:ſed xp̄s pater oīm fuit ꝓ nobis oībus ligatus ad arborem crucis:ꝛ ideo q̄ iſtū ſagittāt ꝛ vulnerant cū magnis et horribilibus iuramētis cū mēdacijs ꝛ detractiōib⁹ ꝛc̄. Iſti quantū in eis eſt iterū xp̄m crucifigunt. De q̄bus pſalm̄i. dicit. Filij hoīm dentes eoꝝ arma ꝛ ſagitte:ꝛ lingue eoꝝ gladius acutus. ꝛ ideo iſti nō ſunt digni eterna hereditate. Sed illi q̄ cōpatiunt xp̄o paſſo ꝛ cuſtodiunt linguas ſuas a falſis iuramētis ꝛ detractiōibus ſunt vere filij dei:ꝛ heredes regni celeſtis. De quoꝝ quolibet hr̄ ad Galath. iiij. ꝙ ſumus filij ꝛ heredes per deū. ꝛ in pſal. Ecce hereditas dn̄i filij merces fructus vētris. Iſte fructus eſt ieſus xp̄s q̄ eſt merces oīm filioꝝ ſuoꝝ. Quā nobis concedat qui ſine fine ꝛc̄.

¶ Sermo quintus.

VOcari Chariſſimi habet Ione. i. quomodo Ionas qn̄ fuit cū nautis:oēs q̄ fuerūt in naui fuerūt in periculo periclitādi:ꝛ tūc naute dixerūt Ione. Surge ꝛ inuoca deū tuū ſi forte audiat nos. Sp̄ualiter loquēdo nos qui ſumus in mari hui⁹ mūdi:ſumus cōtinue in pūcto periclitādi cū tentatiōibus:ꝛ multis tribulatiōibus de die in diē multipliciter agitati:ꝛ igit̄ neceſſe eſt vt adeamus dn̄m deū noſtrū ipm inuocando ne pereamus. Hinc conſulit nobis dn̄s per prophetam dicens. Inuoca me in die tribulatiōis ⁊ eruam te ⁊ honorificabis me. Et ideo in principio huius ſermonis pro gratia habenda dicamus Pater noſter ⁊ Aue maria. A Pro proceſſu ſermonis ē aduertendū ꝙ xp̄s vocat nos quadrupliciter: videlicet ꝑ internā inſpirationē: per exteriorem predicationem: ꝑ beneficiorū largitionē: ⁊ per anguſtiam ⁊ tribulationeꝫ Iſto primo modo vocauit ſanctū Paulum a malo cōſortio peccatoꝝ ad vitā gratie: et hoc quādo fuit cōuerſus per penitentiaꝫ ad deū. Et ideo dicit ad Gal.i. Audiſtis eni. conuerſationē meam aliqn̄ in iudaiſmo: qm̄ ſupra modum ꝑſequebar eccleſiā dei. Cum autē placuit ei qui me ſegregauit ex vtero matris mee: et vocauit me ꝑ grām ſuam. ⁊c̄. Modo conſimili deus vocat peccatores ꝑ gratiam ſuā vt pctā diu vſitata diminuāt et confirment ſe in propoſito bono ne redeant in peccata preterita: ſed in futuro agant penitentiam de cōmiſſis. Et ideo dicit Ieſus Luce.v. Nō veni vocare iuſtos: ſꝫ pctōres ad penitentiā. Et de illis q̄ audiūt vocationeꝫ magis gaudiū eſt in celo: ꝙ̄ de illis q̄ nūꝙ̄ dereliquerūt. Hic dicit xp̄s Luce.xv. Magis gaudiū ē in celo ſuper vno pctōre penitētiā agēte: ꝙ̄ ſuꝑ nonagita nouē iuſtꝭ q̄ nō indigent penitentia. ¶ Et notandū eſt ꝙ nō dicit pn̄iam cogitate: ſicut hi q̄ de anno i annū excitātur ex iſpiratōe diuina ad emēdandū ſe ⁊ tn̄ ex pigritia ſp̄m extinguūt. Nec dicit penitētiā dicite ſicut hypocrite triſtes q̄ dicūt penitentiā ⁊ nō faciūt: ſꝫ dicit pn̄iam agite. et tales ſūt q̄ interiorē dn̄i vocationē recipiūt: audiunt ⁊ oꝑe cōplent. De q̄bus dr̄ ad Roma.viij. Quos vocauit hos et iuſtificauit. Iſto modo vocauit Ezechiam regē qui grauiter peccauit cōtra deū. Et iō dn̄s ꝑcuſſit eū graui īfirmitate ad quē miſſus fuit Iſai. cui dicit. Diſpone domui tue: qꝛ morieris ⁊ nō viues. Et cōuerſus ezechi. ad parietē fleuit fletu magno. Et cōfeſſi dixit dn̄s ad ꝓphetā. Uade ⁊ dic ezechie. Audiui orationē tuā ⁊ vidi lachꝛymas tuas. Addiditqꝫ dieb⁹ ſuis quindecī annos. Et hic dꝛ Iſai. xxij. Uocabit dn̄s ad fletū ⁊ ad planctū: ad caluiciū ⁊ ad ſingulū ſacci. Pꝛīo ad fletū cōtritionis in coꝛde. Scđo ad plāctū ꝯfeſſionis ī oꝛe. Tertio ad ſingulū ſacci: id ē humiliationis ⁊ ſatiſfactiōis in oꝑe. Figura hui⁹ habet Gen̄. xxi. quomō Agar que fuit ancilla Abꝛahe expulſa fuit cū filio ſuo a domo Abꝛahe ꝑ Sarrā vxoꝛē ſuā: ⁊ tranſiuit cū puero in ſolitudinē ⁊ deficiente cibo et potu leuauit voceꝫ ſuā ⁊ fleuit. Quā angel⁹ dn̄i vocauit dicēs. Quid agis agar. Noli timere. Exaudiuit enī deus vocē pueri tui

¶ Moꝛalit̄ ꝑ agar que interꝑ̄tat̄ ꝯuertēs intelligo peccatoꝛē conuerſū ad deū ꝑ coꝛdis contritionē ⁊ fletum. ꝑ angelū intelligo ſp̄m ſāctū q̄ ꝯfoꝛtat penitētes in ſua ꝯſcientia leticia interioꝛi: qn̄ ꝯfert ſpem firmā d̄ venia pctōꝝ. Tūc vero exaudiuit preces penitentis cū vocat illū ꝑ internā inſpirationē ad relinquendū pctā diu vſitata. B Sꝫ timēdum eſt ꝙ multi ſūt ita aſſueti ad peccata ꝙ dn̄i vocantis vocē nō audiunt ſꝫ gr̄am eius gratis datā repellūt. Tales ſunt quoꝝ coꝛda in pctīs ſūt obdurata: vt hr̄ in cronicis iꝑa. rom̄. ꝙ Eracli⁹ veniens ad regē noīe Coſdroe ⁊ videns mortem īminere pallorē ⁊ ſigna moꝛtis in ſua facie ſiue ī ſuo coꝛpoꝛe apparere dixit. Si in dn̄o Ieſu xp̄o volueris credere ⁊ ad xp̄m conuerti totum regnum perſarum tibi tradam: et vitam tuam obtinebis. Cui rex Coſdroe acq̃eſcere noluit: ſʒ in infidelitate perſtitit. Eraclius zolodei ſuccenſus gladium ſuū euaginauit ⁊ caput eius abſcidit videns eū obſtinatum in ſua malicia. Exēplū ab hoc hētur actuū. ij. quomodo beatus Stephanus increpauit iudeos q̄ erant obſtinati contra dn̄m: ⁊ noluerūt audire vocē eiꝰ vt facerent eius p̄cepta. Et dixit. Dura ceruice ⁊ indomabili corde vos ſēper ſpūſancto reſiſtitis. Modo ꝯſimili faciūt illi qui ſunt in peccatis obſtinati: noluūt ꝑ ꝯtritionem cordis conuerti ad dn̄m. De quolibet tali poteſt dici illud Job. xix. Seruū meū vocaui et non reſpondit ore ꝓprio deprecabar illū.

¶ Et hoc facit qn̄ ꝑ internā vocationē ſeu inſpirationē loquit̄ homini vt conuertat ſe ad illū. Vn̄ ſeptē ſūt īſpiratōes ſpiritusſancti q̄bus vocat nos ad gr̄am. Primo igerit peccatori noticiā ſue malicie et iniq̄tatis ⁊ quaſi ipellando ip̄m ad penitentiā īdicat ei peccata que cōmiſit. Scd̄o ingerit peccatori magnitudinē penaꝝ infernaliū que n̄ hn̄t finē: ⁊ quaſi impellando ipſum ad penitentiam incutit ei timorē ſupplicij. Tertio monet peccatorē ad cōtritionē cordis incutiendo ſibi dolorem interius ⁊ flumē lachrymarum exterius. Quarto monet ad fugā peccatorū ⁊ occaſionem eoꝝ: videlicet ad loca ſuſpecta ⁊ omnem oportunitatem malam. Quinto monet peccatorem ad ſpem venie ⁊ miſericordie oſtendens ꝙ benignus et paratus eſt deus ad remittendum peccata delinquentium. Sexto monet deus peccatorem ad feruorem charitatis vt ſcilicet faciat opera virtuoſa: et deo placita. Septimo mittit in cor humanum dulcorem cōtemplationis replendo ip̄m ſpirituali delectatiōe ad ha bẽdũ ſuauitatẽ ĩ dño ieſu ⁊ nõ ĩ alia re tꝑali. Et ſic deꝰ iſtis ſeptẽ inſpiratõibꝰ vocat pctõrẽ ad gr̄am hñdam. Vñ dr̄ Job.v. Voco ſi q̇s eſt q̇ rñdeat mihi ꝑ oꝛis ꝯfeſſionẽ: ⁊ conuertat ſe ad vitã virtuoſã. In cuiꝰ ſignum hr̄ Exodi.xxxi. Vocaui beſeleel ex noīe ⁊ dabo ſibi ſapientiã ⁊ intelligentiã ad facienda oꝑa q̄ ego p̄cipio ſibi ĩ arte fabricatoꝛia. Moꝛalit̄ ꝑ Beſeleel q̇ interpꝛetatur egrediens de egypto itelligo pctõrẽ q̇ ad vocationẽ domini egredit̄ de tenebꝛis pctõꝝ: cui dabit dñs ſpm̄ ſapientie ad ꝑficiendũ oꝑa iniũcta ĩ ꝯfeſſiõe ad meritũ gr̄e hñde ⁊ ſpẽ venie oĩꝫ pctõꝝ. Et iõ dr̄ Exodi.iij. Vocauit nos ⁊ ibimꝰ viã triũ dieꝝ ĩ ſolitudĩe vt ĩmolemus dño deo nr̄o: ꝑ ꝯtritionẽ ꝯfeſſionẽ ⁊ ſatiſfactionẽ. ex q̇bꝰ pꝫ quõ vocat nos deus ꝑ iternã ĩſpirationẽ. Scd̄o principalit̄ dixi ꝙ dñs vocat nos ad vitã eternã hñdã ꝑ exteriorẽ p̄dicationẽ. Dicit enĩ doctoꝛ de lira.ca.iiij. Math. ꝙ ap̄li xp̄i q̇ fuer̄t maxie p̄dicatores ⁊ doctores populi vocati erãt a xp̄o trina vocatiõe. ¶ Pⁱo erãt vocati imediate poſt baptiſmũ: vt pꝫ Joh.i. qñ diſcipuli Johãnis audiuer̄t eũ dicentẽ de xp̄o. Ecce agnꝰ dei: et ſecuti ſũt ieſũ. ⁊ ibid̄ dr̄ ꝙ andreas frat̄ ſymonis petri: fuit vnꝰ ex duobꝰ q̇ ſecuti ſũt ieſũ. et iõ ſubdit̄ quõ vocauit ſymonẽ fratrẽ ſuũ ⁊ ait. Tu vocaberꝭ cephas. i. petrus. Scd̄o vocauit eos in captura piſciũ cũ relictis rhetibꝰ ſecuti ſũt dñm. Quã vocationẽ deſcribit. Luc. v.ca. dicẽs ꝙ xp̄s ꝓpt̄ turbas irruẽtes ⁊ ſequẽtes euꝫ deſcendit in nauẽ petri ad p̄dicãdũ pp̄lo. et cũ petrꝰ ⁊ ſocij eius vidiſſẽt miraculũ in captura piſcium: vbi ceperũt tantam multitudinẽ ꝙ impleuerũt duas naues ſuas: ⁊ relictis oĩbus ſecuti ſũt eũ. Sꝫ iſte due vocatio nes nō fuerūt in gradu apoſtolatus:ſed ad quādā familiaritatē vt eſſent diſcipuli eius. Tertio vocauit eos ab arte piſcatoria ⁊ ab alijs artibꝰ:ad quas poſt illā vocationē nō reuertebant:q̄ꝛ tūc erāt electi vt eſſent apl'i xp̄i:⁊ p̄dicarēt regnū dei. E Sed ſi querit:nūquid xp̄s vocauit ad p̄dicationē ſolū ſimplices ⁊ illitteratos vel etiā alios:⁊ ſi ſic:quare hoc. Dicēdū eſt: ꝙ vocauit tā litteratos ⁊ doctores q̄ȝ etiā ſimplices ⁊ illitteratos: q̄ꝛ vt habet Joh.iij. Nathanael ⁊ Nicodemus docuerūt ⁊ p̄dicauerūt ppl'o ⁊ vocauerūt ad fidē xp̄i. Nā ſi ſolos illitteratos ⁊ ſimplices vocaſſet ppl'us: potuiſſet credere ꝙ eſſent decepti. Bene tn̄ ſimplices magis in principio ꝯſtituit ad p̄dicandū ppl'o:⁊ ad vocādū ppl'z ad fidē:vt cōuerſio pctōꝝ ⁊ infideliū ad fidē ⁊ legē xp̄i magis aſcriberet diuine ſapiētie q̄ȝ humane doctrine. Cōſtituit ergo deus apoſtolos ⁊ eoꝝ ſequaces:vt exercerēt officiū p̄dicādi:ꝑ quos vocat ad grāz ⁊ penitētiā Et iō dicit apl's.ij.ad Theſſal.ij. Vocauit nos ꝑ euangeliū ſuū in acq̄ſitionē glorie dei. Vn̄ q̄libet pctōꝛ bene pōt ſignari ꝑ iſtū ſeruū quē miſit homo q̄ fecit cenam magnā i vicos ciuitatis:⁊ vocauit multos ad cenā ſuā Luce.xiiij. Q̄d exponēs btūs Greg. dicit ꝙ ꝑ iſtū ſeruū pōt intelligi predicatoꝛ verbi dei:quē mittit dn̄s ad vocandū ppl'm ad celū.i.ad gloriā celeſtē. F Sed multi nolūt venire ad virtuoſā vitā:ſ3 tripliciť ſe excuſāt. Nā aliq̄ ſe excuſāt ꝑ ſublimitatē dn̄atōis ⁊ prelationis. Alij ꝓpter difficultatē terrene occupatiōis. Et alij ꝓpť fragilitatē carnalis corruptōis Et iſti tres figurāť ꝑ illos tres q̄s enumerat euāgeliſta. primꝰ dixit. Villā emi ⁊ vado videre illā. rogo te habe me excuſatū ꝑ. quē intelligūtur prelati ⁊ dn̄i ꝗ ꝓpter ſuperbiā ⁊ honores tēporales nolunt audire vocē dn̄i vocantis: ⁊ ideo excuſant ſe a vita celeſti: vbi dicit Greg. ꝙ ille qui ſe excuſat ꝑ emptionē ville oſtēdit ſe eſſe fatuū: quia prius dicit ſe emiſſe villā ꝙ vidiſſe. Nā qui emit aliquid ⁊ priꝰ nō vidit: facile decipitur. Et certe ſi hoīes viderent pericula q̄ ſunt in honoribus: non tantā haberent ſollicitudinē: nec tam chare emerēt epiſcopatus ⁊ cetera dominia que ſunt tranſitoria: ſed oīa talia vilipenderent. Quia vulgariter dicitur. Quanto gradus altior: tanto caſus periculoſior. Secundus dixit. Iuga boum emi quinq̧: ⁊ vado ꝓbare ea. Rogo te habe me excuſatū. Per quē ſignificantur auari qui habēt oēs ſenſus occupatos circa terrena colligenda: quia aures eoꝝ magis delectantur audire de auro ⁊ argento ꝙ de verbo dei aut de aliquo pertinente ad ſalutem anime: ⁊ eorū lingua magis delectatur loqui de terrenis ꝙ de deo. Et ſic de ceteris ſenſibus. Iſte vt dicit Grego. oſtendebat magnā fatuitatē in ſua excuſatōne: quia prius debuiſſet boues probare ꝙ emiſſe. Modo conſimili debꝫ quiſq̧ probare prius quid eſt auaricia ꝙ emere. i. amare. Nā auaricia eſt idoloꝝ ſeruitus. Tertius dixit. Uxorem duxi: ⁊ ideo nō poſſum venire. Per quem ſignificantur luxurioſi ⁊ īmundi qui ſe dant voluptati carnis ⁊ viuunt tanꝙ beſtie. Iſti non poſſunt intrare in celuꝫ id eſt ad gloriam celeſtem. Et qꝛ tot ſe excuſant ꝑ iſta tria peccata: nō mirū q̄d dicit xp̄s Mathei. xxii. Multi ſunt vocati: pauci vero electi. In cuius figura legit Numeri. iii. de ſex milibus hoīm qui nō ceſſerūt ī partem dn̄i: niſi triginta due anime. Unde tales qui ſunt vocati pꝛedicatõe ad regnũ ⁊ iſtis modis ſe excuſant: erũt ſegregati a cõſoꝛtio beatoꝝ:qꝛ dꝛ Lucc.xiiij. Nemo viroꝝ illoꝝ ꝗ vocati ſunt guſtabit cenã meã: ⁊ primo puniet᷑ pena dãni:ſcđo puniet᷑ pena ſenſibili eternali. H Hic querit Auguſtinus.Cũ libido peccati breuis fit ⁊ cito perficit᷑ ⁊ tranſit:videt᷑ iniuſtũ ꝙ peccatoꝛ ſine fine puniat᷑.Rñdet Aug᷒.de ciuitate dei capl̃o viij.dicẽs.Peccatoꝛ dignus eſt eterno malo ꝗ in ſe perimit bonũ virtutis qđ potuit eẽ eternũ.⁊ Greg.xxxiiij moꝛaliũ.Juſtũ eſt vt ꝗ pctõ vti voluiſſent eternaliter ſi potuiſſent eternaliter penã ſuſtinere cogent᷑. Unde Jſaie vltĩo inq̃t dñs ꝑ ꝓphetã.Que timebant adducã eis.i.penas eternas:qꝛ vocaui ⁊ nõ erat ꝗ reſpõderet Tales fuerũt filij Juda ꝗbus pꝛedicatũ fuit a diuerſis ꝓphetis vt diligerent dñm:⁊ noluerunt audire voces ꝓphetarũ:⁊ ideo multi eoꝝ mala moꝛte perierunt vt habet᷑.ij.Paralip̃.xv.Et ideo ne pereamus ꝑ peccatũ dñs nos vocat ꝑ pꝛedicatõem exterioꝛem.Tertio pꝛincipaliter dixi ꝙ deus vocat nos ad ip̃m diligendũ ꝑ beneficioꝝ largitionẽ.Tria enĩ dona hoibus libẽter cõfert deus:bona foꝛtune:bona nature: ⁊ bona gratie vt ꝑ hec alliciãtur ad diuinũ amoꝛẽ.De quo loquitur dñs ꝑ ꝓphetã Jſaie vltimo dicẽs vocaui: id eſt multiplicaui eũ in bonis tempoꝛalibus.Sed vocationi huic multi cõtradicũt ꝗ bonis tẽpoꝛalibus maleutunt᷑ ⁊ male ea expendũt:nec volunt de illis pauperibus ſubuenire.Dicit Criſo.omelia ſcđa ſuꝑ illo euãgelio. Homo quidã erat diues.ꝙ diues ille nõ repꝛehenditur quia abſtulit aliena:ſed quia noluit dare bona ꝓpꝛia. Hinc vero aduertẽdũ eſt ꝗ̃ pena puniet᷑ ꝗ rapit aliena cũ in ferni dānatione percutit:qui ꝓpria nō largitur. Hic q̄ritur quare nomē diuitis non ponit in euangelio:ſicut nomē pauperis. Reſpōdet q̄ pauperis facta dn̄s approbauit:⁊ nō diuitis. Itē querit quare petijt guttam aque ad refrigerandū linguā ſuā:⁊ nō lagenā. Reſpōdet Greg. quia minimā rem:videl3 micā panis negauit pauperi:⁊ ideo iuſtū fuit iudiciū:vt minima res ſibi negaretur:vt gutta aque. Tertio querit quare cruciatus fuit in lingua potius q̄ in alio mēbro corporis. Reſpondet/quia multiplicius cū lingua peccauit: videlicet in loquacitate ⁊ in guſtu:id eſt in guſtando delectabiles ⁊ lautos cibos. Et ideo cōſulit pſalmiſta dicens. Diuitie ſi affluant nolite cor apponere. Sup qua littera dicit Auguſtinus. Non dicit. Nolite habere diuitias:ſed dicit nolite cor apponere. Non dānat diuitias:ſed cū qui eas indebite cuſtodit:⁊ nō expendit eas ad honorē dei. Et ideo diuitie nō ſunt ſimpliciter contēnende:ſed virtuoſe expendēde:ne ſint impedimenta virtutū. Tenacitas enī diuitiū bene reprehendit p dictū zachei. Luce. xix. Ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ domine do pauperibus. Et ſi quē aliquid defraudaui: reddo quadruplum. Ubi nota q̄ non dicit dabo ⁊ reddam in futuro:ſicut diuites huius mundi dicunt:ſed in preſenti do ⁊ reddo. Cum ergo dominus vocat nos ad ſuum amorem per bona fortune que debemus expendere prudenter ad dei honorem. Ideo eius vocationem audire debemus. Hinc ſcribitur Job. xiiij. Uocabis me ⁊ ego reſpondebo tibi. Et ſequitur. Operi manuū tuarum porriges dexteram: ſc3 ꝓſperitatis ⁊ diuitiarum.

¶ Scdo vocat nos per bona nature. Un̄ Bernard⁹.

O homo conſidera quomodo creauit te dñs ſine cõmodo ſuo nihil enim ꝓmeruiſti: quia nihil ante fuiſti. Cogita quomodo fecit te ſ͛m corpus egregiam creaturaꝫ ꝛ ſ͛m animã ad dei ſimilitudinem rationis participem ꝛ beatitudinis eterne coheredẽ. Itẽ cogita quomodo fecit te dñm oĩm creaturaꝝ. Et ſi iſta bene conſideras: vocẽ dñi vocantis exaudies. Et iõ dr̄ Math. xxv. Vocauit ſ͛uos ſuos ꝛ tradidit illis bona ſua: ſcꝫ bona nature bona fortune: ꝛ bona gratie: vt operarent̄ cũ illis opera ſalutis ꝛ virtutis: qꝛ qui operantur mala opera ſunt ocioſi ꝛ non operantur ad ſalutẽ anime. Et ideo quãdo veniet dñs ad iudiciũ vnũquemqꝫ remunerabit ſ͛ꝫ opꝰ ſuum. Hoc oſtendit Mathei. xx. cũ dixit chriſtus ꝙ paterfamilias fecit cõuentionem cũ operarijs ex denario diurno: et miſit eos in vineã ſuã. ¶ Spiritualiter ꝑ iſtã vineã intelligo aĩam quã dñs tradidit ad excolendam eam tanꝗ̃ vineã vt portet fructus virtutũ: ſꝫ poſt hanc vitam quilibet de mercede recipiet ſecundum laboreꝫ ſuũ: ꝛ ideo dicit xp̄s. Voca operarios ꝛ redde illis mercedẽ ſuã. Qui enim ſunt bene operantes ſunt de ouili xp̄i: ꝛ huiuſmodi vocat ad gloriam. Unde Ioh. x. Proprias oues vocat nominatim ꝛ ſequũtur eũ ꝛ vadit ante eas ad vitam eternam poſſidendam. Ex q̄bus patet tertiũ principale. R Quarto principaliter dixi ꝙ chriſtus vocat nos ad gaudium celeſte per anguſtiam ꝛ tribulationem. Unde Gregorius. xx. moralium. Aurem cordis trbulatio aperit: quaꝫ ſepe ꝓſperitas claudit. Unde Lincoñ. in ſermone de aquis dicit ꝙ in India eſt lacus qui ter in anno eſt dulcis et ter amarus. Modo ꝯſimili eſt de tribulatione que eius triplici effectu eſt dulcis. Primo qꝛ tribulatio purgat aīaʒ a peccatis ꝑteritis: ſicut fecit dauid ꝗ grauiter peccauit contra dn̄m. Secūdo tribulatio ꝓſeruat a malis ſicut ſtimulus carnis ⁊ tēptatio ꝓſeruauit Paulū a malis futuris. Tertio tribulatio exercitatio eſt ad coronā ſicut fuit in Job ꝗ fuit prōptus in tribulationibꝰ. Et qꝛ patienter ſuſtinuit habuit coronā glīe. Et ſic pꝫ quō tribulatio ⁊ anguſtia ē dulcis patientibꝰ ⁊ amara murmurātibus. Vn̄ Gre. i. li. moraliū querit cur Job tot tribulationes ſuſtinuit ꝗ tantas virtutes habuit. Et reſpōdet. Notum bene fuit dn̄o ꝙ Job inter proſperitates nouerat deo ſeruire: ⁊ ideo dignū fuit vt diſtributio diuine iuſticie inquireret vtrū patiens inter flagella ꝑmaneret. Et iō dicit. i. Pe. ij. Eſt enim gratia apud deum vt patienter ſuſtineatis tribulationes ⁊ anguſtias. In hoc enī vocati eſtis: qꝛ xp̄s paſſus eſt pro nobis: vobis relinquens exemplū vt ſequamini veſtigia eius: vt ſcilicet mala omnia ſuſtineatis patienter ſicut ⁊ ipſe fecit qꝛ vt dicit Grego. Mala q̄ hic nos premunt ire ad deū nos cōpellunt. Exēplum de filio ꝓdigo qui deuaſtauit bona patris ſui in luxuria ⁊ alijs miſerijs queʒ famis inedia (quā ſuſtinuit) ad patrē ſuū reuocauit. Modo cōſimili peccatores qui deum patrem relinquunt per tribulationes ⁊ anguſtias ire ad deuʒ compelluntur. L

Sed timendum eſt ꝙ multi dei vocationem per tribulatiōes ⁊ anguſtias non audiunt vt tales qui ſūt in ꝓſperitatibus eleuati. Exemplū habetur. iij. Regum. xij. de Jeroboam. ꝙ quando fuit pauper ⁊ iuuenis fuit bonus: ſed poſtꝙ eleuatus fuit regimine quod habuit ſuper decem tribus Iſrael: et cum fuit ibi in maxima pꝛoſperitate fuit malus ⁊ reliquit deū ſuū. Itē habet. iij. Regū. x. de ſalomone ꝙ habuit tantā ꝓſperitatē in diebus ſuis ꝙ aurū ⁊ argētum nō fuit alicuius pꝛecij. Sꝫ iſta ꝓſperitas fuit cauſa ꝑditionis ſue: q꜡ iſto tꝑe nō audiuit vocē dn̄i reliquit deū factoꝛē ſuū ⁊ adoꝛauit deos alienos. Itē hꝫ. ij. Paralip̄. xxvi. ꝙ Oſias dū fuit i ꝓſperitate noluit audire deū ſuū: ſꝫ qn̄ fuit anguſtiatꝰ cum bellis ⁊ tribulationibus tūc incepit adoꝛare deum ſuū. ex quibus ſequitur manifeſte ꝙ ꝙ̄diu hoīes habēt pꝛoſperitatē non oꝛant ad dn̄m ꝓ adiutoꝛio. et ideo dicit Pſal. Inuoca me in die tribulationis ⁊ eruā te: et honoꝛificabis me. M De hac quadruplici vocatione loquitur ſapiēs in ꝑſona xp̄i. Prouer. i. vocaui: ſcꝫ vos ꝑ p̄dicationes ꝓphetaꝝ et apoſtoloꝝ ac alioꝝ electoꝝ ⁊ renuiſtis: q꜡ citius aperuiſtis aures veſtras ad fabulas audiendas. De q̄bus ſcribit apoſtolus. ij. ad Thimo. iiij. A veritate quidē auditum auertent: ad fabulas autem conuertent. extendi manū meā ꝑ bn̄ficiorum largitionem: ⁊ non fuit ꝗ aſpiceret: q꜡ dum ſunt in pꝛoſperitate ceci ⁊ ſurdi ſunt nec dominū agnoſcūt. deſpexiſtis omne conſiliū meū: ſcꝫ internam aſpirationeꝫ qua moueri debuiſtis peccata deſerere ⁊ penitentiam agere: et increpationes meas neglexiſtis: id eſt flagella in quibus increpaui vos. Sicut fecit Pharao rex egipti ⁊ multi alij. ⁊ maxime his diebus exiſtentes. Et ſequitur. Ego quoqꝫ in interitu veſtro ridebo quando venerit ſuper vos repentina calamitas: tunc inuocabitis ⁊ non exaudiam vos. De illa inſuper vocatōe quarta habet. i. Regū. iij. ꝙ dn̄s tribus vicibus vocauit Samuelem qn̄ doꝛmiuit in templo ⁊ cucurrit ad Hely ſacerdotē dicens: vocaſti me: ⁊ dixit: non vocaui te reuertere ⁊ dormi. Secūdo vocauit ⁊ cucurrit ad Hely: cui dixit. Nō vocaui te reuertere ⁊ dormi. Tertio vocauit dñs ſamuelē ⁊ cucurrit tertio ad Hely ⁊ reſpōdit ei ſicut puus addēs. Si deinceps vocauerit te dñs dices loquere dñe: qꝛ audit ſeruꝰ tuꝰ. ¶ Moralit̄ ꝑ iſtū hely ſacerdotē intelligo fortitudinē corporis atqꝫ ſanitatē. Hely eni interpretat̄ fortis ſiue aſcendens. Per ſamueleꝫ intelligo pctōrē quē dñs primo ꝑ aſpirationē internam ſpūſſancti vocat a dormitōe pctī mortalis. Secūdo per bñficioꝝ largitionē. Tertio ꝑ p̄dicationē eccleſiaſticoꝝ ſed ſemꝑ in oibus iſtis vocationibꝰ currit pctōr ad Hely: id eſt cogitat ꝙ eſt fortis ⁊ diu viuet: ꝙ ſatis habet d̾ tempore adhuc ad agendū penitentiā: ⁊ ideo dicit ſibiipſi. Vade ⁊ dormi in peccato ⁊ nō timeas: qꝛ ſatis iuuenis ⁊ fortis es. ſed qñ ſeneſcit ⁊ fortitudo carnalis deficit: deus vocat eū quarto imittendo īfirmitates ſiue tribulationes: ⁊ ſic cogit r̄ndere. Loquere dñe qꝛ audit ſ̾uus tuꝰ: ſcꝫ vocē tuam: et tūc incipit conuerti ad dñm. Ideo triplicē vocationē iſtā audite ⁊ ad dñm deū vr̄m ꝯuertimini ⁊ tūc illiꝰ bñdictionē habebitis: qꝛ dr̄. i. Pe. iij. Vocati eſtis vt benedictionem hereditate poſſideatis: quam vobis concedat qui. ⁊c̄.

Sermo. vi.

SEruire. Chariſſimi: predicator verbi dei ſeruo poteſt cōparari ꝓpter diuerſas ratiōes. Vna eſt iſta. ſeruus q̄ habet ſeruire dño ſuo: nō miniſtrat ſibi de bonis ꝓpriis ſed de bonis dñi ſui: quia q̄cquid habet: habet a dño ſuo. ¶ Modo conſimili p̄dicator qui habet miniſtrare populo verbum dei quod eſt cibus aīe nõ habet illud a ſeip̄o:ſed a dn̄o deo. Eccle.i. Omnis ſapientia a dn̄o deo eſt:⁊ ideo ad eū ꝑtinet miniſtrare audientibus verbū dei. Sed oportet ꝙ predicator habeat duas alias cõditiones ſibi ꝑtinẽtes ratione ſeruitutis. Prima ꝙ fidelis ſit in predicando: ita ꝙ nõ dicat falſa ſeu adulatoria:ſed planã veritatẽ. Et tunc dicere põt cum ap̄lo. Si hominibus placerẽ ſeruus dei noh eſſem. Secundo predicator debet eſſe prudens ſeruus. Unde nõ eſt prudentia ſeruire regi ⁊ gartioni de cõſimilibus cibis. Predicator ergo debet miniſtrare populo ſm̄ eoꝝ ſtatus ⁊ conditiones. Quapropter vt poſſim iſtas ꝓprietates habere ⁊ conditiones populi cognoſcere:eſt orandū.

¶ Pro ꝓceſſu iſtius ſermonis eſt notandū ꝙ debemus deo ſeruire tripliciter ꝓpter tres cauſas:videlʒ fideliter:qꝛ nos redemit. i.ad Corinth.vi. Empti eſtis precio magno: portate ⁊ glorificate deum in corpore vr̄o ⁊c̄. Secundo honeſte:quia nos condidit. Iſaie.xlix. Formans ex vtero ſeruū ſibi. Et tertio diligenter:qꝛ nos cõduxit. Matthei.xx. Ite in vineā ⁊ quod iuſtum fuerit dabo vobis Primo ⁊ principaliter ergo dico: ꝙ debemus ſeruire deo fideliter:quia nos redemit a ſeruitute diaboli. Et ideo inquit apoſtolus. Nunc vero liberati a peccato: ſerui autem facti deo.ad Romanos.vi. Hoc fuit figuratum Joſue vltimo: Per hoc ꝙ deus liberauit filios iſrael de ſeruitute Pharaonis:⁊ de terra egypti: ⁊ de domo ſeruitutis. Seruiamus ergo domino:quia deus noſter chare nos redemit:⁊ ſeipſum fecit ſeruum pro nobis.ad Philipp̄.ii. Humiliauit ſemetipſum formaʒ ſerui accipiens. Et fideliter eſt ei ſeruiendū cum omni bus ſenſibus ⁊ viribus noſtris: dicēte apoſtolo ad Romanos. vi. Sicut exhibuiſtis mēbra veſtra ſeruire iniquitati ⁊ peccato: ita nunc exhibete mēbra veſtra ſeruire xp̄o. Exemplū de Maria magdalena: de qua dicit Gregorius in quadā omelia: quot in ſe habuit oblectamenta vicioꝝ: tot inuenit in ſe holocauſta virtutū. Tales elegit dn̄s in ſeruitiū. Dicit Ariſtoteles in libro politicoꝝ ꝙ paterfamilias ordinabit ſibi duo genera ſeruoꝝ. Unum curatorē qui habeat curā ſupra domū ſuam. Alium operatorē qui debet laborare in agricultura ⁊ alijs laboribus. ¶ Et dicit Ariſtoteles ꝙ neceſſe eſt dn̄o cognoſcere ſeruum curatorem qui habet alios ſeruos regulare: ꝙ ſit fidelis/ prudens ⁊ ſagax in regimine domus ſue ⁊ alioꝝ ſeruoꝝ ſuoꝝ. Hec Ariſtoteles. Modo conſimili eſt de deo: qui non eligit ſibi ſeruos ad habendū curam animaꝝ: niſi tales quos nouit ſibi eſſe fideles. Talis fuit beatus Paulus quē elegit deus ad predicandum populo ⁊ ad miniſtrandum ſibi. Et ideo inquit. i. ad Thimot. i. Gratias ago deo meo q̃ me exiſtimauit ſeruū fidelem ponens in miniſterio ſuo Unde Paulus tanꝙ̃ ſeruus fidelis eligebat alios ſeruos fideles ad predicandum verbum dei. ad Collocenſes. iiij. Omnia nota faciet vobis Tithicus chariſſim⁹ meus frater fidelis ſeruus in chriſto Jeſu. Non ſic faciunt principes domini in iſtis temporibus: ſed magis diligunt ſeruos infideles qui ſpoliant ⁊ opprimunt populum: ⁊ ſunt ſocij furum peioreſqꝫ latronibus ac ſerui diaboli. Secundo fidelitas ſeruorum oſtenditur ī bonorum commiſſorum diſpenſatione: hoc eſt autē quando ſeruus diſtribuit fideliter bona domini ſecundū vo ſimtatem ⁊ preceptū dn̄i nihil ſibi reſeruans niſi qđ ꝑtinet ad ſtrictū ⁊ honeſtū victū ⁊ veſtitū. Iſtud eſt contra auaros quibus date ſunt diuitie ad diſtribuendum pauperibus: qui illas diuitias in archa recōdūt ⁊ pauperes pre inopia mori premittūt. Item infideles ſerui ſunt q̄ habent ſcientiā a deo datā ſibi gratis: ⁊ illā non cōmunicant cū aliis indoctis ⁊ inſipiētibus. Iſti abſcōdunt theſauros dn̄i ſui in dānationē ꝓpriā ⁊ dānum ꝓximi ſui. ⁊ ideo querit apl'us. i. ad Corinthios. iiii. Hic iam querit inter diſpenſatores vt fidelis quis inueniatur. Reuera pauci ſunt credo. Cui ꝯcordat xp̄s in euāgelio Math. xxiiii. Quis putas eſt fidelis ſeruus ⁊ prudens: quem cōſtituit dn̄s ſuper familiā ſuam: vt det illis in tēpore tritici menſurā. D Spūaliter ꝑ tritici menſurā intelligo largitionē oīm victualiū tam ſpūaliū q̄ corporaliū. Et iđ illi q̄ diuitias ſeu ſcientias a deo receperūt ⁊ nō fideliter expendūt ad dei honorē ⁊ cōmodū ꝓximi diſtricte examinabuntur a peregre ꝓficiſcente q̄ vocauit ſeruos ſuos ⁊ tradidit illis bona ſua Moraliter ꝑ iſtū hoīem intelligo xp̄m qui peregre ꝓfectus eſt quando cū noſtra humanitate venit in hunc mundū: q̄ ſeruis ſuis tradidit bona ſua: videlꝫ quinqꝫ talenta. i. quinqꝫ ſenſus. Aliis duo talenta: videlꝫ intellectū ſcripturaꝝ ⁊ operationē virtutum. Qui vero iſta bona cōmunicant cum proximis ad dei honorē ⁊ commodū proximi: habebunt mercedem ſuam: ⁊ vnicuiqꝫ coꝝ xp̄s dicet. Serue bone ⁊ fidelis intra in gaudium dn̄i tui. Qui vero iſta male expendit punietur pena infernali: ⁊ dicet ei xp̄us. Serue piger ⁊ infidelis: quare abſcondiſti pecuniā dn̄i tui: ⁊ tunc mittet eum vbi erit ſletus ⁊ ſtridoꝛ dentiū. Cum ergo iſte dñs ita diſtricte quēlibet examinabit nr̄m de beneficijs nobis collatis: neceſſe habemus ſibi fideliter ſeruire ⁊ deuote. Unde qui dño deo ſunt fideles ſerui: hoībus erūt ſerui fideles. ¶ Unde legit̄ in hiſtoria eccleſiaſtica. lib. i. ca. vij. ꝙ Cōſtantinus imꝑatoꝛ cū eſſet aliquādo infidelis cōuerſus fuit ⁊ baptiſatus. Unde ſemel cupiēs ꝓbare ſeruos ſuos qui eſſent fideles: ⁊ qui nō: cōuocauit vna dierū oēs ſimul coram eo in ſuo palatio. Quibus dixit ille. Scitis ſerui mei dilectiſſimi ꝙ aliqn̄ fui gentilis et modo ſum ad fidē xp̄i ꝯuerſus: ſed penitet me de xp̄ianitate mea: ⁊ intendo redire ad ritū gentiliū: ⁊ ideo ꝗcūq; ex vobis voluerit deſerere fidem ⁊ ſeruitiū xp̄i et tranſire mecū ad ritum gentiliū: illum ditabo ⁊ honorificabo: ⁊ ꝗ noluerint: illos incarcerabo ⁊ ſeruitijs ſuis priuabo. His auditis exceptis paucis de ſeruis ſuis omnes dixerūt ꝙ vellēt fidem xp̄i ⁊ ſeruitiū relinquere. Quibus auditis dixit imperatoꝛ. Uos qui ſtabiles eſtis mecū in dei ſeruitio ⁊ fide: mecū ꝑmanebitis tanq̄ fideles. Uos autē qui inſtabiles eſtis: nunq̄ ſeruietis mihi. Et adiecit notabile verbū. Nunq̄ homini erit fidelis amicus ꝗ deo ſuo eſt falſus ⁊ fictus ſeruus. Et ideo ꝗ ſunt ſerui fideles deo: ſunt fideles homini terreno. ¶ Sed chariſſimi timēdū eſt ꝙ iā ſunt pauci fideles ſerui deo aut homini. Nam multi cū in ſeruitijs dñoꝝ ſunt eleuati ad altos gradus ⁊ honoꝛes: ⁊ ſtatim inſurgūt cōtra dños ſuos preſumptuoſe ⁊ illos vilipēdūt. Contra quos loquit̄ apl'us. i. Petri. ij. Serui ſubditi eſtote in oī timoꝛe dñis: nō tantū bonis ⁊ modeſtis ſed etiā diſcolis. Et ideo valde timendū eſt ne dñi tem poꝛales nimis exaltant ſeruos ignobiles ⁊ pauꝑes ad altas dignitates:qꝛ hoc ē deſtructio maxima bonoꝛum virtuoſoꝝ. Un̄ hꝫ in hyſtoria tripartita ꝙ Diocleſianus īperatoꝛ fuit ꝓgenitꝰ de pauperibꝰ ⁊ fuit cōditiōis ſeruilis. Et iō qn̄ fuit ſublimatus ad imperiū ſuꝑbiſſimus ⁊ peſſimus fuit. Et etiam ſcribit Ariſtoteles ad Alexandrum imperatorē qquando erat pugnaturꝰ contra perſas:ꝙ ſi haberet victoriā nullo mō exaltaret ſeruos ſuos ⁊ maxime ignobiles ꝑſonas ad altas dignitates. qꝛ ſeruoꝝ ꝓmotio eſt comitatꝰ deſtructio. Un̄ poeta ſic inqt: Aſperius nihil eſt humili cū ſurgit in altū. Cūcta ferit cū cuncta timet deſeuit in oēs. Et hoc eſt qđ dicit Ariſtoteles. i. Ethicoꝝ. ꝙ opoꝛꝫ diuites ſeruos ꝓuocare ad virtutes ꝑ punctionē maloꝝ ⁊ premiationē bonoꝝ. Et his concludit ꝙ cōmunitas regni ſiue ciuitatis deſtruitur qn̄ ſerui exaltant ⁊ liberi ⁊ generoſi opprimūt. Un̄ beatꝰ Anſelmꝰ dicit in li. de ſimilitudibus ꝙ ſerui tribus de cauſis miniſtrant dn̄is ſuis fideliť. Aliqn̄ ex timore pene aliqn̄ ꝓpter cōmodū:aliqn̄ propter honorē. Modo conſimili aliqui ſeruiūt deo pꝛe timore ignis infernalis:⁊ iſta ſeruitus nōdū placet deo:qꝛ dicit Ambroſius Coacta ſeruitia deo nō placēt. Alij ſeruiūt deo ꝓpter commodū quod ſperāt habere in futurū. Et iſta ſeruitꝰ aliq̄liter placꝫ deo. Alij ꝓpter amorē ꝯſiderando quō fuit ſeruꝰ ꝓ nobis ⁊ iſta ſeruitꝰ maxime placet deo. Ex qbꝰ ſeq̄tur manifeſte principale ꝓpoſitum ſiue primum principale. Secundo pꝛincipaliter dixi ꝙ deo debemus ſeruire honeſte ⁊ in ſanctitate mentis:quia nos de nichilo creauit. In cuius ſignum dicit dominus Iſaie. xlix. Seruus meus es tu Iſrael. Ego enim te formaui: ne obliuiſcaris me quin ſeruias mihi honeſte: qꝛ ad honeſta ſeruitia reqrunt̄ vaſa honeſta ⁊ munda qꝛ dn̄o treno nō placꝫ niſi ei ſeruiat̄ ī vaſis honeſtis ⁊ mūdis. Nō ꝯſimili cū dn̄s noſter Jeſus xp̄s ſit ſūme mūdus ⁊ honeſtus nō placent ſibi ſuitia niſi fuerit mūdo corde exhibita ſibi. Et ideo de xp̄o dicit apl̄s ad Hebreos. ix. ſemetipſum obtulit immaculatū deo viuenti. Vidim⁹ chariſſimi ꝙ dn̄i tēporales dāt ſuis ſuis nouas robas vt ꝑfectam robaꝝ cognoſcant̄ cuius dn̄i ſerui ſūt. Nō ꝯſimili dn̄s noſter Jeſus xp̄s dat cuilibet ſeruo ſuo bonā robā duplicē in baptiſmo: videlicet mundiciā īterioreꝫ ⁊ exteriorē. Sꝫ qꝛ illa mūdicia multotiēs corrūpitur ꝑ pctm̄ mortale: iō renouat̄ ſingulis annis ꝑ ſacramentū penitētie. Vn̄ narrat̄ ī vitis patrū ꝙ paul⁹ ſimplex diſcipulus ſci Anthonij vidit ī ſpū hoīem exiſtentē ī peccato mortali: quē trahebāt demones extra eccleſiā ⁊ angelū ſuū bonū ſequentē valde triſtē. Paul⁹ aūt multū ꝯdoluit orās deū ꝓ iſto hoīe vt ip̄m ꝯuerteret ad penitentiā ⁊ ſtatim vidit iſtū hoīem claꝝ ⁊ ſplēdidū angelo ſuo precedente hylari vultu ⁊ cū gaudio magno ⁊ demonibus a lōge ſequētib⁹. Paulus xo rogauit viruꝫ vt diceret toti ppl̄o quare tā cito mūdat⁹ fuit. Ille corā oībus ꝯfeſſus fuit ſe peccatorē peſſimū fuiſſe ⁊ fornicariū ⁊ cū legeret̄ in eccl̄a illud Iſa. i. Leuamini ⁊ mūdi eſtote recogitaui de peccatis meis: et propoſui ī corde meo ſpecialiter deſerere peccatum meum ⁊ domino ī mentis mundicia ſuire. Ecce ꝙ cito penitentiam tunica ſua interior mutata fuit a nigredine peccati in albedinem mundicie: ⁊ ideo de quolibet tali penitente dicit Jeſus illud Pſal. Ambulans in via īmaculata hic mihi miniſtrabat Ex quibus patet ꝙ deo eſt ſeruiendū munde ⁊ honeſte. Unde Rich. de ſancto victore in libro de exceptionib⁹. Quiſquis deo non ſeruit in mundicia mentis eſt vanus ⁊ ocioſus: pro nihilo reputatur vita ei⁹. Et ſi quis poterit in hac vita pn̄ti hēre fortitudinē Sanſonis/ pulchritudinē Abſolonis/ ſapientiaꝫ Salomonis: ꝓbitatē Alexandri/ diuitias ⁊ poteſtates Octauiani nihil ſibi ꝓdeſſent niſi deū in mundicia ſeruiret. Hec ille. ſed chariſſimi timendum eſt ſicut dicit Bern̄. ꝙ aliq̄ ſeruiūt carni ꝑ luxuriā ⁊ immundiciā. Aliqui vero mūdo ꝑ cupiditatē ⁊ auaritiā. Aliq̄ vero dyabolo ꝑ ſuꝑbiā ⁊ vanam gloriam: ⁊ aliqui deo per honeſtatē ⁊ mūdiciā. ¶ Caro dat ſeruis voluptatem n̄ permanentem. Mundus vero dat honorē deficientem Et dyabolus dat penā indeſinentē. Sꝫ de⁹ dat gloriaꝫ indeficientem. Primo dico ꝙ q̄dem ſeruiūt carni ꝑ luxuriam. Figura hui⁹ habet Gen̄. xxix. quomō Jacob ī tantū dilexit Rachel filiam labā ꝙ ſeruiuit ſibi ſeptem annis ꝓ illa hn̄da in vxorē ſuā. Spūaliter per Jacob q̄ interpretatur luctator vel ſupplātator ⁊ deceptor intelligo carnē q̄ multos tā diuites q̄ pauperes ſuis blanditijs ⁊ voluptatib⁹ decipit ⁊ cōfūdit ⁊ ad finē malum ꝑducit: q̄r facit hoīem ſ̄uire ſeptem annis: id eſt cōcludit eū in peccatis mortalibus. Un̄ habetur. iij. Regum xi. quomodo Salomō qui fuit ſeruus luxurie dereliq̄t deum ſuum ⁊ ſeruiuit dijs falſis ⁊ ydolis vanis et mutis. Et ideo dicitur. ij. Eſdre. iiij. Multi dementes facti ſunt propter mulieres: ⁊ ſerui facti ſunt propter illas. Et ideo conſulit Apoſtolus ad Romanos ſexto. Sicut exhibuiſtis mēbra veſtra ſeruire immundicie ⁊ iniqui tati:ita nūc exhibete mēbꝛa veſtra ẜuire iuſticie ī ſāctificationē. Iſto mō fecit ſancta Anna mulier:q̄ nō diſcedebat de tēplo.ſed ieiunijs ⁊ oꝛationibus ſeruiens deo die ac nocte. Luc.ij. Mō conſimili debemꝰ nos facere ſi voluerimus carnē ⁊ voluptatem eiꝰ ſuperare opoꝛtet agere oꝑa penitētie ⁊ ieiunijs ⁊ oꝛōnibꝰ vacare.iō ſcribitur Luce.i.ſeruiamꝰ illi ſcz dn̄o in ſāctitate et iuſticia

¶ Scd̄o dico ꝙ multi ſeruiūt mundo ꝑ cupiditatem Un̄ pctm̄ auaricie ē ſeruitus idoloꝝ.ꝓpter qḋ venit ira dei in filios diffidētie:id eſt infidelitas.ad Ephe.v. Uere ẜui mūdi ſunt infideles ⁊ increduli:qꝛ non hūt confidentiā in deo. Hinc dicit Luc.xvi. Nemo pōt ẜuire deo ⁊ māmone. Māmona ſunt diuitie. Et mūdus īcurialit: ⁊ male remuneret ẜuos ſuos:qꝛ in fine ſpoliat eos ď oībus diuitijs ꝓ q̄bus hic aſſidue laboꝛauerūt. Et iō dicit Iob.xxvij.ca. Diues cū doꝛmierit nihil ſecū afferet. Et iō factū eſt mūdo ⁊ eius cupiditatibꝰ ſeruire. Tertio dico ꝙ multi ẜuiūt dyabolo ꝑ ſuꝑbiā ⁊ certe ẜuitꝰ viliſſima eſt derelinquere deū:⁊ ẜuire dyabolo ſūmo eiꝰ inimico. Et nō mirū qꝛ deus tales ꝑſeq̇tur ⁊ ꝯfūdit. Unde hꝛ Ioſue.xxiiij. quō dixit Ioſue filijs Iſrael.ſi dimiſeritis deū ⁊ ẜuierit' dijs alienis ꝯuertet ſe a vobis ⁊ affliget vos atqꝫ ſubuertet oīa bona vr̄a. Un̄ q̄ ẜuiūt dyabolo ſūt ī magnis vexatōibꝰ ⁊ anxietatibꝰ poſiti:vt pꝫ de auaris ⁊ luxurioſis.q̄ nūq̄ hn̄t requiē ſꝫ ſemꝑ cogitāt ⁊ imaginant quō poſſent pctā ſua implere ⁊ occulta cuſtodire. Un̄ dr̄. Hiere. xvi.ſeruietis dijs alienis q̄ non dabunt vobis requiem. Et iō fatuū eſt dyabolo ſeruire qꝛ nullius ẜuitio poteſt eius crudelitas mitigari. ¶

Illud bene fuit figuratum Iudith.iij. de Holoferne qui fuit dux belli regis Nabuchodonoſor. Iſte venit cũ exercitu magno in terrã filioꝝ iſrael: ꝛ exterminauit vineas ꝛ fruges terre illius. Populus vero vidẽs eiꝰ ferocitatẽ venerũt cũ choris ꝛ tympanis ꝛ cytharis: ꝓmittẽtes illi ꝙ ſibi vellẽt obedire ꝛ ſeruire ſi vellet ꝑcere eis ꝛ vlteriꝰ eos nõ vexare: ſed ille magis ac magis in illos deſeuit ꝛ bona illoꝝ deſtruxit. Cõformiter eſt de diabolo: q̄ quãto magis ac magis illi ſeruimus ꝛ obediẽtiã facimus: tãto magis in nos deſeuit ꝛ nitit ad diuerſa pctã trahere: ꝛ finaliter ad penã eternã deducere. Vñ legit in vitis patrũ: ꝙ abbas Macharius ſemel iuit in deſertũ ad meditãdũ: vbi īuenit caput hoīs mortui pagani. tũc q̄ſiuit qualẽ penã haberet in inferno: ꝛ r̄ndit ꝙ erat in maiori igne ꝙ̄ eſſet totũ ſpaciũ inter celũ ꝛ terrã. ꝛ dixit Machario ꝙ mali xp̄iani haberẽt maiorẽ penã ꝙ̄ pagani. Cui ꝯcordat ſcriptura dicẽs. Seruus q̄ ſcit volũtatẽ dñi ſui ꝛ nõ facit: vapulabit plagis multis. ¶ Et iõ querit Aug'. de verbis dñi ſer. xij. Quare mũdus nũc magis flagellat tribulatõibꝰ ꝛ anguſtijs: ꝙ̄ alias flagellabat. Et r̄ndet ꝙ quilibet q̄ ſcit volũtatẽ dei ſui ꝛ nõ facit: plagis multis flagellat. Forte dr̄ hic ꝙ falſa adulatio eccleſiaſticoꝝ q̄ dicere deberent veritatẽ dñis ſuis: eſt cauſa multoꝝ maloꝝ. Certe verũ eſt. ꝛ iõ narrat in hiſtoria Alexãdri ꝙ miles q̄daꝫ ſeruiuit ſibi ꝑ multos ãnos: ꝛ nũq̄ increpauit eũ de aliquo defectu: ſed ſẽꝑ adulabat: cũ tñ vidit eũ multa mala cõmiſiſſe. Alexãder vero vt prudẽs īꝑator: vocauit ad ſe iſtũ militẽ ꝛ dixit ei. Nõ cupio vlteriꝰ ſeruitiũ tuũ Cui miles. Quare dñe nũq̄ diſplicui tibi. Cui imꝑator Scio ꝙ hõ pctõr ſũ: ꝛ multa mala cõmiſi: dũ fuiſti ī fut tio meo:⁊ ſi peccare me vidiſti ⁊ nō corripuiſti: ꝓditor mihi falſus fuiſti:⁊ ſi ita fatuus fuiſti ꝙ nō perpendiſti:ſtultus reputari potes:⁊ ideo mihi vltra nō ſeruies Utinā oēs vellent iſto modo a ſe expellere omnes ſeruos ſibi adulantes.Ergo chariſſimi relinquamus ſeruitia iſtoꝝ trium dominoꝝ:⁊ ſeruiamus deo integraliter:qꝛ dicitur Iſaie.lij.Ecce intelliget ſeruus meus:⁊ et exaltabitur:ſcꝫ vita gratie:⁊ eleuabitur in ſublimi:ſcilꝫ glorie eternalis.Ex quibus patet luculentiſſime ſcđm principale.Tertio principaliter dixi ꝙ debemus ſeruire deo diligenter ⁊ aſſidue.Exemplū de Martha ſorore Lazari que aſſidue ⁊ hilariter miniſtrabat preparādo dn̄o prandiū:⁊ conqueſta fuit de ſorore ſua Maria ꝙ eam non adiuuaret.Luce.x.Conformiter debemus nos aſſidue ⁊ cum magna diligentia deo ſeruire ⁊ non negligenter.Unde dicit Ariſtoteles primo politicoꝝ ꝙ iconomus qui eſt dn̄s domus debet diligenter conſiderare ꝙ ſerui ſui non ſint pigri nec negligentes in ſeruitiis ſuis:quia ex modica negligentia poteſt graue dānū euenire.Conformiter omnes prelati debent diligēter conſiderare ꝙ omnes eccleſiaſtici ſeruiāt deo cum omni diligentia:quia ad hoc ſunt ſpecialiter deputati: ſeu inſtituti ⁊ ordinati. M Unde eccleſiaſticis loquitur xp̄s ibidem.ij.Paral.xxix.Filij mei nolite negligere ſeruitiū dn̄i:qꝛ vos elegit dn̄s vt miniſtretis ſibi.Unde ſoli deo eſt ſeruiēdū propter diuerſas cauſas Primo quia non indiget ſeruitio noſtro:ſed nos indigemꝰ ſeruitio eius.Ecōtra eſt de alijs dn̄is terrenis q̄ magis indigēt ſeruitio ſeruoꝝ ſuoꝝ q̄ ſerui indigent illoꝝ dn̄o.Scd̄o quia nullus dn̄s terrenus poteſt facere ſeruū liberū tam mūdo ꝙ peccato. Joh. viij. Qui facit peccatū ſeruus eſt pcti. Sed nullus eſt dñs quin peccat: ergo oīs talis eſt ſeruꝰ. Vñ dicit ſeneca epl'a. lxxix. loquēs cuilibet terreno dño. Seruus es: tñ quis nō eſt ſeruus: alius ſeruit libidini: alius auaricie: alius ſeruit liuori. Ex quo ergo q̄libet dñs terrenus ſeruus eſt non pōt aliq̄s illoꝝ alios liberos facere a pctō ſaltē. Tertio q: nullus dñs terrenus pōt cōpellere ſeruos ad ſibi ſeruiēdū niſi voluerint. Deus aūt cū ſit oīpotēs nullus ſibi reſiſtere pōt: ꝛ ideo ſcribit. i. Regū. vij. Preparate corda veſtra dño: ꝛ ſeruite illi ſoli. Quarto q: ſeruos ſuos facit heredes regni celeſtis: ꝛ magnis honoribus remunerat. Qz dicit Greg. Seruire deo eſt regnare. Sibi igit̄ ſeruire deus concedat oīpotens.

¶ Sermo ſeptimus.

STare. Chariſſimi. dicit Greg. ſup Ezechielē omelia. ij. ꝙ eſt de predicatore verbi dei: ſicut de illo q̄ deputat̄ ad villā cuſtodiendā. A Si enī videret hoſtes veniētes ad deſtruēdū villā ꝛ nō ſteterit ad reſiſtendū eis: ſed dormit ꝛ ꝑmittit hoſtes intrare: dignus eſt morte. Et iō narrat Julius quartꝰ ꝙ ſemel inueniēs pugilē dormientē occidit eū: eo ꝙ inuenit eū negligentē in cuſtodia ciuitatis. Sic inquit Gregorius eſt de predicatoribus q̄ ſunt deputati ad ſtādū in tēplo dei: ꝛ ibi debēt premunire populū de hoſtibus q̄ nitunt̄ illos deſtruere ꝛ ad eternā dānationē ducere: q̄ ſi fuerint negligentes ꝛ nō annūciant populo veraciter peccata eoꝝ digni ſunt puniri. Et ideo cōſulit nobis ſcriptura. Actuū. v. Jte ꝛ ſtantes loquimini in templo plebi oīa verba vite huius nullū formidantes. Jn cuius ſignū xp̄s dixit diſcipulis ſuis predicaturis illud Marci.xiij. Dū ſteteritis ante reges ⁊ preſides ⁊c̄. Igitur vt poſſim vobis loqui verba ſalutis: in pͥcipio huius ſermonis orandū eſt. Pro ꝓceſſu ſermonis eſt aduertendū ꝙ tripliciter in tribus ſtare debemus ⁊ cōtra tria. Primo fortiter in fide ⁊ veritate cōtra diabolum. Scḋo ꝑfecte in iuſticia ⁊ charitate cōtra mūdū. Et tertio prudēter in oratione ⁊ honeſte contra carnē. B

Primo ⁊ principaliter dixi ꝙ debemus ſtare cōtra diabolū ꝗ eſt aduerſarius noſter: ⁊ nitit̄ nos ad eternam dānationē ducere. Hinc cōſulit apl'us.i.Petri.v. Fratres vigilate: q: aduerſarius veſter diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querēs quē deuoret: cui reſiſtite fortes in fide: q: fides noſtra armatura eſt contra oēs tentationes diaboli. Dicit eni Barthol'.lib.xviij.de ꝓprietatibus rerū: ꝙ aquila qn̄ pugnat cōtra caprā ſiluestrem conat̄ caprā excecare: capra tn̄ cū ſit fortior aquila videt eā volantē: ⁊ defendens ſe cū cornibus ſibi reſiſtit. Sed ſi capra ſit debilis ita ꝙ excecat̄ ꝑ aquilā: tūc nō pōt ei reſiſtere: nec ſe defendere quouiſmodo. Modo cōſimili ſpūaliter aquila eſt diabolus ꝗ nititur pugnare cōtra hoīem: qn̄ homo ſtat fortiter in fide ⁊ vincit tētationes ſuas: ideo diabolus nitit̄ primo hoiem excecare auferēdo lumē fidei: ⁊ ſic homo fit debilis ⁊ nō pōt tentationibus reſiſtere. Ideo conſulit apl'us ad Epheſios.vi. In oībus ſumentes ſcutum fidei: in quo poſſitis oīa tela inimici neq̄ſſimi igne extinguere. dicit Chriſo.ſuꝑ Math.oꝑe imꝑfecto omelia.i. Arma militū xp̄i nō fiunt ex ferro ⁊ corio: ſed ex fide virtute ⁊ iuſticia: ꝑ que arma patres antiqui ⁊ ſancti oīa delectabilia con tempſerũt:oĩa terribilia ſuſtinuerũt:⁊ oĩa celeſtia deſiderauerũt.⁊ ideo dꝛ ad Hebꝛeos.xi.Sancti ꝑ fidez vicerũt regna:oꝑati ſũt iuſticiã adepti ſũt repꝛomiſſiões ⁊ Sapientie.v.Stabũt iuſti in magna ꝯſtantia.⁊c.ſed hec arma enumerata a Chꝛiſo.inter xp̃ianos his diebus ſũt depoſita:qꝛ veritas ſuffocat̃ ꝑ falſitatem: iuſticia diſſimulat̃ ꝑ cupiditatẽ:et fides euertit̃ ꝑ carnalitatẽ.Et ideo dyabolus habet tantã victoriã ſuꝑ totũ mũdũ:q̄ totaliter poſitus eſt in maligno:⁊ nõ in merito: qꝛ fides q̄ eſt radix oĩm virtutũ deſtruit̃.Vñ apoſtolus ad Hebꝛeos.xi.Sine fide ĩpoſſibile eſt placere deo.Iſtud ꝓbatur ꝑ exemplũ in natura.dicit eni Chꝛiſo.ſuꝑ Mathe.oꝑe ĩperfecto omeľ.xxxi.Cũ videris inq̄t arboꝛem pallẽtibus foliis marcidam intelligas ꝙ habet aliquez defectũ circa radicẽ.vnde virtus germinis ꝓcedit a radice.Ergo ſi radix arboꝛis fuerit humida viuax ⁊ firma germinabit fructus et ſtabit inter procellas vẽtoꝝ. Modo ꝯſimili radix virtutũ eſt fides noſtra ⁊ fũdamẽtum xp̃ianitatis cuius fructus ſũt opera virtuoſa q̄ ꝓcedũt ex fide.teſte btõ Aug.ſuꝑ Ioh.Veluti in arboꝛe q̄cquid eſt pulchꝛitudinis ⁊ decoꝛis ꝓcedit ex radice: ſic ex fũdamento fidei q̄cq̄d meriti ⁊ virtutis ē ꝓcedit Vñ Grego.ij.moꝛaliũ.ca.xxiij.ſi fides in coꝛde nõ gignitur virtutẽ dyabolo reſiſtendi non habet. Figura hui⁹ habetur.i.Regũ.xvij.ꝙ qñ ppłus dñi trãſiſſet ad bellandũ ꝯtra philiſteos ſaul cũ exercitu ſuo ſtetit ex vna ꝑte ⁊ philiſtei ex alta ꝑte:⁊ vallis erat int̃ eos ĩ quam acceſſit vn⁹ noĩe Golias q̄ petijt a rege ſaul certamen ſinglare ⁊ null⁹ audebat de filiis Iſrael pugnare ꝯtra eũ tandẽ Dauid puer ꝑuul⁹ petijt bellũ a rege cui cũ cõ ſtātia ꝯceſſum fuit. Bello vero inito Dauid occidit gigantē cū tribus lapidibꝰ in fronte:quo ꝓiecto in terrā dauid ſtetit ſuꝑ illum vno pede:⁊ euaginato gladio amputauit caput eius. ¶ Moralit̄ ꝑ iſtū gigantē intelligo dyabolū ꝗ habet pugnā quotidianā ꝯtra filios dei: mō ꝑ cogitationes luxurioſas:modo ꝑ cupiditatē:modo ꝑ inuidiā ⁊ homicidiū Vñ illud pctm̄ ſepius tēptat hoiez ad quod videt ſe magis diſpoſitū ⁊ inclinatū. Per dauid ꝗ interpretat̄ manu fortis ītelligo quēlibet virtuoſū ꝗ habet pugnare contra dyabolū ⁊ in bello ſpiritualiter deuincere ⁊ eius tēptationes. Deinde vero in ꝓpoſito bono firmiter ſtare:⁊ ſic dyabolū opprimere cuz tribꝰ lapidibꝰ fide ſpe ⁊ charitate ⁊ ſic ꝯſulit ſcriptura. i. Paral. xx. cōfidēter ſtate ⁊c̄. Vñ dicit magiſter ſētentiarum ⁊ aliǰ doctores: ꝙ ſi homo fuerit temptatus a dyabolo in aliquo vitio:puta in luxuria aut alio vicio ſi virtuoſe reſiſtat ⁊ firmiter ſtet contra illud:eundē hominē ille idē dyabolus de illo eodem peccato decetero nunꝙ temptabit. ¶ Et ideo apparet ſi homines reſiſterent temptationibꝰ dyaboli poteſtas eius eſſe multum diminuta. Et ideo in exercitium hominis vt dicit Origenes cuilibet homini aſſiſtunt duo angeli. videlicet vnus equitatis ⁊ alius iniquitatis. Unde ſi bene cogitas vtputa de iuſticia:de contemplatione ac caſtitate:non eſt dubium quin bonus angelus tibi loquitur. Si vero cogitationes male occurrant angelus malus tibi loquitur. Et tūc bonus angelus ꝙtum eſt in ſe ſtat ꝯtra malum angelum ⁊ reſiſtit contra eū. Et ideo dicit Vincentius in ſpeculo naturali. Placuit diuine miſericordie homini a facie eius expulſo in hunc mundum labilem contra tres hoſtes eiuſdeꝫ nature ordinare adiutores. Contra dyabolum ordinauit angelū bonū. Contra carnē paſſionē xp̄i. Contra mundū: exempla ſctōrū qui mundum ꝛ eius honores ꝛ diuitias propter deum contempſerunt ꝛ pro bonis continue orāt. D Et dicit Vincentius ꝙ quattuor conueniant Archāgelo michaeli. Primum ꝙ pugnat cū dracone: id eſt cū dyabolo ꝛ vincat eū. Secundū eſt ꝙ venit in adiutorium populo dei. Tertiū eſt ꝙ deferat animas morientium in gratia in paradiſū Et quartū eſt ꝙ eſt prepoſitus paradiſi: id eſt eccꝉe militās q̄ ante aduētū eccleſie erat prīceps ſinagoge iudeoꝝ: vt hr̄ i Daniele. Un̄ a tēpore paſſionis dn̄i reliq̄t iudeos ꝛ factus eſt princeps ſcē eccleſie. Ex q̄bus patet ꝙ homo hꝫ bonos adiutores ad ſtandū contra dyabolū ꝛ eius tētationes. Dicit enī Ambro. in ſuo examerō li. vi. ꝙ ſi lupus videat hoīez anteq̄ homo videat ipſum ſtatim fatigat ꝛ ſtat ꝛ non poteſt ſe mouere. Sed ſi homo prius videat lupū ſtatim deponit ferocitatem ſuā: nec poteſt illi nocere: ſed ſtat ꝛ figit pedem ſuū: nec poteſt homini vltra nocere. ¶ Moraliter per lupum intelligo dyabolum qui ſi hominē peccato mortali īficiat nō poteſt tūc a dyabolo fugere: nec eius tētationib⁹ reſiſtere: niſi ex dei gratia fuerit ſpiritualiter illuminat⁹. Sed ſi homo prius videat dyaboli tētationem ꝛ fortiter ac virtuoſe reſiſtat ſtatim dyabolus ſtat nec hominem attingere audet ſed fugit iuxta illud metricum prius dictum a famoſa poeta.

¶ Tētans non ledit niſi cum tentatus obedit.
Si videat cedit: ſi non quaſi muſca recedit.

E Et idō ſtem⁹ ſimꝉ ī bona vita fortitē ad reſiſtēdū dia.

bolo habẽdo bonã fidẽ ⁊ confidentiã in deo:qꝛ vera fides eſt quaſi confuſio demonũ. Marci vltimo. Signa aũt eos qui crediderĩt hec ſequẽtur. Jn noĩe meo demonia eijciẽt .i. pctis mortalib⁹ reſiſtẽt. linguis loquent nouis. i. ſi ante loquebant falſitates modo loquent veritatem: ſerpẽtes tollent: id ẽ cogitatiões venenatas abijcient: ⁊ ſi mortiferũ quid biberint non eis nocebit. i. ſi alique occaſiones occurrant non delectabunt in illis ⁊ ſic non nocebunt. Jſta ſũt ſigna coꝝ qui ſtant fortiter in fide. Vñ dicit quidã expoſitor ſuper Boeciũ de Diſciplina ſcolariũ ꝙ quidã ſcolaris ſocratis accuſauit ſocratẽ ex hoc ꝙ librũ fecerat de verbo dñi ⁊ in noĩe dñi multa fecit ⁊ non in noĩe falſoꝝ deoꝝ quos tũc adorabãt gentiles. Unde compulſus erat haurire herbã venenatã in noĩe vni⁹ dei ſi eſſet potentior dijs gentilium qua exhauſta non ſenſit dolorem nec leſionẽ et hoc ꝓpter fidẽ quã habuit in deo vero. Et cõpulſus tandem bibere vinũ in noĩe falſoꝝ deoꝝ ſtatim moriebatur i ſignũ ꝙ dij gentiliũ non erant potentes ad ſaluandum eum. Et ideo dicit Seneca epiſtola. vij. Calix venenatus Socratem tranſtulit a carcere in celum. Ex quib⁹ patet ꝙ venenoſum non nocet illis qui firmiter in fide ſemper ſtant ⁊ reſiſtunt diabolo in eius tentationibus. Habetur enim in hyſtoria de vita ⁊ ortu Alexandri: ꝙ cum ſemel tranſiſſet per quandam ciuitatem rogauerunt eum ciues vt videret eorum ludum ⁊ luctamina quibus conceſſit: venit vnus fortis Thebanus nomine: et ludendo habuit victoriam: et cum palma coronabatur. Et tunc dixit imperator ꝙ non haberet victoriam niſi vinceret eum in tribus generibus certaminis:videlicet in certamine luctantis:in pugna cuꝫ baculo:⁊ in pugna cum pugillis. Iſte Thebanus ſignificat quilibet xp̄ianum:qui hꝫ vincere in iſtis tribꝰ pugnis:videlicet in carne mundo ⁊ diabolo. Ad quam q̄dem triplicē victoriam habendā oportet p̄mo contra carnē fortiter ſtare ⁊ manu ad manū fortiter reſiſtere:ſibi eam caſtigando:⁊ eius voluptates penitentia refrenando. Secundo contra mundum debemus luctari id eſt bonis tēporalibus quātū ad volūtatem habendi renunciare ac illa paup̄ibus dare ſeu erogare. Tertio debemus contra diabolū pugnare cū baculis:vt poſſimus eius vincula dirūpere:quia vincula ſūt conſēſus delectatio:⁊ actus peccatorū quibus nititur nos maculare:⁊ ad infernū deducere. Et ideo nobis ꝯſulit Apoſtolus ad Gal.v.dicens. State ⁊ nolite iterū iuga ſ̄uitutis cōtineri. Ex quibus patet quō reſiſtendum ē diabolo in fide et conſtantia. Secūdo principaliter dixi ꝙ debemus perfecte ſtare in charitate ⁊ iuſticia ad mundum deuincendum. Dicit enim philoſophus ſcd̄o de celo ⁊ mūdo q: quodlibet corpus in tali loco quieſcit ⁊ ſtat ad quē naturalit̄ mouet̄. Sicut pꝫ de graui quod mouetur deorſū:⁊ de leui qd̄ mouet̄ ſurſū. ¶ Spiritualiter loquendo:cor humanū ē quoddā mobile ⁊ ſi fuerit infectum peccato mortali aſſimulatur graui qd̄ mouet̄ deorſum ⁊ ſic cor humanū deſcēdit ad vana deſideria: et cū ad delectationē p̄uenerit ibi ſtat ⁊ q̇eſcit Et de iſta ſtatōe loq̇tur ꝓpheta Hiere.li. Qui fugiſtis gladiū.ſ.delectatōis venite:nolite ſtare. et ſi cor humanū fuerit extra pctm̄ mortale ⁊ ī charitate aſſimulat̄ leui qd̄ appetit aſcēdere ſurſū ⁊ cū ibi fuerit ſtare ⁊ q̇eſcit

Ita coꝛ humanū ſi adhereat deo per charitatem: tunc ibi ſtat ⁊ quieſcit in domino. Et ideo cōſulit nobis apoſtolus dicens. Sic ſtate in domino: ſcȝ per charitatem ⁊ iuſticiam. Dicit enim Auguſtinus lib. iiij. de ciuitate dei capl'o. xij. ꝙ magna miſeria eſt hoī eſſe ſine charitate qui non poteſt ſtare ſolus. Nam homo ſine charitate non ſtat cū dn̄o: nec cum xp̄o: nec cum diabolo. ſed ſtat ſub poteſtate diaboli: qui nititur charitatē deſtruere: ⁊ ad diſcoꝛdias ⁊ ad bella homīes inducere: que diſcoꝛdia eſt cauſa deſtructionis regnoꝝ ⁊ ciuitatum et cuiuſcūqȝ cōmunitatis. Et ideo dicit xp̄s Mathei. xij. Omnis ciuitas vel domus contra ſe diuiſa non ſtabit. Et ſi ſathanas ſathanā eijcit: quomodo ſtabit regnum eius? Quaſi diceret. Opoꝛtet ꝙ deſtruatur. Exempluȝ ad hoc habemus Judicū. ix. Ubi habet quomodo diſſenſio ⁊ diſcoꝛdia fuit quare Abimelech occidit ſeptuaginta fratres ſuos: quia voluit habere regnū. poſtmodum ille combuſſit ciuitates villas ⁊ caſtella que fuerunt in terra ſichem: ⁊ occidit tam viros ꝙ̄ mulieres q̄ ſteterunt ⁊ pugnauerunt contra eū. Tandem vna mulier ſtans in excelſo pꝛopugnaculo turris ad quā Abimelech fecit inſultum: ⁊ percuſſit eum in capite cū magno lapide: ⁊ ſic interfectus fuit. Item narrat Oꝛoſius de oꝛmeſta mundi libꝛo. iiij. cap̄. v. ꝙ anno ſexto ab edificatione Rome oꝛta fuit magna diſcoꝛdia inter romanos qui pꝛimo habuerunt bella inteſtina inter pꝛoprios ciues in ciuitate. Secundo habuerunt bella ſeruilia: ꝙ ſerui pꝛo libertate habenda inſurrexerūt contra dominos ſuos. Et tertio habuerunt bella ſocialia: quia ciuitates adiacentes inſurrexerunt contra romam: et maximam partem ciuitatis deſtruxerunt. Et cauſa fuit: quia romani non ſteterunt in charitate ⁊ in obſeruãtia legis diuine: ſed mala fecerunt. ⁊ dederunt ſe ſupbie ⁊ auaricie: ⁊ alijs peccatis que fuerunt contra iuſticiam ⁊ charitatem. ⁊ ideo dicitur Deuteroñ. xi. Si cuſtodieritis mandata mea: non ſtabo contra vos. Quia enĩ quando nos non ſtamus in perfecta charitate deus ſtat contra nos. H Et hoc multipliter: ⁊ tamen miſericorditer. Primo arguit nos de peccatis noſtris: ⁊ impedit nos ne cadamus in peccata. Hoc fuit figuratum Numeri. xxii. vbi habetur ꝙ cum Balaam pergeret ad maledicendum populum dei: vidit angelum dei ſtantem aduerſus eum cum gladio euaginato. Cui dixit angelus. Ego veni ſtare contra te: quia peruerſa eſt via tua. ⁊ confeſtim aſina ſtetit: ⁊ vltra ꝓgredi non potuit nec voluit: ⁊ tunc verberauit aſinam ſuam. Dicunt tamen aliqui ꝙ prius verberauit aſinam ꝙ̃ vidit angelum ſtantem coram illo Modo conſimili peccator non videt dominum ipſum corripientem ⁊ flagellantẽ pro peccato ſuo. ⁊ ideo conſulit tibi Sapiens Eccl̄iaſtici. ii. Fili accedens ad ſeruitutem dei: ſta in iuſticia ⁊ in timore dei: ⁊ ne retrocedas in peccatum. Secundo deus ſtat contra peccatorem: quando proponit exire de peccato ipſum ad penitentiam expectando. ⁊ ideo dicit Chriſtus Apocalipſi. iii. Ecce ſto ad oſtium: ſcilicet patienter expectando: ⁊ pulſo interius inſpirando: vel exterius predicando. Si quis mihi aperuerit ianuam id eſt cor ſuum: ſe conuertendo ſcilicet ⁊ petendo veniam: intrabo ad illum: ſcilꝫ gratiam meam infundendo. Tertio deus ſtat cum pctõribus ipſos adiuuãdo: quia xp̄s pugnauit contra diabolum ꝓ peccatoꝛibus ⁊ iuſtis. Figura huius habet Exodi. xvij. vbi dicit Moyſes ad Joſue. Egreſſus pugna contra Amalech: ⁊ ego ſtabo in vertice collis habens virgā dei in manu mea: ſcꝫ paratus ad adiuuandū ⁊ pugnandū. Spūaliter ꝑ Joſue intelligo quēlibet iuſtum. per Amalech diabolum Unde quilibet homo habet pugnare cū diabolo: queꝫ deus in pugnando adiuuat ⁊ confoꝛtat. Secure igitur poteſt quilibet iuſtus pugnare ⁊ non timere: quia dicit pꝛopheta Iſaias. cap̄. l. Juxta eſt qui iuſtificat me. Quis contradicet mihi. Stemus ſimul. Quarto ſtabit xp̄s in futuro contra peccatoꝛes ad iudicandum. In ſignum huius dixit beatus Stephanus Actuū. vij. Ecce video celos apertos ⁊ ieſum ſtantem a dextris virtutis dei. Stetit vero tunc quaſi paratus ad deſtruendum iudeos qui lapidauerunt beatum ſtephanum: ⁊ ideo ipſe genu flexus oꝛauit dn̄m pꝛo inimicis ſuis dicens. Dn̄e ne ſtatuas illis hoc peccatum: quia neſciūt quid faciunt. Dicitur enim ꝙ beatus ſtephanus quādo oꝛauit pꝛo inimicis ſuis genu flexit: ⁊ quando ꝓ amicis ſtetit. ⁊ ideo cum venerit dn̄s ad iudicandū ſtabit. Iſaie. iij. Stabit ad iudicandū dn̄s in ſignum ꝙ eſt paratus ad dandā miſericoꝛdiam penitentibus ⁊ iuſticiam malis. ⁊ hinc dicitur ꝙ Maria magdalene quando venit ad Jeſum ꝓ mīa habenda: ſtetit retro ſecus pedes dn̄i. Luce. vij. Moꝛaliter pedes dn̄i ſunt iuſticia ⁊ mīa. Juxta quos pctōꝛ ſtat: qꝛ xp̄s iuſtus eſt in puniendo: ⁊ miſericoꝛs in condonando. Igit chariſſimi iuxta conſiliū apoſtoli ad Galath. v. ⁊ Epheſ. vi. Stetit perfecti in oī iuſticia ⁊ veritate. Et ſic patet ſcđm pꝛin cipale. ❡ Tertio p̄cipaliter dixi ꝙ debemus ſtare prudenter in oratione ⁊ mundicia contra carnem. Figura huius habetur Geneſis .xviij. Quomodo Abraham ſtetit ⁊ orauit pro ſaluatione quinq̧ ciuitatum dicens. Si inuenti fuerint decem virtuoſi dimittes. Cui reſponſum eſt ꝙ ſic: ſed quia non fuerunt finaliter decem inuenti deleuit eos ꝓpter luxuriam ocium ⁊ gulā que regnauerunt in populo ciuitatū illarū. Et ideo habetur Judith .xiij. ꝙ Judith ſtans coram dño cū lachrymis orauit quando fuit in cubiculo cū holoferne qui fuit vino inebriatus ꝙ poſſit eū deſtruere ⁊ ſaluare ppl'm dei a malicia eius. Et facta oratione ſtetit coram lecto eius: ⁊ euaginato gladio caput eius amputauit ⁊ deferebat populo dei qui per eius orationem ſaluus factus eſt. Unde narrat Euſebius de geſtis romanorum libro xiiij. ꝙ quidam rex veniens verſus romam omnia ī via ſua deuaſtabat et romam deſtruere ꝓpoſuit. Quo audito leo papa orauit dominū vt eius ferocitatem mitigaret. et tandem papa ſibi obuians rogauit eum vt a malicia ſua deſiſteret. Quem cum rex vidiſſet ita perterritus fuit ꝙ vix ſibi loqui potuit. Tandem ſui milites queſiuerunt ab eo quare ita territus eſt de illo Sacerdote. Quibus reſpondit rex. Non ſolum fui perterritus de illo: ſed de vno ſene qui ſtetit cum illo qui habuit gladium euaginatum paratum ad amputandum caput meum: et ideo conceſſi ſibi quid a me petiit. Ex quibus patet ꝙ contra omnes inimicos tam corporales q̄ ſpirituales ſtandum eſt aſſidue in oratiōe/⁊ mundicia mentali: et tunc dominus deus noſter confringet inimicos noſtros iuxta illud Pſalmiſte. Con=

fringam illos nec poterunt ſtare. J Et ꝙ debemus ſtare in mundicia mentali habemus figuram Danielis.i.ꝙ Nabuchodonoſor rex precepit famulis ſuis vt introducerent in palatium ſuū pueros ſine macula: et decoros forma ad ſtandū in ꝯſpectu regis vt ſibi miniſtrarent: ⁊ introduxerūt Danielē et ſocios eius. Modo ꝯſimili ⁊ multo potior: illi qui deputantur diuino miniſterio debēt eſſe mūdi ⁊ imaculati: qꝛ deus non diligit miniſteriū imundoꝝ ⁊ maculatoꝝ. Et ideo conſulit nobis apoſtolus ad Ephe.vi. State ſuccincti lūbos vr̄os in veritate. Lūbos enī precingimꝰ inquit Gregoriꝰ in omelia cū carnis luxuriā per continentiam coartamꝰ. Ideo ſi voluerimꝰ ſtare in conſpectu dei oportet tentationes ⁊ voluptates carnales refrenare per oꝑa penitentie per q̄ poſſumus ad celum aſcendere. Habet̄ enī Gene.xxviij.ꝙ Jacob vidit ſcalam ſtantem: cuius ſummitas tangebat celos. ¶ Moraliter per iſtam ſcalam intellgo penitentiam per quam caro mortificatur. Et habet tres gradus: videlicꝫ: contritionem, confeſſionez ⁊ ſatiſfactionem. Primus gradus commendatur ī maria Magdalena. Que ſtetit iuxta pedes domini ⁊ lachrimis cepit rigare pedes dn̄i ⁊ capills capitis ſui tergebat. vt habetur Luce.vij. Secundus gradus fuit in filijs Iſrael. vt habetur Nume.v.ca. Tertius gradꝰ fuit in zacheo qui ſtetit coram domino ⁊ dixit. Ecce dimidium bonorum meorum.⁊c̄. Luce.xix. Per iſtos tres gradus peruenitur ad regnum. ℟ Sed chariſſimi timendum eſt ꝙ multi timēt ſtare ſuper iſtos tres gradus: ſcilicet qui timent nimis infirmitatem corporalem ſi agerent penitentiam: ⁊ nimis amant ſeipſos. Et hoc bene figuratum fuit in ſolio Salomonis ad cuius aſcēſum fuerunt ſex gradus ⁊ in quolibet gradu facti fuerunt duo leones ficti impedientes eos qui voluerunt aſcendere in ſolium. ¶ Spiritualiter ꝑ iſtos duos leones intelligo inordinatū amorē ⁊ inordinatū timorem q̄ ſtant ⁊ impediūt peccatores ne agant penitentiam vel aliquod opus virtuoſum quo ꝓcederetur ad celū. Et iō couſulit nobis apl's ad Coloſſēn. iiij. Stetis perfecti ⁊ pleni in omni volūtate dei: q: quotidie patimur rebellionem in carne contra ſpm̄. Et ideo dicit Apl's ad Gal. v. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm ⁊ ſpirit⁹ aduerſ⁹ carnē. Hec eni ſibiīnuicē aduerſantꝛ. ⁊ iō eos premonet Apoſtolus. i. ad Corinth. x. Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne cadat. Jlle eni ſtat cui⁹ ꝯſcientia teſtatꝛ ꝙ ſit i vita grē. q: dicitur ad Roma. v. Acceſſum habem⁹ ad dominū ꝑ gratiā in qua ſtam⁹. Et ideo cauendū ē diligenter ne gratiam ꝑdam⁹ ⁊ ꝑ fragilitatē cadam⁹. Jgitur chariſſimi trib⁹ modis debem⁹ ſtare cōtra mūdū/ diabolum/ ⁊ carnē. vt tandem pro labore nr̄o vitam poſſideamus eternam. Amen.

Sermo. viij.

Morit. Chariſſimi dicit beatus Augu. iij. de libero arbitrio. cap̄. x. ꝙ maius miraculum eſt hominem ſuſcitare a ſpūali morte ad vitam gratie ꝙ̄ reſuſcitare hominem a morte corporali. A Et ratio ſua eſt vera: quia quando corpus moritur corporali morte in hoc non peccat q: eſt ſibi debitū: ideo ſi deus reſuſcitet eum a morte corporali ad vitam non facit contra iuſticiam q: de neceſſitate corpus moritur. Anima vero ſpiritualiter non moritur niſi ſponte: ideo abijcit a ſe quod ſemper deberet ſeruare ex debito : et ideo eſt contra iuſticiā. Cū ergo nullus poteſt reſuſcitare corpus a morte carnali niſi deꝰ: ĝ nec aīam a morte ſpūali. Et ideo in principio huius ſermonis recurrēdū eſt ad deū ꝓ gratia nobis miniſtrāda: dicēdo Pat noſter ⁊ Aue maria. Pro ꝓceſſu huius ſ̄monis ē aduertendū ꝙ beatus Auguſtinus in li. ſuo ad Oroſiū ponit triplicē mortē: videlicet: mortē temporalē ſiue corporalem: que ē ſeparatio aīe a corpore : mortē culpe q̄ ē ſeparatio aīe a deo: ꝑ pctm̄ mortale: ⁊ mortem gehenne que ē ſeparatio hoīs a deo ꝑ penā eterne miſ̄ie. B

Primo ⁊ principaliter dixi ꝙ eſt corporalis mors ⁊ illa eſt neceſſaria. Unde hec mors incipit qñ anima primo coniungitur corpori. Et durat vſqꝫ ad ſeparationē anime a corpore. Et ideo dicit ſcriptura. ij. Regū. xiiij. omnes morimur ⁊ quaſi aqua dilabimur in terraꝫ. Ubi nota ꝙ non dicit moriemur ſed morimur in preſenti: ita ꝙ quando incipimus viuere tunc incipimꝰ mori. Ad illō valet experientia que videtur in omnibus creaturis tā ſuperioribus ꝙ̄ inferioribus que creſcunt ⁊ decreſcunt ⁊ tandem ad finem perueniunt. Modo conſimili homo quando naſcitur incipit creſcere in quantitate ⁊ in fortitudine quouſqꝫ peruenerit ad ſtatum perfectum : et tandem ad mortem propter debilitatem complexionis tendit. Et ideo inquit Sapiens eccľ. xiiij. Memor eſto quoniam mors non tardat. In cuius ſignum commentator ſuper librum Cyceronis de Senectute depingit imaginem mortis habentem gladium in vna manu et ſagittam in alia manu: et habet ſimilitudinem et facieꝫ tyranni. Primo imago mortis habet gladium: in ſignū q̄ omnes tam pꝛeteriti q̄ pꝛeſentes ⁊ futuri: ictu gladij moꝛtis interierunt. In cuius ſignum dicit Auguſtinus in libꝛo de viſitatione infirmoꝝ. Audacter inquit pꝛonuncio ꝙ pꝛincipium huius vite eſt initium doloris. Fuerunt vt dicunt quidam pꝛophete et ſapientes iſta non ignoꝛantes que in oꝛtu filioꝛum lugebant: ⁊ in moꝛte gaudebant. ſignificando ꝙ homo quando naſcitur ad moꝛtem diſponitur quā nullus poteſt euadere. ſed ſi moꝛiatur in gratia tendit ad vitam: ⁊ ideo in moꝛte pueroꝝ gaudebant. Hinc Eccꝉ. iij. dicitur. Unus eſt interitus hominū ⁊ iumentoꝛum: ⁊ equa vtriuſqꝫ conditio: quia omnes in terram reuertentur ⁊ moꝛientur. Secundo illa imago habuit ſagittam in manu ſua: in ſignum ꝙ ſagittarius aliquando percutit vltra metā: aliquando circa metam. Sic ſagittarius ipſius moꝛtis aliquando percutit hoīem in iuuentute: ⁊ aliquando in ſenectute: aliquando in optimo ſtatu. ⁊ ideo dicit ſapiens Eccꝉ. ix. Neſcit homo finē ſuum: ſed ſicut piſces capiuntur hamo: ⁊ aues laqueo compꝛehēdūtur: ſic capiuntur hoīes in tempoꝛe malo. Un̄ dicit Auguſtin⁹ libro de ciuitate dei. Qō moꝛs dꝛ mala dupliciter. Primo ex cauſa pꝛecedēte: que eſt mala vita. Un̄ dicit idē Auguſtinus. Non eſt putanda mala moꝛs quā preceſſerit bona vita. ⁊ ideo dicit. Quomodo poteſt male moꝛi qui bene viuit. Foꝛte dicitur ꝙ multi iuſti ⁊ martyres q̄ plurimi hoꝛribili moꝛte moꝛiebantur. Alij gladiis interempti. Alij a latronibus occiſi. Alij tyꝛannis iugulati: ⁊ alij aquis ſubmerſi. Certe moꝛs illoꝛum qui ī gratia moꝛiebātur/ nō poteſt dici moꝛs mala vel hoꝛrēda vel ſubitanea: ſed moꝛs bona: qꝛ vt dicit Pſalmiſta

Precioſa in conſpectu dñi: mors ſanctorum eius. Sed mors illoꝝ dicitur mala: qui moriuntur in peccato mortali: ⁊ male diu vixerunt. Et ideo dicit beatus Gregorius. Non poteſt bene mori: qui male viuit: ⁊ ſe nõ vult emendare. Secũda cauſa quare mors dicitur mala eſt propter penam ſequentem: ſcilicet eternalem ſi diſcedat ſine gratia. Tertio imago mortis habet faciem tyrannicam ⁊ terribilem: in ſignum ꝙ mors eſt vltimum terribilium: tertio Ethicoꝝ. ⁊ vnũquodq; reſoluitur in id de quo fiebat. Cum igitur corpus humanum fiebat de terra: in illam reſoluitur per mortem. ⁊ hoc fit quãdo anima ſeparatur a corpore: que ſeparatio vt dicit Auguſtinus. xiij. de ciuitate dei: eſt tam amara ꝙ nulla ratione exemplificari poteſt. Tanta enim eſt amaritudo ꝙ anima eam ſuſtinere non poteſt: ⁊ ideo fugit aduueniente morte. Hec mors eſt amara malis et diuitibus habentibus proſperitates ⁊ honores: qui nunꝙ cupiunt habere aliam vitam ꝙ̃ habent in preſenti.

¶ Et ideo dicitur Eccleſiaſtici. xli. O mors ꝙ̃ amara eſt memoria tua homini iniuſto: habenti pacem in diuitijs. Sed homini virtuoſo vel bonis et virtuoſis eſt dulcis ⁊ delectabilis. In cuius ſignum dicit Paulus ad Philippenſes. i. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto. Hinc dicitur Eccleſiaſtici. xli. O mors ꝙ̃ bonũ iudiciũ tuum homini iuſto. ⁊ Ariſtoteles in primo de pomo facit rationes ſuis diſcipulis querentibus quomodo nõ deberent timere mori: oſtendens ꝙ non deberent mortem timere. Et primo ſic. Locus naturalis anime non eſt hic in terris: ſed ſuperius in celo: ſed ad hũc locum nõ poteſt venire dummodo mole corporis deprimitur

⁊ ideo vt aĩa habeat ſuũ deſideriũ: oportet vt ſeparet a corpore: ⁊ tũc aſcẽdet ad locũ ſuũ naturalẽ: videlꝫ ad celũ. Et ideo ſi fueritis iuſti ⁊ virtuoſi: magis debetis optare mortẽ q̃ vitam. Scd̃a ratio philoſophi eſt iſta. Uiri virtuoſi expectant remunerationẽ ꝓ meritis ſuis Sed hoc nõ datur in hac vita: igitur dabitur in alia vita poſt hanc mortẽ. Juſti ergo magis deſiderant mortem q̃ vitã: vt poſſint recipere ſui laboris mercedem. Hec Ariſtoteles. Et iõ dicit Hieronymus. Facile contẽnit oĩa qui ſemꝑ cogitat ſe morituꝝ. Unde hec mors debet frequẽter premeditari. Refert Johẽs elemoſynarius in vita ſua ꝙ fuit quidã imperator qui poſt coronationẽ ſuã ordinauit ꝙ artifices ſepulchri ſui portarẽt corã illo lapides marmoreos diuerſi coloris: ⁊ dicerent ſibi. O imꝑator elige de quo genere lapidis vis habere ſepulchrũ tuũ. Et hoc fuit factũ hac de cauſa: vt haberet in ſua memoria diẽ mortis ſue: ⁊ vt humiliter gubernaret populũ regni ſui. Et ideo inquit poeta

¶ Non poterit aliter melius caro viua domari.
¶ Mortua qualis erit q̃ ſemper premeditari.

Et hinc eſt quod dicit ſeneca epl̃a. vij. Quid eſt quod facit pigros ad moriendum. Et reſpondet ꝙ nemo noſtrum cogitat quando de hoc domicilio ſit migrandũ. Unde de hac morte loquitur Auguſtinus. xiiij. de ciuitate dei. Conſtat inquit inter xp̃ianos xp̃ianum fidem tenentes ipſam corporis mortem. non lege nature: ſed merito iuſticiam eſſe pro peccato primi parentis: quãdo deus vindicando peccatũ primoꝝ parentum dixit. Terra es: ⁊ in terram reuerteris: quapropter non imerito vita humana flori ſiue herbe comparatur: qui pri-

mo creſcit de terra poſtea floret: ⁊ tandem flos decidit
et in terrã vertit. Et ideo dicit Pſal. Mane ſicut her-
ba tranſeat: mane flo. ⁊c. ¶ In quo verſu vt dicit
gloſa diuidit Pſal. vitam humanã in terra: ſcʒ in pue
ritiã: adoleſcẽtiã: ⁊ ſenectutẽ. Tẽpore pueritie cõparat
hõ her be: qꝛ ſicut herba primo de terra ꝓducit: ſic ho-
mo de matre ſua naſcitur. et ideo dicit Pſal. de puero
ꝓgrediente primo in mundũ. Mane ſicut herba tran-
ſeat verſus mortẽ. Sʒ tpe adoleſcentie quo ꝓſperat i
honoribus et diuitijs tũc floret decorus ⁊ fortis: qꝛ icõ-
muniter tunc dicitur ꝙ eſt homo in ſuis floribus: ſed ⁊
tunc continue tranſit aduerſus mortem: ſicut ĩ mari na
uis aduerſus portũ: ⁊ ſicut ille qui iacet ĩ naui putat ſe
non moueri: et tñ cõtinue trãſit ad motũ nauis: ſic ado
leſcentes ⁊ iuuenes ꝯtinue tranſeunt ad mortẽ. Et di-
cit Pſal. Mane floreat ⁊ tranſeat. Mã adhuc ẽ mane
qꝛ iuuenis eſt: ſʒ tpe ſenectutis deciditur in infirmita-
tes diuerſas: qꝛ dorſũ ſuũ declinabit: ⁊ tũc efficietur ce
cus ⁊ claudus: ⁊ oĩbus onerosus ĩtantũ ꝙ eiꝰ filij ⁊ co
gnati ⁊ vxor ꝓpria eius morte deſiderabũt. Et iõ dicit
Pſal. Veſpere decidat induret ⁊ areſcat: decidit nãqꝫ
infirmãdo ĩduratur moriendo: ſʒ areſcit ĩ ſepulchro pu
treſcẽdo: cũ oſſa areſcẽt ⁊ eius caro in puluerẽ conuer
tetur: ⁊ tunc bene poteſt dicere qꝛ mũdus tranſit ⁊ cõ
cupiſcentia eius. i. Johannis. ij. ¶ Quam auctoritatem
exponens beatus Auguſtinus dicit. vtrum vis amare
temporalia ⁊ tranſire cum mundo: aut diligere dñm ⁊
ineternum viuere et nõ mori: et ſi ideo diligatis vitam
iſtam miſeram in qua ſunt tot miſerie ⁊ anguſtie quã-
tomagis debetis diligere illam vitam vbi nulla angu

ſtia nec miſeria inuenitur. Hec ille. Attende inq̄t idem Aug. ꝙ modo moritur vnus rex: mõ aliꝰ: mõ vnꝰ dux: mõ alius: vnꝰ comes: vnꝰ baro: vnꝰ pauꝑ: vnꝰ diues: nulli parcit: qꝛ eq̄ lege oĩa ferit: iux̄ qđ metrice ſcribit.

¶ Eſt commune mori: mors nulli parcit honori.
¶ Debilis et fortis venient ad limina mortis.

Iſtud bene conſiderauit Hugo de ſancto victore q̄ ſine licentia regis pr̃is ſui factꝰ fuit religioſus. Quo cõgto rex pater illius miſit ad abbatẽ monaſterij dicẽs ꝙ cõbureret monaſteriũ niſi vellet dimittere ſibi filiũ ſuũ. Stati abbas miſit ꝓ puero ⁊ dixit illi. Oportet te tranſire ad patrẽ tuũ: qꝛ aliter vult deſtruere nos. Cui r̃ndit Hugo. Rogo vt poſſiꝫ reſpondere patri meo ĩ hac materia: quo conceſſo: acceſſit rex ad monaſteriũ petens filiũ ſuũ. Stati puer accedẽs corã patre ſuo ⁊ iſto modo eũ allocutus ẽ. Pater eſt lex ĩ regno tuo ⁊ ſi potueris deſtruere illã legẽ exhibo religionẽ ⁊ tecũ ibo ad mundũ. Cui pater reſpondit. Que eſt illa lex. Reſpondit filius ⁊ dixit: ꝙ tã cito moritur iuuenis ſicut ſenex Cui pater hanc legẽ deſtruere nõ poſſũ cũ ſolũ ſit ĩ poteſtate diuina. Tũc dixit filiꝰ patri: cũ ergo moriar ⁊ neſcio qñ nec vbi: nec qua morte: p̄parabo me ad illam mortem nunc ſuſcipiendã. Quo audito rex receſſit ⁊ filiũ ſuum ĩ religionẽ manere ꝑmiſit. E Qꝛ igit̃ nullus ſcit qñ morietur: nec quõ/nec vbi: ſꝫ certus eſt quilibet ꝙ morietur. Cũ inq̄t Bern̄. nihil ẽ certius morte: nec aliq̄d ĩcertius hora mortꝭ. Bonũ ẽ igitur nos preparare ad mortẽ. Et hinc dicit beatus Grego. Propterea voluit dñs nos latere finem noſtrum: vt dum incerti ſumus quãdo moriemur ſemper parati ad mortem inueniri debea mus. Et iō dicitur Job.xiiij. Constituisti terminos ei⁹ q̄ preteriri non poterunt vltra diuinā ordinationē ꝓut exponit Grego.xij.moraliū. Non eni est in potestate hoīs ꝓhibere spm suū ne exeat de corpore/vt dr̄ Eccl.viij. Narrat Grego.sup euangel.omelia.xij.de quodaz nobili qui vocabatur Cesari⁹ qui fuit plenus vitijs ad extremū autem mortis veniens apertis oculis nigerrimos spiritus corā se assistere vidit vt alam eius ad infernū caperent. Qui cepit tremere pallescere ⁊ sudare ⁊ magnis vocib⁹ inducias mortis petere:in q̄bus vocibus moriebat. Et ideo ait Grego. Non ꝓpter se ista vidit sꝫ ꝓ nobis vt eius visio nobis ꝓficeret quos ad misericordiā diuina longanimitas expectat. F Et iō multū ē timendū nobis hora mortis.vbi maligni spiritus nos infestāt ⁊ nitunt̄ inducere in desperationem. Unde habetur in vita beati Bernar.q̄ cum infirmaretur vsq̄ ad mortem affuit diabolus ipsum accusans: dicens se nō habere titulum ad vendicandū celum ⁊ beatus Bernar.pro parte sua nihil perterritus respōdit. Fateor inquit q̄ non sum dignus ad habendum celum nec proprijs meritis ipsum obtinere possum. Sed Jesus christus duplici iure celum possidet. Habet enim ius hereditatis:quia filius patris celestis est: ⁊ habet ius emptionis sue ratione passionis. Primum ius sibiipsi retinet:et secundum ius generi humāo fideliter credendi in ipsum donauit. Ex cuius dono illud vendico ⁊ in hoc verbo diabolus recessit. Et ideo in hora mortis sperandū est valde ī diuina misericordia q̄r maligni spiritus tunc maxime occupant ac tentant nos. G Forte queritur nunquid preciosa sepultura vel pō pe exequiaꝝ iuuant aīas in purgatorio ad alleuiandū eaꝝ penas. Ad quā questioneꝫ respondet Aug.li.i.de ciuitate dei ca.xij. Pōpa inquit funeris agmina exequarū sumptuosa diligētia sepulture: viuoꝝ sūt solatia nō adiutoria mortuoꝝ. et si preciosa sepultura ꝓsit impioꝝ vilis vel nulla noceret iusto: quod falsū est. Et recitat hystoriā Augu. de Dyogene qui sepulturam penitus contēpsit. Vn̄ vt recitat Tullius in de tusculanis questionib⁹ iussit se ꝓijci in sterquiliniū. Cui amici ei⁹ dixerūt ꝙ a feris dilaniaretur. Quibus dixit. ponite iuxta me baculū quo feras abigā. Cui amici ei⁹ dixerūt ꝙ non sentiret baculū. Quid igitur oberit mihi nunc si fere corpus meū comedant cum illas non sentiā. Item narrat Gregorius.iiij.dyalogoꝝ de quadā muliere sepulta in ecclesia que fuit in vita sua mala in lingua: et tn̄ in opere bona. Nocte quadam visum fuit custodib⁹ ecclesie: ꝙ corpus suū secabatur ante altare cum quadam serra: ⁊ vna pars lingue comburebat: alia vero remansit illesa cuius cōbustionis signum apparuit ī crastino in marmoreo lapide. Ex qua hystoria patet vt dicit Gregorius. ꝙ preciosa sepultura in ecclesia non prodest animabus ī purgatorio nisi huiusmodi sepulti fuerint boni. Sed forte dicitur hic quomodo possunt anime existentes in purgatorio citius a pena liberari vel releuari. R Dicendum est ꝙ anime existentes in purgatorio tripliciter possunt releuari: videlicet ꝑ elemosynas ⁊ orationes ⁊ sacrificiū altaris. Primo ꝑ elemosynas ⁊ oratiōes. Hoc on̄dit.ij.Mach.xij. vbi habet quomodo Judas Machabeus misit duodecim milia dragmas argenti Hierosolimā offerri ea ibi pro pc̄tis mortuoꝝ iuſte ⁊ religioſe de reſurrectōe cogitans. Niſi enim eos qui ceciderant reſurrecturos ſperaret ſuperfluū videretur ⁊ vanum orare pro mortuis. Sancta ergo ⁊ ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare: vt a pctis abſoluant. De his tribꝰ dicit Augu. in Eucheridion. Orationibus eccleſie ſancte ⁊ ſacrificio altaris et elemoſynis que ꝓ mortuis offerūtur nō eſt dubiū eos adiuuari. Et iō narrat Beda in geſtis angloꝝ. li. iiij. de quodā milite q̄ hēbat quēdā germanū abbatē q̄ ꝓ eo celebrauit miſſā eſtimās eū fore mortuū/ q̄ q̄tidie hora tertia diei ab oībus cathenis q̄bus erat ligatꝰ erat liberatꝰ ⁊ cathene rupte. Cūqꝫ cuſtodes carceris huius rei cauſā q̄rerent. Rn̄dit ꝙ tūc celebrauit pro eo germanꝰ ſuꝰ q̄ poſtea rediēs ī angliā narrauit oīa germano ſuo que ſibi acciderant. Si ergo ſacrificiū corporis xp̄i habuerit tātam efficaciam in hoīe quo ad vincula corporalia. quanto magis credendū eſt ꝙ ſoluat vincula penaꝝ in purgatorio. Conſimile narrat Grego. li. dya. de quodam ſacerdote que ſe ex more balneauit in fonte quodam: qui q̄tidie inuenit ibi vnū iuuenē ſibi miniſtrātē. Cui ſacerdos ꝓ ſuo ſeruitio portabat panez. Cui reſpondit iuuenis ille. Nō poſſū comedere panem. Ego eni ſū ſpiritus illius qui aliquando fuit dominꝰ iſtiꝰ domus ⁊ propter peccata mea punior: et ſi hunc panē volueris deo offerre ⁊ ſacrificare ꝓ me reuera liberabor Cui ſacerdos. Quomodo ſciam ꝙ ſis liberatus. Reſpōdit enim iuuenis. Quocunqꝫ die huc veneris ad balneandum te:et me non inueneris: ſcito firmiter ꝙ liberatus fuero. Facto igitur ſacrificio pro illo a ſacerdote illis diebus ille ſpiritus vltra non apparuit. Ex quibus ſequitur ꝙ aīe defunctoꝝ releuantur a purgatorio: vel a pena purgatorij ꝑ oratiões ſanctoꝝ. Que pena ſm̄ Augu. excedit omnē penam ſenſibilē huius vite. aīe ibidem exiſtētes tanta indigentia cōſtituūtur ꝙ nō poſſunt ipſos adiuuare cum ſint extra ſtatū merendi vel demerendi. I Sed chariſſimi timendum eſt ꝙ mortui poſſunt conqueri de tribus generibus hoīm videlicet maloꝝ eccleſiaſticoꝝ/ falſoꝝ executoꝝ/ ⁊ iniquoꝝ ſeu ingratoꝝ filioꝝ. Primo poſſunt conqueri de malis eccleſiaſticis qui bona mortuoꝝ male conſumūt in luxurijs ⁊ alijs peccatis: qui reddunt ſeipſos indignos vt exaudiantur a dño. Secūdo poſſunt conqueri de falſis executoribus qui bona mortuoꝝ diuidūt inter ſe: ⁊ aliquādo legata diminuūt: dando vix decē denarios vbi obligantur dare decē ſolidos: immo taliter aliquādo auferūt: ⁊ nunꝙ̄ aliq̄d dant ꝓ aīabus defunctoꝝ. Et tales ſunt ꝓditores defunctis: ⁊ a deo ⁊ hoībus excōicati ſunt. Unde habet in geſtis Karoli magni regis francie: ꝙ fuit q̄dam miles q̄ moriebatur in bello: ⁊ habuit vnū bonū equū quē tradidit vni ſibi familiari amico ad hunc affectū ꝙ venderet illū ⁊ daret precium ꝓ anima ſua. Quo mortuo cuſtodiuit equum penes ſe: ⁊ nihil fecit ꝓ anima militis. Tandem enim quadā nocte miles ſibi apparuit ipſum redarguendo ꝓ ſua infidelitate dicens ſic. Quia non feciſti ꝓ anima mea ſicut precepi tibi: ideo cras ſubitanea morte peribis. Qđ ⁊ factum fuit: quia die craſtina fregit collum ſuū ſuꝑ eundem equū. ⁊ ideo dicit ſcriptura Eccľ. vij. Mortuo ne ꝓhibeas gratiam. K Sed forte queris hic quibus mortuis ꝓficiunt ſuffragia eccleſie. Dicen dū ꝙ tria ſunt genera mortuoꝝ: quoꝝ aliqui vitā eternā lucrabunt̄. Aliqui ꝗ eadē vita priuant̄ eterna. ⁊ aliqui ſub ſpe vitā eternā preſtolant̄. Primi ſunt illi qui ab oī pctō ſunt imunes ⁊ ad nullā penā ſunt obligati. De quibus dꝛ Ecc .i. Timenti deū bene erit in extremis .i. in morte: ⁊ die defunctionis ſue benedicetur. Illi autē qui priuant̄ vita eterna: ſunt illi qui in mortalibus peccatis moriuntur. De quibꝰ dꝛ Prouerbioꝝ .xi. Mortuo homine impio: nulla erit vltra ſpes. Teriij ſūt qui decedūt ſine pctō ⁊ in gratia: attamen qꝛ hic nō impleuerunt penitētiā ad locū purgatorij mittūtur: ⁊ illis ſolūmodo ꝓficiunt ſuffragia eccleſie. Ex quibus patet ꝙ mors corporalis ⁊ naturalis quā nemo poteſt effugere: debet ſemꝑ premeditari. R Scd̄o principaliter dixi ꝙ eſt mors culpe que eſt fugienda. Dicit enī beatus Auguſtinus lib. ij. contra Maximianū: qđ anima humana licet in natura ſua ſit immortalis: tamē hꝫ modū ſuū moriendi: quia ſi iuſte viuat ⁊ poſtmodū in pctīs cadat: tunc morit̄ morte culpe. Et ſi fuerit peccatrix ⁊ poſtea peniteat: tunc moritur peccato. Ex quibꝰ patet ꝙ in aīa humana eſt duplex mors: vna eſt vicioſa quando moritur per peccatum: ⁊ alia glorioſa quando morit̄ peccato: ⁊ deficit peccatū. Unde prima mors non eſt multum periculoſa: cum non eſt vere mors: qꝛ ſm̄ beatum Gregoriū .iiij. moraliū capl̄o. xiij. Mors carnis reſpectu mortis anime eſt niſi vmbra. Et probat illud per dictum Pſal. qui dixit in perſona martyꝝ pro chriſto morientium morte corporali. Humiliaſti nos in loco afflictionis: ⁊ cooperuit nos vmbra mortis. Et bene dicitur mors corporalis vmbra. Dicunt enī aſtro logi ꝙ homo exiſtẽs directe ſub ſole ex nulla parte facit vmbꝛam: ſed ſtans contra ſolem ſtatim facit vmbꝛam. Moꝛaliter pꝛimus parens quando fuit in ſtatu innocentie obſeruando diuinũ pꝛeceptum: ſtetit directe ſub ſole iuſticie.i.deo: ⁊ non habuit vmbꝛa moꝛtis: quia dicit Auguſtinus. Pꝛimus homo ſi nũꝙ peccaſſet: deus ab initio nunꝙ moꝛtem exegiſſet. Sed quando ſtetit contra ſolem.i.quando ſtetit contra pꝛeceptũ dñi: ſtatim ꝓculdubio fuit coopertus vmbꝛa moꝛtis: ⁊ hoc fuit ſibi p̄ceptum a deo Geneſ.ij. In quacunqꝫ die comederitis de ligno vite: moꝛte moꝛiemini: quantum ad animã: quia tunc non moꝛiebantur ſm coꝛpus: ſed vixerunt poſtea per multos annos. ſed tunc pꝛimo inceperunt moꝛi moꝛte coꝛpoꝛali: ⁊ omnes ex his ꝓcedẽtes tunc pꝛimo inceperunt eſſe moꝛtales. Sed hic queritur quare dñs p̄ſeruauit Enoch ⁊ Helyam a moꝛte coꝛpoꝛali vſqꝫ ad finem mundi. Ibi reſpondet Auguſtinus in lib. de mirabilibus ſacre ſcripture: ꝙ hoc fecit ad oſtendẽdum homini qđ ſi nõ peccaſſet vita ſine moꝛte ineternũ vixiſſet: dato tamẽ ꝙ iſti longo tempore viuant: debitũ tamen moꝛtis perſoluẽt ante iudiciũ. Hanc moꝛtẽ tẽpoꝛalẽ deſcribit Johẽs Apocalipſis.vi. dicẽs ꝙ cũ agnus aperuiſſet ſigillũ quartũ: vidit equũ pallidũ: ⁊ qui ſedebat ſuper illũ nomẽ illi moꝛs: ⁊ infernus ſequebatur eũ. Spiritualiter per iſtũ equũ intelligo peccatoꝛẽ qui eſt pallidus ꝓpter defectuꝫ gratie. Et qui ſedebat ſuper eum diabolus eſt qui ducit peccatoꝛẽ de peccato in peccatũ. Nomẽ illi moꝛs: quia vt dicit Gregoꝛius.iiij.moꝛalium. Diabolus moꝛtem intulit: ⁊ ideo moꝛs vocatur. Infernus ſequebatur eũ in ſignum ꝙ illis qui ſeipſos occidunt morte ſpirituali: infernus eſt paratus ad deuorandū eos. quia dicit pſal. Mors peccatoꝝ peſſima. Ecce ergo cum mors iſta eſt ita periculoſa: illam fugiamus: ⁊ moriamur peccato q̄ eſt mors gratioſa. Abſtineat ergo vnuiquiſqꝫ decetero a peccatis. ⁊ tūc de nobis dici poteſt illud ad Coloſſenſes. iii. Mortui eſtis ⁊ vita veſtra abſcōdita eſt cū xp̄o in deo. M Sed chariſſimi ſi voluerimus mori peccato: oportet ꝙ carnem noſtram per penitentiā mortificemus: ⁊ ipſius concupiſcētias refrenemus. quia dicit apoſtolus ad Romanos. vij. Uideo aliam legem in membris meis repugnantē legi mentis mee: ⁊ captiuitantē me in lege peccati. Et oportet carnem acriter punire: ⁊ eius deſideria deſtruere. ⁊ ſic conſulit apoſtolus ad Coloſſenſes. iij. Mortificate mēbra veſtra que ſunt ſuꝑ terrā. Dicit enim Bartholomeus de ꝓprietatibus rerum lib. xvij. ꝙ radix edere quāuis i ſe ſit mollis: tamē ferrū ⁊ alia metalla penetrat que ſunt dura. Modo conſimili caro noſtra quāuis in ſe ſit debilis et miſera: eius tamē cōcupiſcētie ⁊ delectatiōes animas ſanctoꝝ ⁊ perfectoꝝ penetrant ⁊ inducūt ad mortē ſpiritualē. Ut patet de Dauid qui viſa muliere in ſuo ſolario cōmiſit adulteriū. vt ptz. ij. Regū. xi. ⁊. iii. Reguꝫ. xi. de Salomone qui infatuatus eſt per mulieres: ⁊ ſic de alijs ꝙ̄plurimis. Et niſi carni reſiſtamus: ⁊ eius cōcupiſcentias mortificemus per opera penitentie: moriemur morte peccati. Teſte apoſtolo ad Romañ. viij. Si ƀm carnem vixeritis moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. N Unde pctm̄ mortale poteſt dici mors diuerſa ratiōe. Prima eſt: q̄a

⁊ ordinauit ſe tali loco interfecturū: ⁊ tamē ꝓpe locum priuilegiatū ꝙ ſtatim qn̄ interfecerat eū poſſet libere ⁊ ſine īpedimēto ingredi locū priuilegiatū: vbi ſm̄ priuilegia loci ſaluaret a morte. ſicut cogitauit ſic fecit. Uenit poſtea iuſticiarius dn̄i regis īquirēs diligēter quō homo interficiebat: ⁊ cū audiſſet ꝙ homicida ille abuſus eſt priuilegio loci in quo fuit: ⁊ ī eo ꝙ occidit hoīez ꝓpter audaciā ꝙ eſſet ſaluatus in loco priuilegiato cū ad eū fugiſſet: ſtatim iuſticiarius precepit eum adduci ad ſe: ⁊ ſedēs ꝓ tribunali adiudicauit eū morti: ⁊ dānatus eſt ꝓ homicidio. ⁊ ꝓ eo ꝙ abuſus eſt priuilegio loci nō eo gaudebat. Ad ꝓpoſitū noſtrū ſpūaliter priuilegiū qḋ cōcedit xp̄i ſanguini ⁊ paſſioni ad ſaluādū homines ad eū fugiētes a morte eterna nō cōceditur: niſi his ꝗ ex ꝓpria fragilitate cadūt ī pctā: ſed illi ꝗ peccāt in ſpe ꝙ erūt ſaluati virtute paſſionis xp̄i ⁊ ſāguinis: ⁊ iō nō curāt in qḋ pctm̄ cadāt: nec ꝙ̄diu in pctīs iaceāt: cuiuſmodi ſūt ꝗ dicūt. qcq̄d enī fecerimꝰ deus ꝗ ita care nos redemit p̄cioſo ſuo ſanguine: nō vult ſinere nos ꝑdi ꝓ aliquo. Et ꝓ hac ſpe audaciores ſūt ad diutius peccādū ⁊ ad diutiꝰ manēdū in ſuis pctīs. Dico talibꝰ breuiter ꝙ nō ē aliqs talis ꝗ ſaluabit virtute vel priuilegio xp̄i ſāguinis: niſi habuerit grāz maioris ꝯtritiōis q: ſicut p̄dixi priuilegiū cōceſſū xp̄i ſanguini ⁊ paſſioni ad ſaluādas aīas a morte eterna eſt datū: niſi ꝓ his ꝗ ex fragilitate peccāt: ⁊ poſtea cōterunt ⁊ cōfitent pctā ſua: ⁊ deinde fugiūt ad has qnq; ciuitates: ſcꝫ xp̄i qnq; vulnera ꝑ memoriā xp̄i paſſionis. Illi ſūt ꝗ ꝙ̄diu tenuerūt ſe intra iſtas ciuitates ꝑ ꝯtinuā memoriā xp̄i paſſionis ⁊ quā habent de xp̄i paſſione ſaluabunt a morte ꝑpetua: ⁊ nulli alij vſi habuerint gr̄am maioris cōtritionis. Sed redeūdo magis ad ꝓpoſitū nr̄e cōcluſionis ꝓbat᷑ ꝙ xp̄i ſanguis vnit ⁊ cōcordat deū ⁊ hoīes q̄ erant diſcordes. Hec eſt cōis cōſuetudo dn̄oꝝ: ꝙ q̄n duo dn̄i fuerūt diu diſcordes ⁊ debēt cōcordari ad faciēdū durantē cōcordiā: vtunt᷑ iſto modo faciēdi. Vadunt ⁊ alligant cōſanguineos ſuos ⁊ cognatos ⁊ cognatas ꝑ matrimoniū ſimul. ⁊ ſi non fiat diuortiū: illud matrimoniū eſt vinculū ꝑpetue pacis inter eos ⁊ cauſa. Si aūt fiat diuortiū inter eos ſicut pōt cōtingere: tūc eſt cauſa maioris diſcordie inter eos q̃ prius fuit. Modo ad ꝓpoſitū noſtrū inter deū ⁊ peccatorē rōne pc̄ti mortalis fuit longa diſcordia: ⁊ iō ad faciendū durantē cōcordiā iter deū ⁊ hoīem bonū eſt facere affinitatē inter deū ⁊ hominē ꝑ matrimoniū: ⁊ hoc erit illa affinitas ꝙ memoria humana ⁊ xp̄i ſanguis deſponſant᷑ ſimul: ⁊ quādiu illud matrimoniū nō fuerit diuortiatū durabit pax iter deū ⁊ hoīem. Si aūt fiat diuortiū inter memoriā hoīs ⁊ xp̄i ſanguinē ⁊ paſſionē: illud diuortiū erit cauſa maioris diſcordie ⁊ vindicte q̃ vnq̃ fuit prius inter deū ⁊ hoīem. Et iō vt poſſitis euadere vindictā dei: nūq̃ permittatis diuortiū fieri inter xp̄i paſſionē ⁊ veſtram memoriā. Cū hoc cōcordat hiſtoria Exodi. xij. vbi inuenio ꝙ fuit quōdā magna diſcordia inter deū ⁊ hoīes egypti ꝓpter malā vitā ſuā: inter quos manebāt filij iſrael dei electi: q̄ renuerūt vitā malā ⁊ modū viuēdi egyptioꝝ: ⁊ dederūt ſe bone vite. Et cogitās deus vindicare ſe de oībus egyptijs ꝓ ſua iniq̄tate ⁊ ꝑdere: filijs autē ſuis q̄ manſerūt inter eos ꝓ ſua bonitate dedit tale ſignū. Precepit eis ꝙ acciperēt agni ſanguinē quo vn ſicut mortuus primo infirmatur: ſecundo moritur: et tertio induratur ſeu ſepelitur. Sic anima humana primo per peccatū infirmatur in delectatione peccati. Unde dicit Philoſophus .iiij. Ethicorum ꝙ delectatio declarat qualis eſt homo in conditionibus. Si ſit virtuoſus delectatur in virtuoſis. Si ſit vitioſis delectatur in vitioſis. Secundo anima moritur per conſēſū. Jacobi primo. Peccatum cum conſūmatum fuerit: ſcilicꝫ per conſenſum generat mortem. Tertio anima in peccato induratur per conſuetudinem. Quia dicit Anſelmus in libro de ſimilitudinibus: ꝙ indurati in peccatis comparantur cere que non poteſt recipere formam quando eſt dura: ſic ſimiliter homines indurati non recipiūt imaginem virtutis et gracie: et ſic ſepeliuntur totaliter in peccato. Et ideo hanc mortem fugiamus: qꝛ eſt damnabilis ⁊ periculoſa. Tertio principaliter dixi ꝙ mors eſt eterna: videlicet pena infernalis et hec eſt timenda Dicit enim Philoſophus ſecundo Phiſicorum: ꝙ q̄libet qui operatur debet videre finem: quia finis licet ſit vltimum in executione debet eſſe primum in intentione: quia ſi finis ſit bonus: ipſum totum bonum eſt. et ſi finis ſit malus: ipſum totum malum eſt. Finis virtutis eſt premium eternum. Finis peccati mors eſt eterna. Et hec mors eſt paſcua peccatorum ī inferno quia vt dicunt doctores. Damnati ſemper deſiderabūt mortem ⁊ tamen fugiet mors ab eis. Et quanto maior ē numerus damnatorum: tanto maior eſt pena ⁊ paſcua illorum: quia vt dicit Pſalmiſta. Sicut oues in inferno poſiti ſunt: mors depaſcet eos. Et bene dicit ſicut oues vnde ſicut oues in paſcuis corrodunt ſummitates her barum ⁊ non radices: et ideo postmodum herbe iterū crescunt. Sic est de penis dānatoꝝ quanto diuersis penis anime patiunꝭ in inferno: tanto maiores pene crescūt continue ⁊ nunꝗ deficiūt. Quia modo sūt in flammis ignīū. mō in maximis frigoribus niuiū: mō a demonibus baculantur: mō audiūt stridores dētium: mō voces vlulātium/ ⁊ ideo ibi est continua mors ⁊ pena dānatorum. Vñ apl's ad Roma. vij. Stipendiū pcti mors ē. Videlicet mors secunda et eterna. ❡ Habet in vita scti Hiero. ꝙ Eusebius episcopus scripsit btō Augustino yponensi episcopo in quadā epistola: ꝙ illa heresis fuit introducta inter grecos: ꝙ anime dānatorum non essent cruciande penis infernalibus vsꝗ ad diem iudicij. Et ratō illoꝝ fuit illa: qꝛ sicut aīa peccauit cum corpore sic ⁊ punieꝭ cū eo Sꝫ beatus eusebius ꝗ fuit discipulus beati Hieronymi multū condoluit de illa pestifera heresi: et ideo rogauit dn̄m vt dignaretur istam heresim infra breue destruere. Cui apparuit beat⁹ hieronymus dicens. Ne timeas qꝛ istā heresim infra breue destruam. Contigit aūt illo tēpore ꝙ tria mortuoruꝫ cadauera iacebant inhumata ī ciuitate in qua beatus Hieronymus sepeliebaꝭ: que beatus Eusebius posuit iuxta sepulchrū scī Hieronymi ad preceptum eius ⁊ accepit saccū quo beatus Hieronym⁹ vtebaꝭ ⁊ posuit super cadauera: ⁊ statim coram toto populo ciuitatis surrexerunt. Et vt ille refert beatus Eusebius quesiuit ab vno illorum de penis inferni. qui dixit. Oēs pene ⁊ omnia tormenta que in hac vita patiuntur solatia sunt respectu illorum. Mallet enim quisꝗ si illas penas nosceret vsꝗ ad finem mundi cruciari et omnes penas ſuſtinere quas oēs hoīes ab Adam vſq; ad finē mundi pertulerūt q̄ vna die eſſe in inferno. Et ſic ꝑ dicta illorum triū reſuſcitatoꝝ ceſſauit illa hereſis. Igitur iſta mors multū timenda ē quia eterna. Unde Grego. xix. moraliū pertractans illud. Ubi nullus ordo ſ; ſempiternus horror inhabitans inqͭt ſic. Ibi cruciatus ſine termino q: nō h; finem: ſed ſemper īcipit ⁊ deficere neſcit Ibi mors ſemꝑ ꝑimit ⁊ non extinguit dolorē: dolor cruciat ⁊ pauorē nō fugat: flāma cōburit: ſ; tenebras ñ diſſoluit. Et hinc eſt quod dicit beatus Auguſtinus libro octauo confeſſionū. Nulla maior eſt tribulatio q̄ ꝯſciētia peccatoꝝ in inferno: vbi horribilis viſio demonum: ignis inextinguibilis ⁊ intolerabilis. et iō de inuidis et execratis ⁊ incredulis ydolatris mendacibus ⁊ generaliter oībus peccantibus mortaliter loquitur ſcriptura. Apoca. xxi. Pars illoꝝ erit in ſtagno ardenti igne et ſulphure. O quantus ē dolor dānatoꝝ qui ſēper ſine fine erunt in luctu et gemitu: q: ſicut dicit Bern. in ſuis meditationibus. Tūc ſeparabūtur iuſti a conſortio īiuſtoꝝ. ⁊ mali erūt poteſtati demonū deputati ad cōburēdū in igne eterno. Igit̄ illa eterna mors eſt timēda: et penitentia ante mortē eſt agenda vt vitam habeamus eternam. Quam nobis concedat. ⁊c̄.

¶ Sermo de eodem.

Moritur Chriſtus. Pro proceſſu ſermonis eſt breuiter notandū ꝙ mors chriſti habuit tres conditiones ſiue circunſtantias. Fuit enim īiurioſa quia fuit morti adiudicatus ex inuidia. Doloroſa quia fuit plena amaritudine: et pena. Et precioſa quia fuit plena humilitate et beniuolētia. P Pro mo dico ꝙ mors chriſti fuit iniurioſa: ꝛ hoc ex peruerſitate iudicij. Unde chriſtus fuit adiudicatus primo corã duobus prelatis Anna ꝛ Caypha. Secundo corã duobus principibus ſcȝ Herode ꝛ Pylato. Nã duct⁹ fuit ad Annã qui interrogauit eũ de diſcipulis ſuis ꝛ de doctrina eius ꝛ quia informabat populũ vtrum predicabat contra legẽ iudeorum an non. Cui reſpondit chriſtus. Ego palam locutus ſum mundo ꝛ in occulto locutus ſum nihil: ſed in ſynagoga ꝛ in templo quo omnes iudei conueniũt. Quid me interrogas? Interroga eos qui me audierunt. Hoc enim cum dixiſſet vnus miniſtrorum pontificis aſſiſtens dedit ei alapam dicẽs. Sic reſpondes pontifici? quaſi diceret cum ſuperbia ꝛ ſine reuerentia reſpondes. Ecce quomodo inuidioſe et malicioſe ac peruerſe acceperũt iudei xp̄i reſponſionem. Ipſe enim humiliter reſpondebat nolens ſeipſũ commendare ꝛ ipi in ſup̄biam ꝯuerterunt. Secũdo adiudicatus fuit iniurioſe coram Caypha: ꝙ fuit blaſphem⁹ quia dicebat ſe filium dei eſſe. Et chriſtus interrogat⁹ a Caypha vtrum eſſet filius dei. dixit. Tu dixiſti. quia ego ſum ſcilicet filius dei. et pro hac veritate adiudicatus eſt morti ꝛ hoc iniurioſe. Unde dixerunt Iudei illd Johannis. xix. Nos legem habemus ꝛ ſecundum legẽ debet mori: q: filium dei ſe fecit. Et ſcribitur Luce. xxij. Uiri q̄ tenebãt ieſũ illudebãt ei cedentes. Et velauerũt eum ꝛ percutiebant faciem eius. ꝛ interrogauerũt eũ dicentes. Prophetiza: q̄s eſt qui te ꝑcuſſit. Et Mathei xxvij. habetur. Et expuentes in eum acceperunt arundinem: ꝛ ꝑcutiebant caput eius. Unde hic eſt notandum ꝙ duplici de cauſa velauerunt faciem eius:

gerent ſuꝑ liminaria ⁊ alterū poſtem hoſtioꝝ domoꝝ in q̄bus manebāt: ⁊ ꝑ illud ſignū euaderēt vindictā filij Iſrael quā deus cogitauit egyptijs inferre inter q̄s māſerūt: ⁊ ſicut deus eis precepit fecerūt. Contigit ꝙ deus accepit magnā vindictā de egyptijs: ſed vbicūq; deus vidit illud ſignū ſanguinis factū ibi parcebat et nō accepit vīdictā: ⁊ vbi nō vidit illud ſignū ſanguinis factū ibi accepit vindictā. Modo ad ꝓpoſitū ꝑ egyptū qḋ interpretat̃ tenebre: intelligo mundū iſtū plenū tenebris vicioꝝ: in quo ſimul manent boni hoīes ⁊ mali. De malis aūt vult deus vindicare ꝓ ſua iniquitate: ⁊ poſſunt bene vocari egyptij. Boni vero bene vocātur filij iſrael. his eni vult bonū facere ꝓ ſua bonitate. Iō Eccľ. xij. dr̄ ꝙ impijs ⁊ pctōribus reddet deus vīdictā cuſtodiēs bonos in die vindicte. Sed ſignū ꝑ qḋ cuſtodiant̃ boni a dei vindicta: eſt hoc ꝙ accipient ſanguinē agni: ⁊ ponēt ſuꝑ liminare ⁊ ſuꝑ alterū poſtem domoꝝ ſuaꝝ: qꝛ ꝑ hoc ſciet vbi accipiet vindictā ⁊ vbi nō: hoc eſt dictū. debetis intelligere ꝑ oſtiū aīe ꝑ qḋ vicia ⁊ virtutes igrediunt̃ ⁊ egrediūt̃. Et ſit hoc oſtiū ex tribꝰ: ſcȝ memoria / intelligētia / ⁊ volūtate. Memoria eſt q̄ſi liminare. Intelligētia ⁊ volūtas q̄ſi duo poſtes oſtij. Sanguis agni cum quo memoria ⁊ intellectus debēt vngi quaſi duo poſtes: eſt xp̄i ſanguis imaculatus effuſus iſto die ad poſtes aīe tue vngendū ⁊ ad te redimendū ⁊ mundandū. Si igit̃ vis vt deus parcat tibi qn̄ capiet vindictā de inimicis: vngas memoriā ⁊ intelligentiam tuā xp̄i ſanguine ꝑ intimā memoriā ⁊ ꝑfectā intelligētiā xp̄i ſanguinis ⁊ paſſionis in aīa tua: qꝛ ita ſecure ſicut tu es homo in die iudicij qn̄ deus capiet vindictaȝ de peccatoribus vbicūqꝫ illud ſignū ſanguinis factum in aīa humana fuerit ſibi parcet nō capiēs vīdictam: ꝛ vbi nō videbit illud ſignū ſui ſanguinis factū in aīa humana ibi capiet vindictā. Et ideo ſi aliquis veſtrū relinquat vicioſam vitā ſuā ꝛ ꝑ bonā vitā faciat ſeipſum de filiis iſrael: ꝛ in hoc ſignū. ꝙ ſicut vnus de filiis iſrael ſignet vitā ſuā ꝑ memoriā ꝛ intelligentiā de xp̄i ſanguine ꝛ paſſione quā amodo habebit de iſta paſſione: tunc iſte euadet illā vīdictā in die iudicii. Et ideo ſi aliquis veſtrū in vicioſa vita fuerat ante illa tēpora ſicut egyptii: cōſulo ꝙ relinquat vicioſā vitā ſuā efficiēdo ſe ip̄m de filiis iſrael. Et tūc licet deus ꝛ ip̄e ꝓpter malā vitā ſuā fuerūt diſcordes ante: modo tn̄ ꝓpter matrimoniū xp̄i ſanguinis cū memoria ſunt cōcordes ꝛ vniti Et ideo illis pctōribus q̄ ſic cōcordant virtute xp̄i ſanguinis loquit̄ apl̄s ad Ephe͛. ii. dicens. Vos inquit q̄ aliqn̄ eratis longe: facti eſtis ꝓpe in ſanguine xp̄i. Et ſic verificatur ſcd̄a concluſio. ¶ Tertia ꝯcluſio eſt iſta Sanguis xp̄i ꝛ memoria ipſius ꝑ nobis effuſi ducit homines ad viā ſalutis. Debetis intelligere ꝙ via ducēs hoīes ad celū eſt via penitētie. Et ideo Johānes baptiſta docuit viā verſus celū. Math. iii. dicens. Penitentiā agite: appropinquabit enī regnū celoꝝ. Hec eſt illa via penitētie de qua loquitur Jſaias cap̄. xxx. Hec eſt via ambulate in ea: ꝛ non declinetis neqꝫ ad dexterā neqꝫ ad ſiniſtrā: nimis modicā faciendo penitentiā: nec nimis magnā: ſed tenebitis vos in medio: quia in medio cōſiſtit virtus: ꝭm philoſophū. ii. Ethicoꝝ. Et attendite ꝙ ſup̄ hoc qd̄ dicitur. Hec eſt via: debetis intelligere ꝙ in iure ciuili differentia eſt inter hos tres

Una cauſa fuit vt illuderent ei. Secũda cauſa fuit vt libere ſine pietate percuterent eum. Unde dicit quidã poſtillator. ꝙ tante benignitatis erat facies ſua: vt videntes illam vix poſſent ſibi male velle: ⁊ ideo velauerunt faciem eius. Et hinc dicitur Johis. xviij. ꝙ nocte ⁊ in obſcuris cum laternis ⁊ fuſtibus ⁊ armis venerũt ad comprehendendum eũ. Et cauſa fuit: quia ſi veniſſent per diem: et clare vidiſſent eius faciẽ / aut terrore eiꝰ fugiſſent / aut decore vultꝰ eius allicerẽt ad amorẽ eius. Tertio fuit iniurioſe adiudicatus coram Herode quaſi eſſet fatuus. Unde miſſus fuit a Pilato ad Herodẽ cupientẽ ab eo aliqđ ſignũ videre. ⁊ qñ venerat coram illo nihil reſpõdit: ⁊ ideo tanꝗ̃ fatuus reputabatur. In cuius ſignũ dicitur in euangelio. Spreuit eũ Herodes cũ exercitu ſuo: ⁊ remiſit illum ad Pilatum indutũ veſte alba. Q Quarto fuit iniurioſe iudicatus ſub Pilato qui quadruplex habuit teſtimoniuꝫ ꝙ fuit iuſtus. Primum habuit de Juda proditore dicente. Peccaui tradendo ſanguinem iuſtum. Secundum teſtimoniũ habuit ab vxore Pilati que miſit Pilato litteram hec continentem. Nichil tibi et iuſto illi. Multa enim paſſa ſum hodie per viſum ꝓpter illum. Tertium teſtimonium habuit ab ipſo Pilato dicente Nullam cauſam mortis inuenio in illo. Luce. xxiij. Et non obſtante ꝙ ſciuit illum iuſtum: tamẽ iniuſte condẽnauit eũ morti. Si forte dicas que fuit cauſa illius dãnationis. Reſpondetur ꝙ per ſeriem euangelij quattuor cauſas obũciebant contra eum. Prima cauſa fuit: quia ille ſubuertebat legem eoꝝ. Secunda fuit: quia ꝓhibebat tributa dari ceſari. Tertia fuit quia vocauit ſeip̄m filium dei. Et quarta fuit: quia dicebat ſeipſum eſſe regē. Unde quo ad primā cauſam iniuſte accuſauerunt eū: qꝛ erat doctor veritatis: ⁊ dicebat. Mathei. v. Non veni ſoluere legē: ſed adimplere. Quo ad ſecūdā cauſam falſe accuſauerūt eū: quia vt habetur Mathei. xxij. Judei querebant ab eo an licet dare cenſum ceſari an non. Qui dixit eis finaliter reſpondēdo. Reddite que ſunt ceſaris ceſari: ⁊ que ſūt dei deo. Quo ad tertiam cauſam pretenſam falſe accuſauerunt eū ⁊ iniuſte: quia vt dicit Auguſtinus. Pilatus vidit in eius facie ⁊ inueniebat ī eius corde ꝙ eſſet filius dei: ⁊ ideo timuit eum interficere: ⁊ voluit eum liberare. Sed cuꝫ dixerunt ei iudei. Si hunc dimittis non es amicus ceſaris. Tūc pilatus ne priuaretur honore ⁊ officio ſuo: ⁊ ne accuſaretur apud imperatorem: tradidit eū morti. Quo ad quartam cauſam ꝙ dicebant eum eſſe regem: multum curauit Pilatus: quia prohibitum fuit iudeis a romanis qui tunc ipſis dominabantur: ꝙ nullus diceret ſeip̄m eſſe regem: niſi eſſet inſtitutus ab ipſis romanis: ⁊ ꝓpter hanc cauſam queſiuit ab eo ſi eſſet rex. Et reſpondit xp̄s. Regnum meum non eſt de hoc mundo. ⁊ ſic aſſerens ſe eſſe regem: non dixit aliquid contra legem eoruꝫ. Ex quibus ſequitur ꝙ mors xp̄i fuit iniurioſa: quia ex inuidia ⁊ ſine cauſa iudicauerunt eū morti: quapropter xp̄s dicere potuit illud Danielis. xiij. Ecce morior cum nihil horum fecerim. Secundo principaliter dixi ꝙ mors xp̄i fuit doloroſa: quia fuit plena acerbitate ⁊ pena. Dicit enim Bonauentura ſuper tertiū ſententiarū: ꝙ tria fecerunt xp̄i paſſionē doloroſam. Prima fuit cauſa paſſionis. vnde nullā mortis causã inuenerũt in eo iudei.⁊ ideo nõ ꝓ ſua culpa:ſed pro peccato generis humani mortem ſuſtinuit. Iſaie.liij. Vere languores noſtros ipſe tulit: ⁊ dolores noſtros ipſe portauit. ℞ Secũdo mors xp̃i fuit doloroſa:quia in omni parte fuit punitus. Nam in eius corpore fuit pedum ⁊ manuũ confoſſio cũ clauis acutiſſimis.latus ſuũ fuit lancea apertum ⁊ dilaceratum: corpus vero eius prius flagellatũ extentum erat ſtricte ſuper crucem:intantũ ꝙ omnia oſſa eius poſſent dinumerari.⁊ ſic vt dicit Iſaias propheta. A planta pedis vſq; ad verticem capitis nõ fuit in eo ſanitas. Hic queritur quare latus xp̃i fuit apertum poſt mortem ⁊ non ante quis ſenſit dolorem ipſius vulneris: non xp̃s pendens ibi.quia anima receſſit a corpore: nec diuinitas/nec angeli: quia impaſſibiles erant/ nec diſcipuli: quia omnes in fide tempore paſſionis xp̃i dubitabant. ⁊ ideo minus diligebant:⁊ ex conſequente minus ſentiebant/nec iudei:quia ipſum morti tradendo gaudebant/nec diabolus:qꝛ ad ip̃m occidendum iudeos inſtigabat. Quis ergo ſenſit? Dico ꝙ beata virgo Maria dolorem ipſius vulneris ſenſit:cuius aĩam gladius pertranſiuit. Iuxta illud Luce.ij. Et tuam ipſius aĩam pertranſibit gladius. Et ideo quando queritur quare xp̃i latus fuit apertũ poſt mortẽ ⁊ non ante : dico ꝙ in latere xp̃i crucifixi omnia ſacramenta eccleſie ſumpſerunt efficaciam.⁊ ideo hoc factum fuit propter figurã. quia ſicut eua facta fuit de latere ade dormiẽtis: ſic de latere xp̃i dormientis in cruce formata fuit mater eccleſia.vt ꝓphetia impleretur que dicit. Videbũt ĩ quẽ tranſfixerunt. Vnde ſm ſanctos doctores chriſtus ineternũ ſeruabit cicatrices vulnerũ: vt iuſti videãt quanta charitate ſunt redempti. ⁊ iniuſti videãt in die iudicij quantã crudelitatẽ exercebãt in filiũ dei. S De inde querit quare prius exiuit ſanguis: ⁊ poſtea aqua Rñdetur ꝑ Philoſophũ ꝙ in coꝛde humano ſunt due camere vel receptacula. Una eſt exterius in q̃ eſt aer. Alia eſt interioꝛ in qua eſt ſanguis. ⁊ ideo q̄a coꝛ erat diuiſum ꝑ mediũ: exiuit pꝛimo ſanguis: ⁊ poſtea aqua Ex q̄bus pꝫ ꝙ moꝛs xp̄i fuit plena acerbitate ⁊ pena Et hinc iquit xp̄s illõ Trenoꝝ. i. O vos oẽs q̄ trãſitis per viam: attendite ⁊ videte ſi eſt doloꝛ ſimilis ſicut doloꝛ meus. Dicit enĩ beatus Bernardus in ſuis meditationibus. ꝙ qñ xp̄s fuit adiudicatus moꝛti. pꝛimo flagellauerũt eũ quouſqꝫ ſanguis ex omni parte coꝛpoꝛis afflueret: ⁊ tũc induerũt eũ clamide coccinea: qua fuit indutus qñ Pilatus adiudicauit eum. quo tempoꝛe veſtis illa conglutinata fuit carni: ⁊ ſanguis eius fuit infrigidatus: qui poſt ſententiã moꝛtis datã exuerunt eũ illa clamide cum qua traxerũt totũ coꝛpus: et induerunt veſtimentis ſuis: ⁊ duxerunt eũ per ciuitatem vt crucifigeret ad locũ caluarie: q̄ erat locus deputatus ꝓ malefactoꝛibus legis. Sed hic queritur quare induerũt eũ veſtimentis ſuis: quibus ſpoliauerunt eũ pꝛius. Rñdetur ꝙ hoc fecerũt vt ductus ꝑ ciuitatẽ ad moꝛtẽ magis cognoſceret in veſte ꝓpꝛia q̄ꝫ aliena: vt dicit doctoꝛ de lyra. T Hic querit quare xp̄s cũ fuit oĩpotens nõ potuerit crucẽ ſuã poꝛtare: ſed cecidit ſub cruce. ⁊ tũc vt dicitur in euangelio angariauerunt Symonem. i. cõpellebant crucẽ ſuã poꝛtare. Reſpondet ꝙ xp̄s fuit ita fatigatus ex laboꝛibus ⁊ vigiijs ⁊ tantum effuderant de ſangnine in coronatione et flagellatione ꝙ fuit totaliter tabefactus ⁊ exinanitꝰ in tantū ꝙ defecit in portando tantū pondus. Alia cauſa fuit vt habet᷑ in euangelio nazarenorum ꝙ qñ xp̄s fuit ductus ꝑ ciuitatem tantꝰ fuit cōcurſꝰ populoꝝ ſequēs eū ad ſpectādum ꝙ mater eius nō potuit ad eū attingere nec eū aſpicere:ſꝫ crinibus totaliter reſolutis clamando ⁊ flendo aliā viā eripuit:⁊ ſubito in angulo cuiuſdā platee ei obuiabat:⁊virgo videns filiū ſuū nudū cruentatū ⁊ crucē magne ⁊ mire magnitudinis baiulātem pre timore conſternata in terrā corruit. Filius aūt videns benedictā matrē ſuam corruētem ſentiens magnitudinē doloris illius vlterius non habuit vires: ſed corruit de virtute ⁊ fortitudine corporali. Sed forte hic queritur quare chriſtus voluit mori magis morte crucis ꝙ̃ alio genere mortis. Dicendum eſt ꝙ peccatū hominis mortē introduxit in mundū ⁊ neceſſitatē moriendi corporaliter mors autē crucis fuit peſſima mors corporalis eo ꝙ ſecūdū legem maledictus fuit omnis qui pendebat in cruce:et vt chriſtus faceret illud inſtrumentum vite : quod fuit peſſimum inſtrumentum mortis: ideo mortuus eſt morte crucis que fuit viliſſima ⁊ peſſima mors in genere mortis:vnde factuꝫ eſt illud quod fuit aliquando vindicta peccatorum:modo illius mortis virtute eſt inſtrumentum vite ⁊ virtutis In cuius ſignum doctor ſuper euangelia dicit. ꝙ tempore quo chriſtus fuit in cruce ſeu crucifixus prope locum inueniebatur quidam ſerpens qui tyrus vocabatur quo modo fit tyriaca. Ille ſerpens in deſpectu xp̄i proiectus fuit ſuper crucem ⁊ tetigit corpus xp̄i. Ex ꝗ tactu datū eſt ſerpenti ⁊ toti generi ſuo ꝙ ex eius corpore eſſet remediū contra omne venenū. Sic aūt poſtꝙ xp̄s mortuus eſt in cruce datū eſt tale priuilegiū cruci ⁊ paſſioni xp̄i vt eſſet remediū oīm viciorꝝ. Ex quibꝰ ſequitꝛ ꝙ xp̄s ſuſtinuit mortē turpiſſimā. ⁊ ideo dixerūt iudei. Morte turpiſſima ꝯdēnemus eū. Et ſic ſequitur ꝙ mors xp̄i fuit plena acerbitate ⁊ pena ⁊ ꝑ conſequēs fuit valde doloroſa ⁊ ſic patet ſecundū principale. ¶

Tertio principaliter dixi ꝙ mors xp̄i fuit precioſa ſiue fructuoſa: q: plena fuit charitate ſiue obediētia. In cuius ſignū dicit Apoſtolus ad Philippenſes. ij. humiliauit ſemetipſum factus obediens vſqꝫ ad mortem mortem autem crucis. chariſſimi amor aliquādo diuerſimode oſtenditur. videlicet verbo bene loquendo de alijs: ſic xp̄s oſtendit charitatē iudeis qñ dixit. Pater dimitte eis quia neſciunt quid faciunt. Aliquando oſtendit amor ꝑ malorꝝ ꝑpeſſionem et hoc eſt maximum ſignuꝫ amoris. Iſto modo dilexit nos chriſtus ſuſtinendo mortem pro nobis. Unde chriſtus in euangelio Johannis xv. Maiorē charitatem ac dilectionem nemo habet ꝙ vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Sed in chriſto fuerunt duo amores. vnus quo ad ſeipſum naturaliter. Alius quo ad genus humanū: quia ipſū redimere voluit. Inter iſtos duos amores fuit magna decertatio in morte chriſti. Amor naturalis quo dilexit ſeipſum ſubire mortem noluit: aſſerens ꝙ eius p̄ces ad patrem ſufficiant pro redemptione generis humani. Sed amor quo dilexit genus humanum preualuit: et dixit. Non mea voluntas ſed tua fiat. Secundo amor naturalis fecit hanc deuotiſſimam orationem ꝙ non deberet mori. Mors eſt grauioꝛ pena in iuuene ꝙ̃ in ſene: et eſt odioſa res humane nature: ⁊ ideo differas moꝛtē vſ ad ſenectutē quando natura eſt debilioꝛ et moꝛs ꝓpinquioꝛ. Reſpondit amoꝛ quo dilexit hominē Abſit inqͣt ꝙ totū genus humanū foret tādiu in penis qꝛ tunc foꝛte deſparet de aduētu meo. Et ideo pꝛopter animas redimendas que ſunt in inferno volo mori. Sꝫ adhuc amoꝛ naturalis obiecit dicens. Mater tua eſt tenere cōplexionis et ſuper omnia te diligit: vñ ſi te moꝛtuum viderit pꝛe doloꝛe peribit. Noli ḡ mori. Quo audito fuit fere deuictus intantū ꝙ petiſt a patre et dixit Pater ſi poſſibile eſt tranſeat a me calix iſte. Et ñ obſtante ꝙ mater ſua pateretur maximum doloꝛem pꝛo moꝛte ſua: adhuc poti⁹ voluit mori pꝛo amoꝛe generis humani ꝙ̃ ſaluare matrem ſuam a moꝛte coꝛpoꝛali: vt ꝑ ſuam moꝛtē ꝑduceret gen⁹ humanū ad regnū celeſte gloꝛie eternalis. Quod nobis concedat qui ſine fine viuit et regnat. Amen.

¶ Sermo.ix.

DIligere. Chariſſimi ītelligere debetis ꝙ nullū verbū ꝓlatū ab oꝛe p̄dicatoꝛis ſine charitate poteſt placere deo. A Vñ p̄dicatoꝛ ꝓnūcians verbū dei ſine charitate cōparatur ſono cuiuſlibet tinniētis ꝙ̇ ſeipſū conſumit ⁊ ꝯfundit nec ſibi ꝓficit. Vñ dt apl's .i. ad Coꝛin. xiij. Si līguis hoīꝫ loquar ⁊ angeloꝝ: charitatē aūt nō habeā fctus ſū velut es ſonās aut cimbalū tinniēs. Ergo ī ſmonis exoꝛdio oꝛandū eſt ꝓ charitate. Pro ꝓceſſu eſt breuit̄ notanduꝫ ꝙ duo ſpūaliter debemus diligere: deum videlicet ſuper omnia: et pꝛoximum ſicut noſmetipſos. Dixi pꝛimo et principaliter ꝙ deus eſt diligendus ſuꝑ omnia. Et hoc triplicit*er* xp̄o dicente Math.xxij. Diliges dn̄z deū tuū ex toto corde tuo: et ex tota aīa tua ⁊ ex tota mēte tua Hoc eſt maximū ⁊ primū mādatum. Secundū aūt ſimile eſt huic. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſū. Jn his duobus mandatis tota lex pendet ⁊ ꝓphete. ſuꝑ qua littera dicit Cryſoſtomus. Quare magis diliges q̄ timebꝰ qꝫ qui timet deū amplius q̄ diligit perfectā charitateʒ non habet. Vn̄.i. Johannis.iiij. ſcribit. Perfecta charitas foris mittit timorē. Jtem querit Cryſo. Quare non cognoſces dn̄m deuʒ tuū ſʒ diliges quia cognoſcere deum eſt vnū ꝓpriū humane nature: ſed diligere deū eſt opus boni ⁊ recti cordis. Et ideo magis dicit diliges q̄ cognoſces. Tertio querit Chriſoſto. Quid eſt diligere deū ex toto corde. Et hinc eſt ꝙ dicit Auguſtinus ſuꝑ prima canonica Johannis.v. Talis quippe es qualis eſt dilectio tua. Si diligas deū deus es. ꝓpheta inq̄ente Ego dixi dij eſtis per charitatē: et filij excelſi omnes ⁊ ſi terram diligas terra es. Querit inſuꝑ Aug. Quid ſit diligere deum ex tota aīa tua. Et rn̄det ꝙ ſi habeas animū certiſſimū in veritate ⁊ firmiſſimū in fide catholica tūc diligis dominū ex tota anima tua. Sʒ ſi aīa tua fuerit occupata circa errores ⁊ hereſes que ſūt cōtra fidem tunc non diligis deū ex tota aīa tua. vt dicit Auguſtinus in libro de vera innocentia: ꝙ tenere errores ſiue hereſes non faciūt hereticū: ſed erroris tuitio. B Et ideo dicit Augu. in libro de vtilitate credendi. Hereſis eſt peruerſū dogma fidei catholice contrarium pertinaciter defenſatum: maxime cauſa lucri vel cauſa gratie temporalis. Unde hereſis grece electio dicit latine:eo ꝙ vnuſquiſqꝫ nouā ſibi eligat viā vel doctrinam quā putat eſſe meliorē ⁊ ꝑtinaciter ſuſtinet ipſam eſſe verā quāuis ſit falſa ⁊ fidei catholice cōtraria. Et ideo diabolo reſiſtendū eſt:q̄ in nobis ſemꝑ nititur deſtruere fidem ⁊ amorē. Per verā igitur fidem ꝑueniemus ad verā dilectionē qua deū diligamus ex tota anima nr̄a. Hinc dicit apoſtolus ad Galathas.v. Fides ꝑ dilectionē operatur. ſuꝑ qua littera dicit Glo. Opus fidei eſt ipſa dilectio:⁊ ſine dilectione inanis eſt fides:fides cum dilectione xp̄iani eſt:ſine dilectione demonis eſt. Unde demones credunt⁊ contremiſcunt. Uera enī fides operatur per virtutē:⁊ per operationē viuificatur. Apoſtolo teſtante Jacobi.ij. Fides ſine operibus mortua eſt. Et hic dicit apoſtolus.j.ad Corinthios.xiij. Si habuero omnē fidem ⁊ prophetiam:⁊ nouero myſteria omnia veteris ⁊ noui teſtamenti:⁊ omnē ſcientiam de futuris:charitatem autē non habuero:nihil mihi prodeſt. Attende quanta ſit charitas ſine qua fruſtra habentur oīa:ſi ante habeantur omnia. Ulterius querit Chriſoſtomus:quid ſit diligere deū ex tota mēte tua. Et reſpondet ꝙ quando omnes ſenſus tui vacant deo:⁊ intellectus cogitatio ⁊ memoria ponuntur in amore diuino:tunc diligis deum ex tota mente tua. Si ſint occupati circa voluptates ⁊ diuitias ac delitias:tunc non diligis ex tota mente. Unde Auguſtinus exponit iſtam auctoritatē ſic. Diliges dn̄m deum tuum ex toto corde tuo.i.ex toto intellectu ſine errore. ex tota anima.i.ex tota voluntate ſine contradictione. ex tota mente.i.memoria ſine obliuione. Sed magiſter ſententiaꝝ.li.iij.diſ.xxxvij.ſic dicit.ex toto corde.i.ſapiēter contra ſuggeſtiones diaboli: ex tota anima: id eſt dulciter contra delectationem carnis: ex tota mente: id eſt fortiter contra preſſuras mundi. Diliges igitur dominū deum tuū ſapienter: quia nihil homini ꝓpinquius corde ſuo: nihil liberius voluntate. ⁊ ideo excuſationeꝫ non habemus quin deū diligere debeamus. Unde Auguſtinus in quadam omelia. Poteſt aliquis mihi dicere. Non poſſum ieiunare: nō poſſum omnes res meas pauperibus dare: ⁊ in monaſterio deo ſeruire. Si dixeris non poſſum a vino ⁊ a carnibus abſtinere: credimus tibi. Si autem dixeris. non poſſum diligere deum: modo non credimus. quia nulla nobis remanet excuſatio: dum non de cellario/ſed de corde iſtā elemoſynam implere debemus: vt per illam perueniamus ad vitam eternam. Hec Auguſtinus. In hoc apparet diuina bonitas ꝙ non petit ab homine: niſi qđ ſine labore conferre poteſt. ⁊ ideo dicitur Deuteron̄. x. Nunc iſrael audi quid dn̄s deus tuus petit a te: niſi vt timeas dn̄m deum tuum: ⁊ ambules in vijs eius: ⁊ diligas euꝫ in toto corde tuo. Exemplū de hoc habetur Actuum. xiiij. in gloſa de beato Paulo qui intantū dilexit dominū ꝙ quingentis vicibus iſtud nomen Jeſus nominatur in ſuis epiſtolis: ⁊ ꝓ diuino amore multas tribulationes ſuſtinuit. Et ideo de illo poteſt dici illud Eccl. xlvij. De omni corde ſuo laudauit dominum: ⁊ dilexit deum qui fecit illum. ¶ Sed timendum eſt ꝙ aliqui ſint qui magis diligunt dolos ⁊ detractiones q̄ deum. Talis fuit ille Alchimus q̄ ſummus ſacerdos exiſtens in lege iudeoꝝ detraxit Machabeo ad regē Demetrium dicens: ꝙ nunq̄ foret pax in regno ſuo dum

Judas machabeus viueret: ⁊ ſic per mala verba ⁊ detractiones excitauit magnā guerrā inter regē Demetriū ⁊ Judam machabeū. vt habetur. ij. Machabeoꝝ. xiiij. Cuilibet detractori tali poteſt dici illud Pſal. Dilexiſti oīa verba precipitationis lingua doloſa: id eſt lingua detractionis. Item aliqui magis diligunt auariciam ꝙ̄ deū. Talis fuit Achor qui furatus fuit de anathemate in hierico: inter ſpolia pallium coccineū valde bonū: ⁊. cc. ſiclos argenti: regulāqꝫ aureā. Pro quo facto interfectus fuit ille ⁊ multi alij de filijs Iſrael: vt habetur Joſue. vij. Iſti enim auari magis volunt vigilare ⁊ multa alia opera grandia facere ꝓ nūmo ꝙ̄ pro deo: ſed ꝓ dei amore nihil. Et ideo dicitur Iſaie. i. Omnes diligunt munera: ⁊ ſequuntur retributōnes. Item aliqui magis diligunt ebrietatē ⁊ gulam ꝙ̄ deum. Talis fuit ille de quo narrat Trogus pōpeius ꝙ quidaꝫ tyrannus qui intantū dilexit ebrietatem ꝙ viſum oculoꝝ amiſit. Unde dicit Galienus ꝙ optima medicina ꝓ viſu oculoꝝ ac etiam ꝓ ſtomacho eſt vti moderate cibis ⁊ potibus: voracitatem ſectantes vitam propriam abbreuiant: ⁊ ſeipſos manibus proprijs occidunt: ⁊ bona inordinate conſumunt. Unde dicitur Prouerbioꝝ. xxi. Qui diligit epulas in egeſtate erit.

¶ Secundo debemus diligere deū ex tota aīa dulciter cōtra delectationes carnis. Unde dicit Beda in omelia quadā ſuper verbo illo. Si diligitis me mandata mea ſeruate. Uere inquit diligere eſt non ipſam dilectionem labijs loqui: ſed mandata dei que ꝑ doctrinam xp̄i habemus opere ſeruare. Unde beatus Johānes dicit. Filioli mei non diligamus lingua ⁊ verbo: ſed opere ⁊ ve ritate: hoc eſt qđ dicit beatus Gregorius ĩ quadā omelia. Probatio dilectionis eſt exhibitio operis. Et hinc eſt ꝙ Johānes in epiſtola ait. Qui dicit diligo deum: ⁊ mandata eius non cuſtodit mendax eſt. Vere inquit Gregorius deū diligimus ſi mandata eius cuſtodimus ⁊ a noſtris voluptatibus nos coartamus. Sed timendum eſt ꝙ amoꝛ carnalis voluptatis amoꝛem dei extīguit: ⁊ multa alia inducit. Exemplū huius habemus Geneſis. xlix. quomodo Ruben habuit maledictionem patris ſui: vnde dixit ei. Non creſcas in bonis: ſcȝ temporalibus: quia violaſti ſtratum patris tui. ⁊ hoc fecit quando concubuit cū Bala quę fuit concubina patris ſui Jacob. Jtem habetur. iiij. Regum. xi. quomodo Salomon qui fuit rex ſapientiſſimus: quia adamauit mulieres alienigenas: reliquit diuinum amoꝛem ⁊ adorauit deos falſos: ſtatim deſtructus fuit. Jtem habet̄ Judicum. xvi. quomodo Sampſon qui mille viros cū mādibula aſini occidit propter amoꝛem inoꝛdinatum mulieris fuit exoſculatus ⁊ tandem interfectus. Et ideo dicit Ptolomeus in ſuo alma geſto: ꝙ quando accidit in coniunctione planetarū planetam maliuolum habere dominiū: tunc accidit peſtilentia fames ⁊ bellū: aut aliquid aliud infoꝛtuniū. Modo conſimili ex coniunctione adulterioꝝ qui voluptatibus carnis ſe balneāt: tūc accidunt multa mala: vt homicidium/furtum ⁊ huiuſmodi. Exemplū ad hoc habetur. ij. Regum. xi. de Dauid qui qn̄ cecidit in adulteriū: occidi fecit optimū militem ſuū Uriam: ⁊ ſic vt cōiter dicitur adulteri ⁊ foꝛnicatoꝛes efficiuntur latrones ⁊ fures. Un̄ Johēs. iij. habet̄. Dilexerūt hoīes magis tenebras ꝙ̄ lucē. Un̄ luxu ria bene poteſt aſſimilari tenebris quia ſemper diligit tenebras. Hunc amorē carnalem qui diuidit ab amore dei ⁊ fugit a luce:id eſt a ſole iuſticie vitauit ſctūs Joſeph. Habet enī Geneſis.xxxix.ꝙ vxor Putipharis videns ioſeph pulchrū elegantē ⁊ formoſū:cōcupiuit eū amore inordinato:qui renuens amorē talē noluit ſuis blandis ſermonibus acquieſcere:vna tñ dierum dū Joſeph intrauit camerā ſolus:eadē mulier inſtigauit eū ad luxuriā ⁊ palliū eius tenuit:quo relicto fugit:q̄ poſtmodum fuit falſe accuſatus ⁊ incarceratꝰ. Iſte eniꝫ Joſeph fuit diuino amore inflammatꝰ. ⁊ ideo amorē carnalis voluptatis fugit. Unde Auguſtinꝰ Inter omnia certamina xp̄ianoꝝ duriora ſunt certamina caſtitatis:quia ibi eſt quotidiana pugna ⁊ rara victoria. Neceſſe ē ergo cuilibet dñm bene diligēti/oēs voluptatū occaſiōes fugere ſi velit palmā caſtitatis habere. ¶ Habet ī hyſtoriis Romanoꝝ:ꝙ fuit quidā īperator q̄ odiuit ſocietatē mulierū. Attamē ſibi conſultū fuit ꝙ cōmunicaret cū illis per mediatrices dyaboli. Tandē tñ req̄ſitꝰ quare noluit amare mulieres. Rñdit ꝙ ꝓpter tres cauſas. Prima erat q꞉ noluit periurus fieri:iurauit enim ꝙ nunq̄ mulierem tangeret. Secunda cauſa fuit quia noluit ſeipſum diffamare. Nam peccatum carnis quāuis ſit minoris culpe:eſt tamen maioris infamie ſꝫ gregorium. Tertia cauſa fuit/quia noluit ſeipſum maculare. Luxuria enim inquinat tam aīam q̄ corpus. de hac feditate loq̄tur Valeriꝰ li.iiii. Quid inquit luxuria feditius vel dānoſius quia virtutes deſtruuntur:gloria ī infamiam conuertitur:vires corporis impugnantur:et omnis fortuna bonoꝝ ⁊ diuitiaꝝ tollit. Hec ille. Igitur amorem carnalem fugiamus: ⁊ dn̄m tota mente ⁊ anima diligamus. Unde. p̄s. Qui diligitis dn̄m odite malum. Unde tria deberent nos mouere ad dn̄m diligēduꝫ videlicet beneficiū creatiōis: bn̄ficium redēptionis ⁊ beneficiū gubernationis. F De primo loquitur Bernardus in quodam ſermone ſic dicēs. Cogita qualem te fecit ſm̄ corpus egregiā creaturā corpus habenteꝫ rectū in ſignū q̄ ſemꝑ tua dilectio ad dn̄m debet eſſe intenta/ quantū ad animā ſm̄ imaginem dei creataꝫ. Et ideo dicit Hugo de archa Noe loquens ad ſeipſū. Magno debito es obligatus ⁊ multa a deo accepiſti ⁊ nihil de teip̄o: et pro oībus iſtis nō habes quid tribuas niſi tantū vt diligas dn̄m. Nā quod ꝑ dilectionē datū ē nō poteſt melius rependi q̄ ꝑ dilectionē. Secūdum eſt beneficium redēptionis. Unde dicit Bernar. ſuper cantica. O bone Jeſu oīa te ꝓbant amabilem mihi: ſꝫ mors quam ſuſtinuiſti hec omnino amorē meū vendicat ſibi totū. Hec eni eſt que meā dilectionē blāde allicit ⁊ iuſte exigit. Tertiū beneficiū gubernatiōis nos mouere debet ad dei dilectionem. Hanc gubernationē exprimit Augu. de ſpū ⁊ anima ſic dicēs. Gratia ⁊ miſericordia ſemper ꝓueniebat me. d̄ multis periculis liberauit me quando errabā: reduxit me: quando ignorabam docuit me: quando triſtabar conſolata eſt me: quando deſperabam conſolata eſt me: quando cecidi erexit me et ꝓ omnibus his nihil habeo reſpondere niſi tantum eum diligere. hec ille. G Sed chariſſimi timēdū ē q̄ multi ſunt deo ingrati: q̄ poſt bn̄ficia a deo recepta ab ip̄o recedūt. de q̄bus loquit̄ ſcriptura Deut. xxxij. Incraſſa tus eſt dilectus ⁊ recalcitrauit: incraſſatus īpinguatus dilatatus. Dereliqt deū factoꝛē ſuū. ⁊c. Cuius īgratitudo repꝛehendit ꝑ gratitudinē beſtie irrationalis. De q̄ loquit̄ cōmentatoꝛ ſuꝑ li. de aīalibꝰ dicēs ꝙ fuit quidaꝫ nobilis q̇ domeſticauit ſerpentem quēdā nomine aſpis qui quotidie veniebat ad menſā dn̄i ſui nihil mali faciēdo Iſte aſpis per pꝛoceſſū temporis habuit duos catulos: quos duxit ſecum cōmuniter ad menſam domini. Accidit tn̄ ꝙ vnus de catulis aſpidis interfecit filium dn̄i quem maxime dilexit: quod factum videns mater aſpidū coꝛā oībus qui erant in aula pꝛopꝛios catulos īterfecit. Ecce quanta gratitudo ⁊ dilectio fuit in beſtia irrationali. Ideo a multo foꝛtioꝛi debemus oñdere dilectonem ⁊ gratitudinem deo noſtro: qui tot ⁊ tanta bn̄ficia nobis contulit: ⁊ pꝛioꝛ nos dilexit vt habet̄. i. Iohānis. iiij. vbi ſic inq̇t. In hoc eſt charitas: nō quaſi nos dilexerimus deū: ſed qm̄ ipſe pꝛioꝛ dilexit nos: miſit filiuꝫ ſuū ꝓpiciationē pꝛo peccatis noſtris tamen nihil petit a nobis niſi amorē coꝛdis nr̄i. Oſtēdit nobis inſuꝑ amorem in hoc ꝙ deleuit peccata nr̄a: quia per baptiſmuꝫ qui cepit efficaciam a chꝛiſti plenitudine deleuit peccatum oꝛiginale: et per penitentiam peccatum actuale ſb Ideo dicitur Apoca. i. Dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. Tertio dixi ꝙ debemus diligere deum tota mente: foꝛtiter contra mundi cupiditatem. quia dicitur Eccl̄. xxvij. Qui querit locupletare auertit oculum ſcilicet coꝛdis a deo. Nanqꝫ quicunqꝫ voluerit: id eſt appetit amicus fieri huius mundi vel ſeculi inimicus dei conſtituitur. Iacobi. iiij. Nihil eſt facilius q̃ꝫ deum diligere foꝛtiter: quia verus amoꝛ dei nec aduerſitate deũcitur nec proſperitate ſubiicitur nec timet fluctus mundanoꝝ ſollicitudinũ: nec formidat tẽtationes demonũ. Et ideo dicitur. Fortis eſt vt mors dilectio: ſcʒ dei. dilectio vera dei fortioꝛ ē ipſa morte: qꝛ nec morti nec vite parcit: vt patuit aliquando in ſctis martyribꝰ. Et ideo dicit Apoſtolꝰ ad Roma. viij. Quis nos ſeparabit a charitate xp̄i. An tribulatio: id eſt corporis afflictio. An anguſtia. ſcʒ mentis anxietas. An perſecutio que eſt de loco ad locum fugatio. An fames: id ē carentia victꝰ. An nuditas: id eſt carentia veſtiũ. An periculũ: id eſt aſperitas mortis. An gladius: id ē mors. Certus ſum enim inq̄t: ꝙ neqꝫ mors neqꝫ vita: neqꝫ formido: neqꝫ profundũ: neqꝫ creatura aliqua ſeparabit nos a charitate dei qui eſt in chriſto Ieſu. Exemplum huius habetur in arte tincture. Si pannus fuerit ĩtinctus colore coccineo nõ poteſt illo colore ſpoliari: q̄uis lauetur: q̄uis verberet: qꝛ citius pannũ corrũpes ꝙ̄ ſuſceptũ auferas colorẽ. Modo conſimili eſt de charitate dei. Si enĩ anima humana fuerit intincta diuino amore: citius moreretur ꝙ̄ illum amorem dimitteret. Iſto modo fuerunt multi martyres ĩtincti. vt laurentius Bartholomeus: ⁊ ceteri ꝗ pro xp̄i noĩe mortẽ ſuſtinuerũt. Unde experientia docet de cera calefacta ſi imprimatur ſigillum figura ſigilli remanet in cera et ſi fuerit frigida ⁊ dura non recipit impreſſionẽ ſigilli. Modo conſimili cor quod eſt calefactum igne diuini amoris ſi fuerit applicatum xp̄o per memoriã paſſionis eiꝰ ſtatim remanet impreſſio vulnerum chriſti in corde ſuo

¶ Sed ſi cor fuerit induratum per peccatum mortale ſigillum diuini amoris in tali corde imprimi non poteſt. O ꝙ multi ſunt tales qui habent corda indurata: ⁊ ideo dilectio domini non poteſt imprimi in cordibus ipſorum. Tales ſunt amatores mūdi: qui nunꝙ̄ de deo cogitant: nec de celeſtibus: ſed ſemper de terrenis: ac ſi non eſſet ſpes future glorie. Talis fuit ille Calippꝰ qui fuit maior ſarracenorum. De quo narrat Marcus paulus de geſtis indoꝝ: cuius ciuitatē obſedit rex tartarorum: ⁊ tamen intra ciuitatem erāt quinqꝫ milia eqtum. Calippus predictus habuit vnam turrim plenaꝫ auro: ⁊ aliam plenam argento et lapidibus preciosis: intantum nāqꝫ dilexit theſaurum ſuum quod noluit aliquid de eo expendere circa armatos ad defendendū ſe et ſuam ciuitatem. Et ideo rex tartarorum cepit illum ⁊ omnia bona ſua: ⁊ clauſit illū ⁊ omnia bona ſua in vna turri ſine cibo ⁊ potu: ⁊ ait illi. Si hunc theſaurum non tam auide reſeruaſſes: teipſum ⁊ ciuitatē defendiſſes. Nunc adiuuet te theſaurus tuus quem tantum dilexiſti. Sic ergo quarto die fame periit: ⁊ miſerabiliter mortuus eſt. Talis fuit ille Nabal qui intantum dilexit diuitias ſuas ꝙ Dauid in magna neceſſitate exiſtenti noluit de bonis ſuis cōmunicare. ⁊ ideo nimio timore ⁊ duricia cordis ſubito moriebatur. vt habetur. i. Regū. xxv. Igitur iſtam duriciā et tenacitatē cordis relinquite: ⁊ amorē dei in cordibus veſtris imprimite: quia dicit Deuter. xi. ꝙ dn̄s dixit filiis Iſrael. Si dilexeritis dn̄m deum veſtrum: ⁊ ſeruietis ei in toto corde veſtro: dabo vobis pluuias temporibus veſtris: arbores veſtre replebuntur fructibus: dormietiſqꝫ ⁊ non erit qui vos exterreat. Iſtis igitur tribus modis deuꝫ diligatis: ⁊ vitam eternā poſſideatis. Scd̄o principali ter dixi ꝙ ꝓximus eſt diligendus tripliciter: videlicet veraciter ſine ſimulatione: ſapienter ſine peccati nutritione: ꝛ ꝑſeueranter ſine ceſſatione. R Primo dico ꝙ debemus diligere proximū veraciter ſine ſimulatione. vt ait Apoſtolus ad Romanos. xij. Dilectio ſine ſimulatione: hoc ſit in vobis. Simulatio eſt quando quis ore oſtendit amicitiā: ꝛ in corde machinatur dolū ſiue fraudem. Et ideo dicit Sapiens Prouerbioꝝ. xi. Simulator ore decipit amicum ſuū. Figura huius habetur. ij. Regū. xx. de Joab qui fuit miles nobilis cum Dauid venit quondā ad militem quēdam noīe Amaſa oſtendens ei amicitiam dicens. Salue mi frater. Et tenuit manu dextera mentū Amaſe quaſi oſculans eū ꝛ percuſſit eum in inguine: ꝛ mortuus eſt. Talem fictā amicitiam oſtendit Judas proditor oſculum dans xp̄o in ſignum dilectionis ꝛ amicitie: tamen in corde odiuit eum: ꝛ occulte prodebat eum iudeis: vt habetur Luce xxij. Et ideo xp̄s volens trahere eum ad veram amicitiam dixit ſibi. Amice ad quid veniſti. Talis fuit dilectio Amon qua dilexit ſororem ſuam Thamar: qui oſtendit ſibi blanda verba dilectionis: donec compleret voluptatem ſuam cū illa. Sed completa voluptate ſua odiuit eam plus ꝙ̄ ante dilexit. vt habetur. ij. Regū. xiij. Item habetur quomodo Saul oſtendit multa ſigna dilectionis Dauid: ꝛ dedit illi Michol filiam ſuam in vxorem: in ſignum dilectionis ꝛ amicitie: et tamen occulte oderat illum: ꝛ voluit eum occidiſſe. vt patet primo Regum. xviij. et. xix. ꝛ ſecundo Regum. xiij. Quomodo Abſolon oſtendit amicitiam fratri ſuo Amon: vocando ipſum ad conuiuiū: ꝛ cum fuit in conui nio occidit eum fraudulenter. L Et ideo beatus Augustinus dicit ꝙ melior est inimicus publicus q̄ fictus amicus: quia de publico inimico potest homo precauere ⁊ eiꝰ maliciam fugere: sed amicū fictum nō potest cognoscere. Et ideo tales ficti ⁊ falsi amici maxime sunt timendi: ⁊ eoꝝ dilectio pretensa maxime fugienda est: eo ꝙ est simulata. Contra vero ex vera dilectione multa bona ꝓueniunt: vt refert Tulius de vera amicitia: ꝙ olim erant duo amici fideles qui se mutuo veraciter dilexerunt: quoꝝ vnus vocabatur Damon: ⁊ alter Pitheas. Contigit autem ꝙ Dionysius tyrannus Pitheam consecutus fuit vsqꝫ ad mortem: intantū ꝙ incarceratus fuit. Unde alter amicus Damon videns suū amicū ita iniuriose incarceratum: adiuit Dionysiū tyrannū rogans quatenus dignaretur recipere ipsuꝫ in carcerem loco amici sui: quousqꝫ transiret ad vxorē suā ⁊ disponeret ꝓ bonis suis. Dionysius concessit sub tali conditione: ꝙ si nō rediret mortem pro illo subiret. Quo peracto rediit Pitheas die statuto ad carcerē ꝓ liberatione amici sui. Unde Dionysius considerans fidelē animū ⁊ verā amicitiā inter illos: oēm maliciam suā amisit: rogans illos recipere illū in tertiū gradum amicitie sue. Et ideo dr̄ Eccꝉ.vi. Amico fideli nulla est comparatio: ⁊ non est digna ponderatio auri ⁊ argenti contra bonitatem fidei illius. Hinc est ꝙ dicit Quintilianus libro.ij.cap̄.viij. Quid est humano generi facilius q̄ si omnes homines essent amici: quia tunc non essent latrocinia nec bella nec contentiones. Hec amicitia est voluntatum cōmunio ⁊ facultatum ac tristicie solaciū. Hec ille. Unde Aristoteles probat.viij. Ethicoꝝ ꝙ amicitia eſt tam neceſſaria cuilibet cõmunitati ⁊ perſone ꝙ nullus eligeret viuere ſine amicitia. Et ideo amicitia eſt neceſſaria diuitibus pauperibus iuuenib⁹ ⁊ ſenibus. Primo diuitibus: quia diuites ſi careant amicitia ſiue dilectione amicoꝝ: breuiter poſſunt ſpoliari: ⁊ ꝓ diuitijs ſuis interfici. Unde raro inter diuites inuenitur charitas. Figura huius habetur Geneſ. xiij. de Loth ⁊ Abraham qui habuerũt multa pecora: ⁊ ideo orta fuit magna diſcordia inter paſtores eoꝝ. Item diuitibus multi inſidiantur practicãdo ⁊ imaginãdo qualiter poſſunt diuitie illoꝝ auferri. ⁊ ideo ꝯſulit illis xp̃s Luc. xvi. Facite vobis amicos ⁊c. Scđo dilectio eſt neceſſaria pauperibus: quia eſt pauperi ſingulare ſolacium habere amicũ: qui vult ⁊ poteſt illum in penuria ſua releuare. Tertio dilectio eſt neceſſaria ſenibus: cũ ſint debiles ⁊ impotentes ad ſeipſos iuuandos. et ideo dicit Ariſtotel. in ſua rethorica: ꝙ ſenes ſunt miſeratiui ⁊ cito remittũt culpas iuuenũ: qñ ſciunt ſe indigere eoꝝ amicitia. Quarto dilectio eſt neceſſaria iuuenibus quia dicit Ariſtotel. ij. rethe. ca. xxviij. narrando conditiones iuuenũ: ꝙ iuuenes inclinant ad voluptates: amant honores: ⁊ ideo vt cõiter ſunt preſumptuoſi: ſunt amatores riſus ⁊ ludoꝝ. Et ideo indigent amicis q̃ ab iſtis iniquitatibus illos cohibeãt ⁊ caſtigent: alioqn nunq̃ fierent virtuoſi. Itẽ cuilibet ciuitati neceſſaria eſt amicitia: intantũ ꝙ dicit Ariſto. iiij. ethicoꝝ. ꝙ multi legiſperiti in correctiõibus ſuis faciẽdis: dimittunt iuſticiã legis: vt cõſeruẽt dilectionẽ ⁊ amorẽ: ne lites ⁊ diſcordie oriant inter ciues: qꝛ vbi eſt diſcordia ibi eſt deſtructio. Et ideo dicit Ariſtotel. ꝙ amicitia eſt magis neceſſaria inter ciues ⁊ cōmunitates ꝙ̄ iuſticia. Unde Aug. li.xix.de ciuitate dei dicit ꝙ non eſt populus ſiue cōmunitas:niſi ſit inter eos charitas ⁊ dilectio:q꞉ populus eſt multitudo hominū in amica cōmunitate aſſociata. Hec ille. Un̄ Aug.ſuper Iohan.omelia.lxv.xp̄s dilectionē ꝓximi cōmemorat dicens. Mandatū nouum do vobis vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos. vbi vt dicit Aug.nō facit dilectionē dei:ſed bene intelligentibꝰ vtrū mandatū inuenit in ſententijs:q꞉ q̇ diligit deū nō poteſt ipſū cōtēnere quem deus diligi ꝑcepit: ⁊ q̇ diligit ꝓximū quid in eo diligit niſi deū. Hec aug. Et ideo bene pōt intelligi:ꝙ nullus pōt meritorie diligere deuz odiendo ꝓximū. Et hoc videt̄ dicere apl̄us ad Roma. xiij.vbi dicit ꝙ omne mandatū legis implet̄ in hoc verbo. Diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m.i.eo ordine quo teipſum hoc ē infra deū ⁊ ſup̲ oīa bona tēporalia qd̓ ē cōtra illos q̇ plus diligunt aīalia bruta ꝙ̄ ꝓximū. Uel ſic dꝫ exponi:vel ad qd̓ teipſū diligis.ſ. ad vitā grē ⁊ glīe ⁊ ſic q̇ diligit dn̄z ē verꝰ obſuator legis diuine. Un̄ dicit Apo.ad Roma.xiii.Qui diligit ꝓximū legē impleuit.

¶ Scd̓o dixi ꝙ debemꝰ diligere ꝓximū ſine pc̄ti nutritiōe ſapienter. Un̄ Augu. Sic diligēdi ſūt hoīes: vt nō diligant̄ eoꝝ errores. Unde amatores vitioꝝ ī ſuis amicitijs ſimiles ſūt demonibꝰ:q̇ in hoc tm̄ cōueniūt vt homines fallant ſiue ſubuertāt ſicut maligni amicos ſuos vt iuuant ipſos ad eundū in infernū:q꞉ quicq̇d fecerint pro amore inordinato ſic excecant ꝙ reputāt bn̄ficium. Figura huiꝰ dilectōis inſipient̓ hr̄ in euāgelio. Lu. xxiij.de Herode ⁊ Pylato. Cōtra iſtū amorē loquitur Apoſtolus.i.ad Corinth.xiij.Charitas non agit ꝑperā id eſt peruerſe:non eſt ambitioſa:id eſt : non vult alijs preponi:non cogitat malū:id eſt nonvult nocere alicui non gaudet ſuꝑ iniq̄tate:id eſt dolet videns aliquē irruere in iniquitatem.gaudet aūt veritati:id ē operibus iuſticie ⁊ veritatis.Jſto igit̄ modo diligendus eſt ꝓximus vt ſemꝑ diligamus ei⁹ aīam:⁊ non ei⁹ vitia.Hic dicit Apl's ad Roma.xiiij.Dilectio ꝓximi malū nō operat̄.Glo.Qui diligit homines q: iuſti ſūt aut iuſti fiant ſapienter diligit.Quilibet enī debet diligere ſeipſū q: iuſtus eſt:vel q: iuſtus fiat.Qui enī aliter diligit ſe:iniuſte diligit ſe.qui aūt diligere ſe neſcit:nec ꝓximū ſcit diligere ſicut ſeipm̄.Vñ Augu.ſicut prius.Si noueris diligere teipſum:cōmitto tibi ꝓximū vt eū diligas tanq̄ teipſū.Si aūt non ſcis diligere teipſū timeo ne decipias ꝓximū ſicut decipis teipm̄.Hec ille.Jn bono igitur ꝓximus eſt diligendus ⁊ non in malo.Vñ Ariſtote.ix. Ethicoꝝ ſoluit tres q̄ſtiones notabiles. ¶ Pria ē ponatur ꝙ aliquis ꝯiungatur cum viro bono in amicitia: ⁊ poſtea peruertatur:⁊ fiat malus:vtrum ſocietas eius ſit relinquenda an non.Secunda eſt iſta: an ſtatiꝫ debet quis eius amicitiam reliquere:an expectare ei⁹ conuerſionem ad virtutes.Tertia queſtio eſt : vtrum poſt diſſolutionem amicitie debet homo ſe habere magis extranee ei q̄ ſi nunq̄ fuiſſet eius amicus.Ad primam queſtionem reſpondet dicens primo : ꝙ non eſt poſſibile ꝙ ille diligatur a virtuoſo cuius malicia eſt ꝟtuoſo manifeſta quia ſolum bonum ⁊ honeſtum diligit a virtuoſo.Secundo dicit ꝙ non debet vir honeſtus et virtuoſus talem vitioſum diligere : ſed omnino diſſoluere eius amicitiam.Et ratio eſt q: non eſt poſſibile vt vera amicitia conſeruetur in malo: qui in amante generetur aliqua ſimilitudo malicie ⁊ peccati. Ad ſecundaꝫ queſtionem reſpondet diſtinguendo: vtrū talis peccatoꝛ petit reduci ad virtuteꝫ an non: ⁊ ſi ſic non dꝫ homo ſtatim abijcere amicū ſuū: ſed adiuuare vt reducatur ad bonū. Si vero non petit reduci: ſicut ſunt illi qui ſūt indurati ⁊ inueterati dierum maloꝛū ſtatim dꝫ eius ſocietatē relinquere ⁊ hoc non eſt inconueniēs: qꝛ tūc nō fuit amicus huic vitioſo ſꝫ virtuoſo. Et ideo dicit Ariſto. Qui ſimulāt ſe virtuoſos eſſe vt habeāt amicitiā cū bonis ⁊ ꝟtuoſis ⁊ latent ſūt mali: ſūt quaſi ꝓditores et falſi amici. Ad tertiā q̄ſtionē rn̄det ꝙ ſi diſſolutio amicitie fiat ꝓpter abundantiā peccati vel malicie: homo debet ſe magis reddere extraneū ſibi ꝙ̄ alij quē nunꝙ̄ cognouit: ꝓ tanto ꝙ eū decepit ⁊ ſibi verecundiā fecit. Ex q̄bus patet manifeſte ꝙ amicitia maloꝝ ē relinquēda ⁊ fugienda: ⁊ dilectio virtuoſoꝝ amplectanda.

❡ Dicit enī Tullius ī li. de amicitia: ꝙ vera amicitia non poteſt eſſe niſi īter bonos ⁊ ꝟtuoſos. Vn̄ narrat ꝙ q̄dā nobilis habuit tres amicos q̄s ſemel inuitauit ad pꝛandiū ⁊ in fine pꝛandij poſuit ante eos tria poma: quoꝛuꝫ q̊libet erat ex vna parte coꝛruptū. Primꝰ amicus noluit aliqđ illoꝝ tangere Et ideo fuit reputatꝰ incurialis. Secundus amicꝰ guſtauit vnū pomū totaliter non dimittendo partem coꝛruptā pluſꝙ̄ partē integrā ⁊ ideo fatuꝰ dicebat. Sed tertius guſtauit vnū pomū: ſed tantum comedit partē ſanam coꝛruptā relinquēs: ⁊ iđ curialis ſapiens ⁊ doctus dicebatur.

❡ Moraliter per iſtos tres amicos intelligo tria genera hominum: vnde quidam ſunt in tanta malicia obdurati: ꝙ quenꝙ̄ homo fuerit virtuoſus nunq̄ eū diligeret imo ſi q̄d boni fuerit ſemꝑ eis diſpliceret ⁊ nūq̄ placeret. Talis fuit ille Saul q̄ poſt victoriā Dauid de Golia habitā: q̄a mulieres ciuitatis magis Dauid cōmendabant ꝙ ipm̄ Saul nunq̄ rectis oculis inſpiciebat eū vt habeꝫ .i. Regū. xviij. Secundo aliqui ſunt ita infatuati ꝑ amorē inordinatū ꝙ q̄cquid homines fecerint ſiue bonum ſiue malum ſemꝑ reputant bene factū: ⁊ ita fatue diligūt ꝙ neſciūt diuidere corruptuz ab incorrupto. Tertio ſunt aliqui qui ſapienter ⁊ diſcrete diligunt in ꝓximo v̄tutem ⁊ odiunt malitiā et vitia in eodem. Diſcrete igiꝫ ⁊ ſapienꝫ ꝓximus eſt diligendꝰ. Tertio principaliter dixi ꝙ debemꝰ diligere ꝓximū fortiter ⁊ ꝯſtanꝫ ſine ceſſatione. Un̄ Salo. Prouer. xvij. Omni tp̄e diligit qꝛ amicus eſt. Talis fuit dilectio inter Jonathā ⁊ dauid Jonathas enim omni aduerſitate ⁊ ꝑſecutione Dauid fuit ſemꝑ fidelis amicus ⁊ p̄monuit eū de malicia patris ſui Saul. vt hꝫ .i. Regū. xix. Jtem habeꝫ Exodi. xxxij. quomodo Moyſes intantū dilexit populū Jſrael ꝙ dixit dn̄s. Dimitte eis hanc noxā aut ſi non facis dele me de libro quē ſcripſiſti id eſt de libro vite. Jtē habeꝫ Luce. x. quomodo Samaritanꝰ cōmendaꝫ de charitate: et cōpaſſione quā habuit ſuꝑ ꝓximū ſuū alligando vulnera eius ⁊ ducendo in ſtabulū. Hinc inq̄t Johannes i epiſtola .i. Johānis. iiij. Si quis habuerit ſubſtantiā huius mundi: ⁊ viderit fratrē ſuum neceſſitatem habere: ⁊ clauſerit viſcera ſua ab illo quomodo charitas dei manet cū illo: quaſi diceret nullo modo.

¶ Sed timendum eſt ꝙ multi diligunt proximum inconſtanter: ſicut hi q̄ diligūt propter vtilitatē tantum: ꝯtra quos lo quitur Seneca in quadam epiſtola ſic dicens. Illa eſt falſa amicitia que cōmodū intendit ⁊ non amorem. Et ideo inquit Ariſtoteles.viij.ethicoꝝ. Diligentes propter vtilitatē ſunt amici nūmi. Et hoc plangit Ouidius lib.ij.de ponto dicēs. Turpe quidem dictu: ſed modo vera fatemur. Vulgus amicitias vtilitate probat. Ceſſante ergo vtilitate ⁊ proſperitate: ceſſat talis dilectio ⁊ amicitia. Poeta ſic inquiente.

¶ Exemplo didici ꝙ vtilitatis amici.
¶ Res amplectuntur: non nos ſed noſtra ſequuntur.
¶ Non ſunt perſone ſed proſperitatis amici.

Et ideo dicit Gregorius in moralibus. Cū quis ſit poſitus in ꝓſperitate ⁊ diligit: incertū eſt an ꝓſperitas an ꝑſona diligat. Qui in aduerſitate ꝓximū deſerit: aperte monſtrat ꝙ hunc in ꝓſperitate nō amauit. Tales diligūt ꝓximos: ſicut canis diligit os: qui diligit illud ꝙdiu poteſt ex illo aliq̄d carnis accipere vel lucrari: deficiēte vero carne os deſerit ⁊ relinquit. Sic faciūt amici tales ficti: de quibus dꝛ Eccľ.vi. Eſt amicus ſm̄ tēpus ſuū: ⁊ nō ꝑmanebit in die tribulatiōis. Talis non fuit Abiathar q̄ diligebat Dauid: nō tantū tēpore proſperitatis: ſꝫ etiā aduerſitatis: nūciauit eni Dauid maliciā Saul regis: quō occidit ſacerdotes dn̄i ⁊ deſtruxit coꝝ ciuitatē: eo ꝙ receperunt Dauid hoſpitio.i.nocte: vt hꝫ.i.Reg.xxij. Itē ꝯſtāter diligebat armiger ſaulis dn̄m ſuū ſaul: q̄ vidēs eū interfectū ⁊ mortuū noluit vlterius viuere: ſed ſeipm̄ gladio interfecit: vt hꝫ.i.Reg.xxxi. Vn̄ apl's ad Rom̄.xiij. Nemini q̄cq̄ debeatis: niſi inuicē diligatis ꝯſtāter ⁊ fideliter. Narrat eni Augu. li.v.de ciuitate dei de quodā ciue romāo Fabricꝰ noīe quē Romaui miſerunt ad regē Epirotarū ꝓ captiuis Romanoꝝ redimēdis: quos habuit predictꝰ rex epirotarū in carceribꝰ diuerſis. Audiēs aūt rex epirotaꝝ ꝙ ip̄e Fabricius erat pauꝑ ⁊ indigēs multo auro ⁊ pecunia: obtulit ei quartā partē regni ſui: eo pacto ꝙ ciues ſuos romanos relinqret ⁊ ſibi adhereret: ⁊ ip̄ꝫ ſuꝑ oīa diligeret. Sed iſte Fabricius noluit ſibi conſentire: ſed oīa ſibi ꝓmiſſa contēpſit. qđ rex valde admirabat̄: ⁊ ipſum cōſtantē amicū ⁊ fidelē amatorē cōſiderās oēs captiuos romanoꝝ tribuit ſibi: ac pacē ⁊ dilectionē cū romanis decetero petijt: quā ꝑ ip̄m obtinuit. Ex qua hiſtoria habet̄ quāta bona ꝓueniūt ex fideli amore. ¶

Sed timendū eſt ꝙ duo genera hoīm impediūt veraꝫ dilectionē: videlꝫ iracūdi ⁊ inuidi. Dicit enī Ariſtoteles iiij. ethicoꝝ. ꝙ tria ſunt genera iracundoꝝ. Quidā ſunt acuti: ⁊ tales ſunt illi q̄ leuiter iraſcunt̄: ⁊ cito quieſcunt ⁊ illud eſt bonū ⁊ optimū qđ habent ꝙ nō retinēt iram in corde celando maliciā vſqꝫ ad tēpus vindicte. Scđo quidā ſunt amari q̄ in ira ſua diu ꝑſeuerant: ſed occultant ⁊ nō oſtendūt exterius: donec poterūt vindicare: ⁊ iſti indigēt multo tp̄e: vt deleāt melancoliā ſuā. Tertiū ſunt difficiles q̄ nunꝙ ceſſant ab ira cōcepta donec vindicent̄: ⁊ iſti ſunt peſſimi ⁊ vindicatiui: ⁊ deſtructores charitatis. Un̄ refert Seneca libro ſuo de ira. de q̄dā iudice furore ⁊ ira ſuccēſo: q̄ cōdēnauit tres milites innocētes iſto modo. Unū iuſſit occidi: qꝛ venit ad illuꝫ ſine cōmilitone: imponēs ei falſe ꝙ ſociū ſuū interfecit Cū ergo alius miles ex precepto iudicis duceret ipſuꝫ ad mortē obuiauit ſocio militis ſano ⁊ incolumi qui rediens ad iudicem preſentauit ſibi militem dannatum ꝛ ſociū cōmilitonem: qđ videns tyrannus: oēs tres occidi iuſſit. Primū quia dānatus fuit. Scđm quia cauſa dānationis fuit. Et tertiū quia iudici non obediuit. Et ideo ſubdit Seneca. O ꝙ̄ prona eſt iracūdia ad fugiendū cauſas vindicte. Habet ergo iracūdia hoc malū: ꝙ non vult regi veritate/nec iuſticia/nec ratiōe: ſed ſi aliquid ſit cōtra eius voluntatē: ſtatim nititur ſe vindicare. Et ideo cōſulit nobis Jacobus apl's Jacobi. i. Sit oīs homo tardus ad iram. Ira enim viri iuſticiam dei nō operatur. Ira enim in puniendo neſcit modum ꝛ ideo iudices ꝛ prelati nō debent ſe vindicare ſtante motu iracundie ſue. Hinc narrat Ualerius libro. iiij. de quodā philoſopho ſapiente: qui iratus ſeruo ſuo dixit ei. De te ſumerē vindictā ſi iratus non eſſem: ꝛ ſic diſtulit iuſticiā correctionis donec habuit patientiā. Unde dicit Ariſtoteles lib. de aīalibus. ꝙ apis poſtꝙ̄ perdidit aculeū ſuū cito moritur. Modo cōſimili eſt de homine iracundo q̄ exercēdo maliciā cōtra ꝓximū ſuum verbo vel opere: ledendo eū in bonis temporalibus in fama aut perſona: ipſe ſpiritualiter interficit ſeipm̄. Et ideo dicitur Job. v. Uirum ſtultū interficit iracundia: ꝛ paruulū occidit inuidia. Unde habet Apocalipſi. vi. ꝙ Johannes vidit equū rufum: ꝛ qui ſedebat ſuper eum data fuit ei poteſtas ſumere pacem de terra. Moraliter per iſtum equū intelligo iracundū ſuper quē diabolus habet poteſtatē adducendi de peccato in peccatum: qꝛ tanta eſt malicia in cordibus hoīm ꝙ diabolus habet poteſtatē ſuſcitandi bella ꝛ diſſenſiones quaſi ī toto orbe. Et ideo conſulit Sapiens Prouerbioꝝ. xxij. Noli eſſe amicus homini iracundo. Inuidi etiam vt di xi impediuit verā dilectionē. Unde dicit Petrus rauē nenſis omelia.iiij. ꝙ inuidia fecit ꝙ tota latitudo terre duobus fratribus erat anguſtata: ip̄a. cōſulit germanū occidere. Et ſubdit. Ōibus malis peioꝛ inuidia. Hec Petrus. Uñ habet.ij. Machabeoꝝ.xiiij. ꝙ Nichanoꝛ dux exercitus regis Demetrij videns animi audacias Iude machabei: petiuit ab eo amicitiā: ⁊ ꝑcuſſerūt fedus. Qđ ꝑpendēs Alchimus ꝗ fuit ſūmus ſacerdos ī Iudea: narrauit regi Demetrio ꝙ Nichanoꝛ aſſentiret alienis regibus: ꝙ inſidiatoꝛē regni faceret ſuū ſucceſſoꝛē. Qđ audiēs rex Demetrius: iuſſit Nichanori ſub pena ſui capitis ꝙ caperet Iudā: ⁊ vinctū ꝓduceret ad eū. Quibus auditis fugit Iudas: ⁊ poſtea amputauit caput Nichanoꝛis. Ex qua hiſtoria patet ꝙ ex inuidia multa mala oꝛiunt̃: ⁊ ideo ip̄am fugiēdo verā dilectionē capiamus: vt vitā poſſideamus eternā. Quā nobis concedat qui ſine fine viuit ⁊ regnat. Amen.

¶ Sermo.x.

VEnite. Chariſſimi dicit beatus Auguſtinus ꝙ tria genera hominū veniunt ad ſermonē. A Aliqui enī veniunt qui non delectātur audire verbum dei: imo vix timent penas eternas. cuiuſmodi ſunt indurati in peccatis: ⁊ iſti non referūt fructum ſermonum: quia non habent humoꝛem gratie. Secundo aliqui veniunt ⁊ delectantur audire verbuꝫ dei: timentqꝫ penas: ſed non peccata deſerūt: quia ſuffocantur diuitijs huius mundi ⁊ voluptatibus. ⁊ ideo nō referūt fructū: vt dicitur Luce.viij. Tertio veniunt aliqui cū bono ꝓpoſito recedēdi a pctīs ⁊ ꝑſeuerādi in virtutibus: de quibus dicit in euāgelio Luce.vi.

Venerant vt audirent eum:⁊ ſanarent a languorib⁹ ſuis. Et iſto modo venerũt omnes boni ⁊ virtuoſi. Vt ergo poſſim⁹ iſtã conditionẽ habere orem⁹. Pro ꝓceſſu huius ſermonis eſt breuiter aduertendũ ſm Berñ. ſermone. iiij. de aduentu ꝙ triplex eſt aduentus xp̄i ſꝫ tria tempora. Xp̄s enim venit ad hoĩes in preterito humanã naturã aſſumendo humiliter. Scd̄o venit ad hoĩes in p̄ſenti gratiã ſuã copioſe nobis infundendo. Et tertio veniet contra hoĩes in futuro: pc̄tã in iudicio potenter puniẽdo. In primo aduentu venit generaliter ꝓpt hoĩes tam bonos q̄ malos. In ſcd̄o aduentu venit tantũmodo: in bonos. Et in tertio aduentu veniet ꝯtra malos. In primo aduentu filius dei ꝑ ſuã incarnationẽ filius hoĩs efficitur. In ſcd̄o aduentu filius hoĩs fili⁹ dei ꝑ grãm efficit ſiue ꝯſtituit. Et in tertio aduẽtu q̄ inuentus fuerit filius diaboli penis eternis deputabit. Primo et principalit̃ dixi ꝙ xp̄s venit ad homines humanam naturam humiliter aſſumendo. Vñ circa aduentũ xp̄i tres poſſũt queri q̄ſtiones. Priã q̄s ẽ ⁊ q̄lis fuit q̄ noſtrã naturã aſſũpſit. Scd̄a q̄ſtio ẽ quō naturaꝫ humanã aſſũpſit. Et tertia ẽ q̄ de cã venit ĩ hũc mũdũ vt fieret hō mortalis. Ad primã q̄ſtionẽ rñdetur: ꝙ erat filius dei ⁊ nõ angelus: nec aliquis alius ſanctus exiſtẽs in hoc mundo. Et cauſam ponit beatus Anſelmus libro ſecundo. Cur deus homo. Nam angelus non potuit: quia ex ſeipſo ĩſufficiens ſatiſfacere pro peccato ꝓprio. Nec purus homo eadem ratione. Ideo venit chriſtus deus factus homo: quia ſicut fuit verus dominus ⁊ deus eternaliter: ita temporaliter factus fuit verus homo. Inquantum erat deus potuit ſatiſfacere pro peccato humano. Conueniens eniꝫ erat vt homo ꝓ hoĩc ſatiſfaceret. Sed quia nullus homo purus hoc potuit: conuenientiſſimũ erat vt deꝰ homo hoc faceret

B Sed hic queritur litteraliter qualiter vna perſona diuina potuit incarnari non incarnata alia. cũ opera trinitatis ad extra ſint indiuiſa: et tũc ſic. q̄re magis filius fuit incarnatus ꝙ̄ pater ꝛ ſpiritusſanctus Exẽplũ quantũ ad primũ hꝫ in experientia de tribꝰ puellis induentibꝰ vnã illaꝝ: quaꝝ quelibet ad illã induitionẽ fecit idem qđ altera: ꝛ tamen ſola vna induitur. Eodem modo eſt de xp̄i incarnatione/ quã quelibet triũ ꝑſonarum operabatur in filio. Unde quandoqꝫ ipſa incarnatio attribuit᷑ patri. vt patet per illud Apo. ad Gal. iiij. Miſit deus filiũ ſuum natũ ex muliere. Et aliquando attribuit᷑ ſpirituiſancto: vt habetur Luce. i. Spiritusſanctus ſuperueniet in te. Et aliquando attribuit᷑ xp̄i filio. Johan. xvi. Exiui a patre ꝛ veni in mundum. et tamẽ ſolus filius fuit incarnatus. Et hoc propter varias rationes. Prima ratio eſt. quia ſm̄ ꝙ dicũt doctores filiꝰ dei eſt imago patris ꝛ ſimilitudo. et homo quando peccauit deſiderauit ſimilitudinem dei et dyabolus quãdo tentauit hominem immiſit ſibi ꝙ fieret ſimilis deo: vt patet Geneſis. iij. Ita ꝙ dyabolus in tentando ꝛ homo in deſiderando ſpecialius deliquit contra filium qui eſt ſimilitudo patris ꝙ̄ contra patrem vel ſpiritumſanctum: ꝛ ideo filio dei magis conueniebat venire ꝙ̄ ſpirituiſancto. Secunda ratio eſt quia in tranſgreſſiõe parentis primi iniuria facta concernebat filium ſpecialiter quia erat contra ſapientiam appropriataꝫ filio. Unde dixit dyabolus. Eritis ſicut dij ſcientes bonum ꝛ ma ſum. Non dixit potentes vel clementes: et ideo conuenienter filius potius ꝙ̄ pater vel ſpiritusſanctus fuit ĩcarnatus: vt miſeretur homini ⁊ vindicaret᷑ de dyabolo Tertia ratio fuit vt ille q̄ fuit filiꝰ dei in diuinitate eſſet filius hominis in humanitate. Cū ergo querit᷑ primo ⁊ principaliter qualis fuit qui fuit incarnatus. Dico ſicut prius ꝙ vere filius dei in propria perſona: nō angelus nec homo tm̄ ſꝫ verus dei filius ad hoc admonet ratio ſpecialis ⁊ eſt hec. Nā homo qñ fuit factus ⁊ prio fuit creatꝰ ad libertatē ⁊ dignitatē ꝙ nulli fuiſſet ſubiectus: niſi ſoli deo ſꝫ oīa alia deberēt ſibi ſubij̄ci. iuxta illud Pſal. Oīa ſubieciſti ſub pedibus eius oues ⁊ boues. ⁊c̄. Et cauſa fuit vt ip̄e diligeret deū ſuꝑ oīa. Sed poſtꝙ̄ cecidit ab illa dignitate ſi homo vel angelus ip̄ꝫ redimeret oporteret hominē eū diligere ſupreme: et ſic tūc nō fuiſſet reſtitutus ad tantā libertatē ad quantaꝫ creatus fuit: ⁊ ideo deus venit ꝓ illo in carnē vt totum amorē humanū vendicaret ſibi: vt hō nullū preter deū ſumme diligeret. Iſtud teſtat᷑ euangeliſta: dicens. In ꝓpria venit. Et ſequit᷑ ꝙ dolendū eſt. Et ſui eū non receperūt. i. illi q̄ ꝑ ſuā creationē ⁊ redēptionē ſūt ſui ip̄ꝫ nō receperūt ꝑ bonā vitā: ſꝫ vilipenderūt ꝑ ſuꝑbiā/ inuidiam/ ⁊ accidiā. ⁊c̄. Nec hn̄t in memoriā fidē ſue incarnationis quō humiliauit ſeip̄m ꝓ generis humani ſalute ad ſuſtinendum tot iniurias ⁊ miſerias: famē/ ſitim: et opprobria/ detractiones/ infirmitates/ ⁊ penas/ et tandē mortē duriſſimā: ⁊ ideo de talibꝰ ingratis peccatoribus cōquerit᷑ dn̄s Johan. v. dicens. Ego veni in nomīe patris mei ⁊ non accepiſtis me. Si alius venerit in noīe ſuo: illū accipietis: quaſi diceret filij regum et dominoꝝ mortalium ⁊ ſeruientes illorum cum honore recipiens a vobis: ſȝ me q̇ ſū dei filius regis eterni nō vultꝭ recipe. ¶ Sed hic q̄ritur quare filius dei ꝑ tantū tempus diſtulit ſuā incarnationē. Dicit ẜm ſanctū Thomā de veritatibus theologie: ꝙ propter cauſas in ẜmone de filiatione aſſignatas: quaꝝ hec eſt precipua: videlicȝ vt manifeſtaret diuinā iuſticiā. Per hoc eni ꝙ ꝑ tantū tempus ſuā incarnationē diſtulit: in primos parētes exulantes a paradiſo ſuā iuſticiā in puniendo oſtendit: ſȝ ꝙ illos tandem ꝑ ſuā paſſionē redemit ſuā grām ⁊ miſericordiā demonſtrauit. Et iō dicit apl's. i. ad Thimo. i. Jeſus xp̄s venit in hunc munduȝ peccatores ſaluos facere. Ad ſcḋam queſtionē reſpondet ꝙ quattuor modis hō ꝓducit in hunc mūdū. Prim⁹ modus eſt ſine viro ⁊ femina: et iſto modo fuit Adam creat⁹ a dn̄o. ſecundus mod⁹ eſt de viro ſine femina. Et ſic Eua fuit facta de coſta Ade: vt hr̄ Geñ. ij. Tertius modus ē de viro ⁊ femina ⁊ iſto modo genus humanū ꝓducit totuȝ: ſed cū peccato originali. Quartus modus eſt de femina ſine viro. Et iſto mō fuit ꝓductus filius dei ꝑ operationē ſpiritusſancti. et iſte modus incarnationis fuit mirabiliter p̄figuratus in antiqua lege. Primo ꝑ vgā Aaron. de qua dr̄ Numeri. xvij. ꝙ ſine arte alicui⁹ floruit ⁊ ꝓduxit amigdala. Mō ꝯſimili maria q̄ ꝑ virgam Aaron deſignat: floruit ꝑ virginitatem ⁊ ſanctitatē. ⁊ ꝓtulit filiū ſine cōiunctione virilis conſortij. Scḋo fuit p̄figurata ꝑ rubū Moyſi. De quo habetur Exodi. iij. Cū venit Moyſes ad montem dn̄i ⁊ apparuit ei dominus in flamma ignis in medio rubi: ⁊ videbat ꝙ rubus ardebat ⁊ non cōburebat. Modo conſimili Maria virgo ardebat intus igne ſpũſſancti qñ concipiebat in ſeip̃a verũ deũ ⁊ hoiem ſine combuſtione ⁊ corruptione carnalis voluptatis. Itẽ iſte aduẽtus fuit ꝓphetatus per Iſaiã. vij. dicentẽ. Ecce virgo cõcipiet, ⁊ pariet filiũ ⁊c. Itẽ fuit ꝓphetatus ꝑ Iacob dicentẽ. Geneſ. xlix. Nõ auferet ſceptrũ de iuda: id eſt de illa tribu/nec dux de femore eius: donec veniat qui mittendus eſt. vnde xp̃s incarnatus fuit in tẽpore Herodis alienigene: qui fuit de natione ydumeoꝝ: quia poſt xp̃i natiuitatem nullus regnauit ſuꝑ iudeã qui fuit de tribu illa. Item iſte aduentus fuit mirabiliter oſtenſus ꝑ euidentiam multoꝝ miraculoꝝ. Dicit enĩ Oroſius de ormeſta mundi/⁊ etiam Methodus ⁊ magiſter in cronicis ſuis: ꝙ in aduẽtu dñi tãta pace vniuerſalis orbis gaudebat ꝙ toti mũdo vnus imperator romanoꝝ pacifice dominabatur: ita ꝙ aduentus eius pacificus pacẽ oĩbus demonſtraret. Et ideo dicit apl'us ad Epheſios. ij. Veniens euangeliſauit pacẽ his qui longe ⁊ his qui ꝓpe erant. In cuius ſignũ angeli in ſuo aduẽtu clamauerũt pacẽ dicentes. Gloria in excelſis deo ⁊c. Luce. ij. Et ideo Romani templũ pacis conſtruxerunt pulcherrimũ: in quo ſtaturam poſuerũt Romuli: qui conſulentes Apollinem quẽ ꝓ deo colebãt ꝙ̃diu ſtaret illud templũ. Et reſpõſum fuit ꝙ duraret quouſq; virgo pareret filiũ: ⁊ tunc ſcripſerunt in foribus templi litteris aureis. Templũ pacis eternũ. Quod templũ eadem nocte qua xp̃s naſcebatur corruit: in ſignum ꝙ virgo peperit. Item habetur in hiſtoria ſcolaſtica: ꝙ ante aduentum domini tres ſoles apparuerunt in oriẽte: qui paulatim in vnũ corpus ſolare redacti ſunt. Et hoc fuit factum ad deſignandū ꝙ xp̄s fuit natus:in quo fuerunt tres nature q̄ in vnā ꝑſonā conuenerūt:videlʒ caro/diuinitas/et anima. Itē iſte aduētus fuit denūciatus paſtoribus vigilantibus ſuꝑ gregem ſuū:ſicut bis in anno conſueuerunt:videlʒ in vtroqʒ ſolſticio. Primo eſtiuali circa feſtū ſancti Johānis baptiſte:ꝛ ſc̄do hyemali circa feſtū natiuitatis xp̄i. Quia ſolē gentiles tanꝙ deū colebant. Apparuit eis āgelus dn̄i:ꝛ xp̄m natū de virgine nunciauit. Et quō cū cognoſcerent:dedit eis ſignū dicens. Ite in bethleem ꝛ inuenietis infantē pannis inuolutū ꝛ poſitū in preſepio:inter bouē ſcʒ ꝛ aſinū. Luce.ij. Ex quibus ſequitur manifeſte ꝙ modus ſue incarnatiōis fuit mirabiliter prefiguratus:ꝛ multipliciter prophetatus:necnō ꝑ miracula euidentias mirabiles demōſtratus. Tertio principaliter querebat᷑ de cauſa quare venit in mundū hunc vt fieret homo mortalis. ℟ Reſpondetur ꝙ ꝓpter diuerſas cauſas. Prima fuit ꝙ natura diuina non potuit ſuſtinere opprobria ꝛ penas:cū ſit īmortalis ꝛ ſemꝑ ꝑmanens. ꝛ ideo oportuit illā inducere aliā naturā in qua poſſet ſuſtinere:ꝛ genus humanum redimere. Secunda cauſa fuit vt tanta foret humilitas in xp̄o q̄ redemit genus humanū : quanta fuit ſuꝑbia in Adam q̄ ſcʒ infecit genus humanū:ꝛ qꝛ tanta ſuꝑbia fuit in eo ꝙ voluit equiparari ipſi deo in ſciētia:ecōtra tanta fuit humilitas in xp̄o ꝙ voluit eſſe homo mortalis Tertia cauſa fuit ad redimēdū genus humanū a poteſtate diaboli:in qua erat ligatū a tp̄e quo peccauit Adam vſqʒ ad aduentū dn̄i. Et tria erant vincula quibus homo erat ligatus:vinculū ſcʒ pc̄ti originalis:vinculum pene infernalis:ꝛ vinculū miſerie coporalis. Iſta tria vincula xp̄s poſt ſuū aduentū in paſſione diſſoluit: ⁊ ianuā celi aperuit q̄ oībus erat clauſa: ⁊ illi q̄ fuerūt detēti ſub his vinculis multū deſiderabāt aduentū dn̄i. Vn̄ dicit ꝓpheta Aggeus cap̄. ij. Veniet deſideratus cūctis gētibus. Vn̄ ante aduentū xp̄i totū genus humanū errabat a via q̄ ducebat ad celū. Figura huius habetꝛ Exodi. xvi. quō filij Iſrael errauerūt in ſolitudine quadraginta annis: nec potuerunt intrare terrā ꝓmiſſionis quouſqꝫ Joſue filius: Nun ſucceſſoꝛ Moyſi eos introduxit. Unde ⁊ genus humanuꝫ in erroꝛe ꝑmāſit: donec Jeſus filius dei venit ⁊ naturā noſtrā aſſumpſit: in qua moꝛtē ſuſtinuit: ꝑ quā nos ī celū introduxit. ⁊ iō dicitꝛ Luce. xix. Venit filius hoīs querere ⁊ ſaluū facere qđ perierat. Dicūt doctoꝛes ꝙ aīe ſctōꝝ ſine pctō moꝛientiū deſcēderunt ad lymbū patrū ante xp̄i aduētū: vbi nullā ſentiebāt penā coꝛpoꝛalē ardoꝛis vel frigoꝛis: ſed tm̄ fuerūt in vno loco obſcuriſſimo carētes viſione beatifica dei quā maxime deſiderabāt ⁊ expectabāt: cuiuſquidē viſionis carētia fuit illis maxima pena. Nā ſm̄ Aug'. Maximū gaudiū ſāctis in celo erit viſione dei beatifica. Et iō clamat eccleſia ī ꝑſona coꝝ q̄ erāt in lymbo: rogās ad patrē celeſtē mittere filiū ſuū ad redimēdū genus humanū ab illa ſeruitute dicēs. Excita dn̄e potentiā tuā ⁊ veni: vt ſaluos facias nos. Cui concoꝛdat antiphona O adonay ⁊ dux domus iſrael ⁊c. veni ad redimēdū nos in brachio extēto ⁊c. Habetꝛ enī in hiſtoꝛijs Romanoꝝ ꝙ qdā imperatoꝛ habebat filiā quā tenerrime diligebat: q̄ dolo ⁊ fallacia cuiuſdā militis rapta ⁊ violata tandē ꝑ bonū virum ⁊ valentē reducta fuit ad imperatoꝛē q̄ eā cuiuſdā nobiliſſimi regis filio deſpōſauit. In nuptijs aũt dedit imperatoꝛ filie ſue tunicā purpureā: ī cuius extremitate erat ſcriptũ. Oīa dimiſi tibi ne adijcias. Scđo dedit ſibi anulũ aureũ: in cuius circuitu erat ſcriptũ. q̇d feci tibi ⁊ quare attendas. Moꝛaliter ꝑ imperatoꝛē iſtũ intelligo xp̄m dei filiũ: ⁊ ꝑ filiam animā que fuit rapta a diabolo ꝑ peccatũ. tandē per xp̄i incarnationē ⁊ paſſionē reconſiliata fuit ⁊ deo coniuncta. Per tunicā intelligo xp̄i coꝛpus rubꝛicatũ paſſione. In hac tunica erat ſcriptũ: oīa dimiſi tibi: quia redemi: ⁊ ideo ne adijcias. In cuius figura ſcribit Iohis. viij. ꝙ poſtꝙ̃ digito ſcripſit in terrā: dixit mulieri in adulterio depꝛehenſe. Uade ⁊ iā amplius noli peccare. Per anulũ aureũ intelligo vultus xp̄i laterale: in quo erat ſcriptũ. quid feci tibi memēto: ꝙ meip̄m exinaniui foꝛmā ſerui accipiens Sed quare: vt poteſtate diaboli te liberarē ⁊ ad regnũ ꝑditũ introducerem. Sed q̇d feci: nunq̇d me humiliaui hoīem: vt hoīem perditũ redimerē. ⁊ ideo dicit xp̄s in euangelio Mathei. xx. Non veni miniſtrari: ſed miniſtrare: ⁊ dare aīam meā ī redemptionē ꝓ multis. E

In iſto nāqꝫ aduentu xp̄s oſtendit mirabilē humilitatē mirabilē paupertatē: ⁊ mirabilē penalitatē contra tria peccata: ſcʒ ſuperbiā/ auariciā/ ⁊ luxuriā. quia dicitur. i. Iohis. ij. Omne quod eſt in mundo: aut eſt concupiſcentia carnis: aut concupiſcentia oculoꝝ: aut ſuperbia vite. Ad deſtruendũ vero ſuperbiam vite: oſtendit mirabilem humilitatē. Dicit eni Ptholomeus in ſuo almageſti: ꝙ ſol eſt centies ſexageſies maioꝛ ꝙ̃ tota terra: ⁊ tamen apparet in conſpectu noſtro vix bicubite quantitatis. Modo conſimili xp̄s eſt maioꝛ oī creatura:non tm̄ centies.⁊c̄.ſed infinities excedit omnē creaturam in potentia ⁊ virtute:⁊ hec fuit mirabilis humilitas ꝙ ille qui ſua diuinitate replet totum mūdū in tā paruo corpore voluit concludi.Nā dicunt doctores ꝙ xp̄s fuit minimꝰ homo qui fuit vnꝗ̄ vel erit/qꝛ ī primo inſtanti quo conceptus fuit de virgine fuit ꝑfectus homo ſicut ꝑfectus deus.Inquantū hō fuit humiliauit ſe inferiorē patri celeſti ipſemet dicente in perſona hominis.Pater maior me eſt: ſed fuit ei equalis in diuinitate.Secundo fecit ſe inferiorē angeloꝝ inquantum fuit hō mortalis ⁊ angelus ē imortalis.Tertio fecit ſe īferirē hoīe:qꝛ vt dicit Luce.ij.Subditꝰ erat illis.ſ.Joſeph ⁊ marie.Ex q̄bus pꝫ ꝙ xp̄s in ſuo aduentu ſūmam humilitatem oñdit.Et ideo dicit Johan.vi. Deſcēdi de celo non vt faciam volūtatem meā:ſed volūtatē eiꝰ qui miſit me patris.Secundo oſtendit in eius aduentu mirabilem paupertatem.Unde Chriſoſtomus ſuper Matheum opere imperfecto:omelia ſecunda.Nunquid inquit viderunt magi venientes ad chriſtum palacium auro ſplendidum.Nunquid viderunt matrem diademate coronatam: aut in lecto aureo recumbentez. Nūquid viderunt puerum auro ⁊ purpura indutuz aut ornatum.quaſi diceret non.ſed viderunt diuerſorium tenebroſum ⁊ ſordidum magis animalibus aptum ꝙ̄ hominibus:in quo nemo erat contentus iacere:niſi coactus.Et ideo dicitur Luce ſecundo. Mater eius reclinauit in preſepio: quia non erat ei locus in diuerſorio. Diuerſorium enim vt dicit magiſter Hyſtoriarum erat diuiſum in duas partes ⁊ diſperſum operimentum habens:ſub quo ciues ad colloquendū quādoq; ꝓ aeris intẽperie diuertebãt. Vel ſm quoſdam habet ꝙ ruſtici ⁊ ſimplices patrie qui veniebant ad foꝝ aīalia ibi ligabant: et ibi erat preſepe conſtructũ. ¶ Sed q̄rit doctor de lyra: quare xp̄s voluit naſci in tanta paupertate. Et rn̄det ꝓpter duas cauſas. Prima ē ꝙ xp̄s venit ad predicandũ populo veritatē: ipſo dicēte. Joh. xviij. Ego ad hoc natus ſũ ⁊ ad hoc veni in mundũ vt teſtimoniũ ꝑhibeam veritati. Cũ ergo predicator veritatis multũ impedit̄ ꝑ ſollicitudinē tēporaliũ. ideo elegit paupertatem vt liberi⁹ vacaret predicationi. Secũda cauſa fuit vt peccatores ꝯuerteret ad penitētiã. Unde ipſemet dicit Math. ix. Non veni vocare iuſtos ſ3 pctõres ad penitentiã. Et ideo ne iudei ſuſpicarent̄: ꝙ ꝓpt̄ diuitias tēporaliu3 pctõres ꝯuerterent poti⁹ elegit pauꝑtatē ꝙ̄ diuitias temporales. Tertio xp̄s oſtendit ĩ ſuo aduentu maximã penalitatem contra carnis luxuriam Unde experientia docet: ꝙ quanto alicuius caro ſit tenerior: tanto pena acerbior. Sed caro chriſti fuit tenerrima: quia ſuſcepit carnem de puriſſimis guttis ſãguinis virginis glorioſe. Ut dicit Augu. ſuꝑ Pſalmũ In te dñe ſperaui non confundar ineternum: et in iuſticia tua libera me. ⁊c. Uenit celeſtis medicus ad terram ſuſcipere contumelias: ⁊ dare honores. Haurire dolores ⁊ preſtare ſalutem. Subire mortem ⁊ dare vita3 vt vitam habeant ⁊ abundantius habeant. ¶ Secũdo principalit̄ dixi: ꝙ xp̄s ꝓ tēpore venit in hoīes mētem humanã copioſe ſua gr̄a illuſtrãdo. Circa iſtũ aduētu3 eſt aduertendũ ꝙ xp̄s venit in mentē humanã triplici de cauſa: videlicet ad informandum quid faciendum et quid fugiendum ſit: Et hoc eſt prudentia que eſt virt⁹ cardinalis fugere videlicet ⁊ cauere malũ ⁊ vitioſum ⁊ imitari bonũ ⁊ virtuoſũ. Iſtã lectionem ſũme deſiderabant boni ⁊ virtuoſi. Et ideo eccleſia iſto tempore clamat in antiphona. O ſapientia q̄ ex ore altiſſimi ꝓdiſti. ⁊c̄. veni ad docendũ nos viã prudentie. Et quare q̄ro viam prudentie: qꝛ prudẽtia ſpũalis eſt regimẽ vite virtuoſe: eo ꝙ docet hoiem quid eſt malũ/quid placet deo ⁊ quid diſplicet deo. Ex q̄bus ſeq̄tur ꝙ ē neceſſaria ad ſalutẽ. Et iō dicit Sapiens Prouer. ij. Prudẽtia ſcʒ ſpũalis ſeruabit te vt eruas a via mala: ⁊ ducet te in vias bonas docẽdo te fugere peccata: ⁊ facere ea que ſunt neceſſaria ad ſalutẽ anime. Iſtam prudentiaʒ xp̄s docuit. Johan. iiij. Scio qꝛ Meſſias venit: ſcilicet ꝑ carnis aſſũptionẽ: ⁊ cũ venerit per ſalutis informationẽ: annũciabit nobis oīa celeſtia ad appetendũ: ſʒ terreſtria ad relinquendũ: et iudiciũ vltimũ ad metuendũ Unde Seneca in libro de copia vboꝝ. Si inquit prudens eſſe cupis preſentia ordina: preterita recordare/⁊ futura preuide Unde q̄ nihil ꝓmeditatur: omnia mala ĩcaute incurrit. Hec ille. Unde hanc prudentiam docuit angelus domini Danielem: vt habetur Danielis q̄rto vbi ſic inquit. Ego veni vt indicarem tibi ⁊ docereʒ te: quoniam vir deſideriorum es: id eſt vir deſiderãs doctrinam. Unde dicit Ariſto. in Ethicis: ꝙ ſicut ad ſanationẽ ⁊ medicinas req̄runt virtutes: vt prudẽtia/iuſticia/⁊ humilitas. ſic iſta doctrina xp̄i non poteſt habitare niſi in mentibus puris ⁊ ſanctis qui mandata dei cuſtodiunt dicente chriſto Johannis. xiiij. Si quis diligit me ſermonem meum ſeruabit: et pater me⁹ diliget euʒ et ad eum veniemus: ⁊ manſionem apud eum faciem⁹.

ħ Sed timendū eſt ꝙ multi iſtis diebus magis adiſcunt doctrinaȝ ⁊ prudentiam mūdanam q̃ ſpūalē prudentiam: quia iam nullus reputatur prudens niſi ſciat multas diuitias per ſuas cautelas falſas acquirere et ꝓximū defraudare ⁊ deſtruere: magis vero adiſcūt homines ad bancum regis placitare: q̃ ad eccleſiā dei cōuenire ſeu ibi orare: imo qui ſic faciūt reputant̄ ſtulti ſiue fatui. Et ideo dicit̄ Johānis.iij. Qui male agit odit lucem ⁊ nō venit ad lucē vt non arguantur opera eius Fures enī ⁊ latrones magis diligūt tenebras ⁊ nocteȝ q̃ diē ⁊ lumen. Sic mali nunq̃ vellent audire enormitatem pctōꝝ ſuoꝝ. De talibꝰ ꝯquerit xp̄s Joh.iij. Lux venit in hunc mūdū: ⁊ dilexerūt hoies magis tenebras q̃ lucē. et iō venit xp̄s in mentē humanā ad letificandū ⁊ confortandū: ſicut habet̄ in ſcriptura ꝙ multe tribulationes ⁊ anguſtie frequent̄ accidūt ꝓpter pctā hoim. Et ne pctōres in tēpore tribulationis inciderent in deſperationē ⁊ deſolationem xp̄s venit ꝑ ſuā gratiā interius nos per patientiā ꝯſolando. Dicit enim Boetius de ꝯſolatione philoſophie. ꝓſa.vij. ꝙ apud iuſtū ⁊ ſapientē nulla fortuna eſt mala: quia quilibet poteſt ſi voluerit retrahere fortunam ſuam ad bonū: quia ſi ſit aſpera ⁊ plena anguſtijs tunc poteſt trahere ad bonum patiendo ⁊ ſuſtinendo: ⁊ tunc eſt ſibi meritū ſi ſit leta ⁊ beneplacita: diſcat ea bene vti ⁊ in deo regulari. Et iō dicit Boetius. Omnis fortuna aſpera aut exercet ꝑfectos aut corrūpit īperfectos ſiue punit iniuſtos. ⁊ ideo non contribulantur quicquid tribulationis eis acciderit ſi ſint peccatores frequenter triſtantur. Et tunc niſi conſolent̄ per diuinā inſpirationē caderent in deſperationem. Hinc dicit Pſal. Letetur mons ſyon ⁊ exultēt filie iude ꝓpter iudicia tua dñe. Moꝛaliter ſyon ſignificat aīam iuſti q̄ alte ſituatur in cōtemplatione ⁊ deſpectu terrenoꝝ: ⁊ ideo habet magnā materiā letandi. Et ideo dicit̄. Letabitur iuſtus in dño. Filie iude vocātur penitentes ⁊ cōfeſſi: qꝛ Iuda cōfeſſio interpꝛetat̄. Peccatoꝛes qui habēt cōtritionē ⁊ lachꝛymas ꝓ peccatis ⁊ verā cōfeſſionē: bene poſſunt letari ⁊ dicere cū Pſal. Secundū multitudinē doloꝝ meoꝝ in coꝛde meo: cōſolationes tue letificauerūt aīam meā. Figura huius habetur. iiij. Regū. xix. Quomodo ſerui regis Ezechie q̄ peccauerūt cōtra deū venerūt ad ꝓphetā Iſaiā dicētes: ꝙ rex aſſyrioꝝ veniſſet cū magno exercitu ad deſtruendū regē Ezechiā. Et ſtatim ne caderet in deſperationē: cōfoꝛtauit regem ꝓpheta dicens. Uade ⁊ dic Ezechie ꝙ ego faciā eos cōuerti ad terrā ſuā: ⁊ deĳciam eos gladio. Quo audito rex eſt confoꝛtatus ⁊ cepit oꝛare. Iteꝫ habet in ſcriptura: ꝙ filij Iſrael ꝓpter ſua demerita fuerunt capti ⁊ ducti ad babilonē. Et ne caderent in deſperationē: dñs miſit ad eos Hieremiam/ Baruch/ ⁊ Ezechielē: ⁊ alios ꝓphetas ad confoꝛtandū eos ⁊ conſulendū: vt peterent veniā ⁊ miſericoꝛdiam a deo: ſtatimqꝫ cōpuncti coꝛde fleuerunt: ⁊ dñs liberauit eos de anguſtijs ſuis. Et ideo loquitur Iſaias cuilibet aīe peccanti. Surge illuminare Hieruſalē. Per Hieruſalem figurat̄ aīa humana que debet ſurgere a peccato: ⁊ recipere lumen gratie ⁊ ſpiritualis conſolatōis que conſiſtit in cōtritione ⁊ effuſione lachꝛymarū quā xp̄s venit ad dandū vere penitētibus de ſuis pctīs. et ideo nullus debet diffidere de eius mīa: vt dicit Amb.

Nemo conſcius pctōꝝ veterū diffidat. Deus nouit mutare ſententiā: ſi tu vis emēdare vitā. Hec ille. Et ideo xp̄m venientē ad aīam noſtrā firmiter cuſtodiamus: et nō ꝑmittamus eū a nobis recedere. Un̄ dꝛ in euāgelio Johis. iij. Spūs vbi vult ſpirat: ⁊ vocē eius audis: ſed neſcis vnde veniat aut quovadat. Neſcis inquit vnde venit: q: forte ſpūs venit in aīam tuā nō ratione ꝓpꝛij meriti: ſed ratione meriti alterius boni ⁊ virtuoſi q̄ oꝛat ꝓ te. Et qn̄ recedit neſcis quo vadit: nec quō eū recipies: ⁊ ideo bonū ſpiritū tenete vobiſcū. Unde dꝛ Johānis. xiiij. ꝙ qn̄ xp̄s receſſurus erat a ſuis diſcipulis coꝛꝑaliter mortē ꝓ nobis patiēdo ⁊ aſcēdēdo celū: ſui apoſtoli triſtabant̄ de ſui receſſione: ⁊ ideo ad eoꝝ conſolationē dixit. Non vos relinquā oꝛphanos. Uado et venio ad vos. Et ſequitur in. xvi. Jterū autem videbo vos: ſcȝ poſt reſurrectionē: ⁊ gaudebit coꝛ veſtrū: quod fuit impletū qn̄ miſit eis ſpiritūſanctū: qui in omni tribulatione conſolabatur eos. ¶ Tertio venit xp̄us in mentē humanā ad ſuggerendū ⁊ defendendū. Qualiter eni poſſet aīa humana ſuſtinere tot inſultus demonū: niſi haberet deū pꝛotectoꝛē ſuū. Et ideo dicitur Jſaie. xl. Ecce dn̄s deus in foꝛtitudine veniet: ⁊ brachium eius dominabit̄: ſcȝ ſuper oēm poteſtatē demonū. Unde dicit Uincentius in ſpeculo naturali lib̄. iiij. cap̄. xvij. ꝙ filius dei qui eſt ſumme miſericoꝛs hoī pꝛopter peccatū a facie eius expulſo in hoc exiliū lachꝛymarū: contra eius tres hoſtes tres oꝛdinauit defenſoꝛes. Cōtra malū angelū: oꝛdinauit bonū angelū ad ſuā cuſtodiam ⁊ defenſionē. Contra carnē oꝛdinauit ſuam moꝛtē Et contra mundū oꝛdinauit exempla ſanctoꝝ: qui mū⸗

dum ⁊ eius diuitias cõtempſerunt:⁊ ſic xp̃s venit vt ordinaret nobis defenſores contra inimicos noſtros.Uñ dicit Danieł.x.ꝙ Michael archangelus venit vt adiuuaret ꝑ ſe ⁊ miniſtros ſuos:ad defendendũ hoĩes contra inſultus demonũ.Cũ ergo gratanter ex ſua infinita bonitate venit ad nos ſpũaliter:videlȝ ad docẽdum cõfortandũ ⁊ defendendũ:nos debemus gratãter venire ad eũ tripliciter:videlȝ ꝑ cordis cõtritionẽ:oris cõfeſſionẽ:⁊ operis ſatiſfactionẽ.Primo inquã ꝑ cordis cõtritionẽ que ẜm doctores eſt dolor volũtarie accept⁹ cũ ꝓpoſito firmo nõ recidiuãdi ⁊ confitendi:quẽ dolorem oportet peccatorẽ habere in caſu quo vult veniã pctoꝝ obtinere.Exemplũ huius poſuit Holkoth ſuper primũ ſapientie dicẽs ꝙ naturales dicũt ꝙ eſt auis q̄dã habens faciẽ humanã:ſed eſt auis nimis crudelis ⁊ ferox:intantũ ꝙ interdũ pre famis inedia hoĩem inuadit ⁊ occidit:⁊ poſtq̃ ſitiens ad aquã vadit ⁊ potum ſumit:vbi faciẽ ſuã ꝓpriam intuẽs in aqua videt ſimilitudinẽ facici hoĩs:⁊ memor ſibi ſimilẽ occidiſſe:tantũ dolorẽ in corde patit᷑ vltra cibũ non ſumit ſed moritur. Spiritualiter hoc ꝗdem faciet peccator qñ videt filiuȝ dei ꝓ ſe incarnatũ ⁊ paſſum:ad cuius imaginem conditus fuit:⁊ ꝑ ſui peccati maliciã quantũ in ip̃o eſt occidiſſe:qđ intime cogitatus deberet plangere ⁊ dolere

R Sicut conſulit ꝓpheta dicens.Uenite ploremus corã dño qui fecit nos:ꝓ noſtra ſcȝ ingratitudine debemus venire ad xp̃m per oris confeſſionẽ.Unde Guilermus pariſienſis in libro de ſacramentis facit talẽ rationẽ ad probandũ ꝙ peccator tenetur pctã ſua homini confiteri dicens:ꝙ impoſſibile eſt aliquẽ iudicare in cauſa quā ignorat. Cum ergo confeſſor tuus ſedet inter te ⁊ deū: ergo ille non poteſt bene iudicare in cauſa tangente tuū peccatū: niſi ſciat quid feciſti. ſed non poteſt ſcire niſi dicas verbo/ſigno/vel aliquo alio modo: qꝛ pctā tua inter te ⁊ deū cognoſcunt: ergo oportet vt tu cōfitearis pctā tua: ⁊ poſtea iudicare habet ⁊ penitentiā ſalutarē imponere. Unde ſic ꝯſulit xp̄s in euāgelio Math. xi. Uenite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati eſtis onere peccatoꝝ: ⁊ ego reficiā vos: videlꝫ mūdando ſalubriter ⁊ pctā miſericorditer cōdonādo. Tertio debemus venire ad xp̄m ꝑ operis ſatiſfactionē: dicente Auguſtino libro de eccleſiaſticis dogmatibus: ꝙ ſatiſfacere eſt cauſas pctōꝝ excludere ⁊ eoꝝ ſuggeſtionibus viā preducere. Unde licet cōtritio ſatiſfaciat et confeſſio quo ad deletionē culpe: ⁊ homo ꝑ peccatum meruit penā eternā: ſed virtute confeſſionis ⁊ contritionis cōmutatur illa pena eterna in penā temporalē: a qua tamē pena tēporali liberat̄ ꝑ opera ſatiſfactiōis q̄ ſunt ieiuniū: ⁊ peregrinatio: elemoſyna ⁊ cetera huiuſmodi. Hinc cōſulit ꝓpheta dicēs. Uenite filij audite me: timorē dn̄i doccebo vos: qꝛ q̄ timet dn̄m faciet bona ſatiſfactoria pro pctīs ⁊c̄. Iſtis tribus modis debet homo venire ad deū: ⁊ cū eo gaudere in eternū. Tertio principaliter dixi ꝙ xp̄s veniet in tp̄e futuro ad iudiciū: ad iudicādum bonos a malis iuſtiſſime ſeparādo. Dicūt Aſtrologi ꝙ in firmamēto ſunt diuerſa ſigna in q̄bus ſol facit circulū ſuū de vno in aliud: ſed inter illa tria ſigna: ſcꝫ Leonis Uirginis ⁊ Libre ſol currit ſucceſſiue. L Spiritualiter per ſolem intelligo chriſtum dei filium: qui anteq̄ fuit incarnatus fuit in ſigno leonis: quia in antiqua lege fuit ſicut leo crudelis ſuper peccatores qꝛ ſtatim vindicauit vt patet in ſcripturis de ſodomitis ⁊ multis aliis. Sed poſtea tranſiuit in ſignum virginis quando naturam humanā aſſumpſit de virgine: tunc fuit humilis ⁊ miſericors cum pctōribus vt patet de muliere que fuit apprehenſa in adulterio. Johannis. viij. et multis aliis. Sed tranſibit in ſignum libre quando veniet ad iudicium ponderans opera bonorum ⁊ maloꝝ ⁊ diuidendo oues ab hedis. Dicit eniꝫ Albumazar in ſuo introductorio: ꝙ in ſigno libre aſcendit vir iracundus in ſiniſtra manu habens librā ⁊ in dextra pondera. Spiritualiter ꝑ illud ſignū intelligo aduentum xp̄i ad iudiciū in quo ponderabit oīa peccata viuorum ⁊ mortuoꝝ: tunc apparebit terribilis peccatoribus: ⁊ manſuetus electis: et nulli parcet quia non flectetur timore cum ſit potentiſſimus. Nec excecabitur muneribus quia eſt ſapientiſſimus: nec placabitur precibus quia eſt iuſtiſſimus. Ideo dicit Malachie. iij. Ecce veniet dn̄s exercituū: ⁊ q̄s ſtabit ad videndū eū. ⁊c. Vn̄ dicit Chriſoſtom⁹ ſuꝑ Matheū. Filij ꝓ parentibus nō intercedēt: nec angelij ꝓ hoībus: qꝛ natura iudicij p̄ces non recipiet: eo ꝙ ibi erit iuſticia ſūma. Nam ſicut gladius abſcondit in vagina ſic iuſticia dn̄i abſcondit in vagina miſericordie: ⁊ ideo amota miſericordia apparebit iuſticia: qꝛ omnes ſancti ⁊ angeli venient cum eo ad iudiciū contra peccatores. Et iō nullus poteſt ei reſiſtere. Vn̄ dicit Sapientie. xij. Quis ſtabit contra iudicium tuum: quaſi diceret nullus. Et hoc eſt quod dicit Auguſtinus in epiſtola ſua ad Voluſianum comitē premonendo ip̄m de equitate iudicij dicens. Cū venerit ille iuſtus iudex ꝗ nullius perſonam accepit: qꝛ nec ĩperatoꝛ: nec rex: nec epiſcopus ipſum auro corrũpere poteſt: tunc ſtabunt omnes anime vt referant q̄d fecerunt in corpoꝛe ſuo ſiue bonuꝫ ſiue malũ. Ibi ſtabit diabolus recitans verba ꝓfeſſionis quã feciſti ĩ babtiſmo ⁊ ſi vitã finiuiſti ĩ peccato moꝛtali dicet diabolus. O iuſte iudex iudica iſtũ eſſe meũ ob culpam quam fecit: qꝛ noluit eſſe tuus ꝑ gratiã: ibi nullus effugiet: q̄n reddat rationem de operibꝰ ſuis. Et ideo dicit Math. xxv. veniet dominus ⁊ ponet rationẽ cũ ſeruis ſuis: quia de oĩ verbo ocioſo reddet quis rationem in die iudicij. Hinc dicit Anſelmus in ſuis meditationibꝰ. O anguſtie erũt vndiq̄: quia ibi erunt peccata accuſantia intus ĩ cõſciẽtia: ⁊ deſuper iudex iratus: foꝛis totus mundus vrens: infra infernus hoꝛridum chaos: peccatoꝛ iſtis circũuolutis quo vel quomodo fugiet: quaſi diceret nullo modo. Ibi nullus poterit excuſari: quia ibi erit denudatio omniũ peccatoꝛum: ⁊ libꝛi erunt aperti in quibus quilibet leget pꝛopꝛia peccata ſua: Unde ap̄ls. i. ad Coꝛith. iiij. Ueniet dñs ⁊ illuminabit abſcondita tenebꝛarum ⁊ manifeſtabit conſilia coꝛdium. De iſto aduentu ad iudicium loquitur beatꝰ Hieronymꝰ. Siue comedo: ſiue bibo: ſiue aliquid aliud facio: ſemꝑ videt ſonare in auribus meis illa vox terribilis. Surgite moꝛtui venite ad iudicium. Iſtud iudiciũ eſt merito p̄cauendũ: qꝛ veniet ſubito cũ nõ ſperat. Math. xxiiij. ſicut fuit in diebꝰ Noe erant homines edentes ⁊ bibentes: ⁊ nuptui tradentes: ⁊ non cognouerunt: donec diluuium ſubito veniebat. Ita erit aduentꝰ filij hominis. Hic ꝯſulit nobꝭ xp̄s dicens. Eſtote parati: quia qua hoꝛa non putatis filiꝰ hominis veniet. Nam neqꝫ angeli: neqꝫ ſācti in celo ſciunt aduentū dei ad iudiciū. Unde chriſtus in euangelio dicit. De die illa ⁊ hora nemo ſcit. Et cām reddit Augu. viij. li. de ciuitate dei dicens. Sicut principiuz mūdi fuit a ſolo deo cognitū: ita ⁊ finis a ſolo deo eſt cognit⁹ vt hoīes vigilent in obſeruatione mandatoꝝ dei: et ſit parati ad iudiciū quia ſi ſcirent tunc deputarent partē vite ſue ad bene viuendū: ⁊ aliā ad male viuendum: et ideo voluit a ſenſu humano occultare diē aduentus ſui vt ſēper eſſent parati: quia ſi ſciret paterfamilias qua hora fur venturus eſſet: vigilaret vtiqꝫ ⁊ non ſineret ꝑfudi domum ſuā. Mathei. xxiiij. M Nam diſcipuli xp̄i q̄ſierunt a xp̄o ſedente in monte oliueti. Dic nobis quando hoc erit ⁊ quod ſignum aduentus tui ⁊ conſūmationis ſeculi. Quib⁹ xp̄s rn̄dit. Surget gens contra gentem ⁊ ſeducent multos dicentes. Ego ſum chriſtus et cum videritis hoc: ſcitote quia prope eſt regnuz dei Dicit Hiero. ꝙ ante deſtructionem Hieruſalem multi ſurrexerunt q̄ dicebant ſe eſſe xp̄m Un̄ ante aduentum xp̄i ad iudiciū veniet Antixp̄s q̄ multos ſeducet. Et vt d̄t ſanctus Thomas de veritatib⁹ theologie. li. vij. ca. viij. Quattuor modis armabit Antixp̄s. Primo callida ꝑſuaſione ⁊ miraculoꝝ oꝑatione. Scd̄o donoꝝ largitione. Tertio tormentoꝝ exhibitiōe. Quarto ficta adulatione. Per primū. ſ. callidā ꝑſuaſionē p̄dicabit nouaz legem eſſe peccatū ⁊ falſiter eſſe repertam: ⁊ ſic legem xp̄i ſm̄ ſuum poſſe deſtruet ⁊ caſſabit. Secundus modus ꝯuertendi populum erit per falſa miracula: q: per artem magicā faciet multa miracula. Tertio decipiet ꝑ munera. Ipſe enim īueniet theſauros abſconditos ⁊

ſic ditabit multos qui propter auaritiã ad ip̄m conuertent. Quarto cõpellet populũ ꝑ minas quos aliter cõuertere non põt. Tanta enĩ erit tribulatio ante aduentũ xp̄i ad iudicium: ꝙ in errorē ꝯuertent ſeu inducent ſi fieri poteſt etiã electi. Et ideo aduentꝰ eſt timendus q: dicit in canonica Jude. Ecce veniet dñs in ſctis milibus ſuis facere iudiciũ ꝯtra oēs: ⁊ arguere oēs impios de oībus operibus iniquitatis eoꝝ. ¶ Sed timēdum eſt ꝙ multi iſtũ aduentũ non timēt nec ꝓuidēt q̄ ſibi tempus huius vite conceſſũ a deo agendi penitentiã inaniter ⁊ inutiliter ꝯſumũt dando ſe ocioſitati ⁊ accidie que eſt cauſa luxurie ⁊ multoꝝ maloꝝ vt dicit ſcriptura. ij. Regũ. xi. quō Dauid qñ ſe ocio dederat commiſit adulterium ⁊ homicidiũ. Itē Aug. li. iij. de ciuitate dei. dicit ꝙ ciuitas Romana qñ fuit dedita ocio et accidie populꝰ ciuitatꝭ factus fuit libidinoſus ⁊ vitioſus. Vñ dicit ꝙ accidia ē tediũ boni ſpũalis ex quo ſeq̄tur ꝙ nec in deo nec in diuinis laudibꝰ hō delectatur. Qñ enĩ q̄s reſpuit bonũ ſpũale: ⁊ q̇etē carnalem appetit: tũc ſine deuotiōe orat ⁊ legit: nec curat q̄litercũq; dies tranſeat. Cauēdũ igit ē pctm̄ accidie: ⁊ ꝟtuoſe operandũ eſt ꝓpꝫ mercedē ꝓmiſſã opantibꝰ ⁊ laborantibꝰ in vinea dñi. Q: vt dicit xp̄s Apoca. xxij. Ecce venio cito ⁊ merces mea mecũ ē: reddere vnicuiq; ſcd̄m opa ſua: qd̄ eſt ꝯtra eos q̄ retinēt mercedē laborantiuꝫ ⁊ nō ſoluũt: qd̄ quidē pctm̄ clamat vindictã a deo. Xp̄s enĩ nō retinebit mercedē maloꝝ: nec bonoꝝ q: malis ⁊ ocioſis dabit penã eternã ꝓ mercede: bonis vero vitã eternam: cũ malis dicet. Ite maledicti in ignē eternuꝫ. Iſtud eſt verbũ terribile: q: tria mala patientur. Pͥo priuabūtur cõſortio dei:⁊ ideo dicit Ite. Scđo habebūt maledictionē dei:⁊ iđ dicit maledicti Tertio habebūt penã ſenſus infinitã:⁊ iđ dicit in ignē eternũ. Bonis vero ⁊ virtuoſis dicet. Venite benedicti patris mei: ꝑcipite regnũ qđ vobis paratũ ē ab origine mũdi. Math.xxv. Iſti ergo habebūt tria cõmoda. Nã primo habebūt diuinã p̄ſentiã:qđ notat cũ dicit Venite. Scđo habebūt dei benedictionē:qđ notat cũ dicit benedicti. Et tertio habebūt vitã ſempiternã ſiue interminabilē:⁊ hoc notat cũ dicit ꝑcipite regnũ. Ad qđ nos perducat ⁊c.

¶ Sermo.xi.

AMbulare. Chariſſimi doctores dicunt ꝙ via principalis ꝑ quã ambulandũ eſt verſus celũ eſt via increata q̃ eſt deus. Vñ dicit. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Iohis.xiiij. Ip̄e eſt via ſine errore:veritas ſine falſitate:vita ſine morte. Per hãc viam ſcȝ xp̄m dei filiũ ⁊ ꝑ fidē ⁊ iuſticiã debemus ambulare. Hanc viã deſiderãs ſcire ꝓpheta dicit. Notã fac mihi viã in qua ambulē. Sed hanc nõ poſſumꝰ cognoſcere ſine gr̃a ſpeciali. Ideo orandũ eſt. A Pro ꝓceſſu eſt breuiter aduertēdũ ꝙ ambulare debemus tripliciter. Primo caute quo ad noſmetip̄os. Scđo honeſte quo ad ꝓximũ. ⁊ tertio digne quo ad deũ. Primo ⁊ p̄icipaliter dico ꝙ debemꝰ caute ãbulare quo ad noſmetip̄os. Circa quod tria ſũt notãda. Primo ꝙ viator cautus caueat maloꝝ ꝯſortiũ. Scđo ꝙ reſpiciat ad pedes qñ tranſit in via ſtricta. Et tertio ꝙ ꝓuideat de cibarijs ⁊ veſtimētis q̃ ſũt ſibi neceſſaria. Primo dixi ꝙ viator trãſiens in via verſus celũ cauere dȝ a conſortio maloꝝ q̃ nitunt̃ ip̄m frequēter a bono ꝓpoſito ꝑverba mala ⁊ oꝑa impedire. Dicũt naturales ꝙ ſerpens vtit iſta prudẽtia qñ audit vocẽ incantatoꝝ volentiũ ipꝫ capere ꝓpter venenũ habẽdũ ad faciẽdũ tyriacã: ſerpẽs induſtria naturali hoc p̃cognoſcẽs: caput ſuũ inter ſpinas ſui corporis abſcondit: ⁊ vnã aurẽ apponit terre ⁊ aliã cauda ſua obturat. Moraliter ꝑ iſtos incãtatores ĩtelligo pctõres ⁊ vicioſos: alliciẽtes alios ꝑverba luxurioſa ⁊ alia oꝑa mala ⁊ exẽpla ad diuerſa pctã ad luxuriã homicidiũ ⁊ cupiditatẽ. Cõtra tales debemus hr̃e prudẽtiã ſerpẽtis: ſcꝫ obturare aures rõnales: vnã aurẽ obturare debemꝰ cũ meõria mortis nr̃e ne ꝯſentiamus coꝝ falſis blãdiciis: ⁊ aliã aurẽ obturare debemꝰ memoria paſſionis xp̃i: ⁊ eoꝝ blãdicias debemꝰ caute precauere: vt ꝯſulit ſapiẽs Prouer. i. Fili mi ſi te lactauerũt pctõres: ne acq̃eſcas eis. Figura ad hoc hr̃ Geñ. xxxiii. qñ iacob noluit ambulare cũ fratre ſuo: qr ſciuit ipm̃ eſſe malũ ⁊ iratũ cõtra ſe: ⁊ iõ prudẽter declinauit ſocietatẽ eius dicens. Noſti dñe mi ꝙ paruulos habeã teneros: ⁊ ſi vltra facerẽ eos ãbulare morerent̃ in via. In cuius ſignũ dñs nõ apparuit abrahe ꝙdiu habitauit cũ malis: ⁊ iõ fugit de caldea: qr hoies terre illius erãt ydolatre: vt hr̃ Geñ. xiii. Itẽ hr̃ Nũeri. xvi. ꝙ dñs precepit filiis iſrael ꝙ recederẽt a ꝯſortio maloꝝ. ſ. Dathan ⁊ Abiron dicẽs. Recedite a tabernaculis ipioꝝ ⁊ nolite tãgere ea q̃ ad eos ꝑtinẽt ne moriamini in pctĩs coꝝ. Iſto mõ fecit Thobias qñ hoies terre illius ibãt vt adorarẽt vitulos aureos quos fecit Hieroboã: hic ſolus fugiebat ꝯſortia illoꝝ. Thobie. i. Sic Sarra vxor Thobie filia raguelis fecit: q̃ vt habet Thobie. iii. dixit ſic. Nunq̃ cũ ludẽtibꝰ miſcui me: neqꝫ cũ his q̃ in le uitate ambulāt participē me prebui. Cōformiter q̄ cupiūt ambulare viā rectā versus celū: ⁊ nō ꝓponentes retardare: oportet ꝙ caute ⁊ prudēter ābulēt fugiendo cōsortia maloꝝ adulatoꝝ. B Unde adulatio fit tribus modis. Primo mō qñ aliq̄s laudat aliū de virtute quā nō habet. Scđo mō qñ aliq̄s nimis cōmēdat illud qđ habet. Tertio mō qñ q̄s approbat malū qđ habet: ⁊ hoc est pctm̄ mortale. De talib⁹ ad ꝓpositū loquitur Isaias. ca. v. dicēs. Ue q̄ dicitis malū bonū: ⁊ bonū malū. Adulatores dicūt ꝙ sup̄bia est honestas. Luxuria ē naturalis. Gula ⁊ ebrietas ē bona societas. De istis loquit Johēs in policratico: dicēs ꝙ isti adulatores q̄ pricipes ⁊ dños suos in vanitatib⁹ cōmendāt: faciunt eos ꝙ nō cognoscūt seipsos nec ꝓprios defect⁹: ⁊ iō imitantur ferocitatē bestialē: ⁊ iā sunt crudeliores bestiis: ⁊ iō ꝑiculosū est hr̄e tales adulatores in aliqua societate. ⁊ cōformiter in luxuriosis ⁊ latronib⁹ q̄ frequēter ducūt socios suos ad suspēdendū ⁊ cōfusionē. Ideo dicit Sapiēs Prouer. iiij. Ne delecteris in semitis impioꝝ: nec tibi placeat maloꝝ via. Uñ ex mala societate accidunt multa mala: q: dr̄ Judicū. ij. ꝙ filiis israel q̄ ambulauerūt cū amorreis ⁊ iebuseis ad bellū q̄ fuerūt mali ⁊ ydolatre: iō dñs precepit eis vt destruerent eos: ⁊ nullo mō habitarēt cū eis ne inciderēt in pctm̄ ydolatrie: et q: ābulauerūt cū illis: iō destructi fuerūt ⁊ mala morte perierunt. Itē hr̄. i. Machab. ix. ꝙ Judas machabeus ābulauit cū romanis q̄ fuerūt mali ad bellū: ⁊ q: Judas cū eis habuit societatē: iō in bello captus fuit ⁊ cecidit ꝓpter pctā romanoꝝ q̄ fuerūt ydolatre. Ex q̄bus seq̄t ꝙ societas maloꝝ nocet bonis. ⁊ iō merito fugiēda est.

Et ſic nõ eſt periculoſum ambulare cũ bonis ſctis ⁊ iuſtis:vt hꝫ Math.xxvi.ꝙ quãdiu Petrus erat cũ ſocijs id eſt apl'is:fuit ſatis firmus in fide:ſed ſeparatus ab eis negauit xp̃m. Itẽ hꝫ Actuũ.xxvij.ꝙ oẽs ꝗ erant in naui cũ beato Paulo adueniẽte tẽpeſtate erãt ſaluati ꝓpter eius ſocietatẽ. Ex ꝗbus pꝫ ꝙ ꝗ ambulãt cũ bonis ⁊ virtuoſis nõ peribũt. Vñ in pſ̃. Cũ ſancto ſãctus eris ⁊c̃. Scd̃o dico ꝙ ſi caute ⁊ prudẽter volum⁹ ambulare:oportet reſpicere ad pedes nr̃os ⁊ maxime cũ ambulemus ꝑ vias lubricas ⁊ tenebroſas. Vñ dicit Aug. lib.ſermonũ parte prima ſermone.iij.ꝙ ambulatio aĩe eſt recta delectatio:qui ꝑ carnalia ambulat ſm carneꝫ ambulat. Qui ergo voluerit ambulare prudẽter: oportet reſpicere ad ſuos pedes.i.affectiões aĩe:quia ſi aĩa magis afficiaꝛ ⁊ delectaꝛ in diuitijs ⁊ voluptatibus q̃ in dño:ambulat in vijs tortuoſis ⁊ lubricis:⁊ tunc leuiter cadet in penã eternã. Hinc conſulit apl's ad epheſios.v.dicẽs. Videte ⁊ conſiderate quõ caute ambuletis:nõ quaſi inſipientes ſed vt ſapientes. ¶ Vnde ille ſapienter ambulat:ꝗ nõ relinquit viã affigit pedes ſuos.i.affectiones in ſolida terra:q̃ eſt amor dei ⁊ ꝓximi. Et ideo cõſulit apl's ad epheſ.v. Ambulate in dilectione ſicut ⁊ xp̃us dilexit nos. Vnde tres ſunt vie que abducunt a tramite veritatis: videlicet via cupiditatis et auaricie:via iniquitatis ⁊ immundicie:⁊ via guloſitatis ⁊ accidie. Pͥo dico ꝙ via cupiditatis ⁊ auaricie abducit a tramite veritatis. Gloſa ſuꝑ illud Luce.viij. Aliud cecidit inter ſpinas ⁊c̃.dicit ꝙ diuitie dicuntur ſpine:quia pungunt mentem:⁊ faciũt in acquirendo laborẽ:in cuſtodiendo timorẽ ⁊ i amittendo dolo rem. Ideo dicit Prouer. v. Iter pigroꝝ quaſi ſepes ſpinaꝝ. Quantū fugiendū eſt a ſpina cupiditatis et diuitiaꝝ: q̄ ita fallaces ſūt ꝙ mentis inopiam nō repellunt nec in maxima neceſſitate: vtputa in morte iuuāt quouiſmodo. Et ideo fatuū eſt ambulare ꝑ hanc viā auaritie que dicitur ſpinoſa. Un̄ ſpina auaritie tripliciter pūgit: ꝛ tria mortifera vulnera infert. Primo pūgit vſqꝫ ad oſſa per ſolitudinē acquirendi/ qꝛ multotiens ſūt oſſa ſatiſfeſſa ambulando ꝛ eq̄tando ꝓ tēporalibus: quia multis periculis latronū: periculis in mari: ꝯcedūt multotiens etiam ꝓximos decipiunt: et ideo dicere poſſunt illō ſapiētie. v. Laſſati ſum⁹ in via iniq̄tatis ꝛ perditiōis ꝛ ambulem⁹ vias difficiles. Refert Iſydor⁹ li. viij. ethimologiaꝝ: ꝙ antiq̄ mercuriū vnū planetaꝝ depingebāt ad ſimilitudinē mercatoris hn̄tis in ore linguā ſerpētinā indutūqꝫ pennis vſqꝫ ad talos ꝛ ſuper caput ei⁹ ponebatur gallus. Mercuri⁹ dicit q̄ſi medi⁹ aure⁹: ꝛ talis poteſt eſſe homo cupidus q̄ ad congregandū diuitias currit de foro ad forū. Per linguā ſerpentinā intelligūtur verba deceptiōis: falſa iuramenta: ꝛ mendacia quibus cupidi mercatores vtunt̄ propter lucrū. ꝑ pennas q̄bus induitur deſignatur ꝙ volat de patria in patriam de regno ad regnū ad decipiendū pplꝫ. Per gallū intelligitur ꝙ volans de patria auarus ſeruat oēs vigilias ſicut gallus: ꝛ intantū ſollicit⁹ ē ꝙ vix dormire pōt ſꝫ ī gallicātu ſe ꝑcutit ꝛ reſurgit. De q̄bus dr̄ Iob. vi. Inuolute ſūt ſemite greſſuū eoꝝ: ābulabūt in vacuū ꝛ peribūt. Un̄ cupidi talpe cōparant̄. Talpa enī ꝙdiu morat̄ ī terra ſēp fodit ꝛ diuerſas tramites ſiue vias facit ex oī ꝑte ſui: ꝛ tn̄ nō ſatis capit de tra ꝓ cibo ſuo. Mō ꝯſi

Et ſic nõ eſt periculoſum ambulare cũ bonis ſc̄tis ꝛ iuſtis:vt hꝫ Math.xxvi.ꝙ quãdiu Petrus erat cũ ſocijs id eſt apl'is:fuit ſatis firmus in fide:ſed ſeparatus ab cis negauit xp̄m. Itẽ hꝫ Actuũ.xxvij.ꝙ oẽs q̄ erant in naui cũ beato Paulo adueniẽte tẽpeſtate erãt ſaluati ꝓpter eius ſocietatẽ. Ex q̄bus ptꝫ ꝙ q̄ ambulãt cũ bonis ꝛ virtuoſis nõ peribũt. Vñ in pſ̄. Cũ ſancto ſãctus eris ꝛc̄. Scđo dico ꝙ ſi caute ꝛ prudẽter volumꝰ ambulare:oportet reſpicere ad pedes nr̄os ꝛ maxime cũ ambulemus ꝑ vias lubricas ꝛ tenebroſas. Vñ dicit Aug. lib.ſermonũ parte prima ſermone.iij.ꝙ ambulatio aīe eſt recta delectatio:qui ꝑ carnalia ambulat ſm̄ carneꝫ ambulat. Qui ergo voluerit ambulare prudẽter: oportet reſpicere ad ſuos pedes.i.affectiões aīe:quia ſi aīa magis afficiat ꝛ delectat in diuitijs ꝛ voluptatibus q̄ in dño:ambulat in vijs tortuoſis ꝛ lubricis:ꝛ tunc leuiter cadet in penã eternã. Hinc conſulit apl's ad epheſios.v.dicẽs. Videte ꝛ conſiderate quõ caute ambuletis:nõ quaſi inſipientes ſed vt ſapientes. ¶ Unde ille ſapienter ambulat:q̄ nõ relinquit viã ꝛ figit pedes ſuos.i.affectiones in ſolida terra:q̄ eſt amor dei ꝛ ꝓximi. Et ideo cõſulit apl's ad epheſ.v. Ambulate in dilectione ſicut ꝛ xp̄us dilexit nos. Unde tres ſunt vie que abducunt a tramite veritatis: videlicet via cupiditatis et auaricie:via iniquitatis ꝛ immundicie:ꝛ via guloſitatis ꝛ accidie. Pͥmo dico ꝙ via cupiditatis ꝛ auaricie abducit a tramite veritatis. Gloſa ſuꝑ illud Luce.viij. Aliud cecidit inter ſpinas ꝛc̄.dicit ꝙ diuitie dicuntur ſpine:quia pungunt mentem:ꝛ faciũt in acquirendo laborẽ:in cuſtodiendo timorẽ ꝛ i amittendo dolo rem. Ideo dicit Prouer. v. Iter pigrorꝝ quaſi ſepes ſpinarꝝ. Quantū fugiendū eſt a ſpina cupiditatis et diuitiarꝝ: q̄ ita fallaces ſūt ꝙ mentis inopiam nō repellunt nec in maxima neceſſitate: vtputa in morte iuuāt quouiſmodo. Et ideo fatuū eſt ambulare ꝑ hanc viā auaritie que dicitur ſpinoſa. Un̄ ſpina auaritie tripliciter pūgit: ⁊ tria mortifera vulnera infert. Primo pūgit vſqꝫ ad oſſa per ſolitudinē acquirendi/qꝛ multotiens ſūt oſſa ſatiſfeſſa ambulando ⁊ eqtando ꝓ tēporalibus: quia multis periculis latronū: periculis in mari: ı̄cedūt multotiens etiam ꝓximos decipiunt: et ideo dicere poſſunt illō ſapiētie. v. Laſſati ſum⁹ in via ı̄iqtatis ⁊ perditiōis ⁊ ambulem⁹ vias difficiles. Refert Iſydor⁹ li. viij. ethimologiarꝝ: ꝙ antiq̄ mercuriū vnū planetarꝝ depingebāt ad ſimilitudinē mercatoris hn̄tis in ore linguā ſerpētinā indutūqꝫ pennis vſqꝫ ad talos ⁊ ſuper caput ei⁹ ponebatur gallus. Mercuri⁹ dicit q̄ſi medi⁹ aure⁹: ⁊ talis poteſt eſſe homo cupidus q̄ ad congregandū diuitias currit de foro ad forū. Per linguā ſerpentinā intelligūtur verba deceptiōis: falſa iuramenta: ⁊ mendacia quibus cupidi mercatores vtunt̄ propter lucrū. ꝑ pennas q̄bus induitur deſignatur ꝙ volat de patria in patriam de regno ad regnū ad decipiendū pplꝫ. Per gallū intelligitur ꝙ volans de patria auarus ſeruat oēs vigilias ſicut gallus: ⁊ intantū ſollicit⁹ ē ꝙ vix dormire pōt ſꝫ ı̄ gallicātu ſe ꝑcutit ⁊ reſurgit. De q̄bus dı̄ Iob. vi. Inuolute ſūt ſemite greſſuū eorꝝ: āblabūt in vacuū ⁊ peribūt. Un̄ cupidi talpe cōparant̄. Talpa eni ꝙdiu morat̄ ı̄ terra ſēꝑ fodit ⁊ diuerſas tramites ſiue vias facit ex oı̄ ꝑte ſui: ⁊ tn̄ nō ſatis capit de tra ꝓ cibo ſuo. Mō ꝯſi mili eſt de iſtis cupidibus: qui quāuis habuerint ſufficienter de pecunijs ⁊ poſſeſſionibus adhuc non pñt contentari: q꞉ tunc illi ſunt magis ſolliciti: et tunc diuitias magis appetunt q̃ prius/⁊ magis indigentes ſe oſtendunt q̃ pauperes qui nihil habent. Iſti non ambulant ſapienter quia non incedūt directe: ſed per circuitum. Nam toto tēpore vite ſue circuiūt circa tēporalia ⁊ maxime in ſenectute. Tunc eñi cupiditas inualeſcit quādo cetera peccata deficiūt. De qbꝰ loquit̄. ps. dicēs. In circuitu impij ambulāt: ⁊ nō per viā rectā. Multi nūq̃ ſciūt dicere ſufficit: nec inuenire finē. Iſti aūt ambulāt ſicut ambulauit Sathā q̄ dixit Iob. i. Circuiui terraꝫ ⁊ ꝑambulaui eam ¶ Secundo via que abducit a via veritatis quam dꝫ homo prudens precauere eſt via inuidie ⁊ iniquitatis que eſt tenebroſa. Unde inuidi ſunt intantū excecati cum malicia ⁊ vindicta ꝙ neſciūt ambulare in via recta veritatis. Un̄. i. Iohan. ij. Qui odit fratrem ſuū in tenebris eſt ⁊ in tenebris ambulat: ⁊ neſcit quo eat. Et. i. Iohan. iij. Omnis q̄ odit fratrem ſuū homicida eſt. Iſtā inuidiā habuerūt Philiſtei ꝯtra Sāſonem q̄ inuidebāt ei: ⁊ ꝑ eoꝝ maliciā ⁊ inuidiā mulieris exoſcultatus fuit. vt habet Iudicū. xvi. Item babilonij inuidebāt Danieli qm̄ habuit ſpm̄ ꝓphetie: et ei mortem comminabant/et tandē in lacū leonū miſſus ē vbi ordinatione diuina ſaluabat̄. vt hꝫ Danielis. xiiij. Item per illam viam ambulabant fratres Ioſeph: eo ꝙ plus eis a patre amaretur: ⁊ cogitauerunt eum occidere. Geneſis. xxxvij. ſuꝑ quo textu dicit doctor de lyra ꝙ Ioſeph accuſauit fratres ſuos de crimine peſſio. Et crimen hoc vt dicit doctor de lyra: fuit inuidia ſuper ne gratie. Et dicit Augu. ꝙ inuidia est detestatio aliene felicitatis ⁊ exultatio alterius ruine ⁊ aduersitatis. Et iō inuidꝰ cuidā mōti cōparat qui dr̄ ethna. De q̄ dicit auctor de naturis rerū ꝙ semper ardet ⁊ nulli nocet nisi sibiipsi. Unde poeta sic inquit metrice.

¶ Nil aliud nisi se valet ardens ethna cremare.
¶ Sic se nō alios inuidus igne cremat.

Qꝛ semꝑ igne malicie inuidꝰ seipm̄ cremat cum viderit ꝓximos suos ditari siue ad honores eleuari q̄uisqꝫ se poterit vindicare/vel ꝑ diffamationē vel ꝑ falsā suggestionem ꝓximū destruere. Un̄ Sap. ij. scribit. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrarꝫ. Et Grego. inq̄t in moralibꝰ. Cū inuidi augmēta audierūt aliene ꝓsperitatis incipiunt apud seipsos annexiꝰ afflicti cordis sui peste mori. Hec ille. Et tn̄ qd̄ mirū est q̄cq̄d ꝑ inuidiam ad destructionē ꝓximi faciūt dicūt ꝙ ē ꝓpter bonū cōmune euenturū. Talis fuit ille Dyonisius tyrānus. de quo narrat Ualerius li. i. ca. iij. ꝙ ip̄e ītrauit tēplū ydolorū videns ibi Jouē pallio indutū aureo abstulit illud ⁊ induit cū pallio laneo. Scd̄o vidit Esculapiū habētē barbā aureā ⁊ illā abstulit. Tertio vidit ibi vnā imaginē coronam aureā inter duas manꝰ ꝓtensas tenenteꝫ ⁊ illā similit̄ spoliauit. Cūqꝫ de hoc scelere a sacerdote tēpli argueret̄: r̄ndit ꝙ palliū Jouis fuit nimis ponderosū ꝓ estate/⁊ nimis frigidū ꝓ hyeme. Secūdo excusauit se de ablatiōe barbe auree ab Esculapio filio apollinis dicēs: ꝙ indecēs fuit ꝙ esset barbatꝰ cū pater eiꝰ nunꝙ habuit barbā. Tertio excusauit se de ablatiōe corone auree: dicēs ꝙ gratant̄ ⁊ libere illa imago sibi obtulit illā coronā aureā ⁊ porrexit: ⁊ ideo potuit illā iuste accipe. Modo ꝯſimili eſt de īuidis ꝗ domos religioſoꝝ ſpoliāt ⁊ hn̄t occaſiones ⁊ cautelas excuſantes ſe ⁊ dicētes: ꝙ poſſeſſionati nimis hn̄t in poſſeſſionibꝰ: ⁊ ideo charitatiuū ē illoꝝ bona auferre. Si ſint religioſi mēdicantes dicūt ꝙ peccatū eſt illis ſubuenire: cū ſint optimi edificatores pulchraꝝ domoꝝ. Si ſit iuuenis mercator ī ciuitate vel villa ꝓuidus ⁊ ſapiens ⁊ inciperit diuitijs abundare: dicūt inuidioſi: quō in tā breui tēpore diues effici poſſit niſi eſſet latro vel fur: ⁊ ſtatim machinabuntur ad eius ꝯfuſionē dicentes. Nos cognouimꝰ eius parentes ꝗ fuerūt ſimplices ⁊ pauperes: iſte tamen abundat diuitijs. Itē ſi fuerit magnꝰ cū rege vel cū epiſcopo inuidi dicēt ꝙ ſit ꝓditor: vel raptor pauperū: et tunc eijcient eū de officio ſuo niſi dederit ꝗcquid habuerit: ⁊ tūc dicent ꝙ libere hoc eis obtulit qd̄ nō eſt verū. Unde de iſtis inuidis dicit Sapiens Prouer. ij. Relinquūt iter rectū ⁊ ābulāt ꝑ vias tenebroſas. ¶ Tercia via etiam que ducit a via recta verſus celū ē via accidie ⁊ guloſitatis: ad quā oportet prudēt iſpicere. Nā ꝗ ambulāt in hac via cito fatigant qꝛ oīa q̄ fuerīt ad diuinā laudē ⁊ ſalutē aīarū nimis tedioſa eis vident. Tales diligūt lōga ſomnia: exultatōes ꝓlixas: generationes ⁊ ludos: ſpectacula ⁊ vanitates: ⁊ breues miſſas: ⁊ p̄dicatōes deteſtant. Quibꝰ loquit ſalomō Prouer. ix. Relinqte infantiā .i. opa infantiū: ⁊ venite ⁊ ambulate ꝑ vias prudētie. Querit Ariſtot. in ꝓbleumatibꝰ ꝓbleumate. v. Utrū homo magis laboret trāſeūdo cōtinue viā planā: ꝙ qn̄ trāſit planā qn̄qȝ ⁊ qn̄qȝ montuoſam. Et rn̄det ille ꝗ tranſit cōtinue viā rectā ⁊ planam citius fatigat: ſed ambulās modo viā mōtuoſā mō viā vallosam aliq̄ñ aſcēdit: aliq̄ñ deſcēdit ⁊ mutat motū in tybiis ⁊ genibus: ⁊ ita nō tā cito fatigat. Et cauſā reddit quare ambulās viā rectā citius fatigat dicēs ꝙ ambulās viā planā ſemꝑ hʒ eundē motū in cruribus ⁊ in tybiis: ſed ambulās mōtuoſam viā mutat motū: ⁊ ideo mēbra ꝓpter diuerſitatē motuū nō tantū fatigant ſicut q̄ habēt motū vniformē: ſic in ſpūalibus in ambulatione huius vite vt ſi homo cōtinue vacaret vigiliis et oratiōibus ⁊ ieiuniis: aliq̄ñ eſſet tedioſū. Eodē modo ſi cōtinue laboraret circa tēporalia ⁊ nūꝙ q̄eſceret: tederet hoīem vite ſue. Et ideo ne in vita nr̄a fatigaremur bonū eſt ꝙ aliq̄ñ demus nos deuotioni ⁊ orōni ⁊ ceteris actibus ſpūalibus: aliq̄ñ vero circa tēporalia occupemur. Uñ ſcribit Raymūdus de ſctō Paulo aplo ꝙ vnā partē tēporis diei expēdebat in orōne: aliā in predicatiōe: ⁊ tertiā in laborē manuū: ⁊ iō qꝛ fragilitas humana magis accidiat circa ſpūalia ꝙ circa tēporalia: iō habemꝰ neceſſario orare cū Pſ̄. Uias tuas dn̄e demonſtra mihi. Multū eni ꝯfortat ābulantē cognoſcere viā ꝑ quā ambulare debet. Et iō querit Ariſtot. in ꝓbleumatibus parte. v. ꝓbleumate. xxv. quare ambulātes viā quā ignorāt iudicāt ⁊ putāt ipaʒ eſſe lōgiorē ꝙ eſt. Et rn̄det dicēs: ꝙ eſt ꝓpter inexperiētiā. Nā homo viā quā ignorat ſemꝑ eſtimat lōgiorē ꝙ eſt: qꝛ mēſurā vie nō eſt exptus: ⁊ ſic fallit in iudicio ⁊ eſtimatōe: ⁊ citius fatigat. Silimodo accidioſi ⁊ vicioſi iudicāt ⁊ eſtimāt ꝙ nullꝰ pōt ꝓ vita iſta virtuoſe viuere ⁊ cū deuotiōe deo miſtrare. Uñ guloſus mirat quō aliq̄s pōt viuere cū abſtinētia. Cupidus mirat quō q̄s pōt ꝯtēnere diuitias: ⁊ quilibet vicioſus eſtimat quēlibet eſſe talē qualis ipſe eſt. Unde Chriſo. ſuꝑ Matheū opere imꝑfecto omelia. xxxiiii. Ecce fornicator eſtimat neminem eſſe caſtū: ⁊ ſic de aliis. Cauſa quare via reputat̄ difficilis ⁊ laborioſa: eſt q̄r pauci ſciūt eā viā: ⁊ ideo inexꝑti. ſed ſi cognoſcerēt ꝙ leuis via penitētie eſt ⁊ ꝙ meritoria: nō dubiū quin multi ambularēt ꝑ eā. Un̄ dr̄ Hieremie. vi. State ſuꝑ vias ⁊ videte ⁊ interrogate de ſemitis antiquis q̄ ſit via bona: ⁊ ambulate in ea: ⁊ inuenietis refrigeriū aīabus veſtris. Tertio dixi ꝙ ſi voluerimus caute ambulare: oportet preuidere de indumētis ⁊ cibariis q̄ ſunt nobis neceſſaria: prudens nāq̧ viator longā viā tranſiēs preuidet ſibi indumēta cōtra pluuias ⁊ tēpeſtates: ne forte pereat in via. Modo cōſimili q̄libet iturus viā rectā verſus celū: oportet preuidere ſibi indumēta virtutū q̄bus aīa tegat̄ cōtra tēpeſtates diaboli: ne cadat in pctm̄. Nā ſi q̄s iret ad nundinas ⁊ videret multa venalia ꝓficua ⁊ neceſſaria: ⁊ ꝓuideret ſibi de illis q̄ nō valerēt/ fatuus reputaret̄. Modo cōſimili dū ſumus in hacvita: poſſumus emere regnū celeſte qd̄ ineternū durabit ꝑ oꝑa charitatis. Sed illi q̄ in hac vita ꝓuidēt ſibi res tēporales honores quoq̧ ⁊ diuitias q̄bus ſpoliant̄ in morte: fatui ſūt. Et ideo q̄ vult prudēter ambulare: oportet ꝙ faciat ꝓuidentiā ꝓ aīa ſua vt ipſa induat̄ virtutibus. Un̄ conſulit apl's ad Roma. xii. Nolite eſſe prudētes apud voſmetipſos. nulli malū ꝓ malo reddētes: ꝓuidētes bona nō tantū coraʒ deo ſed etiā corā oībus hoībus. Scd̄o principaliter dixi ꝙ debemus honeſte ambulare quo ad proximum.

B Circa qd̄ notandū eſt ꝙ ambulandū eſt honeſte triplciter. ſ. in via charitatis: in via equitatis: ⁊ in via caſtitatis. Primo dico ꝙ debemus honeſte ambulare in via charitatis. Dicit enĩ doctor de lyra ſup̱ epiſtolam Pauli ad Hebreos.xiii. ꝙ via charitatis cõſiſtit in tribus ad ꝓximũ: ſcʒ in largiendo/ in cõſulendo/ ⁊ in docẽdo. Pro primo q̄ vult ambulare honeſte: oportet ꝓximis indigẽtibus ſubuenire. Exemplũ ad hoc habetur Thobie.i. quõ fratribꝰ captiuis q̄ erant ex genere ſuo oĩa q̄ habere potuit diſtribuit. hoĩes interfectos in via ſepeliuit de nocte. nudos veſtiuit. ⁊ plura alia op̄a charitatis faciebat cõtinue q̄ in iſto verſu cõtinentꝛ. Viſito cibo. poto. redimo. colligo. condo. In hac via ambulauit Abrahã q̄ pauperes ⁊ ꝑegrinos in domũ ſuã induxit et eis hoſpitiũ miniſtrauit: ⁊ iõ meruit hoſpitari angelos dei. vt dꝛ Gen.xviii. Cõſimile fecit Loth qui fuit cognatus Abrahe: ⁊ in domo ſua a iuuẽtute ſua nutritus. vt habetꝛ Gen.xix. Item habetꝛ ꝙ Raab meretrix in ſcriptura multũ cõmendatꝛ: eo ꝙ recepit hoſpites exploratores filioꝝ iſrael: q̄ aliter iterfecti fuiſſent ab habitatoribus terre illius: vt habetꝛ Joſue.ii. Item habetur ꝙ Symon coriarius recepit Petrũ ⁊ ceteros apoſtolos xp̄i. Actuũ.x. Modo cõſimili nos debemus exẽplo illoꝝ qui recte ambulauerunt verſus celũ implere opera mĩe: q̄ dicit apl's ad Romã.xiiii. Si ꝓpter cibuʒ tuũ frater tuus cõtriſtatꝛ: iam nõ ſm charitatẽ ambulas. ℌ Sed timendũ eſt ꝙ multi magis ambulãt ꝑ viam crudelitatis q̄ pietatis: cuiuſmodi ſunt oppreſſores pauperũ pupilloꝝ ⁊ viduarũ. Unde apparet mihi ꝙ quattuor generibus hoĩm maxime eſſet parcendum ſm dictamen rationis ⁊ cõpaſſionis naturalis. ſcʒ pauperibus ꝓpter inopiam ⁊ impotentiam: ⁊ ſenibus propter reuerentiā: iuſtis propter innocentiā: ⁊ viduis ꝓpter inſufficientiā. Sed iſti raptores peſſimi maxime contra tales aſpirant: vt illos opprimāt. dicētes illud ſcripture Sapieñ.ij. Venite opprimamus pauperem quantū ad primū: ⁊ iuſtū quantū ad ſecundū: ⁊ nō parcamus viduę quantū ad tertiū: nec reuereamur canos multi tēporis quantū ad quartū. De quibus etiā dicit Job.xxiiij. Subuerterūt pauperū viā et oppreſſerunt pariter māſuetos terre. Figura huius habet̄ Exodi.i. quō egyptij oppreſſerunt filios iſrael: ⁊ intantū illos ꝑ diuerſos labores afflixerūt: ꝙ vitā ſuā amariſſime duxerūt. Unde de talibus oppreſſoribus loquit̄ Ambroſius in.i.lib. de officijs: in ꝑſona x̄pi. Diuitē te feci: qua de cauſa aliena potius ꝙ tua rapis: egeſtas enī non te cōpellit: ideo enī te diuitē feci: vt excuſationē nō haberes. Non te feci potentē vt opprimeres pauperes: ſed vt eos defenderes. Iſti nō cogitant ꝗd dicet eis iudiciū duriſſimū: qꝛ contra eos clamabūt multi: quot eniꝫ bona iniuſte abſtulerūt: tot cōtra illos clamabūt q̊ lachryme: quot ſuſpiria pupilloꝝ: quaſi tot accuſabūt accuſatores. Et ideo dicit Eccl'.xxxv. Nōne lachryme viduę ad maxillā deſcendunt: ⁊ exclamatio earum ſuper deducentes eas. A maxilla enī aſcendunt vſqꝫ ad celū ⁊ dñs exauditor nō delectabit̄ in illis ſcꝫ oppreſſoribus Iſti nō ambulant viam rectā verſus celū: quia faciūt opera tenebrarum. Hinc conſulit nobis Apoſtolus ad Romañ.xiij. Abijciamus opera tenebraꝝ ⁊ induamur arma lucis: ſic vt in die honeſte ābulemus. ¶ Secundo q̄ vult honeſte ambulare in via charitatis: oportet conſolari deſolatos. Exemplum habet̄ Judith.xiij.

que cū amputauit caput Holofernis trāſiuit ad filios iſrael q̄ erāt in magna deſolatōe: ⁊ cōfortauit eos dicēs Laudate dn̄m deū noſtrū q̄ nō deſeruit ſperātes in ſe ꝛc. Itē habet Exodi. xiiij. quō Moyſes conſolabat populū iſrael dicēs. Nolite timere. State ⁊ videte magnalia dn̄i que facturus eſt hodie. Dn̄s pugnabit pro vobis ⁊ vos tacebitis. Itē hꝛ Geneſ. xiiij. ꝙ cū Abraham audiſſet ꝙ captus fuit Loth cū tota ſubſtātia ſua ſtatim cōſolatus eſt eū ⁊ ꝓſecutus eſt inimicos eiꝰ: ipm̄qꝫ reduxit ⁊ oēm ſubſtantiā eius. Itē hꝛ Iudicū. viij. ꝙ cū Gedeon ꝓſecutus fuiſſet prīcipē madiā viri ſui pre laſſitudine nō poterāt vlterius ambulare: ſtatī Gedeō habuit cōpaſſionē de illis: ⁊ petijt panes pro illis: licet nō obtinuit. Modo cōſimili debemus nos ꝓximis noſtris exiſtētibus in tribulatōibus ⁊ anguſtijs ſubuenire ⁊ illos cōfortare: ⁊ illud eſt opus mīe ſpūalis. Vn̄ poeta ſic inquit cōnumerādo ſeptē opera mīe ſpūalis. Cōſule. caſtiga. ſolare. remitte. fer. ora. Et iō cōſulit ſapiēs Eccľ. vij. Non deſis plorātibus in cōſolatiōe: ⁊ cū lugētibus ambula. Tertio qui vult ambulare in via charitatis: oportet docere ignorantes. Exemplū huius habet. ij. Paralip̄. xvij. de Ioſaphat rege q̄ ambulauit in via charitatis qn̄ ordinauit ſacerdotes ⁊ ſapientes ad docendum filios iſrael precepta ⁊ cerimonias. Item. i. Machabeoꝝ. ij. habetur ꝙ Matathias conſuluit filijs ſuis vt ſtarent ⁊ pugnarent vſqꝫ ad mortem ꝓ lege dei ſui dicens. Confortamini ⁊ viriliter agite: qꝛ cū feceritis iſta q̄ precipio vobis: glorioſi eritis in conſpectu totius populi. Modo cōſimili debemus cōſulere ⁊ docere populū ꝑ viā charitatis ad bene ⁊ virtuoſe viuēdū iuxta ꝯſiliū ſapientis Prouerbiorum.iiij. Uiam ſapientie monſtrabo tibi: et ducā te ꝑ ſemitas equitatꝭ. ¶

Sed timendū eſt ꝙ multi noluñt transire per viam rectā cōſiliū boni qualis fuit Aſahel: cui conſultū fuit ab Abner ne ꝯſequeret꜀ eū dicens. Recede ⁊ noli me ſeq̄: ne forte cōpellar cōfodere te in terrā. Qui audire contempſit: ⁊ ideo gladio ſuo transfodit ipm̄. vt habetur. ij. Regū. ij. Itē habet꜀. iij. Regū. xij. de Roboam q̄ noluit acq̇eſcere conſilio ſenioꝝ: ſꝫ adheſit conſilio iuuenū. et ideo depoſitus fuit a regno ſuo Tales ſūt multi qui nolunt regulari ꝯſilio ſapientū: ⁊ ideo in diuerſa vitia ꝓlabuntur. De quibus poteſt dici illud Baruth. iij. Uiā ſapientie neſcierūt: neq̄ cōmemorati ſunt ſemitas eius ſed ambulauerunt poſt peccata ſua. Ex quibꝰ pꝫ ꝙ ambulans per viam charitatis debet docere ignorantes: ⁊ ſpecialiter opera mīe docebūt que in ꝓximos ſuos exerceri debent: cū opera docentur ꝑ legē nature vt declarat Bonauentura ſuꝑ quartū ſententiaꝝ ſic dicens. Homo eſt aīal rationale ⁊ mortale: ⁊ inquantū eſt aīal: īdiget cibo potu: hoſpitio: ⁊ indumēto: inquantū ē rationale nollet conſtringi in carcere nec infirmitate ⁊ indiget viſitatione ⁊ ꝯſolatiōe inquantū eſt mortale īdiget ſepultura: ideo oīa iſta dꝫ quis exhibere ꝓximo ſuo et tunc ambulabit in via recta charitatis.

¶ Scd̄o dico ꝙ debemus ambulare honeſte in via iuſticie ⁊ eq̄tatis. In hac via ambulauit Dauid vt habet꜀. i. Regum. xxx. qui in diuiſione ſpolioꝝ tantū dedit ⁊ equalit̄ diuiſit illis qui pugnauerūt in bello: ⁊ illis q̄ remanſeꝛt ad ſarcinas. Sarcine vocantur victualia q̄ ordinantur pro bellatoribꝰ. Et factum eſt hoc ex die illa: et deinceps cōſtitutū ⁊ p̄finitū ⁊ quaſi lex in Iſrael. Item in hac via ambulauit Thobias vt habet Tho. ij. In cuius ſignuꝫ illius vxoꝛ ſemel induxit vnam ouem: cuiꝰ vocem balā tis Thobias audiuit: qui erat cecus ⁊ dixit vxoꝛi ſue: Uide ne furtiua ſit: ſed eam redde dn̄o ſuo quia non licet comedere aliquid furti. Et ideo poteſt dici illud. pſ̄ lxxxiiij. Iuſticia ante eū ambulabit: ⁊ ponet in via greſſus ſuos. In hac via ambulabat quidā rex noīe paulinus de quo narrat Marcus paulus in li. ſuo de moribꝰ oꝛientaliū. ca. ij. Iſte rex fuit potentiſſimꝰ inter oēs reges oꝛientales ⁊ iuſticiā diligebat. Unde in toto regno ſuo tanta fuit iuſticie ꝙ nullus aliū offenderet: ſepe ſtationes artificū fuerunt dimiſſe apte: nec erat q̄ p̄ſumebat illis dānum inferre. Mercatoꝛes etiā die ac nocte ꝑ totum regnū ſecure ambulauerūt. ⁊ hoc fuit qꝛ iuſticiā rigoꝛis iuris ſeruabat ſine fauoꝛe. Sed timendū eſt ꝙ multi ab hac via deuiāt: cuiuſmodi ſūt latrones ⁊ falſi iudices. Unde narrat Helmandus li. i. ca. v. ⁊ Ualerius li. vi. quomodo quidā imperatoꝛ noīe Cambiſces oꝛdinauit ꝙ ſedes iudiciaria eſſet cooperta pelle patris ſedentis ad iudicandū populum vt vidēdo pellē paternā cogitaret de eq̄tate iudicij: ⁊ ſcripſit hos verſus.

¶ Sede ſedens iſta iudex inflexibilis ſta.
¶ A manibus munus reice/ ab aure pꝛeces.
¶ Sit tibi lucerna lux lex pelliſqꝫ paterna.
¶ Qua reſidet natus pꝛo patre iure datus.

Unde omnes illi falſi iudices poſſunt dicere illud Sapientie quinto. Errauimus a via veritatis et lumē iuſticie non luxit nobis. M Tertio debemus ambulare honeſte in via mundicie: et caſtitatis. In hac autē via ambulauit nobilis vidua Iudith: q̄ poſt virū ſuū alterū nō accepit: ⁊ ideo benedicta fuit a dn̄o eo ꝙ caſtitatē adamauit Iudith.xv. In hac via ābulare debēt oēs miniſtri eccleſie. In cuius ſignū Dauid p̄cepit leuitis ⁊ ſacerdotib⁹ atq̄ʒ Sadoch ⁊ Abiathar q̄ portarēt archā dn̄i ꝙ ſctificarent ⁊ mundarent a pctīs ſuis: vt habet.i. Paralipom̄.xv. Et ideo dr̄ in pſalmo. Ambulans in via immaculata hic mihi miniſtrabit. Iſtud fuit bene figuratū Thobie.v.ꝑ angelū quē vidit Thobias quaſi iuuenē candidū ſtantē ⁊ precinctū ⁊ paratū ad ambulandū. Per iſtū iuuenē intelligo miniſtrū altaris q̄ debet eſſe ſplēdidus honeſte precinctus charitate: ⁊ paratus volūtate ad implendū legē diuinā. Et ideo dicit pſalmiſta. Beati īmaculati in via: q̄ ambulāt in lege dn̄i ⁊c. Sed timendū eſt ꝙ multi deuiant a via caſtitatis: hij ſcʒ q̄ recipiūt in aīa īmundas cogitatōes ⁊ luxurioſas. Dicit auctor quidā de ꝓprietatibus rerū ꝙ ſi carbonē nō oīno mortificatū candele extincte ꝓijcias cū ſulphure: ſtatim cādela reaccendet. Modo cōſimili eſt de fomite facto in carne q̄ non poteſt mortificari in hac vita: cui ſi ꝓijciantur cogitatōes īmunde in corde: ſtatim accendit caro ad luxuriā. Forte dicitur ꝙ nullus poteſt vitare quin habeat cogitationes immūdas. Reſpōdet Gregorius cap̄.xx. moralium dicens ꝙ nō culpat homo: quia veniūt cogitationes īmunde in corde: ſed quia morantur. Exemplū ſi habeas arboreʒ in orto tuo: non potes vitare quin aliquādo ſedeat coruus ſuper illam: ſed ſi volueris poteris prohibere ne ibi nidificet. Et ideo dicit propheta Iſaias cap̄.lv. Derelinquat impius viam ſuā: ⁊ vir iniquus cogitatiōes ſuas. Tertio pꝛīcipaliter dixi ꝙ debemus ambulare digne quo ad deū:⁊ hoc ꝑ triplicē viā. R Primo ꝑ viā doloris ⁊ cōtritionis. Debet enī homo de pctō cōfiteri. qꝛ filij iſrael nō potuerūt intrare terrā ꝓmiſſionis niſi prius ambularent ꝑ mare rubrū: vt habet̄ Exodi. xiiij. Spūaliter ꝑ mare qḋ oīa corpora mortuoꝝ ꝓijcit a ſe: intelligo contritionē q̄ proijcit oēs ſordes pctōꝝ: ⁊ nihil amarū retinet in ſe: eſt pura: qꝛ nihil tēporale ſapit. Per hanc contritionē oportet penitentē ambulare Et tunc poteſt dicere illud Eccľ. xxiiij. In fluctibꝰ maris ambulaui:⁊ in oī terra ſteti: hoc eſt oēs circūſtantias pctōꝝ collegi in memoria ꝓ illis fleui ⁊ dolui: ſicut fecit Achab. vt habet̄. iij. Regū. xxi. quia enī defraudauit Naboth de vinea ſua ⁊ occidit eum. Ideo ꝓpheta Helyas nunciauit ſibi ꝙ in eodē campo in quo canes comederūt carnes Naboth: in eodē loco comederent carnes ſuas. Quo audito Achab contritus erat ⁊ fleuit:⁊ veniā meruit. In hac via ambulauit Manaſſes q̄ effudit ſanguinē ꝓphetaꝝ in ciuitate Hieruſalē: quē deus tradidit in manus inimicoꝝ ſuoꝝ ⁊ reſtitutꝰ erat ad regnū: vt habetur. ij. Paralip̄. xxxiij. Dicit autor de naturis rerū: ꝙ eſt quedā auis q̄ vocat̄ auis paradyſi: q̄ ſic vocat̄ ꝓpter pulchritudinē pennarū: cuiuſquideꝫ vox eſt tā dulcis ꝙ excitat hoīem ad deuotionē: q̄ ſi laqueo capta fuerit irremediabiliter plāgit: nec vnq̄ deſinit donec reſtituta fuerit libertati ſue. Moraliter per auē hanc intelligit aīa humana: q̄ ſi laq̄o diaboli capta fuerit: qd̄ eſt tūc faciendū reuera nihil aliud niſi plāgere ⁊ flere ſua pctā: donec reſtituta fuerit ad grām. Sic plāxit latro ī cruce dicēs. memēto mei dn̄e cū veneris ī regnū tuū. Cui xp̄s rn̄dit. Hodie mecū eris in paradyſo. Luce.xxiij. Iſto mō planxit Ezechias qn̄ dictū fuit illi. Diſpone domui tue ⁊c̄. Iſaie.xxxviij. Non habuit heredē tūc fleuit nō timore mortis: ſed ꝓpter defectuꝫ ꝓlis: timens ꝙ ꝓpter peccatū ſuū xp̄s de ſemine eius nō deſcēdiſſet. ⁊ ideo ip̄o orāte dictū eſt illi. Additi ſūt vite tue anni quindecim. ⁊ tūc genuit Manaſſen. ⁊ ſic ꝑ contritionē cordis: qn̄ dixit. Memēto dn̄e quō ambulauerim corā te. habuit nedū ꝓlem: verūetiam remiſſionē oīm pctōꝝ. ⁊ dicit Baruch.iiij. Ambula ꝑ viā ſalꝫ cōtritionis ad ſplendorem gratie ⁊ finalis glorie. ¶

Scd̄o debemus ambulare ꝑ viam pudoris ⁊ confeſſionis. Dicit enī Auicēna lib.iiij.ca.xvi. ꝙ poſt morſum venenatarū beſtiarū ꝓhibet̄ ſanatio vulneris quouſq̄ venenū extrahat̄ per medicinas attractiuas: qꝛ maius periculū eſt claudere vulnus cū veneno intus: qꝛ tunc ſanguis infra vulnus cōgregatus in ſaniem conuertitur: ⁊ fit magis periculoſum. Vn̄ ſepe vulnera clauſa cū magna pena aperiūt̄. Moraliter peccās mortaliter eſt ſpūaliter vulneratus vſq̄ ad mortē: ⁊ niſi illud venenū pctī ꝑ cōtritionē extrahat̄: corrūpet̄ interius ⁊ in ſaniē alioꝝ maloꝝ ad ſe trahet: dicēte Gregorio. Peccatū ꝙ ꝑ cōfeſſionē nō delet̄: mox ſuo pōdere aliud ad ſe trahit. Et ideo cōfitēda ſunt pctā: ne in iudicio cū maiori verecūdia demōſtrēt̄. Dicit enī Auguſtinꝰ in lib.ij de viſitatōe infirmoꝝ. Sūt enī quidā qui ad ſalutē ſufficere putāt ſi ſoli deo cōfitent̄: cui nihil eſt occultū: ſed erubeſcūt ſiue indignant̄ oſtendere pctā ſua ſacerdoti quē tamē conſtituit diſcernere inter peccatū ⁊ peccatū Sed nolo dicit Auguſtinꝰ vbi ſupra. vt huic adhereas opinionẽ: ſed ꝙ confitearis pctã tua coꝛam ſacerdote ⁊ recipias eius iudiciũ quẽ dñs oꝛdinauit eius vicarium Et ideo cõſulit ſcriptura. Cõfitemini alterutrũ pctã veſtra: ⁊ reuela eis vias tuas: ⁊ recõſiliabit te. Hec Auguſtinus. ¶ Unde duo ſunt q̄ impediũt cõfeſſionẽ ⁊ volẽtes cõfiteri. Primo pudoꝛ reuelãdi. Scdõ delectatio peccãdi. Primo pudoꝛ reuelãdi. Habetꝛ enĩ in vitis patrũ ꝙ quidã ſctũs vidit ſemel diabolũ ambulãtẽ inter penitẽtes ⁊ inferentẽ pudoꝛẽ de pctis dũ ſe diſponerẽt ad cõfeſſionẽ: quẽ ſctũs adiurauit in noĭe crucifixi vt diceret ei q̇d faceret inter eos. Cui rñdit diabolus. Iã reddo illis qđ abſtuli ab illis qñ peccauerũt: ⁊ iã reſtituo: vt cõfuſi verecũdia nõ confiteanꝛ pctã ſua. Sed attẽde q̇d dicit Augu. ſuꝑ pſalmũ. O homo quid times cõfiteri: cũ illud qđ ſcio ꝑ confeſſionẽ minus ſcio q̄ illud qđ neſcio. Cur erubeſcis cõfiteri mihi peccata tua: cũ ego pctõꝛ ſum ſicut tu. Elige qđ vis. aut opoꝛtet te hic cõfiteri vni ſoli ⁊ ſaluari: aut in die iudicij cõfiteri coꝛã toto mũdo ⁊ dãnari. Scdm qđ impedit cõfeſſionẽ eſt delectatio peccãdi. Un̄ pctõꝛ qñ recolit delectationẽ adhibitã in pctõ: ⁊ videtꝛ ſibi placere in mẽte: talis delectatio carnalis impoſſibile eſt hoĭem veraciter cõfiteri: ⁊ ideo dicit Chꝛiſo. in lib. de compunctione coꝛdis. Quã impoſſibile eſt vt ignis inflãmetur aqua: tã impoſſibile eſt habere confeſſionẽ verã oꝛis in delicijs carnalibus. Hec ille. Hec igiꝛ duo impedimenta relinquite: ⁊ in via vere confeſſionis ãbulate. ¶ Tertio debemus digne ambulare in via laboꝛis ⁊ ſatiſfactionis. Unde dicitur Michee. vi. Indicabo tibi o homo quid ſit bonũ: ⁊ q̇d dñs requirat a te. Utiq̄ facere iudiciũ ⁊ diligere miam:⁊ ſollicitũ ambulare corã deo tuo. Qđ ſi volueris facere:eris de familia dñi. Reqrit etiã a te iuſticiã:ſcʒ ſatiſfactõis in tribus:qꝛ cõtra tria deliqſti. Primo cõtra deũ:ſcđo contra ꝓximũ: ⁊ tertio ↄtra teipm̃. Satiſfacere ergo debes ꝑ honores deo:eo ꝙ ſibi honorem debitum abſtuliſti ⁊ dediſti creaturis. Satiſfacere debes proximum per elemoſynam : quia de bonis ſuis ipm̃ defraudaſti. Et ſatiſfacere debes tibĩpſi ꝑ carnis macerationẽ. nã ſicut laboraſti in culpa ita laborare debes in penitẽtia:⁊ ſic deo placebis. Hic cõſuluit apl's ad Col.i. Ambuletis digne deo ꝑ oĩa placẽtes. Et ſic in hac vita dũ tẽpus habemus laboremꝰ in operibus penitẽtialibus:vt quietẽ ⁊ requiẽ habeamus eternã:qꝛ vt dicit Iſidorus ĩ quadã epl'a. Nullus labor durus:nullũ tẽpus vite nr̃e dicit longũ quo gloria celeſtis acquirit. Ad quã nos ꝑducat Jeſus xp̃us benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo.xij.

SUrgere. Dicit magiſter de proprietatibus rerũ:ꝙ Elephas non habet tybias ſiue iuncturas:⁊ ideo nõ poteſt bene flecti. vnde qñ vult quieſcere appodiat ſe forti arbori:⁊ tũc veniunt venatores ⁊ preſcindunt arborẽ:⁊ ſic cadit in terrã ⁊ ſic capitur:quia non poteſt ſurgere. ¶ Moraliter per iſtum Elephantẽ intelligo peccatorẽ qui de ſe nõ poteſt flecti ad virtutes:ſed multotiẽs labit in pctm̃:a quo ſecũdũ Augu. non poteſt ſurgere per ſeipm̃:niſi gratia dei adiuuetur:⁊ ideo orandũ eſt. A Pro proceſſu ſermonis huius eſt aduertendũ ꝙ peccator ſurgere debꝫ a peccato tripliciter:ſcʒ velociter/veraciter/ ⁊ conſtanter. Primo ⁊ principaliter dixi ꝙ pctōꝛ debet ſurgere a pctō velociter: ⁊ nō ꝓcraſtinare de die in diē: q: dum iacet in pctō mortali: ſtelle ⁊ oīa iſta inferioꝛa q̄ fuerūt oꝛdinata ad ſeruitiū hoīs: ip̄o peccāte oēs creature fiunt ſibi publici hoſtes. Hinc dicit Origenes ſuꝑ Joſue omelia. iiij. Pctōꝝ oīs terra ⁊ oīa ſuꝑceleſtia ſunt hoſtes: ſicut de egyptijs ſcriptū eſt. Terra iſtos īpugnabat: mare iſtos īpugnabat: iuſtis vero loca inacceſſibilia plana efficiunt: rubrū mare tāq̄ ꝑ aridā terrā iuſtꝰ ꝑtrāſiuit. Egyptius. i. pctōꝛ voluit trāſire: ⁊ ſubmerſus eſt. Si iuſtus heremū ingrediat̄ hoꝛribilē ⁊ vaſtū: cibꝰ ei miniſtrabit de celo. Nihil eni eſt qḋ metuat iuſtus. Vñ ꝑ ꝓphetā Jſaiā cap̄. xliij. ꝓmiſit dñs iuſto dicens. Cū tranſieris ꝑ aquas tecū ero: ⁊ flumina nō operient te. Cū ambulaueris in igne nō cōbureris: ⁊ flāma non ardebit in te: q: ego ſum dñs deus tuus ſctūs iſrael ſaluatoꝛ tuus. Peccatoꝛ aūt oīa timeat: q: dicit ſcriptura Sapiētie. v. Armabitur creatura ad vltionē inimicoꝝ. Vñ narrat Greg'. iiij. dyalogoꝝ: de quodā q̄ peccauit pctō luxurie in ſācta eccleſia: q̄ noluit ſurgere de pctō: ſed ſemꝑ ſub ſpe venie penitētiā ꝓcraſtinabat: ſ; moꝛte ſubitanea pꝛeuentus fuit: quo ſepulto totus populꝰ vidit ſuū tumulū ardētē ac mirabilē fetoꝛē ex eo ꝓgredientē: nec poterāt ſuſtinere: qua in re dicit Greg. Pēſandū eſt quāta pena aīa pctōꝛis puniat̄ cū coꝛpꝰ moꝛtuū igne coꝛpoꝛali cremabat̄: ⁊ iō velociter ſurgēdū ē a pctō. Figura huiꝰ hꝫ Act. xij. de btō petro aplo iacēte ī carcere iter. ij. milites victo cathenis duabꝰ: ⁊. ij. cuſtodes cuſtodiebāt oſtiū carcer': ⁊ ecce āgelꝰ dñi aſtitit ꝑcuſſoq; latē petri, excitauit eū, d. ſurge velocit̄ ceciderꝫ cathene de manibus eius. Per petrũ dormientẽ i carcere Moraliter intelligo peccatorẽ in peccato ſiue i carcere peccati. Nam ſicut dormiens dicitur ſemimortuus ⁊ ſemiuiuus: ſic peccator eſt mortuus ſpiritualiter licet viuat tẽporaliter. Et iſte peccator dormit inter duos milites: videlicet mortem/ ⁊ diabolum: quia ſicut mors inſidiatur corpori: ſic diabolus inſidiatur anime ad occidẽdum eã: iuxta illud. i. Petri. v. Aduerſari⁹ veſter diabolus tanꝙ leo rugiens circuit querens quẽ deuoret. Peccator ligatur duab⁹ cathenis: prima eſt ꝯſuetudo peccati. B Dicit Ariſto. iij. Ethicorum: ꝙ hõ aſſuetus in peruerſis moribus violenter in illis detinetur. Nam illud qđ fuit aliqñ voluntariũ fit inuoluntarium p ꝯſuetudinẽ. Et ponit exemplũ. Nã ꝗ ꝓijcit lapidẽ: nõ habet in poteſtate iam ꝓiectum reſumere: ⁊ tñ ꝓiectio fuit voluntaria: q: in ipſo fuit libertas ꝓijcere lapidez ⁊ non ꝓijcere. Figura huius habetur de Sanſone Iudicum. xvi. qui fatue ſe copulauit mulieri: ⁊ ideo Philiſtei ceperunt eum ⁊ vinctum cathenis in carcere poſuerunt. ¶ Moraliter per hanc feminã intelligo voluptatem carnis cui homo voluntarie ⁊ libere ſe tradit/ eſtimans ꝙ aliquo tpe poteſt libere deſiſtere qñ vult: ſz certe quando gratia priuat a cathenis diaboli illaq̃atur que eſt inclinatio ad illecebras: tunc ſeruire cogitur diabolo: peruerſe conſuetudinis vinculo alligatus Et iõ non ſine maxima difficultate ⁊ gratia poteſt reſiſtere ⁊ a peccato ſurgere. Et ideo dicit Iſido. in li. ſoliloquiorum. Prau⁹ viſus vix abolet: aſſidua conſuetudo ad vitia in naturam conuertitur. Animus in ſceleribus conſtitutus vix euelli poteſt ab eis. Et ideo dicit

Auguſtinus in ſuo encheridion cap̃.lxxxij. Pctã quãuis ſunt magna cũ in cõſuetudinẽ venerũt parua aut nulla credunt. Et iõ dirũpendo iſtã cathenã ſurgendũ eſt velociter. Scd̃a cathena eſt pudor ſiue verecundia cõfitendi. Dicit Ariſto.iiij.ethicoꝝ. ꝙ verecũdia eſt timor ꝑdendi honorẽ ſiue famã:q̃ quidẽ verecũdia in iuuene eſt cõmendabilis.nã decet ip̃m verecundũ eſſe:⁊ in ſenibus eſt vituꝑabilis:qꝛ ſenex nõ debet aliq̇d committere ꝓpter qd̾ dꝫ verecũdari. Unde eſt ſignũ obſtinacie nõ verecũdari de turpibus: cuiuſmodi eſt pctm̃ q̃ verecũdia in confeſſione vbi hõ reuelat pctã ſua eſt maxima pars penitẽtie. Uñ in cõfeſſione penitẽtes nõ debẽt timere cõfeſſionẽ ⁊ verecũdiã:ſed modicũ ſuſtinere ad habendũ eternã velationez. Ubi hr̃ in canone de penitẽtia diſ.iiij.ꝙ cõfeſſores ꝓhibent ſub pena graui reuelare ꝯfeſſiones. Et ideo hec eſt ſcd̃a cathena q̃ detinet peccatorẽ in pctõ:ſcꝫ verecũdia cõfitẽdi: cõtra quos loquit̃ Pſ. Surgite poſtꝙ̃ ſederitis q̇ mãducatis panẽ doloris. ¶ Duo ſunt cuſtodes carceris illius:ſcꝫ preſũptio venie:⁊ diuturnitas longe vite. Iſtã ſpem habuit Amon:vt hr̃.iiij.Regũ.xxi. Qui malũ corã dño operatus eſt ob ſpem vite ꝓlixe:ſed preuẽt⁹ fuit morte ſubitanea:qꝛ occiſus fuit in domo ſua a proprijs ſeruis. Scd̃s cuſtos eſt preſũptio venie. Dicit Albert⁹ in lib.de ꝓprietatib⁹ rerũ:ꝙ coruus nitit̃ infeſtare aqlã:ſed aquila vt auis generoſa diſſimulat ꝑcutere coruũ.vnde coruus efficit̃ nimis preſumptuoſus intãtum ꝙ aquilã nõ ceſſat infeſtare. Tãdẽ aquila ira mota coruum inuadit ⁊ interficit. Moraliter ꝑ iſtũ coruũ intelligo peccatorẽ q̇ cõtinue offendit deũ:ſed deus q̇ eſt miſericors ad modū aquile diſſimulat: ⁊ nō ſtatim vindicat ſe ſuꝑ pctōrem: ſed expectat eū ſi voluerit ſurgere Peccator aūt vidēs dei patiētiā ⁊ ex hoc preſumptuoſus addit peccatū ſuꝑ pctm̄: tandē deus vidēs p̄ſumptionē pctōris: irruit in eū ⁊ occidit. Et ſic iſti duo cuſtodes: ſcʒ preſumptio venie/⁊ diuturnitas vite cuſtodiūt peccatorē in carcere peccati: vt nequeat ſurgere. Xp̄s igitur alloquēs aīam humanā: dicit illud Cañ.ij. Surge ꝓpera amica mea: ⁊ veni in foraminibus petre. Foramina petre ſunt vulnera xp̄i: q̄ eſt petra ſupra quaʒ fundata eſt eccleſia ſctā catholica. Cogita de vulneribus xp̄i cōtra p̄ſumptionē ⁊ deſpationē. Surgendū eſt igitur velociter. Nam aliter diabolus vult facere hominē ſaltare de peccato in pctm̄: videlʒ a cogitatiōe in delectationē: a delectatiōe ad cōſenſum: a conſenſu ad actū ſiue operationē: ab operatione ad conſuetudinē: a conſuetudine ad deſperationē. Juxta illud metricum.

¶ Principijs obſta ſero medicina paratur.
¶ Cum mala per longas conualuere moras.

Dicit Ariſtoteles lib.ij. politicoꝝ: ꝙ ſurgere tēpeſtiue de mane eſt cauſa ſanitatis corporalis: ⁊ facit hoīeʒ habere ingeniū acutū ⁊ bonū: ⁊ ille q̄ dormit diu in lecto ſuo poſt naturalē digeſtionē patit̄ doloreʒ carnis. Nō cōſimili q̄ iacet diu in pctīs incidit in multas infirmitates ſp̄uales: ſed q̄ cito ⁊ velociter ſurgit in p̄cipio qn̄ pctm̄ inualeſcit leuiter recipit ſanitatē ſp̄ualē. Exēplū ad hoc hr̄ Jone.iij. vbi habet ꝙ rex Niniue poſtq̄ offendit: audita voce ꝓphete cōminātis. Adhuc.xl. dies ſunt ⁊ niniue ſubuertet. Cito ſurrexit de ſolio ſuo ⁊ abiecit veſtimenta regalia: ⁊ induebat ſacco ⁊ cinere petens a deo veniā quā obtinuit ob eius velocē cōuersionē. Nō cōsimili qlibet pctōr postq̄ cognouerit ꝑ dictamen cōsciētie sue q̄ deū suū offēderit cito debet surgere a pctō ⁊ abijcere a se indumēta pctōꝝ ꝑ fletū ⁊ cordis cōtritionē: ⁊ induere vestimēta dolorose penitentie ⁊ sic lumē recipiet decetero vitandi pctā. Hinc cōsulit apl's ad Ephes. v. Surge q̄ dormis ꝑ cordis contritionē: ⁊ exurge a mortuis. i. ab operibus q̄ aīam mortificant: ⁊ illuminabit te xp̄s ꝑ suā gratiā ⁊ mīam. Exemplū habet de tribus mortuis resuscitatis per xp̄m. De primo habet Math. ix. de filia archisynagogi quā resuscitauit in camera priuate: apprehendēs manū eius: q̄ statim surrexit prius mortua. ¶ Spūaliter ꝑ istaʒ puellā in camera resuscitatā intelligo peccatorē occulte peccantē: quē xp̄s statim resuscitat ꝑ cordis cōtritionē: ⁊ faciliter ei dimittit. Scđo xp̄s resuscitauit filiū vidue in porta ciuitatis patēter. vnde portantes feretrū iussit stare: ⁊ aliqualiter tardando xp̄s dicit. Adolescēs dico tibi surge. Statim surrexit puer sanus: vt habet Luce. vij. Moraliter ꝑ istum puerū intelligo peccatorem publice peccantē: vt fornicatorē vel consimilē quē xp̄s resuscitat per cordis contritionē: sed tamē cū aliquali difficultate: ⁊ causa est vt ipse frequentius petat veniā ⁊ nō leuiter recidiuet in cōsimilia. Tertio xp̄s resuscitauit Lazarū quatriduanū: sʒ cū fremitu ⁊ fōte lachrymarū ⁊ ad preces cōtinuas Marie ⁊ Marthe: cui xp̄s dixit. Lazare veni foras. ⁊ surrexit de monumento ligatis manibus ⁊ pedibꝰ: quē tradidit discipulis suis ad soluēdū. Moraliter ꝑ istū lazarū intelligo pctōrē cōsuetudinaliter peccātē: qui raro aut nūq̄ dimittit pctā quē xp̄s ex ſua gratia ⁊ mīa ſpeciali ad preces ſanctorū reſuſcitat a pctōꝛ:ſed hoc facit cū difficultate ad oſtēdendū grauitatē pcti qn̄ trahit ad cōſuetudinē pcti:qꝛ in qualibet recidiuatōe peccatū aggrauat ⁊ magis abilitatur pctōꝛ ad peccandū.Sed ꝙ xp̄s tradidit ligatū diſcipulis ad ſoluendū:fuit ad deſignādū ꝙ quāuis homo ꝑ cordis cōtritionē dimittat culpā:tn̄ manet ligatus ad penā debitā:quā pena ꝯceſſa poteſtas btō Petro ⁊ eius ſucceſſoribꝰ abſoluit ⁊ remittit in debita oris cōfeſſione ⁊ operis ſatiſfactōe.Un̄ dicit beatus Aug. ſuꝑ pſalmiſtā.Quapropter ꝑiculoſum eſt diu iacere i pctō:qꝛ ꝓ tunc xp̄s nō vigilat in aīa humana ꝑ gratiā nec reſpicit ad facta nr̄a.Et ideo clamat Pſ̄.Exurge quare obdormis dn̄e exurge ⁊ ne repellas in finē. qꝛ ſi xp̄s dormitet in nobis:tūc ſumus quaſi periclitantes.

¶ Unde hr̄ Math.viij.ꝙ modica dormitatōe xp̄i in naui cū diſcipulis fere oēs periclitabant.Et idō beatus Petrus cōpulſus fuit ad excitandū eū dicēs.Dn̄e ſalua nos perimus.Tunc ſurgēs xp̄s imperauit vento ⁊ mari:⁊ ſtatim ceſſauit tēpeſtas.Cui concordat hiſtoria de Jona ꝗ dormiuit in naui:et ſtatim magna tēpeſtas ſurrexit:ita ꝙ nauis fuit ita ꝓpiqua ꝑditioni ꝙ gubernatoꝛ nauis excitauit Jonā dicēs.Surge inuoca deuꝫ tuū:ſi foꝛte recogitet deus de nobis.Jone.i.Moꝛaliter ſi nauis aīe nr̄e ſit in periclitādo ex ꝑiculis demonum: melius remediū nō pōt haberi ꝙ̄ ꝑ cordis cōtritionē ⁊ deuotā oꝛationē auxilium dei inuocare:⁊ ſic ſurgere a pctō.Surgendū eſt igiꝫ velociter.

¶ Scd̄o principaliter dixi ꝙ debemus ſurgere a pctō veraciter ⁊ nō fallaciter quantū ad apparētiā mūdanā:vt ſimus interius mali ⁊ exterius boni. Nã ficte reſurgere eſt falſa ypocriſis ⁊ defraudatio populi: ⁊ dãnatio nobiſip̃is Iſto modo ſurgũt q̃ ficte in eccleſia tp̃e quadrageſimali cõfitent: ⁊ nõ reuelant integraliter pctã ſua ſacerdoti: ſed de minimis cõfitentur dimittẽdo grauia. Tales bene poſſunt aſſimulari fatuo: q̃ multipliciter vulneratus oſtẽdit vnũ vulnus medico: ⁊ omnia alia abſcõdit. Modo cõſimili eſt de ficta cõfeſſione que aliqua pctã reuelat ⁊ aliqua abſcondit. Hinc ſcribitur metrice.

¶ Larga dei pietas veniam non dimidiabit.
¶ Aut nihil aut totum propiciando dabit.

Tales ꝯfitẽtes ſunt ſimiles parietibus dealbatis. Unde xp̃s Math. xxiij. aſſimilat ypocritas ſepulchris mortuoꝝ dealbatis interius turpibus: exterius vero imaginibus depictis ⁊ ornatis. Modo conſimili eſt de falſis xp̃ianis q̃ in vita eoꝝ oſtẽdũt ſanctitatẽ: ſcꝫ ĩ victu ⁊ geſtu ⁊ apparatu: ⁊ ſunt quaſi dealbati: ⁊ interius ſũt fetidi ꝑ luxuriã: ꝑuerſi ꝑ inuidiã. De q̃bus verificat illud Math. xxiiij. Multi pſeudo ꝓphete ſurgẽt ⁊ ſeducent multos ſimulata ſibi ſctitate. Unde timẽdũ eſt ꝙ talibus eueniet ſicut cõtigebat Ananie ⁊ vxori ſue q̃ vẽdebãt agrũ ſuũ ⁊ oĩa bona ſua: ⁊ ſimulabãt ſe preciũ ponere ante pedes apłoꝝ: ⁊ ſic nõ fecerũt. nã maiorẽ partẽ precij ſibijpſis reſeruabãt: vt habet Actuũ. v. Talis fuit ille Symon q̃ ſuis magicis artibus erat ſeducens gentẽ ſamarie: dicẽs ſe eſſe magnũ cũ deo: ⁊ populus terre illius auſcultabat illũ: ⁊ multi in eũ crediderunt. Iſte Symon audiẽs Philippũ deũ predicantẽ ⁊ regnũ dei: ⁊ vidẽs multos cõuerſos ꝑ ip̃z: ſimulabat ſe ipſũ Philippo credere: ⁊ ficte recepit baptiſmũ cũ alijs ad fidē conuerſus:⁊ ꝓmiſit pecuniā dare apl̄is ſi ip̄m docerēt quō ſpūſctm̄ dare poſſet:⁊ imponeret manus ſicut Petrus ⁊ ceteri apl̄i.Cui Petrus dixit.Pecunia tua tecū ſit in ꝑditionē.Et poſtmodū ꝓpter ſimulatā ſctitatē ſuā mala morte īteriūt:vt hꝫ Act.viij. Timēdū eſt igit de talibus q̄ exterius apparēt ſcti ⁊ interiꝰ mali.Vn̄ hāc ſctitatē ſimulatā ꝓhibet xp̄s in multis locis ſcripture:⁊ p̄cipue Math.vi.dicēs.Cū facis elemoſynā neſciat ſiniſtra q̄d faciat dextera.Item Math.vi. Nolite fieri ſicut ypocrite triſtes:extermināt eni facieſ ſuas vt appareāt hoībus ieiunātes:⁊ ꝯſequēter de oībus opibus iuſticie ꝓhibet xp̄s ne fiāt ſimulatorie aut ficte.Math.v.Niſi abūdauerit iuſticia vr̄a pluſq̄ ſcribarū ⁊ phariſeoꝝ:nō intrabitis in regnū celoꝝ.vn̄ phariſei oīa opa ſua fecerūt ꝓpter honorē mūdanū:⁊ non ꝓpter deū:iō mercedē ſuā ꝑdiderūt.De talibꝰ loquit̄ apl's.ij.ad Thimo.iij. Inſurgēt hoīes ſeip̄os amātes: ſupbi/cupidi/auari/ꝓterui/habētes ſpeciē.i.ſil'itudinē pietatis:virtutē aūt eius abnegātes hos deuita:q: i ſine decipiēt te ⁊ in errorē deducēt:⁊ iō iſti ypocrite non ſurgūt a pctīs veraciter:ſed ſimulatorie. Figura huiꝰ hꝫ.i.Reg.xxviij.vbi habet̄ q̄ mortuo Samuele quē rex Saul multū dilexit:cōtigit ſemel trāſire ad bellū:q̄ cōſuluit cū quadā phitoniſſa ⁊ ip̄a ſuſcitauit vnū ſenē ſimilē Samueli:quē rex credēs eſſe verū ſamuelē adorauit ⁊ deceptꝰ fuit.Nō ꝯſimili timēdū ē q̄ multi ſurrexerūt nō veraciter ſꝫ ſimulatorie:⁊ tales ſeip̄os ⁊ alios decipiūt.Ideo nō illo mō ſurgatis ſed veraciter: et ſic veniā pctōꝝ recipietis.Tertio pn̄cipaliter dixi q̄ debemꝰ ſurgere a pctīs ꝯſtāter:ita q̄ in pctā p̄terita non recidiuemus. H Et ſic ad ſurgẽdū ꝯſulit nobis xp̃s Joh.v. ī figura quã dixit cuidã lãguido iacẽti in ſua infirmitate. Surge tolle grabatū tuū ⁊ ãbula: q̇ ſurrexit ſanꝰ: Poſtea īuenit cū ieſus ī tẽplo: ⁊ dixit illi. Ecce ſanus factꝰ es: iã noli peccare: ne deteriꝰ tibi aliq̄d ꝯtingat. Et hic eſt ꝙ ãgeli miſſi ad ſodomã ⁊ gomorrã ꝓhibuerũt Loth dicẽtes. Surge tolle vxorẽ tuã ⁊ noli aſpicere retro: qꝛ p̄ceptū vxor loth nõ ſeruauit: ⁊ verſa fuit ī ſtatuã ſalis: vt hꝫ Gen.xix. Nõ ꝯſili q̄dã ſurgũt a pc̄tis ſꝫ redeũt ſic̄ canes ad vomitū ⁊ ſerpẽs ad venenū poſt q̄ gn̄auit cū lãpreda: ⁊ peiores fiũt q̄ priꝰ ⁊ ī obſtinatõne ꝯuertũt: ita ꝙ citiꝰ vnꝰ hõ eradicaret vnã arborẽ magnã de travel molliret dura ſaxa: q̄ tales ꝯuerteret ad ꝯtritionẽ: qꝛ poſt ĩduratõez cordis nõ curãt q̄d mali fecerit. ⁊ iõ ꝯſulit xp̃s Math.xxvi. Vigilate ⁊ orate vt nõ intretis ī tẽtatõez. Querit doctor de lyra ſup.xxi.c.Joh. quare petrꝰ poſtq̄ vocatꝰ fuit ad apoſtolatū redijt ad piſcãdū: ⁊ matheꝰ nõ redijt ad artẽ theolonei: qꝛ ars illa vix aut nũq̄ vel raro exercet̃ ſine culpa adiũcta. Et iõ matheꝰ nũq̄ poſt vocationẽ dei redijt ad artẽ theolonei: ſꝫ totaliter reliq̇t. In ſignū ꝙ poſtq̄ hõ ſemel reliq̇d pc̄tm̄: nõ dꝫ poſtea redire ad idẽ. I Sed ꝯtigit ꝙ mlti ſurgũt a pc̄tis ⁊ ea reliquũt ſicut puer ludit cū aue. Dicit em̄ Anſelmꝰ ī li. de ſilitudinibꝰ ca.v. ꝙ ſemel dū trãſiret ꝑ viã vidit puerũ ludẽtẽ cū aue hñtẽ filū circū ligatū pedi auicule: ⁊ qñ ſibi placuit dimiſit ãbulare ⁊ qñ voluit cū filo retraxit. Cui cõpatiẽs Anſel. fregit filū ⁊ auis auolauit. Moralit̃ ꝑ auẽ ītelligo pc̄tm̄ qd̄ delectabile eſt: ſꝫ ꝓ tp̃e quadrageſimali vel tp̃e infirmitatis ſeu aduerſitatis dimittũt auolare: ⁊ tũc ꝯuertẽtur

ſed qđ dolendū eſt tranſeūte infirmitate retrahunt ad
ſe diuerſa pctā ꝑ filiū cōſuetudinis ⁊ ꝑuerſe volupta⸗
tis. Et iō ſi velimus cōſtāter ſurgere: oportet filiū ꝑuer
ſe cōſuetudinis abſcindere ⁊ nō ad pctā redire: qꝛ dicit
Aug. in lib. ſoliloquioꝝ. Vulnus iteratū ⁊ frequenter
leſum: tardius ſanat᷑ ⁊ cū maxima pena. Sic frequēter
peccās ⁊ iterū lugens ⁊ reiterās pctm̄: vix veniā vide
tur obtinere. Nam nō valet veniā poſcere ⁊ mala ſēꝑ
renouare: ⁊ iō ſtandū eſt fortiter ī virtute. Vñ dr̄ Iſaie
lij. Cōſurge cōſurge induere fortitudine tua. J Vn
de ſicut corpus induit᷑ veſtibus ꝯtra tēpeſtates: ſic aīa
indui dꝫ virtute fortitudinis ſpūalis ad dimicandū cō⸗
tra diabolū. Sed ad obtinendū iſtā fortitudinē oportet
tria habere: videlꝫ memoriā dñice paſſionis: ꝓprie mor
tis: ⁊ extremi examinis. Et iō cōſulit ꝓpheta Iſa. cap.
xxi. dicēs. Surgite ⁊ arripite clypeū triangularē: vide
licet triplicē memoriā prefatā: ⁊ pugnate fortiter ꝯtra
diabolū ⁊ inimicos ſpūales: ⁊ nolite dare eis locū ne du
cant in mortē ſpūalē. Vñ refert Hugo de ſācto victore
libro exceptionū: ꝙ Valerianus imꝑator ſctōs dei in⸗
tantū venerabat᷑ ꝙ eius domus eccleſia dei vocabat᷑:
Poſtmodū ꝑuerſus erat ꝑ quēdā iudeū ad relinquē⸗
dū fidē catholicā: ⁊ ꝑmanere in infidelitate ſua. Vale⸗
rianus aūt iudeo ꝯſentiēs intantū ſanctos dei ꝑſeque
bat᷑: ꝙ illos cōpellebat adorare deos falſos. Et iſta vin
dicta ſuꝑ cū cecidit: ꝙ qñ rex perſarū equū ſuū aſcēde
bat: poneret pedē ſuū ſuꝑ dorſum Valeriani: ideo iuſte
miſeriā vitā ſuſtinuit: q̄ in infidelitatē recidiuauit. Vñ
dicit btūs Berñ. in quadā epl̄a ad quēdā abbatē ſic di
cēs. Si de bonis ad meliorē vitā cōſurgerē: vel de ma

lis ad virtutē aſcēderē: ⁊ poſtea ꝑ ꝑuerſam volūtatem meā ad illa mala q̄ deſerui redirē: cruciari ꝑtimeſcerē. Hec ille. Quapropter ſapiens conſulit filio ſuo Eccľ. xxi. dicēs ſic. Fili peccaſti: nō adÿcias iterū. Ex quib⁹ patet quō quilibet penitens debet tripliciter ſurgere: ⁊ ſic ad vitā introire. Quam nobis concedat ⁊c̄.

¶ Sermo. xiiij.

REſurge. Unde xp̄s tripliciter reſurrexit. Primo a morte corporali veraciter. Scđo velociter. Et tertio cōſtanter. Primo dixi ꝙ xp̄s reſurrexit veraciter cū eodē corpore in quo mortem ſuſtinuit: ⁊ hoc oſtēdit ſuis diſcipulis de ſua reſurrectōe dubitātibus ꝑ multas euidētias: vt dicit doctor de lyra ſuꝑ Actus apl'oꝝ. A Primo oſtēdit illis ꝙ non habuit corpus fantaſticū ꝑ aliquā artē magiquā cōpoſitū: ſed verū corpus tangibile: licet ĩpoſſibile: ⁊ ideo prebuit eis ad palpādū dicēs Luce vltio. Palpate ⁊ videte q̄m ſpūs carnē ⁊ oſſa nō habet: ſicut me videtis habere. Scđo oñdit eis cicatricces vulnerū ſuoꝝ: vt habetur Luce vltio. Videte inq̄t manus meas ⁊ pedes meos: qꝛ egoip̄e ſum. Tertio oſtēdit ſe eis ꝑ eſum: qꝛ māducauit poſt reſurrectionē ſuā cū diſcipulis ſuis: vt hꝫ Luce vltio. Xp̄s dixit illis: habetis aliq̄d ad māducandū. at illi obtulerūt ei partem piſcis aſſi ⁊ fauū mellis. Quarto oſtēdit ſe eis ꝑ loquelā: vt ptꝫ Luce vltio. q̄a diſſerebat cū illis de regno dei. In ſignū oīm vꝫ Act. i. Prebuit ſeip̄m viuū in multis argumētis per. xl. dies apparēs eis ⁊ loquēs eis de regno dei. Et ſō xp̄s ſurrexit veraciter. Quapropter dicit Luc. xxiiij. Surrexit dn̄s vere: ⁊ apparuit Symoni. B Iſtam eſſe verā

⁊ nō ſimulatā reſurrectionē oſtēdebāt corpora celeſtia ⁊ terreſtria: qꝛ i ciꝰ reſurrectōe factꝰ eſt terremotꝰ magnꝰ: ⁊ fulgur deſcēdebat de celo intātū ꝙ milites q̄ cuſtodiebāt ſepulchꝛū facti ſūt velut mortui: ⁊ merito eo ꝙ de malicia iudeoꝝ fuer̄t deputati ad cuſtodiēdū corpus ieſu: vt hr̄ Math. xxvii. vbi hr̄ ꝙ phariſei dixerūt Pilato. Recordati ſumus ꝙ ſeductor ille dixit adhuc viuēs. poſt tres dies reſurgā. Iube ergo cuſtodiri ſepulchꝛū: ne forte diſcipuli eiꝰ furent̄ corpꝰ eius: ⁊ dicāt plebi ꝙ ſurrexit a mortuis. Et hoc oñdit angelus mulieribus xp̄z tm̄ mortuū querētibꝰ dicēs illud Lu. xxiiii. Quē q̄ritis viuētē cū mortuis. nō eſt hic: ſꝫ ſurrexit. et Math. vlt. Venite ⁊ videte locū vbi poſitꝰ erat dn̄s. Ecce quō āgelus vocauit xp̄z dn̄m poſt reſurrectiōez. hoc fuit i ſignū ꝙ habuit dn̄iuz ſup̱ vitā ⁊ mortē. Et cito pꝰ intulit. Ite dicite diſcipulis eiꝰ ⁊ petro: qꝛ p̄cedet vos i galileā: ibi eū videbitis ⁊c. ꝙ hic petrū noīauit ⁊ nullū aliū: fuit ad ꝯfortādū eū: qꝛ nō audebat velociter pre cōfuſione venire ad diſcipulos. Scđo dixi ꝙ xp̄s reſurrexit velociter a mortuis ad vitā: qꝛ nō iacuit i ſepulchro p̱ vnū annū aut p̱ dimidiū anni: ſed ſolūmodo p̱ triduū Et iō dicit ſcūs Thomas q̄ſtione. lii. Ita diu fuit xp̄s i inferno: ꝙ̄diu corpꝰ iacuit in ſepulchro: ⁊ de hac dormitiōe mortis ſurrexit. Et iō dr̄ Marci vlt. Surgēs ieſus mane prima ſabbati: apparuit primo Marie magdalene: orto iā ſole. Dicit ſcūs Thomas de xp̄o q̄ſtiōe. liii. ꝙ xp̄s qn̄ ſurrexit: ſol incepit aerē illuſtrare: tn̄ ſol non apparuit ſup̱ terrā: ſed erat in ꝓximo ortuꝰ. ⁊ iō pōt dici illud Iudicū. xix. Mane facto ſurrexit homo. Sed hic q̄rit quare xp̄s ſurrexit ita cito. Dicēdū eſt duplici de cauſa. Una eſt vt daret exẽplum ſurgẽdi a pctis: qꝛ magna verecũdia eſt vt dñs ſurgat mane ⁊ ſeruus dormiat in lecto. Et licet xp̃s inter oẽs patres antiq̃ legis tardius dormiuit: tñ prius oīm ſurrexit: vt alios a ſõno excitaret. Et inde dicit apl's .i. ad Corith. xv. ꝙ xp̃s ſurrexit a mortuis primitie dormiẽtiũ: ⁊ ſicut in Adã oẽs moriunt̃: ita ⁊ in xp̃o oẽs viuificabunt̃. Scđa cauſa fuit vt aperiret nobis ianuã regni celeſtis: quã nullus potuit aperire ante illũ. Et iõ dꝛ Cañ. v. Surrexi vt aperirẽ dilecto meo .i. hoĩem quẽ dilexi ⁊ redemi. Sed timẽdũ eſt ꝙ multi habẽt tam magnũ pondus pctĩ ex vna parte: ⁊ tã modicã vitã ⁊ virtutẽ ex altera parte ꝙ oſtium celi intrare nõ poſſunt. Exẽplũ de oue q̃ habet mediã partẽ tonſam ⁊ aliã partẽ cũ vellere: que ſi debeat trãſire ꝑ pontẽ ſtrictũ ⁊ in via lutoſa: leuiter caderet in foueã de qua ſurgere nõ poſſet: ⁊ iõ mergeret̃. Modo cõſimili eſt de ablata penitentia ⁊ virtute ab aīa: qꝛ ſic põdus pcti intãtũ deprimit pctõꝛẽ verſus īfernũ ꝙ ſurgere nõ valet. Et iõ dꝛ Iſa. xxiiij. Grauabit eũ iniq̃tas ſua: ⁊ nõ adijciet vltra vt reſurgat: qꝛ ꝓpter illud xp̃s ſurrexit vt põdus pcti deſtrueret: ⁊ ianuam celi nobis aperiret: ⁊ hoc cito ⁊ velociter: qꝛ non tardauit. Modo cõſimili debet pctõꝛ ſurgere a pctõ cito ⁊ non tardare: qꝛ vulgariter dꝛ ꝙ mora trahit periculũ. Tertio dixi ꝙ xp̃s ſurrexit a mortuis cõſtanter: ita vt nũq̃ decetero erit moriturus. Et iõ dicit apl's ad Romañ. v. Xp̃s reſurgẽs ex mortuis iã nõ morit̃: mors illi vltra nõ dñabitur. Uñ in reſurrectõe ſua benedicta cõmutauit mortẽ eternã in mortẽ tẽporalẽ: quã meruimus ex pctõ primoꝝ parentũ: ſed in die iudicij oẽs reſurgemus corpo ralē mortē totaliter relaxātes. Et implebit de nobis illud apl'i .i. ad Corinth. xv. Oēs quidem reſurgemus in ictu oculi: ⁊ mortale hoc īduet immortalitatē. Per hoc inſinuat apl'us ꝙ poſt generalē reſurrectionē ꝗ erit in die iudicij nunq̄ decetero moriemur. Modo conſimili debet pctōr ſpūaliter ſurgere a peccato: ⁊ nō vltra recidiuare in mortem ſpūalem. Et ideo conſulit apl's ad Romañ. vi. dicens quō xp̄s reſurrexit a mortuis ꝑ gloriam patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. Et ſi ſic fecerimus ad gloriam ꝓueniemus. Quam nobis cōcedat qui ſine fine viuit ⁊ regnat. Amen.

¶ Expliciunt tredecim materiarum
ſermones multum notabiles.

¶ Sermo deuotus de paſſione dñi noſtri Jeſu xp̄i.

QUe vtilitas in ſanguine meo. Pſ̄. Reuerendiſſimi. Sicut nouerūt ſcolares qui fuerunt Oxonie vel Cātabrigie qū magiſter in theologia debet incipere: ponit primo in cathedra: ⁊ tūc ponitur pileū ſuꝑ caput eius: deinde leget vnā lectionē: ⁊ poſt lectionē lectā diſputabit vnā queſtionē. Spūaliter loquēdo xp̄s dei filius iſto tp̄e loquebat᷑ diſcipulis ſuis dicēs. Uos vocatis me magiſter ⁊ dñe: ⁊ bene dicitis: ſum etenī. Johis. xiij. Et hodie vt magiſter primo eſt ingreſſus cathedrā crucis: ⁊ iſto die in ſignū ſue inceptionis fuit pileū aſperaꝝ ſpinarū poſitū ſuꝑ caput eius. Lectio quā legebat in iſta cathedra fuerūt ſeptē verba que loquebat᷑ in cruce pendēs: ꝗ ſeptem verba ſunt lectiones cōtra ſeptē vitia. Primū verbū inter cetera ꝓprie matri ⁊ beato Johāni: ⁊ fuit iſtud. Mulier: ecce filius tuus: demōſtrans beatū Johēm. Deide ad

Johannē dixit. Ecce mater tua: demōſtrans Mariam Et hoc verbū poterit eſſe notabilis lectio cōtra ſuperbos: q̄ tantū reputãt de ſeip̄is ꝙ dedignant̄ hr̄e pauperes de parētela ſua. Nam in hoc verbo xp̄s q̄ fuit rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū deus ⁊ rex: nō obſtãte ꝙ Johēs nō fuit niſi pauꝑ in hoc verbo nō ſolū confitebat̄ ip̄m eſſe de parētela ſua: ſed fratrē ſuū. Aliud verbū qd̄ pēdēs in cruce. i. in cathedra loquebat̄ fuit latroni q̄ pēdebat iuxta ip̄m: ⁊ fuit hoc. Amen dico tibi: hodie mecū eris ĩ paradyſo. Iſtud verbū fuit notabilis lectio cōtra auaros: q̄ vt cōiter nō largiunt̄ bona indigētibus ſine magna inſtãtia ⁊ ſollicita inq̄ſitione. latro nō loq̄batur ſibi niſi vnū verbū dicēs. Memēto mei dn̄e dū veneris in regnū tuū: ⁊ ſtatim ſine aliqua difficultate nō obſtante ꝙ fuit latro in toto tp̄e vite ſue: cōceſſit ſibi celū. Sic ⁊ vos q̄cūq; fuerit ſiue latro ſiue homicida: ſi a vobis petat elemoſynã deuote ꝓpter deū cū indigeat: cū bona volūtate ⁊ ſine difficultate date ei elemoſynã ꝓ amore eius: q̄ hodie dedit ſemetip̄m ad mortē ꝓ amore nr̄o. Non enī ſemꝑ habes cōſiderare ꝑſonã q̄ petit: ſed indigentiã: ⁊ ꝓ cuius amore petit. ⁊ ꝓpter amorē ei⁹ nō ꝑmittas eū trãſire vacuū. Iſta eſt lectio oībus auaris ⁊ duris quō dabūt ſuã elemoſynã, ex hoc ꝙ xp̄s tã leuiter ⁊ ſine difficultate aliqua conceſſit latroni gaudiū celi qd̄ petiuit: nō obſtãte ꝙ fuit latro dicēs. Amē dico tibi hodie mecū eris in paradyſo. Ultimū verbū quod xp̄s locutus eſt in cruce quaſi finis lectōis ſue ĩ cathedra crucis iſto die fuit. Cōſummatū eſt. Et hoc verbū eſt notabilis lectio cōtra accidioſos: q̄ ſepius incipiunt opera penitētie ⁊ alia bona opera: ſed ceſſant diu ãteq̃ ꝯuenerūt ad effectū finis. Utinā tales cogitarēt q̄ doloroſus/q̄ penoſus/q̄ verecūdus fuit labor xp̄i paſſionis: ⁊ nō obſtātibus oībus dolorib⁹ ⁊ penis ⁊ verecundiis quos xp̄s ſuſtinuit tp̄e ſue paſſionis nō ceſſauit q̊uſqꝫ ꝯuenit ad ꝑfectū finē: ⁊ tūc dixit ⁊ nō ante. Conſūmatū eſt. Sic ⁊ vos q̄ incipitis opus bonū ſcꝫ penitētie ꝓ nulla verecūdia nec ꝓ aliq̄bus malis verbis/nec ꝓ pena quā ſuſtinetis medio in tp̄e: ſi pena fuerit cōueniēs ⁊ tolerabilis nō faciatis finē: ⁊ tūc poteritis dicere cū xp̄o. Cōſūmatū eſt. Hec verba vt iā dixi ſūt notabilia cōtra pc̄tā mortalia: ⁊ fuerūt lectio quā xp̄s legit hodierno die in cathedra crucis. Sed q̄ſtio diſputāda eſt hec. Que vtilitas in ſanguine meo. Et poterūt rationes ⁊ euidētie fieri ꝓ vtraqꝫ parte. Primo ꝙ nō eſt vtilitas in xp̄i ſāguine pōt fieri euidētia talis. Nā cōiter res q̄ eſt mediocris precij eſt modice vtilitatis. Sꝫ xp̄i ſāguis eſt diebus iſtis inter maiorē partē pp̄li modici precij: quare apparet ꝙ xp̄i ſāguis eſt modice vtilitatis. Et ꝙ ſāguis xp̄i eſt mediocris precij diebus iſtis inter pc̄tōres apparet. Nā veniat vnus in foꝝ vel ī tabernā: vbi iſti canes infernales ſūt iuratores: ⁊ iueniet xp̄i ſāguinē inter eos ī tā modico precio ⁊ reuerētia ꝙ vix trāſiet vnū verbū de ore ſiue verū ſiue falſū: q̄n cū hoc erit noīat⁹ ſāguis xp̄i ꝑ iuramētū: ⁊ ſine dubio hoc eſt in verecūdiā ⁊ deſpectū ſui ſāguinis: ⁊ dānationē illoꝝ. Uix eni ſciūt vēdere vnū obolum mercimonij: niſi etiā vēdāt cū eo xp̄i ſāguinē: ⁊ nō ſolū xp̄i ſāguinē: ſed oīa mēbra xp̄i. Cū igit̄ xp̄i ſanguis ſit in tā modico precio inter pc̄tōres: apparet ꝙ nō eſt niſi modice vtilitat⁹. Sed iā ad aliā partē q̄ſtionis ꝙ xp̄i ſanguis ſit maxie vtilitatis: ꝓbat. Illud cū quo totū genus humanū ꝑditū: fuit redēptū ⁊ ſaluatū: oportet oīno ꝙ ſit magne vtilitatis. Sed ꝑ ſanguinē xp̄i: vt teſtat apl̄us .i. Petri .i. Totū genus humanū qd̄ fuit ꝑditū eſt ſaluatū ⁊ redēptū. Igit quāuis iſti infernales canes ſcȝ iuratores habuerūt xp̄i ſanguinē in tā modico: nō eſt minoris vtilitatis his q̄ fuerūt ſaluati. Hec eſt ergo q̄ſtio hodie diſputāda: ⁊ hec ſūt argumēta ꝓ vtraqȝ parte facta. Ad quā q̄ſtionē ego ſū ordinatus quāuis indignus iſto die reſpōdere: ſed ſcio meipm̄ tā inſipientē: ꝙ ex me nō ſū ſufficiens: ⁊ iō rogo ⁊c̄. Que vtilitas in ſanguine meo. vbi ſupra. Rn̄ſio ad queſtionē. Confidēs in gr̄a ⁊ bonitate dei potius q̄ȝ ingenio meo reſpōdeo: ponens tres cōcluſiones ad queſtionē reſpōſiuas. Prima cōcluſio eſt hec. xp̄i ſāguis mūdat īmundā aīaȝ ab oī pctō mortali: ⁊ nō ſolū mūdat: ſed etiā mūdatā mūde cuſtodit. Scd̄a cōcluſio eſt iſta. ſanguis xp̄i vnit ⁊ cōcordat deū ⁊ hoīem: qui ob pctm̄ pͥmi parētis fuerāt diſcordes. Tertia cōcluſio. ſanguis xp̄i ⁊ memoria eius effuſi ꝓ nobis: ducit hoīes ad viā ſalutis ⁊ oſtēdit. Prima concluſio ſupponit ꝙ pctm̄ mortale deturpat aīam humanā. Et ꝙ ita ſit ꝓbat ꝑ Aug⁹. q̄ dicit ꝙ angelus ⁊ aīa ſunt natura pares: intantū ſi poſſes aīam beatā ab omni pctō purgatā videre cū angelo celi: vix cognoſceres vnū ab alio: nec mirū cū aīa humana ad imaginē ⁊ ſil'itudinem dei ſit creata ſicut ⁊ angelus. Ex quo igit eſt ꝙ angelus ⁊ aīa ſūt natura pares: ⁊ angelus ꝓ vno ſolo pctō mortali: imo ꝓ vna ſola cogitatōe viciosa tantū deturpat: ꝙ quāuis haberes audaciā oīm hoīm ⁊ videres cū ī turpi ſpecie ſua iſanires: q̄ȝ turpis igit credis ē anima tua q̄ non ſolū deturpatur vno ſolo pctō mortali: ſed forte mille. Apparet ergo ex quo demon ꝓ caſu vnius pcti mortalis tantū deturpat: ⁊ aīa tua cecidit ī mille pctis mortalibꝰ: quare apparet ꝙ aīa tua ſit milleſies turpior in aſpectu ꝙ̄ diabolus. De hac turpitudine ⁊ mortali pctō hoīs cadētis loquit̄ Anſelmus dicēs. Si accēderet ignis maximus ex vna parte: ⁊ videres aīam ꝓpriā in alia parte pctō mortali maculatā tā turpis ⁊ terribilis efficeret̄ tibi aīa tua ꝙ fugere ī ignē potius eligeres teip̄m cōbuſturus in cineres: ꝙ̄ ꝓpriā aīam īſpiceres. Et idō in pctō mortali exiſtētibus loquit̄ Pſ̄ dicēs. Corrupti ſunt ⁊ abhoīabiles facti ſūt in iniq̄tatibus ſuis. Ex quo igit̄ pctm̄ mortale facit aīaꝫ ita terribilē ⁊ abhoīabilē: apparet mihi ꝙ hoīes multū timerēt cadere in pctm̄ mortale: ſicut timerēt videre totū diabolū ⁊ plus. Timuit enī venerabilis Anſelmus cadere in pctm̄ mortale: qui dixit. Si hic pcti turpitudinē: ⁊ illic cernerē inferni horrorē: ⁊ neceſſario vni eorū oporteret me īmergi: prius me in infernū immergerē ꝙ̄ peccatū in me cōmitterē. Per hoc patet ꝙ peccatū mortale horribiliter animā maculat. Sed ꝙ ſanguis xp̄i mundat aīam a peccato mortali: ꝓbatur per exemplū. Legitur Leuitici. xiiij. ꝙ quando aliquis homo in veteri lege incidiſſet in īmundicia lepre: iſto modo mūdaretur de ſua lepra. Sacerdos legis acciperet duos paſſeres: quoꝝ vnū interficeret: ⁊ aliū illeſum ꝑmitteret volare: ⁊ tunc acciperet ſanguinem interfecti paſſeris: ⁊ cū eo aſpergeret leproſum: ⁊ virtute illius mundaretur de imūdicia ſue lepre. Spūaliter totū genus humanū de luto ceciderat ī imūdiciā lepre pecca ti:⁊ ideo ad mūdandū genus humanū de iſta lepꝛa: nobilis ſacerdos xp̄s accepit duos paſſeres: coꝛpus ſcꝫ ⁊ aiam. De q̄bus duobus vnū ꝑmiſit occidi vt iſto die.ſ. coꝛpus:⁊ aliū ꝑmiſit illeſum.ſ.aiam:qꝛ vt teſtatur xp̄s Math.x. Aiam nullus pōt occidere. Et ſic de virtute ſanguinis de hoc paſſere xp̄i.ſ.xp̄i coꝛpoꝛis egrediētis totū genus humanū qđ fuit habile ad mūdandū ⁊ voluit mūdari: fuit mūdatū ab imundicia lepꝛe pcti. De iſta mūdatōe etiā habeo teſtimoniū de Paulo in lege noua:⁊ in antiqua Numeri.xix. qñ aliq̄s de populo tetigiſſet aliqđ moꝛtuū cadauer ſm legē reputaret imundus in coꝛpoꝛe:⁊ tūc veniret ad ſacerdotem offerēs ei taurū vel hircū q̄ occideret:⁊ illo ſanguine aſꝑgeret:⁊ ſic mūdaret ab imundicia coꝛpoꝛis. Sup iſtā legē fundat btūs Paulus i nouo teſtamēto argumētū. Hebꝛe.ix. Si eni inquit ſanguis hircoꝝ aut tauroꝝ aſꝑſus inq̄natos ſctificat ab imundicia carnis: quātomagis ſanguis xp̄i emūdabit cōſcientias nr̄as ab oꝑibꝰ moꝛtuis Iſtud etiā ꝓbat ſimiliter ꝑ naturā. Nā vt philoſophi dicūt. ſanguis eſt amicus nature: intātū ꝙ q̄uis homo fuerit vere infirmus: ſi habuerit intra ſe ſanguinē ꝑ aliqđ tēpus durās: tūc bonus ſanguis finaliter expellet de coꝛpoꝛe infirmitatē vel ꝑ ſudoꝛē vel ꝑ aliū modū ſuperius vel inferius. Spūaliter loquēdo vnus de maioribus amicis quē habet natura eſt ſanguis xp̄i: qꝛ ſanguine xp̄i fuit aīa humana redēpta. Et iſte ſāguis fuit optimus ſanguis q̄ vnq̄ fuit in natura. Iſte ſāguis eſt ſic viuificās aiam humanā: ꝙ q̄uis aia fuerit valde infirma pctō moꝛtali: ſi voluerit tenere iſtū ſanguinē per aliqđ tēpus durās intra memoꝛiā: iſte ſanguis oēꝫ in=

firmitatẽ pctī expellet ⁊ aīa mũdabit ab oī ĩmundicia ſpũali. Iſtud idẽ ꝓbo per artẽ. Sic eſt in arte ꝙ ſi ſanguis ꝓpter nimiã morã in vaſe vel pãno fuerit deſiccatus ⁊ induratus: ille nõ poterit leuiter mũdari. ſi ꝗs acceperit recentẽ ſanguinẽ ⁊ calidũ ſicut exiuit de aīali: ⁊ poſuerit ſuꝑ induratũ ſanguinẽ in pãno vel vaſe: ille calidus ⁊ recẽs ſanguis ſic reſoluet ſanguinẽ induratũ: ꝙ cũ adiutorio modice aque vas ſiue pãnus mũdabit de illa macula ita munde ſicut vnq̃ fuit ꝑ prius. Spũaliter loquendo Dauid petiuit iſtã mũdationẽ in Pſal. dicẽs. Libera me de ſanguinibꝰ deus deus ſalutis mee: ⁊ exultabit lingua mea iuſticiã tuã. Si aũt ita euenerit ꝙ iſte ſanguis pctī mortalis ꝓpter nimis magnã cõſuetudinẽ ⁊ nimiã morã in pctõ induratus fuerit in aīa: quare aīa nõ poterit leuiter mũdari: capias tũc iſtũ xp̄i precioſũ ſanguinẽ q̄ iſto die calide ⁊ recẽter exiuit de corpore xp̄i: ⁊ ꝑ recẽtẽ memoriã quã habebis de xp̄i paſſione in corde ⁊ aīa tua virtute illius ſanguinis ⁊ xp̄i paſſionis cũ modico adiutorio aque lachrymarũ quã ꝑmittis cadere de oculis tuis pre dolore quem habebis ꝓ pctīs tuis aīa tua mũdabit ab oī ſorde pctī De quo teſtat̄ beatus Petrus in canonica ſua prima. cap̄. i. Sãguis inquit Ieſu xp̄i mundat nos ab oī pctõ. Sꝫ hic attẽdite ſicut inuenit̄ in lege ꝙ q̃uis ep̄s habeat ſm legẽ poteſtatẽ ſanctificãdi eccleſiã vel cymiteriũ oportet agere ꝙ excõicatũ corpus exhumet̄: ⁊ de luto ſanctificãdo ꝓiciat̄. Sed quãuis ſepeliat̄ ſiue in eccleſia ſiue in cymiterio: ep̄o hoc ignorante: ep̄s habet poteſtatẽ ſanctificãdi eccleſiã vel cymiteriũ: ⁊ ſanctificat̄. Modo ad ꝓpoſitũ ſicut iã ꝓbaui tibi: xp̄s habet virtu tem ꝛ poteſtatẽ ſanctificandi aīam humanã de peccato mortali. Si igit volueris in aīa tua ſctificari vel virtute xp̄i paſſionis emũdari: oportet oīno exhumari illud corpus excõicatũ: ſcilꝫ illud pctm̄ mortale qḋ forte longo tẽpore ſcienter fuit ſepultũ in aīa tua: ꝛ proijcere illud de aīa tua per confeſſionẽ: ꝛ cũ hoc fit tunc habet ſanguis xp̄i virtutẽ ꝛ poteſtatẽ mundandi ꝛ ſanctificandi aīam tuã. Ex alia parte licet ſepeliantur centũ pctã mortalia tua: ſic tamẽ ꝙ ſit te ignorante: tunc chriſti ſanguis eſt tante virtutis ꝛ poteſtatis: ꝙ precedẽte generali confeſſione ꝛ contritione quã hoīes ſolent facere in die abſoluuntur virtute xp̄i ſanguinis: non obſtãtibus oībus illis peccatis mortalibus in animabus veſtris ſepultis ignoranter: ꝛ mundantur ꝛ ſanctificantur ab omni peccato mortali ꝛ veniali. Et ſic verificatur prima concluſio que eſt hec: Chriſti ſanguis emundat aīam ab omni peccato mortali. ꝛ non ſolum mundat: ſed etiam mundatã munde cuſtodit. Narratur ꝙ rex Alexander habuit dextrarium cuius conditio erat iſta: ꝙ quando fuit armatus nullũ voluit ꝑmittere ſuper eũ equitare niſi ſolum regẽ Alexandrũ. ſed quando non fuit armatus minimũ garcionẽ curie regis ꝑmitteret ſuper eũ equitare ꝛ ducere eũ quocũqꝫ voluerat. Spiritualiter loquendo ꝑ iſtum dextrariũ aīa humana intelligitur: quia aīa humana eſt iſtius cõditõis ꝙ q̄diu armatur xp̄i ſanguine ꝛ paſſione nullũ vult ſinere habere regimen ſiue poteſtatẽ ſuper eã niſi ſoluꝫ regẽ celi. ſed ſi nõ armat᷑ xp̄i paſſione nec habet memoriam de xp̄i paſſione: tunc ſinit minimũ diabolũ inferni habere magiſteriũ ſuꝑ eã ducendi eã in aliqḋ pctm̄ mortale. Et ideo ſitis ſemꝑ armati xp̄i paſſione in aīabus veſtris: ⁊ ſic virtute xp̄i ſanguinis ⁊ eius paſſiōis ſemꝑ cuſtodietis aīas veſtras ab oī pctō mūdas: ſpecialiter ab oī ſorde pctī mortalis. Iſtud cōſiliū dat nobis apl's. i. Petri. iiij. Xp̄o paſſo in carne: ⁊ vos eadem cogitatōe armamini. Itē Paulus ad Ephes. vi. dicit. Induite vos armaturā dei: q̄ eſt xp̄i paſſio: vt poſſitis ſtare aduerſus inſidias diaboli. Et ſic ꝓbat vltima ꝑs cōcluſionis prime q̄ eſt iſta: ꝙ ſanguis xp̄i nō ſolū mūdat aīam humanā a ſorde pctī mortalis: ſed etiā inde mūdatā cuſtodit ¶ Scd̄a cōcluſio. Dicit ꝙ xp̄i ſāguis vnit ⁊ concordat deū ⁊ hoīem q̄ erant diſcordes. Nihil enī cauſat diſcordiā inter deū ⁊ hoīes: niſi ſolū peccatū mortale. Et iō ꝓpheta loquēs pctōribus Iſaie. lix. dicit. Iniq̄tates veſtre diuiſerūt inter vos ⁊ deū veſtrū. Nec mirū: nā ex parte iuris hoc auſus ſū dicere ꝙ deus tm̄ odit pctm̄ mortale ꝙ nō eſt aliquis amicus carnis ſibi in celo nec in terra q̄n ipm̄ odiret ⁊ tanq̄ ſuū inimicū expelleret de ſocietate ſua ſi ſciret ipm̄ eſſe i mortali pctō. Vis videre illud manifeſte oſtenſum. Quis vnq̄ fuit deo ita carus ſicut lucifer. nullus ſine dubio: q: fuit nobiliſſima ⁊ pulcherrima creatura quam vnq̄ deus fecerat: ⁊ tm̄ non obſtante ꝙ fuit deo ita carus ſic pulcher ita nobilis: tm̄ rōne pctī mortalis in qd̄ ceciderat expulit eū de celo ⁊ de ſua ſocietate in penā inferni. Ex quo igit rōne pctī mortalis deus accepit tātam vindictā de illo q̄ ſibi fuerat ita carus: ⁊ q̄ fuit tā nobilis creatura ⁊ tā pulchra. quā vindictā credis accipiet de te q̄ factꝰ es de turpi nigro luto. Si aūt finaliter cecideris in pctō mortali: ſine dubio nō euades ſine vidi cta. Nam lex terre est ꝙ si quis sciēter recepit ꝓditorē regis: ⁊ regis feloniā rōne ipsius receptōis ille idē efficit̄ regis ꝓditor ⁊ felonia intantum ꝙ si minister regis posset eū capere cū tali ꝓditore simul irēt ad carcerē ⁊ ad mortē. Spūaliter loquēdo maximus ꝓditor ⁊ felonia qui vnq̄ fuit in terra regis celi: fuit pctm̄ mortale. Nā pctm̄ spoliauit celū de meliori thesauro ⁊ de melioribus iocalibus q̄ fuerūt in celo post deitatē: qꝛ de pulcherrimis angelis celi. Ip̄m etiā scꝫ pctm̄ mortale fuit qđ tradidit xp̄m ⁊ spoliauit xp̄m de vno discipuloꝝ suoꝝ: scꝫ de iuda. Etiā si maior grā non fuisset magne districtōis spoliasset xp̄m de principe ecclesie: scꝫ de sctō Petro qñ fecit ip̄m denegare xp̄m trina voce. Et adhuc cōtinue iste latro: scꝫ pctm̄ mortale spoliat xp̄m de aīabus xp̄ianis: quas idē xp̄us tā care emit hodie suo sanguine precioso. Et iō q̄cūq̧ fuerit q̄ est ītra dominia regis celi ⁊ terre: q̄ recipit istū felonē siue istū ꝓditorē regis celi ⁊ terre scꝫ pctm̄ mortale in hospitiū aīe sue rōne sue receptōis efficit̄ dei felonia ⁊ ꝓditor: intātum ꝙ si poterūt inueniri simul pctm̄ mortale ⁊ aīa: quādo mors q̄ est dei baliuus venerit ad arestādū eos simul ducent̄ ad carcerē inferni: simulq̧ ponent̄ ad mortē ꝑpetuā. Et iō si aliq̄s vestrū precepit aliqđ pctm̄ mortale felonē dei in hospitiū aīe sue anteq̄ mors xp̄i baliuꝰ venerit deliberetis aīas vr̄as de societate sua per oris cōfessionē: sp̄us cōtritionē. ⁊ hoc festināter: qꝛ qua hora nō putatis mors veniet. Statim initur. si securi vultis esse cōteratis ip̄m: vt post eijciat̄ in loco de quo dicā vobis: sicut habet̄ in antiqua lege. Deus ordinauit q̄nq̧ ciuitates q̄ vocabāt̄ ciuitates refugij: q̄ ciuitates fuerūt ſic priuilegiate ꝙ certi malefactores ſi poſſent habere gr̄am fugiēdi ad aliquā earū anteq̄ caperent: inuenirēt refugiū ſecurū ⁊ ſaluarent a morte q̄diu tenerēt ſe intra ciuitates. Modo ad ꝓpoſitū tales quinq; ciuitates ꝑmiſit xp̄s fieri illo die in ſuo ꝓprio corpore: q̄ ſunt qnq; vulnera xp̄i. Iſte enī qnq; ciuitates: ſcʒ qnq; vulnera xp̄i ſunt ſic priuilegiate a deo: ꝙ qcūq; cōtritus pctōꝛ exiſtēs ī ꝓpoſito cōfitēdi pctā ſua ⁊ ea dimittendi: ⁊ fugerit ad iſtas ciuitates ꝑ intimā memoriam paſſionis xp̄i ſaluabit. Ad iſtas igit̄ qnq; ciuitates fuge o tu pctōꝛ: quāuis liberaueris aīam tuā de ꝓditore ⁊ felone regis: ſcʒ pctō mortali ꝑ oris confeſſionē: qꝛ ꝓpter latā ⁊ longā morā ⁊ hoſpiciū eius tecū ſi caperis cū eo dignus eſſes ꝙ poſſes ſuſpendi cū eo in inferno ⁊ poni cū eo ad mortē eternā. Cū igit̄ ciuitas vulnerū xp̄i intraueris: tibi morā tacito ꝑ intimā recordationē ⁊ durantē quā habebis de pena quā xp̄s ſuſtinuit quando paſſus eſt hec vulnera ī ſuo tenero corpore ꝓ amore tuo: ⁊ ſi exieris de iſtis ciuitatibus ꝑ obliuionē vulnerū xp̄i: niſi citius habueris gr̄am ad eas reuertendi poteris leuiter a dei baliuo ſcʒ morte ꝓ tua ingratitudine qua obliuiſceris totū bn̄ficiū tibi factū a deo: poteriſq; peni ad mortez ꝑpetuā. Et ideo ſi volueris eſſe ſecurus de vita aīe tue: teneas te intra ciuitates predictas ꝑ durantē memoriā paſſionis xp̄i: qꝛ quādiu tenueris te intra ciuitates has: eris ſecurus vite aīe tue. Et videas ꝙ nō abutaris priuilegio xp̄i ſanguinis ⁊ paſſionis: qꝛ vt habet̄ in lege. Qui abutitur priuilegio carebit priuilegio. Hoc verbum oſtenſum fuit Londonis. Fuit enī vn⁹ Londonus q̄ cogitauit interficere hoīem terminos/iter/vicū actū/⁊ viam. Per iter non poſſunt aliqui ire niſi peditando ſm iura. Per actū.i.vicū poſſunt hoīes trāſire ſm iura tam equites ꝙ pedites: ſed bige nō poſſunt legitime ibi ire. Sed ꝑ viā poſſūt oēs hoīes ire: tā equites ꝙ dñi cū ſuis curribus Per iſtas tres vias vadūt diuerſi hoīes ad celū. Per ſtrictū iter ꝑ qđ nemo poteſt ambulare niſi peditando ad celū eſt via quattuoꝛ ordinū mendicantiū ꝗ vadūt ad celū peditādo: ⁊ hoc iter ducit hoīes citius ad celū. Sed actꝰ ꝑ quē equitātes poſſunt venire ad celū ſunt religiones poſſeſſionarū/epōꝝ/monachoꝝ/ ⁊ canonicoꝝ: ⁊ iſta eſt ꝓpinquioꝛ ꝙ alia via penitentie cōis oībus que ducit ad celū. Uia eni cōis penitentie recipit pauperes peditātes/poſſeſſionatos: equites: ⁊ dños cū curribus ſuis. Et nō eſt homo alicuius gradus q̄n ſi voluerit hāc viā tenere: q̄n hec via ꝑducet eū ad celū. Nō attende ꝙ ꝓpheta Iſaias dicēs: viā verſus celū noluit dicere hoc eſt ſtrictū iter ad celū: ambulate in eo: ac ſi diceret nullus poteſt venire ad celū niſi ꝑ ingreſſum alicuius quattuoꝛ religionū mendicantiū ꝗ predicant. Nec voluit dicere hic eſt actus.i.victus ad celū: quod opoꝛtet vos facere ſicut religioſi poſſeſſionati faciūt: ſi intrare velitis celū: ſed dixit. Hec eſt via: ambulate in ea: quaſi diceret: pauperes peditando: poſſeſſionati equitādo ⁊ dñi cū curribus ⁊ plauſtris ⁊ omne genus hominuꝫ per viam penitentie intrare poteſt celū: vbi citius ⁊ ſecurius itur ꝙ in via cōmuni: ſaltem teneatis hanc viā ⁊ hec perducet vos ad celū. In hac via ambulaſtis ꝑ totam quadrageſimā: ⁊ vt timeo multi veſtrū ex debilitate laboꝛis ex vna ꝑte: ⁊ ex fragilitate carnis ex alia parte laſſeſcūt in hac via. quare iam poſt paſcha intēdūt facere finē de hac via penitētie: ac ꝑ hoc intēdunt facere finē de eūdo verſus celū: tales q̄ faciūt finē penitētie ante tēpus trahunt potius a celo ꝙ̄ ad celum. iuxta illud. In via dei nō ꝓgredi ſed regredi. Et iō videatis oīno ne excidatis a via penitētie. Sed poteſtis mihi dicere ſic. Velles nos cōtinue habere ieiunātes ⁊ penitētias agētes. ſicut fecimus in q̄drageſima. Dico ꝙ non. ſed ſemꝑ ſitis ſic faciētes aliquā penitētiam ꝙ nō incidatis in culpā. Nollē etiā penitentiā eſſe ſēꝑ eque magnā. Nā qui vadūt Romā aliq̄n tardius aliq̄n velocius: nō eni ſemꝑ poſſunt currere: ⁊ tn̄ ſicut bene ſcitis vltimate ꝑueniūt ad terminū itineris. Sic dico in ꝓpoſito in quadrageſima ⁊ in aduētu ieiunatis ⁊ poteſtis ſuſtinere: ⁊ in alijs tēporibus anni poteſtis q̄eſcere a talibus magnis penitētijs. Semꝑ tn̄ eſt bonū penitētiā facere quātūcūqꝫ paruā: cōtinuādo viā verſus celū: ne in nō ꝓgrediēdo viam dn̄i regrediat̄. Sed forte poteſtis dicere: penitētias in quadrageſima fecimus ꝙ ſumus debiles ⁊ impotētes: incipiemus iā eſſe fortes atqꝫ potētes. Sic dico in ꝓpoſito ſpūaliter loq̄ndo. Xp̄s eſt caput noſtrū: ⁊ oēs ſancti martyres ſūt mēbra xp̄i: ſic ꝙ xp̄s ⁊ nos ⁊ ſcti martyres quaſi fecimus vnū corpus. Si ergo incipimus debilitare ⁊ deficere ī hac via penitētie: ꝑmittamus ſanguinē xp̄i q̄ eſt caput noſtrū ⁊ ſanctoꝝ martyꝝ cōcurrere ad coꝛ noſtrū ꝑ intimā memoriā quā habebimus de xp̄i ſanguine ⁊ ſctōrū martyꝝ: ⁊ memoria xp̄i ſanguinis ſic cōfortabit nos ⁊ refrigerabit: ꝙ nos q̄ prius ꝑ ambulationē in via penitētie fuimus debiles ⁊ impotētes: incipiem⁹ eſſe for tes atqꝫ potẽtes. Et ſic cõtinue debemus ambulare in via verſus celũ. Adhuc alio modo ꝓbo cõcluſionem. Xp̄s dicit in euãgelio. Non oīs q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit in regnũ celoꝝ: ſed q̄ facit voluntatẽ patris mei q̄ eſt in celis: hoc tm̄ eſt dictũ. Non oīs q̄ dicit corde et cogitat bene facere: vel ore dñe: vel ꝓmittit bene facere intrabit in regnũ celoꝝ: ſed q̄ facit voluntatẽ patris mei ⁊c̄. Ita ꝙ q̄ vult venire ad celũ: nõ oportet bene cogitare ⁊ bene loqui: ſed oportet ꝙ bene faciat: qđ bene facere eſt via verſus celũ. Modo attẽdite narrationeꝫ in cronicis ꝙ eſt vna terra in mũdo in qua nunq̄ pluit ſed eſt fons ī terra illa ⁊ certis tẽporibus anni fluit ita abundãter ꝙ humectat totã terrã circũquaqꝫ: ⁊ facit herbas flores ⁊ fructus creſcere. Aliqñ tñ cõtingit ꝙ fons iſte retrahit ſe ſcꝫ aquã ſuã īfra ripã: quare terra illa eſt arida ⁊ nõ ꝓferẽs neqꝫ herbas neqꝫ fructꝰ neqꝫ flores. Et tũc eſt illa fontis cõditio: ꝙ ſi quis vadat et induat ſe rubeis pãnis ⁊ ſtet iuxta fontẽ: ratiõe rubeorũ pannoꝝ q̄bus homo ille induit: aqua fontis ſuꝑeffluet eũ ⁊ totã terrã humectabit circunquaqꝫ: vñ dabit fructũ. Spũaliter terra illa eſt aīa humana. de qua in Ps̄. Aīa mea ſicut terra ſine aqua tibi. In medio tamẽ iſtius terre eſt fons vnus: ſcꝫ deus ipſe q̄ eſt fons mie: ⁊ manet in corde cuiuſlibet boni xp̄iani. Hic fons certis tẽporibus ſuꝑfluit ⁊ humectat terrã aīe humane aqua deuotõis q̄ germinat in terra aīe humane radices bonarũ ⁊ ſanctarũ cogitationũ: herbas bonoruꝫ operũ ⁊ verboꝝ. Cõtigit tñ aliqñ ꝓpter aliqđ peccatũ ꝑpetratũ ꝙ fons iſte retinet aquã ſuã infra ripã: quare nec radices bonarũ cogitationũ: nec herbas bonoꝝ verboꝝ:nec fructus bonoꝝ operū creſcūt de terra aīe humane:⁊ tūc nihil aliud eſt faciendū:niſi ꝙ homo iſte induat ſe pānis rubeis. Iſte pannus nihil eſt niſi memoria paſſionis xp̄i ⁊ ſanguinis ieſu xp̄i ꝓ nobis effuſi ⁊ rōne iſtius indumenti fons iſte emanabit aquā deuotionis in terrā aīe tue circūquaqꝫ. Unde terra illa germinabit radices bonarū cogitationū:herbas ſctōꝝ verboꝝ:⁊ fructus bonoꝝ operū:ita ꝙ virtute xp̄i paſſionis ⁊ ſanguinis homo potius mouebit ad bene operādū: quare ducetꝛ ad viā rectā verſus celū. Dicūt etiam iſti venatores ꝙ ꝑ ſāguinē poſſunt ꝑcipere qñ ſunt prope beſtiā ⁊ qñ longe. Beſtia q̄ iſto die verberabatꝛ ⁊ vulnerabatꝛ a ꝑfidis iudeis fuit xp̄s dei filiꝰ:⁊ iſta beſtia poſtq̃ fuit vulnerata in aſcēſione aſcēdit in celi gaudium. Si ergo volueris ꝑuenire ad hāc beſtiam:ꝑuenies ad eā ꝑ ſuū ſanguinē:ſcies quoqꝫ qñ es ꝓpe iſtā beſtiā ⁊ qñ longe diſtas. Nam qñ ita eſt ꝙ inuenis iſtū ſanguinē frigidū ⁊ durū in mēte tua:hoc eſt qñ nō habes ardentē amorē:ſed mollē compaſſionē erga xp̄m qñ non recordaris de xp̄i paſſione ſignū eſt ꝙ multuꝫ diſtas a xp̄o. Et ex alia parte qñ recordaris in aīa tua de xp̄i paſſione ⁊ de hoc habes magnā cōpaſſionē: qꝛ patiebatꝛ tantū ꝓ factis tuis:ꝓpter hoc incipis eſſe nouus homo ꝑ bonā vitam ſi malus homo ꝑ prius fuiſti: ⁊ in iſta bona vita fideliter ꝑſeueras:tūc virtute iſtius ſanguinis venies ita ꝓpe iſtam beſtiam Xp̄m:ſcꝫ ꝙ recte eris preſens cum illo in gloria. Amen.

¶Sequitꝛ ſermo de ꝑfectōe hoīs in ſtatu innocētie in quo creatꝰ fuit:⁊ etiā de miſābili ⁊ lamētabili eiꝰ caſu ex p̄dcō ſtatu. ⁊ tertio ꝓ qbꝰ huiꝰ exilij icole orare hñt.

De ꝑfectōe hoīs in ſtatu innocētie.

Hugo de vienna ſup̱ illo Geneſis.i. Faciamus hoīem ⁊c̄.ait. Creatoꝛ hoīs deus in his verbis hoīem tribus honoꝛauit dignitatibus. Quarū prima eſt: ꝙ hoīem fecit cū deliberatione: ⁊ nō ſicut alias creaturas: dixit ⁊ facte ſunt. Et notatur cū dixit ſācta trinitas. Faciamus hoīem. Scd̄a eſt ꝙ hoīem creauit ad imaginē totius ſācte trinitatis. Unde Holkoth in lectura ſua ſuper lib̄. Sapientie lectione.xxx. Cetere creature ab hoīe veſtigiū dei habent.i.quandā obſcurā notificationē. Sed homo ſolus inter ceteras creaturas imaginē dei habet: q̄ conſiſtit in memoꝛia intellectu ⁊ volūtate. Memoꝛia coꝛreſpōdet patri: intellect⁹ filio: ⁊ volūtas ſpūiſancto. Hec Holkoth. Hec dignitas eſt expꝛeſſa ꝑ verba ſubiūcta. Ad imaginē ⁊ ſimilitudinē noſtrā. Tertia dignitas eſt ꝙ hoīem īſtituit dn̄m oīum creaturarū in terra mobiliū. ⁊ hoc innuit cū ſubdit Pꝛeſit piſcibus maris/ volatilibus celi/ beſtijs terre/ oīqꝫ reptili qđ mouetur in terra. Et homini in plaſmatione ſuo attribuit deus iuſticiā oꝛiginalē: que duos nobiles habuit effectus: quos recitat Magiſter.ij.ſententiarū.diſ.xxix.ſub his verbis. Pꝛimus effectus iuſticie oꝛiginalis eſt facere ꝑfectam tranquillitatē in aīa quātum ad oēs potentias: ita ꝙ nulla inferioꝛ inclinaret cōtra iudiciū ſuperioꝛis: aut ſi inclinaretur quātū erat ex ſe: poſſet tamē a ſuperioꝛi oꝛdinari ⁊ regulari ſine difficultate ex parte potentie ſuperioꝛis: ⁊ ſine triſticia inferioꝛis. Alius fuit eius effectus: videlicet immoꝛtalitas ⁊ illa immoꝛtalitas nō fuit impoſſibilitas moꝛiēdi: ſed poſſibilitas nō moꝛiēdi. q̄ poſſibilitas conſeruata fuiſſet per eſum ligni vite: per cuſtodiam angeloꝝ: per ꝓrectionẽ diuinā ꝛ bonū regimen extrinſecū: quaſi diceret. Inſuꝑ in hoc ſtatu innocẽtie homo fuit dotatus ſeptẽ dotibus aīe: de ꝗbus Fulgẽtius in ſuo numerario cap̄. vij. Aīa inquit in ſtatu innocẽtie ſeptẽ radijs vniuerſis decorabat: q̄ ſunt humilitas/veritas/eq̄tas/charitas/ſtabilis ſctitas/virtuoſa ſocietas/ꝛ pacis concordia. ꝗbus cōiuncte erāt in hoīe ſeptẽ dotes corporis: q̄ ſunt recitate ab Iſidoro de numero cap̄. vij. Corpus iquit humanū ex ſua prima cōditōe habuit fortitudinẽ/pulchritudinẽ/ſanitatẽ/agilitatẽ/longeuitatẽ/ ꝛ libertatẽ/ ꝛ cordis iocūditatẽ. Beda in exhortatōibus ſuis ca. xcviij. Nihil hoī nocere potuiſſet: niſi prius ip̄e ſibimet nocuiſſet. tranſiſſet enī flumina ſine nauicula: ventis ꝛ mari imperaſſet/beſtijs terre aſtris ꝛ igni p̄cepiſſet fac hoc ꝛ feciſſent. Si enī ab ordine īnocẽtie homo nō apoſtataſſet ꝛ deū non irritaſſet: nequaq̄ aliqua creatura corruptibilis neq; celi cū luminarib⁹ q̄ terre miniſtrāt obedire tardaſſent: aut nocere potuiſſent. Hec ille. Verūetiā homo creatus in agro damaſceno trāſlatus eſt in paradyſū voluptatis. Vñ Bern̄. ſuꝑ Cātica. ſ. xxxv. Habitabat homo in paradyſo in loco voluptatis: conuerſatio eius nihil indigẽtie ſentiebat: odoriferis ſtipatus malis: fulcitus floribus: gloria ꝛ honore coronatus ꝛ cōſtitutus ſuꝑ oꝑa manuū plaſmatoris: magis autẽ obiectū iſigne diuine ſimilitudinis precellebat: ꝛ illi ſocietas cū plebe angeloꝝ cū oī militia celeſtis exercit⁹. Iſte hoīs ſtatus fūdatus erat ſuꝑ dei dilectionẽ. Vnde Aug⁹. de archa noe. Primi hoīs natura ita a deo ordinata ꝛ inſtituta erat vt aīa q̄ corpori preerat intentionẽ ꝛ deſideriū intus ad ſolū creatorẽ dirigeret: ꝛ nihīl foris ageret qḋ ex eius dilectione nō ꝓcederet ⁊ ad eius dilectionē nō ꝑtineret: ita ꝙ oēm actū ei charitas imperaret: ratio diſponeret: ⁊ ſenſus impleret atqꝫ ꝑficeret. Sed proh nephas diabolus inuidēs hoīs excellētie: ⁊ ſpecialiter qꝛ vidit ꝙ homo traſlatus fuiſſet in gloriā quā ipſe ꝑdidit ꝑ pctm̄: hoīem tentauit: ⁊ finaliter in ruinā deduxit. Vn̄ Bern̄. de diſpēſa. ⁊ preceptis. Quid erāt eloquia demonis cū eua prima matre: niſi ignite ſcintille ardētis inuidie. Vidit eni̅ ꝙ illā gloriam fuiſſet hō habiturus quā ꝑdidit ille angelus lucis: vidit ⁊ inuidit. Modꝰ tētatiōis atqꝫ deceptōis colligit̃ ex lib. Geneſ. ca. iij. ⁊ ex dictis magiſtri Hugōis ſuꝑ eodē. Dicit eni̅ ſic. Diabolus timēs ſe apprehēdi a viro: aggreſſus eſt mulierē ꝑ ſerpentē ꝗ erat callidior cunctis aīantibus terre: ⁊ naturaliter ⁊ incidētaliter: qꝛ plenus erat demone habens virgineū vultū. Sequit̃ in textu. Ait ſerpēs ad mulierē. Cur precepit vobis deus vt nō comederetis ex oī ligno paradyſi. Cui mulier. Ne forte moriamur. Et ait ſerpens. Nequaq̄ moriemini: ſed cū comederitis de ligno hoc eritis ſicut dij ſciētes bonū ⁊ malū. Ex qua occaſione mulier elata ⁊ volēs deo aſſimilari: ſerpēti cōſenſit: ⁊ tulit de fructu arboris ꝓhibite ⁊ comedit. deditqꝫ viro ſuo ꝗ comedit. Sed oīpotens deus iudex iuſtus: nullā traſgreſſionē dimittēs īpunitā ſm̄ modū deceptōis reddidit ⁊ penā. Vn̄ magr̃ Hugo ſuꝑ illo. ait deus ad ſerpentē ⁊c. Serpens inuidit: mētitus eſt: ⁊ decepit. Hic tribus reddite ſunt tres maledictōes: qꝛ eni̅ inuidit hoīs excellētiā: dictū eſt ei a dn̄o. Suꝑ pectus tuū gradieris. prius enim erectus erat ſicut homo. Et qꝛ mentitus eſt puniuit eū deus in oꝛe quo mentitus eſt dicens. Terram comedes oĩbus diebus vite tue: imo abſtulit ab eo vocem. vt dicit. M. Et tertio qꝛ decepit ꝑ blandũ vultũ: dixit dñs. Inimicitias ponã inter te ⁊ mulierẽ: inter ſemẽ tuũ ⁊ ſemẽ ipſius: ⁊ ipſa cõteret caput tuũ. Mulier in duobus peccauit: qꝛ ſuꝑbiuit ⁊ vetitũ fructũ comedit. Quia ſuꝑbiuit humiliauit eã deus dicẽs. Sub viri poteſtate eris: ⁊ ipſe dñabit᷑ tui. Qꝛ fructũ ꝓhibitũ comedit: in fructu ventri ſui punita eſt: cũ dixit deus. In doloꝛe paries. Adã vero q̄ in vno ſolo peccauit: in laboꝛe querẽdi edulium ſuũ punitus eſt: cũ ait deus. In ſudoꝛe vultus tui veſceris pane tuo: ⁊ ſubifert᷑ doloꝛoſa excluſio. Emiſit eũ deus de paradyſo voluptatis: vt oꝑaret᷑ terrã de qua ſumptus eſt. Hãc eiectionẽ cõmemoꝛat Lathbury lamẽtabiliter ſuꝑ illud Threnoꝝ. i. Migrauit iudas propter afflictionẽ. Sicut tribus inquit iuda de montanis iudee ⁊ hieruſalẽ migrauit captiua ad regionẽ babilonis: pari modo genus humanũ multis miſeriis vĩculatũ migrauit de paradyſo in mũdũ: quaſi ad regnũ ↄfuſionis. Tot eni vinculis ⁊ cathenis genus humanũ cõſtringit᷑: quot penis ⁊ paſſionib⁹ tã coꝛꝑe q̃ aĩa ſubiicit᷑. Quãobrẽ de hoĩe ſic de paradyſo eiecto põt dici ⁊ lrãliter ⁊ myſtice qd̃ ſcribit Iſaie. i. A plãta pedis vſqꝫ ad verticẽ capitis nõ eſt in eo ſanitas. Intelligẽdo ꝑ plantã pedis appetitũ ſenſitiuũ: ⁊ ꝑ verticẽ capitis ſupremũ ratiõis. Tanta eni eſt repugnãtia atqꝫ rebellio appetitus ſenſitiui ad dictamẽ ratiõis q̄ apl̄s dicebat ad Romañ. vii. Uideo aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtẽ legi mentis mee: ⁊ captiuantẽ me in lege pcti. Ecce deperditio primi effectus iuſticie oꝛiginalis. Similiter

2

homo ꝑdidit ſecundū effectū iuſticie eiuſdē: videlꝫ immortalitatē. Unde doctor de lyꝛa ſuꝑ illud pſal. lxxxviij Quis eſt homo q̄ viuet ⁊ non videbit mortē: ait. Poſt peccatū ſtatutum eſt hoibus ſemel mori. Cui conſonat Petrus bleſenſis ſuꝑ illud Job vltimo. Mortuus eſt ſenex ⁊ plenus dierū: vbi ait. Uniuerſas felicitates hominū mors concludit. quia cū predicaueris fidē Abrahe/pietatem Joſeph/charitatem Moyſi/fortitudinem Sampſonis/virtutem Dauid/miracula Helyzei/ prudentiā ⁊ diuitias Salomonis: vna eſt cōcluſio. Et mortuus eſt. Hec ille. Perdidit etiā homo dominiū in animalibus: ⁊ hoc patet in maximis: vt in leonibus: ⁊ i minimis vt in culicibus ⁊ pulicibus: ⁊ retinet dominiū in mediocribus: ad oſtēdendū ꝙ habuit etiā in aliis. Hec magiſter Hugo. Corporis dotes perdidit homo ꝑ peccatum. De hac amiſſione dicit Anſelmus in libro de ſimilitudinibus capl'o. l. Corpus humanū poſt peccatuꝫ induit deformitatē: debilitatē: infirmitatē: ponderoſitatem: vite breuitatē: ſeruitutē: ⁊ continuā cordis anxietatem. Quas miſerias attēdens ſanctus Job ait. Job xiiij. Homo natus ⁊c. Super quo Greg'. xix. Pena hominis breuiter eſt expreſſa. Ipſi eni corruptioni carnis miniſtrare neceſſaria miſeria eſt: vt contra frigus veſtimēta: cōtra famē alimēta: cōtra eſtū frigida. Magna etiā cautela cuſtoditur ſalus corporis: ⁊ amiſſa cū graui labore reparat: tamē reparata ſemꝑ eſt in dubio. q̄d hoc aliud eſt ꝙ̄ mortalis vite miſeria. Hec Greg'. Nūc primi hois caſum miſerū ⁊ miſerias in quas cecidit ſēper ante oculos mentis voluamus: vt ad celeſtē paradyſum ꝑuenire poſſimus: ad quam homo fuiſſet finaliter tranſlatus ſi dei preceptū nō fuiſſet tranſgreſſus. Vn̄ Bern̄.in ſpeculo pctōꝛis. Inſipiēs eſt q̄ a paradyſo ſe expulſum:peregrinū ſe eſſe nō cōſiderat: ⁊ qui ſe exulē in hoc ſeculo nō attēdit. Huius peregrinatōis atq̧ exilij meminit rex Dauid.i.Paralipom̄.xxix.vbi ait Peregrini ſumus corā te ⁊ aduene: ſicut oēs patres noſtri. Huiuſq̧ recoꝛdatio ad dei auxiliū imploꝛanduꝫ nos excitat. Vn̄ Lyncoñ.ſup illud pſal.vi. Laboꝛaui in gemitu meo ⁊c̄. Stimulus ad oꝛandū vt ab infirmitate liberemur:eſt eiuſdē infirmitatis ſenſatio. Dico igit̄ cū ꝓpheta pſal.xciiij. Venite adoꝛemus. Ubi doctoꝛ de lyꝛa. Venite ad adoꝛationē latrie ⁊ ꝓcidamus humilit̄ adoꝛādo:⁊ ploꝛemus pctā nr̄a cōfitendo:ante deū q̄ fecit nos ad imaginē ⁊ ſimilitudinē ſuā:qꝛ ip̄e eſt dn̄s deus noſter.dans ſe nobis ꝑ ſuā benedictā incarnationē Oꝛate igit̄ ꝓ tribus eccleſie ſtatibus ꝑ tres ꝑſonas in ſacra ſcriptura deſignatis. Pꝛimo ꝓ ſtatu ſpūali per Samuelē deſignato. Samuel eni interpꝛetat̄ noīatus a dn̄o:cuius interp̄tatio cōpetit xp̄i pꝛimo vicario. Vn̄ Johis.i. Intuitus in eū ieſus dixit. Tu es ſymō filius Johāna:tu vocaberis cephas qd̄ interpꝛetat̄ petrꝰ.i. ſupꝛa petrā q̄ eſt xp̄s firmus. Sic eſſe debēt oēs viri eccleſiaſtici radicati in fide ⁊ charitate xp̄i:alios cōſolidātes ꝑ bona exēpla. Fuit ⁊ ſamuel ꝓpheta ꝑ ethimologiā.i.ꝓcul fans. Et ſic viri eccleſiaſtici ⁊ maxime p̄lati ac paſtoꝛes eſſent ꝓphete in predicādo pꝛemia virtutū ⁊ penas cōdignas peccaminū. Scd̄o oꝛandū eſt pꝛo ſtatu tēpoꝛali ꝑ Dauid regē cōnotato. Dauid eni interpꝛetat̄ manu foꝛtis:ſic rex ⁊ ſui milites iuramēto aſtricti defenderēt manu valida iura eccleſiaſtica viduas ⁊

pupillos ab iniurijs. Tertio oremus ꝓ aīabus ī pena purgatorij detētis ꝑ Salmanazar insinuatis. Salmanazar enī interpretatur sentiēs carcerē. De grauitate ignis purgatorij dicit Aug᷒. de vera ⁊ falsa pnīa. Purgādus est purgatōis igne q̄ hic distulit tēpus cōuersionis: q̄ etsi etern⁹ nō est in hac vita nūꝙ̄ in carcere tāta īuēta est pena: lꝫ mirabilia passi sūt martyres tormēta.

¶ Sequit̄ sermo q̄ est de fide ac dilectōe dei ⁊ ꝓximi.

AMbulate in dilectōe. ad Ephes. v. Et in presentis dñice eplari officio ad imitatiōem xp̄i nos inuitat apl's in epl'a hodierna dicens. Estote imitatores dei sicut filij charissimi: ⁊ ambulate in dilectōe sicut ⁊ xp̄s dilexit nos. Ambulāti seu ꝑegrināti lux est necessaria: vt capere possit viā mundā ⁊ directā ad terminū ad quē ambulat. Vñ xp̄s Johis. xij. Ambulate dū lucē habetis. Illud ambulare est ꝑ fidē ad xp̄m accedere. Hanc fidē ꝓmisimus in sacramento baptismatis ꝑ qđ lauati sumus ab originali pctō. Vñ ad Heb. xi. Credere oportet accedētē ad deū quia est: ⁊ ꝙ inquirētibus se remunerator sit. Reuera nr̄a fides magne est auctoritatis: q: a sūmo autore iesu xp̄o deo ⁊ hoīe. Teste aplo ad Heb. xij. Per patiētiā curram⁹ ad ꝓpositū nobis certamē aspiciētes in autorē fidei ⁊ cōsummatorē Jesum. Ubi doctor de lyra. Jesus dr̄ autor fidei inquātū deus ip̄am fidē infundēdo. Dicit etiā autor fidei inquātū homo ip̄am fidē predicando. Dicit cōsummator ipsi⁹ ꝑ miracula ꝯfirmādo ⁊ fidei premiū reddēdo. Ad fidei auctoritatē valet qđ dicit Aristot. in principio scđi libri sue rethorice. Tria inquit reddūt dictū alicuius credibile quāꝙ̄ nō demonstratiue loquat̄:

videlȝ prudētia/virtus/⁊ beniuolētia loquentis ad audientes:qꝛ ꝓpter oppoſitū hoꝝ triū diſcredamus nō demōſtratiue loquenti. Hec tria veriſſime in xp̄o predicāte fidē noſtrā extiterūt. Primo in eo viguit ſapientia. Vñ doctoꝛ de lyꝛa ſuꝑ illud Eccꝉ.i. Oīs ſapientia a dño deo eſt. ait. Oīs ſapientia .i. filius:qꝛ tenet ſuꝑeminēter oēs modos ſapiētie create. Preualuit etiā in eo virtus:eo ꝙ nemo pōt operari virtuoſe niſi ꝑ virtutē. nā virtus definiꝉ.ij. Ethic̄. Virtus ꝑficit hoīem:⁊ eius opus bonū reddit. Sed xp̄s oīa bene fecit. Marci.vij. Ex q̄bus ſubinfero ꝙ xp̄s fuit virtuoſus. Fuit etiā nobis beniuolus ⁊ maximus amicus. nam Joh.xv. dicit. Maioꝛē hac dilectionē nemo habet:ꝙ vt aīam ſuā ponat quis ꝓ amicis ſuis. Sed xp̄s dilexit nos ⁊ tradidit ſemetip̄m ꝓ nobis. ad Epheſ.v. Ergo fuit nobis beniuolus:quas ob res dicamus cū Ps̄. pſalmo.xcij. Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis. Ampliꝰ quatuoꝛ nobis cōfert vtilia. Primū eſt. ꝙ ꝓcurat pctōꝝ remiſſionē. Luce.vij. dixit Xp̄s ad mariā magdalenā. Fides tua te ſaluā fecit. Et Marci.ij. Cum vidiſſet ieſus fidem illoꝝ:dixit paralitico. Dimittuntur tibi pctā tua. Huius exemplū habeꝉ Jone.iij. Crediderūt viri niniuite dño:⁊ ſtatim ſequiꝉ. Miſertus eſt dñs ſuꝑ omnez maliciā quā locutus eſt facere eis:⁊ nō fecit. Scōꝫ eſt ꝙ operatur demonū confuſionē. Unde de vere credentibus dꝛ Marci vltimo. Signa autē eos q̄ crediderint hec ſequētur. In noīe meo demonia eijcient ⁊c̄. Fides aliq̄n dꝛ ſcutū ſp̄uale. ad Epheſ.vi. In oībus ſumētes ſcutū fidei in quo poſſitis oīa tela nequiſſimi ignea extinguere. Ad cuius cōfirmationē refert Holkoth lectō ne centeſima nonageſimanona. qđ habetur in expoſitione ſuꝑ Juuenalē. Numa pompilio ſacrificante cecidit ſcutū de celo. datūqꝫ eſt reſpōſum qꝛ illic foret Romanū imperiū vbi illud ſcutū foret ſeruatū. Moraliter dicit ſcutū de celo cecidit: qn̄ xp̄s de celo veniēs fidem oībus predicauit: ⁊ vbicunqꝫ fuerit ſcutū illud ſeruatū demonis extirpat dominiū: ⁊ dei ꝑſeuerat īperiū. Tertiū qđ cōfert eſt legitime petitoꝝ cōſecutio. Vn̄ cēturioni deprecāti ꝓ ſalute ſerui dixit xp̄s. Math. viij. Vade ſicut credidiſti fiat tibi. etiā Marci. xi. Quecūqꝫ orātes petitis credite: qꝛ accipietis ⁊ veniēt vobis. Vn̄ refert magiſter Hugo ſuper librū Heſter. ꝙ cū Alexander magnus veniſſet ad mōtes caſpios: miſerūt ad eū filij captiuitatis decē tribuū egrediendi licentiā poſtulantes. Cūqꝫ queſiſſet cauſā captiuitatis: ⁊ audiuit eos infideles eſſe recedēdo a deo iſrael vitulis aureis imolando. Reſpōdit Alexander ꝙ artius eos includeret. ꝗ cum humanū laborē vidit nō poſſe ſufficere: rogauit deū iſrael vt illud opus cōpleret: ⁊ diuino nutu prerupta montiū ad ſeinuicē acceſſerūt: ⁊ factus eſt locꝰ mirabilis. Quartū eſt dei benedictio. Vn̄ dicit xp̄s Joh. xx. Beati ꝗ nō viderūt ⁊ crediderunt. vbi Aug. ſuper Joh. omel. c. xxi. Preteriti tēporis vſus eſt verbis tāq̄ ille qui qđ erat futurū in ſua nouerat predeſtinatōe iam factū. Horra ſuper illud Luce. i. Beata que credidiſti. ait. Sicut aperta dei viſio eſt beatitudo patrie: ſic ꝑfecta cognitio eſt beatitudo vie. Sed dicit mihi aliq̄s Credo ſingulos articulos fidei. nunquid igitur habeo hec quattuor vtilia. Reſpondet Aug. prima parte ſermonum ſermone. xxviij. Fides noſtra appellata eſt a duobus:ſcꝫ qꝛ fit qđ đꝛ.vnde due ſyllabe ſonāt cū dicit fides.prima eſt effectio.ſcđa eſt dictio.Fac ergo qđ dicis ⁊ fides eſt.Tu dicis ꝙ diligis iuſticiā ⁊ odis iniqtatē:fac qđ dicis ⁊ fides in te oꝑatur.Cui ſentētie alludit Chriſ.ſuꝑ Matheū oꝑe imꝑfecto.omelia.lij.Fatui ſunt oēs ꝗ hoc ſolū eſtimant ſufficere ad ſalutē ꝙ credūt xp̄m ⁊ xp̄iani dicunť.nec feſtināt ſemetip̄os bonis oꝑibus cōmendare:nec audiūt Jacobū dicentē.Fides ſine oꝑibus mortua eſt.ſicut corpus ſine aīa mortuum eſt.Sed opus fidei eſt ipſamet dilectio.Vñ cōis gloſa ſuꝑ illđ apl'i ad Gal'.v.In xp̄o ieſu nec circūciſio aliqđ valet neqꝫ prepuciū:ſed fides ꝗ ꝑ dilectionē operatur Opus fidei ip̄a dilectio eſt:ſine dilectōne fides inanis eſt:fides cū dilectōne xp̄iani eſt.Ideo dico cū apl'o ad Epheſ.iiij.Obſecro vos ego vinctus in dn̄o vt digne ambuletis vocatōe qua vocati eſtis cū oī humilitate ⁊ māſuetudine cū patiētia ſupportātes inuicē in charitate.Et ſic infero verba thematis.Ambulate in dilectōe

¶ Pro ꝓceſſu huius inculti ſermonis duplex eſt dilectio.videlꝫ dei ⁊ ꝓximi.Pro prima ſcribit Deuteř.vi.Diliges dn̄m deū tuū.Pro ſcđa habet Eccl'.xxvij.Dilige ꝓximū ⁊ cōiungere fide cū illo.Primo dixi ꝙ deꝰ eſt a nobis ſūme diligēdus:qꝛ ſūme bonus:⁊ bonū qđ oīa appetūt.primo Ethic.ca.i.Diligamus ergo deū liberaliter:integraliter:⁊ ꝑpetualiter.Liberaliter ꝓpter ſeip̄m:⁊ nō ꝓpter noſtrū vtile.Vñ phūs.viij.Ethic.diuidit amicitiā in amicitiā ꝓpter vtile:ꝓpter delectabile:⁊ ꝓpter honeſtū.Et dicit ꝙ amātes ꝓpter vtile ſūt in inferiori gradu dilectōis.qua de re ꝗ diligūt deū ꝓpter vtile vel preciſe ꝓ tēporali ꝓſperitate qñ eis ſub trahitur murmurāt ꝯtra deū. Tales aſſimilant porcis ꝗ quādiu abundāt furfure ⁊ ſiliquis nō murmurāt cōtra ſuū dn̄m: ſed hoꝝ defectu murmurāt. Contra tales dicit ſapiēs Prouerb. xxiii. Prebe fili mi cor tuū mihi Non dicit accōmoda vel vēde cor tuū: ſʒ prebe. Scd̄o debemus dare deo cor noſtrū integraliter diligēdo. vn̄ Mathei. xxii. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo. Eſt eī xp̄s velut hō zelotip⁹ ꝗ nō ꝑmittit vxorē ſuā alios diligere. Exodi. xxxiiii. Dn̄s zelotes nomē eius. Eſt enī xp̄us ſicut falco generoſus: ꝗ cū diu volauerit ⁊ ſe fatigauerit predāqꝫ ceperit: cor ſue prede pro mercede reqͥrit. Sic xp̄s volauit ꝓ nobis de celo in vterū virginis: de vtero in patibulū: de patibulo ad infernū: de inferno ad mundū: de mūdo ad celū captiuā ſecū ꝯducēs captiuitatē. Et ideo merito vēdicat ſibi cor. ⁊ hoc integraliter. ⁊ ſicut cor prede extrahit/lauatur/ ⁊ niger ſanguis exprimit: ⁊ demū in partes deſcindit. Sic extrahamus cor noſtrū ꝑ pctōꝝ occultoꝝ recordatōem: deinde lauet ꝑ lachrymarū ſuꝑinfuſionē: ⁊ exprimat ꝑ oris cōfeſſionē: ⁊ deinde deſcindat ꝑ penoſam ſatiſfactōem Et ſic dicere poſſumus cū Pſ̄. pſalmo. l. Cor contritū ⁊ humiliatū deus nō deſpicies. Tertio diligamus deū ꝑpetualiter. Solēt hoies ꝗ volunt ꝑpetualiter amico aliqd dare facere cartā ſcriptā ⁊ ſigillatā: ⁊ tandē ponūt eā in ſecura cuſtodia. Nō pari faciamus deo cartā de corde nr̄o ſcribēdo in eo legē dei ꝗ̄ cōtinet decem mādata. Prouerb. vii. Scribe illā. ſ. legē in tabulis cordis tui. Deinde ſigillet paſſione xp̄i: ip̄am ꝑ deuotionē ad memoriā noſtrā reuocādo. Cāticoꝝ viii. Pone me vt ſignaculū ſuꝑ cor tuū. Et demū ponamus eā in ſeeius paſſione in bonoꝝ operū ꝑſeuerantia: qꝛ q̄ ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluus erit. Math.x.ꝛ.xxiiij. Et ſic diligamus deū ex toto corde. Aug᷑. in libro de ſpū ꝛ aīa: nō valēs exprimere quātū deū diligeret ait. Miſer ego quātū debeo diligere deū meū q̄ me fecit cum nō eram: redemit cū perierā: vocauit me noīe ſuo vt a xp̄o dicerer xp̄ianus. Duas igit̄ cerui ꝓprietates habeamus: quas ponit Bartholomeus de ꝓprietatibus rerū li.xviij.ca.xxviij. Una eſt ꝙ cū cerui flumina imēſa vel mare trāſeūt: fortioꝛ in natādo precedit: cuiꝰ clunibus debiliores capita ſupponūt. Alia eſt ꝙ vrgēte vi canū ad hoīem quaſi ad aīal māſuetū cerui cōfugiūt. Sic moraliter nos debiles inniteremur deo ꝑ dilectionē qꝛ fortis eſt. ꝛ tūc tute poſſumus flumīa i. tribulatiōes huius ſeculi ꝑtrāſire. Ac cū infeſtamur a demonibus mūdanis tribulatōibus: vel carnis cōcupiſcētiis: debemus ꝑ deuotionē ad deū tanꝙ ad ſūme miſericordem fugere. dicētes cū Pš. pſal. xvij. Diligā te dn̄e fortitudo mea: dn̄s firmamētū meū. Pro primo dn̄s refugiū meū: ꝛ liberatoꝛ meus ꝑ ſcd̄o. Sed multi hunc ordinē dilectōis ꝑuertūt. De q̄bus Proſꝑ primo libro de vita cōtēplatiua ſic cōquerit̄. Ordinē dilectōis illi ꝑuertunt q̄ aut mundū q̄ contēnendus eſt diligūt: aut ſeipſos plꝰ ꝙ deū diligūt. Un̄ mūdanarū rerū inordinata dilectio nobis ꝓhibet̄. i. Johis. ij. Nolite diligere mundū neqꝫ ea q̄ in mūdo ſunt. Suꝑ quo ait Aug᷑. Talis eſt omnis homo qualis eſt eius dilectio: ſi nihil diligis nihil es: ſi terrā diligis terra es: ſi deū diligis deus es: quia ego dixi dij eſtis. hec Aug᷑. Qua de cauſa dilectio dei aque fontali aſſimilet̄: q̄ naturaliter in hyeme eſt calida: ⁊ in eſtate calore exterius inualeſcēte frigeſcit. Sic dei dilectio in hyeme pauꝑtatis ⁊ tribulationis feruet ſed cū exterius honor mūdi inualeſcit: tepeſcit dilectio dei. Teſte Gregorio ſuꝑ Ezechielē. omel̄. ix. Si inquit preſenti ſeculo inheres ⁊ terrenis voluptatibus delectaris: amare non potes gaudia q̄ audis. Ergo viam mundanarū allectionū deſerite. ⁊ viā deū diligendi diligite. Quā nobis oſtēdit apl's. i. ad Corinth. xii. dicēs. Excellentiorē viā vobis demōſtro. vbi Remigi⁹. Per hanc viā intelligit charitas q̄ nobis p̄cipit: q꞉ ꝑ eam ad patriā celeſtē ꝑuenit. Et ſic ambulate in dilectione. Alia eſt dilectio qua quis diligit ꝓximū ſicut ſeipſum cuius ꝓprius actus vt ait Linconien̄. de mandatis eſt vt faciat quiſq; ad vnūquēq; alterū qđ ſibi vellet debere fieri ab eodē altero ſi eſſet in conditiōibus alterius. Quare hoc preceptū oīa p̄cepta ſcđe tabule īcludit. ad Roman̄. xiii. Non adulteraberis. nō occides. nō furaberis. nō falſum teſtimoniū dices. nō ɔcupiſces rem ꝓximi tui. ⁊ quodcūq; fuerit aliud mandatū in hoc verbo inſtaurat̄. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſm̄. Sed certe q̄ ſe nō diligit ꝓximū nequit diligere. Sed dicet mihi aliquis. Quis ſeipſm̄ non diligit? Ad qđ reſpondet Aug᷒. in libro de doctrina xp̄iana hoc modo. Homo inquit ſi te interrogā vtrū diligas te. Reſpondes: diligo me. quis eni ſe odit? nō ego dico ſed pſ̄. Qui diligit īquitatē odit aīam ſuā. Diligas ergo te tuā nequiciam penitendo. ⁊ tunc diligendo ꝓximū tuum ſicut te. Hec duo mēbra dilectōis: ſcȝ dei ⁊ ꝓximi ita adinuicem cōcathenant̄ ꝙ vna ſine altera eſſe nequit. dicēte Chriſ. ſuper Matheū opere imꝑfecto. omel̄. xxxii. Vtilitas inquit oı̄m mandatoꝝ vna eſt. ⁊ oı̄a mandata vnū eſſe videnť: qꝛ illa ſibı̄ inuicē adherēt ⁊ alterū ſine altero eē nō poteſt. Eidē ſentētie concoꝛs eſt Lyncoñ. de mandatis innuēs. Oı̄a mādata diuina ſapiētia ı̄ vnū redegit ſcꝫ charitatis. Hoc mandatū etiā eſt vnicū verbum. ſcꝫ Ama. Augꝰ. in de laude charitatis ait. Si nō vacat tibi oēs ſacras paginas ꝑtractare: oēs regulas iuris in codice interpretari: oı̄a volumina ſermonū ruminare: tene charitatē q̄ ſola ſupplet vniuerſa: qꝛ finis felix oı̄ꝫ eſt diligere deū ⁊ ꝓximū. Ille ergo tenet qꝺ latet ⁊ qꝺ patet in diuinis ſermonibus q̄ charitatē tenet in moribus. Hieroñ. in ſuo cōmentario ſuꝑ epl̄am ad Epheſ. Johēs cū vſqꝫ ad vltimā ſenectutē moꝛā traheret. ſingulis diebus ſolebat ꝓ verbo dei finaliter ꝓferre. Filioli diligite inuicē. Tandē diſcipuli verecūdia inuecti ⁊ tedio affecti dixerūt Johı̄. Quare hoc verbū totiēs repetis? Quibꝰ Johēs. Nihil dulciꝰ: nihil vtiliꝰ: nihil ſecurius neqꝫ bꝛeuius docere decet. qꝛ charitas pꝛeceptū dn̄i eſt: ſine qua nihil ꝓficit: ⁊ ſi ſolū fiat ſufficit. Ad idē Hugo de viēna ſuꝑ pſal. lxxvij. Lex euangelica eſt dilectio dei ⁊ ꝓximi: ſi vtraqꝫ dilectio videlꝫ dei ⁊ pꝛoximi eſſet ꝑſeuerās atqꝫ cōtinua. Vn̄ in libꝛo noı̄ato Deſtructoꝛiū vicioꝝ ꝑte. vij. cap̄. xij. habeť. Imago amoꝛis depingebať in effigie mulieris: viridi indute veſte: ı̄ cuius fronte ſcribebanť hec verba. ꝓcul ⁊ ꝓpe: in pectore moꝛs ⁊ vita: in fimbꝛia veſtimēti hiems ⁊ eſtas. In hac poeſi figuranť ꝓꝑietates veri amoꝛis. Pꝛimo eo ꝙ imago fuit depicta ı̄ ſpecie mulieris deſignat feruorē dilectōis: qꝛ vt frequenter mulieres feruētius diligūt ꝙ̄ viri. Et ꝙ veſtita fuit in veſte viridi: ſignificat ꝙ verus amoꝛ ſemꝑ eſſet recens. ¶Per hec verba ꝓpe ⁊ ꝓcul ſcripta in fronte deſignat ꝙ verus amoꝛ ita firmiter maneret in abſentia amati ſicut in pꝛeſentia amati. ¶Per verba ſcripta in pectoꝛe: videlꝫ moꝛs ⁊ vita expꝛimitur ꝙ verus amicus oſtenderet effectus ſui amoꝛis poſt obitū defuncti amici ſicut in vita. ¶Per hec verba hiems ⁊ eſtas ſcripta in fimbꝛia veſtimēti: notat ꝙ verus amoꝛ eque ꝑmaneret in aduerſitate ſicut in ꝓſperitate. Et ſic ambulate. Hec eſt via de qua ſcribit Hieremie. vi. Interrogate de ſemitis antiquis q̄ ſit via bona ⁊ ambulate in ea: ⁊ inuenietis requiē aīabus vr̄is. Et ſic ambulans in charitate recipiet coronā vite: quā repꝛomiſit deus diligētibus ſe. Iacobi. i. Quam nobis concedat qui ſine fine viuit ⁊ regnat. Amen.

¶ Sermo pulcerrimus ac fidedignus de Serto Roſaceo beate Marie virginis.

DIc obſecro ꝙ ſoroꝛ mea ſis: ⁊ bene ſit mihi ꝓpter te: ⁊ viuat aīa mea ob grām tui. Geneſ. xij. Cū mellifluo. Bern̄. Non eſt qđ me magis delectat: ſed nō eſt qđ me terreat magis q̄ de gloria virginis habere ſermonē. Si ligue centū reſonarēt oꝛaqꝫ centū ferreaqꝫ vox mihi eſſet o maria nil tibi dignū diccre poſſem: qđ ergo faciā? Audio Hieronymū me cōſolantē ⁊ dicentē. Etſi ad hec nemo inueniat idoneus: votis tn̄ oībus ceſſare nō debet: qlibet etiā pctōꝛ a laudibus marie. Nil noui cudere: niſi roſas ac benolentes ſctōꝝ doctoꝝ carpere floꝛes: nō infoꝛmare tantū neſciētes: ſed indeuotos ⁊ tepidos ad deuotionē roſarij Marie excitare cupio. Et experimētū docebit ꝙ feruoꝛ deuotōis exinde ſequet: cultus diuinus amplia bitur: proximus vtiliter. edificabit: ⁊ aīabus in purgatorio degētibus refrigeriū preſtabit: nulliq; niſi forte īpio detractori poterint hec diſplicere. Emuli nūc ſicut ſemꝑ forte adhuc erūt q̄ facta queq; licet bona nō cōſciētia ſtimulāte: ſed ſola inuidia deprauare nō deſiſtūt oīs iniquus bonoꝝ eſt inimicus. Qn̄q; ꝑmittit ⁊ ſalubre eſt bonis reb⁹ detrahere. nā illud qđ detrahūt clarius reddūt. Job. vi. Quare detraxiſtis ſermonib⁹ veritatis: cū ex vobis nullus ſit q̄ poſſit arguere me. Si illicitū eſſet honorare Jeſū ⁊ Mariā roſario (vt aſſerūt) hoc eſſet vel ex parte orōnis dn̄ice: vel ſalutatōis āgelice. Sed neutrū iſtoꝝ eſt incōueniēs: q2 hoc eſſet ꝯtra ſancte matris eccleſie approbationē. Oratio dn̄ica ſc̄m Tho. eſt ꝑfectiſſima oratio: quā ip̄e Jeſus docuit diſcipulos ſuos Math. vi. ſic orabitis Pater noſter. Chriſ. Illā orationē libēter exaudit deus: quā filius eius dictauit ⁊ docuit. Angelica ſalutatio ſc̄m Ber. in conſiſtorio ſc̄tiſſime trinitatis eſt dictata: ⁊ virgini ꝑ archangelū Gabrielē tranſmiſſa: ⁊ Marie ac toti curie celeſti ꝑlata gratiſſima: hoībus vtiliſſima: demonibus horribiliſſima. Bern. Celū ridet: angeli exultāt: demones fugiunt: īfernus tremit quotiēs cū reuerētia dicimus aue. Eſt tibi o virgo Maria quaſi oſculū audire hunc verſum Aue maria. Totiens o beatiſſima oſcularis quotiens ꝑ aue ſalutaris. Ergo fratres chariſſimi ad imaginē ei⁹ accedite: genua flectite: oſcula imprimite: aue maria dicite. Et quō virginē glorioſam acceptabilius honoremus ꝙ illo ſc̄tē trinitatis oraculo quo a ſummo deo extitit ſalutata. Sic roſariū quo ad ſubſtātiam eſt euāgeliū xp̄i: q2 Pater nr̄. ⁊ Aue maria. Marci vltio.

Euntes in mundū vniuerſū predicare euāgeliū oī creature. Sed quo ad formā ſiue modū dicēdi credit ſm Alanū de rupe. circa tp̄a Augꝰ. Hieroñ. Gregꝰ. Bede Ber. Benedicti fuiſſe. vt clare pꝫ in ſpeculo roſarioꝝ. vij. ꝛ. viij. capl'is. Refert ideꝫ Alanus ꝙ btūs Dñicus roſariū beatiſſima virgine reuelāte aſſidue ꝑorauit. et vniuerſis eſſe orādū plebibus dei in ambone publice predicauit. Scd̄o libro Apū. cap̄. xxviij. legit roſariū in Brabātia anno dñi. M.cc.li. dictū fuiſſe. ꝛ iſto mō orādi multos ad amicitiā marie ꝑueniſſe. Plurimi etiam deuoti carthuſiēſes hoc roborauerūt: prout refert diſcipulus in prōptuario ſuo: ꝙ. ſ. anno dñi. M.cccc.xxx. in monaſterio carthuſienſiū iuxta Treuerim q̄daꝫ pater deuotus ſe in roſario exercere cōſueuit. Durauitqꝫ roſariū ꝑ annos plurimos inter diuerſos religioſos etiaꝫ vtriuſqꝫ ſexus. Quid amplius referā. plurimi ſancti ꝛ ſctē hoc legerūt roſariū intantū vt fere totus mūdus hoc ip̄m dicat. Ergo fraternitatē roſarij marie diligite. Et quāuis quātū ad cōmunionē charitatis oēs exiſtētes in gr̄a inuicē cōmunicāt in operibus bonis. iuxta illud ps̄. Participē me fac deus oīm timētiū te. tñ multo ſpecialius ꝛ fructuoſius valēt aliq̄bus oꝑa alioꝝ ꝑ directionē ꝛ ſpecialē intentionē directā ad alios. Et ad hoc deſeruiūt ſpeciales cōicatōes hoīm per quas ſeſe quodāmodo aſtringūt ad mutue ꝓ ſe inuicē orādū. Et tales dñr fraternitates: dū. ſ. aliq̄ inuicē ad hoc cōueniunt ꝙ oīa aut ſpecialiter aliqua eoꝝ oꝑa deſeruiāt oībꝰ in fraternitate tali exiſtētibꝰ Et ſic cōmēdabile multū ꝛ meritoriū eſt eſſe in aliqua fraternitate bonoꝝ. Eccleſ. iiij. Ve hoī ſoli: qꝛ ſi ceciderit nō hꝫ ſubleuātē. ſi fu erint duo fouebunt̄ mutuo. Prouerb. xviij. Frater adiuuās fratrē quaſi ciuitas firma. Legimus enī plures ſctōs patres inter ſe fraternitatē habuiſſe: ⁊ orationes ſuas ac bona opera ſua alijs cōicaſſe: necnon ⁊ ſibi cōicari petierūt. ſ. Bern. Anſel. Dn̄icus. dicentes cū aplo ad Epheſ. i. Non ceſſo grās agere ꝓ vobis: memoriā veſtri faciēs in orōnibus meis. ⁊ ad Rom̄. xvi. Adiuuetis me in orōnibus veſtris. Glo. Rogat aplus apud minimos ꝓ ſe orari. Multi enī minimi dū ꝯgregantur vnanimes fiūt ⁊ magni. ⁊ multoꝝ preces īpoſſibile eſt nō exaudiri. Math. xviij. Si duo vel tres ex vobis conſenſerint ſup̲ terrā de oī re quācūqꝫ petierint fiet eis a patre meo. Chriſo. Libēter deus exaudit. hāc orationē quā xp̄ianus nō ſolū ꝓ ſe ſed etiā ꝓ alijs orat. ꝓ ſe enī orare neceſſitas cogit: ꝓ alio aūt charitas fraternitatꝭ hortat̄. Dulcior ⁊ acceptabilior eſt āte deū orō. nō quā neceſſitas trāſmittit: ſed quā charitas fraternitatis cōmēdat. Amb. Si ꝓ te roges tm̄: pro te ſolus rogabis. ſi pro oībus roges: oēs pro te rogabūt. Greg. Quiſq̄s pro alijs intercedere nitit̄: ſibi potius ex ipſa charitate ſuffragat̄. Et idē in moralibus. Dn̄s cōuerſus eſt ad penitētiā Iob cū oraret pro amicis ſuis ait pro ſemetipō penitēs: tāto citius exaudiri meruit quāto deuotiꝰ pro alijs interceſſit. Libētius enī ſacrificiū orātis accipitur qđ in conſpectu miſericordis iudicis proximi dilectione conditur. Qđ veraciter quiſqꝫ cumulat ſi hoc etiā pro aduerſarijs impendat Mathei. v. Orate pro p̲ſequentibus ⁊ calumniantibus vos. Oremus ergo pro inuicem vt ſaluemur.

¶ Inſtitutio fraternitatis Roſarij Marie virginis.

beate Marie virginis.

¶ Anno dñi. M.cccc.lxxv. laudabilis fraternitas roſarij i alma vniuerſitate Colonieſi ꝑ doctores ſacre theologie ꝑdicatoꝝ ordinis. ad maximã laudẽ ⁊ gloriã Jeſu xp̄i: ⁊ piiſſime virginis Marie mr̄is eius. necnõ multoꝝ edificatõem ſalubriter inſtituta: imo potius renouata eſt: q꞉ ꝑ beatiſſimũ patrẽ Dñicũ legit̃ predicata: lꝫ ad tp̄s fuerit neglecta ac obliuioni tradita. Fũdata dũtaxat in ſola quarũdã orõnũ liberali cõicatõe. Oratio q̃ ſpecialiter in ea cõicat̃ eſt ſalutatio angelica vna cũ orõne dñica cũctis orõnibus preponẽda. Itaqꝫ volẽs huius fraternitatis numero ꝯfratrũ aſſociari: dꝫ oĩ ebdomada ſemel tria roſaria. i. cẽtũ ⁊ qnquagita Aue maria. ⁊ qndecim Pater nr̃. dicere: ⁊ ſuã intẽtionẽ ad cõfratres referre. Et põt illa legere qñcũqꝫ ⁊ vbicunqꝫ placet̃. Nullũ tẽporale dandũ eſt de ingreſſu eius. nullos cuiuſcũqꝫ ſtatus vel ꝯditõis excludit: diuites: pauperes: religioſos ⁊ ſeculares recipit: imo ⁊ mortuos admittit ⁊ facit ꝑticipes dũ aſſit viuus q̃ ꝓ eis legit ea q̃ ſcripta ſunt. nõ oportet tñ ꝓ illis legere q̃ dũ viuerent ipſius fraternitatis ꝯfratres fuere. Si qs aũt i aliqua ebdomada ex negligẽtia certo ꝓpoſito aut aliqua occupatõe neglexerit in toto aut i parte: nõ opꝫ i alia ebdomada repetere: nec de illa omiſſione ꝯſciẽtiã facere: q꞉ nulla eſt hic obligatio culpe: ſed illius dũtaxat pene ꝙ q̃ non legit nõ meret̃: ⁊ priuat̃ illa ebd̃a meritis oĩm alioꝝ roſarioꝝ q̃ a fratribus aliis dñr. Dũ aũt iterũ legerit: iteꝝ ꝓmeret̃ ſicut prius. Nõ opꝫ ꝙ genibꝰ flexis vel in eccl'ia: vel ſimul: vel certa hora: vel die dicant̃. ſꝫ ſufficit hoc totũ dixiſſe ſimul vel ꝑ ꝑtes. Pro oĩbꝰ ⁊ ſingulis de hac fraternitate defũctis poſt quattuor feſta beate virginis marie:scȝ Purificatōis/ Annūciatiōis Natiuitatis ⁊ Assumptiōis quattuoꝛ anniuersaria cū vigilijs ac missa de Requiē oꝛdinata sunt fieri in cōuētu Coloniensi oꝛdinis pꝛedicatoꝝ alijsqȝ pluribus.

¶ Confirmatio fraternitatis Rosarij.

¶ Anno dñi.M.cccc.lxxvi. Alexāder ep̄s Foꝛliuieñ. legatus a latere pretactā fraternitatē appꝛobauit:⁊ vt eo libētius xp̄ifideles eiusdē virginis cōfratres esse cōcupiscerēt:dedit auctoꝛitate ap̄lica sibi spāliter ꝯcessa oībus ⁊ singulis vtriusqȝ sexus dicte fraternitatis confratribꝰ ⁊ soꝛoribꝰ in qnqȝ precipuis btē marie festiuitatibꝰ:scȝ annūciatōis/visitatōis/assūptōis/ natiuitat̄ ⁊ purificatiōis centū dies īdulgētiaꝝ in qualibet dictarū festiuitatū die. Atqȝ quotiēscūqȝ rosarium legerint: quadraginta dies ꝓ qualibet vice de iniūctis eis penitētijs. ¶ Anno dñi.M.cccc.lxxviij.sc̄tissimus dñs Sixtus papa huius nōis quartus ip̄am cōfraternitatē cōfirmauit ac appꝛobauit oībus ⁊ singulis vtriusqȝ sexus eā seruātibus:vere penitētibus ⁊ cōfessis in singulis natiuitatis/annūciatōis/⁊ assūptōis marie festiuitatibus septē annoꝝ ⁊ totidē quadragenarū de iniūctis sibi penitētijs relaxatōez cōcessit. ¶ Anno dñi.M.cccc. lxxix.prefatus Sixtus ad instantiā illustrissimi Frācisci ducis britānie vniuersis ⁊ singulis xp̄ifidelibꝰ psalteriū marie.i.tria rosaria qualibet die dicētibus.xv.annos ⁊ totidē quadragenas indulgentiarum relaxauit.

¶ Anno dñi.M.cccc.lxxxiiij.sanctissimus papa Innocētius octauus cōcessit oībus q̄ sunt ⁊ erūt de fraternitate rosarij ⁊ dicūt ꝑ ebdomadā psalteriū btē virginis: id est tria rosaria.plenariā remissionē oīm peccatoꝝ se mel in vita ⁊ semel in mortis articulo ¶ Anno dñi. M.cccc.lxxxvij. in capitulo generali fratrū ordinis predicatoꝝ venetijs celebrato: oēs vtriusqꝫ sexus xp̄ifideles q̄ nunc sunt vel in futurū fuerint de fraternitate rosarij ad gratiā ordinis sunt accepti. Que gr̄a est tam in vita q̄ in morte gaudere participatōe oīm missarum: orationū: predicationū: ceteroꝝqꝫ bonoꝝ sp̄ualium q̄ ꝑ fratres ⁊ sorores totius ordinis deus fieri dederit. Urbanus quartus addidit ad angelicā salutationē Jesus xp̄s amen. largiēs oībus vere cōfessis ⁊ cōtritis ipam deuote dicētibus quotiēscūqꝫ ⁊ q̄ncūqꝫ. xxx. dies idulgentiarū. Quas Johānes. xxij. successor eius cōfirmauit: ⁊ alios. xxx. dies sup̄addidit. Consiliū auionēse dat angelicā salutationē deuote dicentibus quinquaginta dies indulgentiarū. Hoc facit de quolibet rosario quindecim annos ⁊. xxv. dies. ¶ Ualde gratū foret virgini Marie si fratres ⁊ sorores post cuiuslibet rosarij cōpletionē in honorē matris marie sanctissime Anne vnum Pater noster annecterēt. Quia ipsa est mestoꝝ precipua cōsolatrix. Concludētesqꝫ rosariū dicendo. Benedictū sit dulce nomē dñi nostri iesu xp̄i: ⁊ gloriosissime virginis marie matris eius: ⁊ tota celestis curia sit benedicta in eternū ⁊ vltra. Et benedicta sit sanctissima Anna: ex qua o maria sine macula tua ꝓcessit caro virginea Amē. Quicūqꝫ hec legerit habet a Clemēte quarto tres annos: ⁊ a Sixto quarto quadraginta dies indulgentiarū. ¶ Salutate igitur mariā rosario: certe ipsa vos resalutabit beneficio/gratia/⁊ consolatione. Et confidenter dico ꝙ ille qui ex toto corde ad seruiēdum btē Marie in hac fraternitate se obtulerit: finaliter nō peribit. Anſelmus. Sicut a te auerſus o virgo Maria neceſſe eſt vt intereat: ſic ad te ꝯuerſus impoſſibile eſt vt pereat. Chriſ. Tribularer nimiū ſi neſcirē marie patrociniū. O dulcis virgo nō eſt phas te poſſe illū deſerere q̄ ſpem ſuā fiducialiter in te ponit. Oroſius. Nil dulcius nilqꝫ iocūdius repperi q̄ᵽ mariā. Quos nō ſaluat dei iuſticia: ſaluat marie mīe infinita. Nemo tam idoneus q̄ gladiū dñi abiiciat niſi ꝑ quā ſumpſimꝰ dñi miam. Hilariꝰ. Quātūcūqꝫ quis obnoxius fuerit pctō ſi marie deuotus exiſtit nūq̄ᵽ ineternū peribet. Caſſiodorus. O maria tu patrona humani generis: tu cōſolatio afflictis: tu infirmis medicina ſingularis. q̄s tuo nō indiget iuuamine: cū peccare ſit cōmune. Fulgibertus Peccatorē quātūlibet fetidū nō abhorres: nō deſpicis ſi ad te ſuſpirauerit: tuūqꝫ interuētū penitēti corde flagitauerit. Bonauētura. Uere regina es mīe: q2 nō eſt ī hac vita ſic deſꝑatus miſer cui nō impetraueris ſalutē: ſi ad tuū declinauerit regimē. Certe dña: cū te aſpicio nil niſi miaꝫ cerno. nā ꝓ miſeris mater dei facta es miam inſuꝑ genuiſti: ⁊ demū tibi miſerēdi eſt officium cōmiſſum. Bern̄. O pctōr ſi ad maieſtatē dei nō audes accedere vt nō liquefias quaſi cera a facie ignis: vade ad matrē mīe oſtēde ſibi pctōꝝ tuoꝝ vulnera: ⁊ ipſa ꝓ te oſtēdit filio ſuo materna vbera: ⁊ filius oſtēdit ꝓ te patri latus ⁊ vulnera. Mater nō negabit filio poſtulāti nec filius matri interpellāti: nec mater negabit pctōri flenti. Anſelmus. Quis vnq̄ᵽ criminū veniā petiit: niſi mediāte maria. nemo diffidat de mſis mia: oēs mariaꝫ noiant: oēs mariā inuocāt: mariā pre oibus amāt: ois etas ⁊ ꝓfeſſio ſtudioſe reclamāt. Cū eni ſummū regē peccādo ꝑdidimus. cū angelos ⁊ ſctōs dei oēs offendimus: cū etiā noſmetipſos graues ſcimus ⁊ oīno neſcimus qd agere debeamꝰ. hoc ſolū reſtat nobis miſeris vt oculos cordis ⁊ corporis ad te leuemus o maria cōſiliū querētes: petētes auxiliū. Maria oībus ſinū mīe ſue aperit vt de plenitudine eiꝰ accipiāt vniuerſi. eger curationē: triſtis cōſolationē: pctōr veniā: iuſtus gr̄am. Greg. Intuemini inquit quāto deuotōis affectu a nobis eā dñs voluerit honorari: q totius gr̄e plenitudinē poſuit in maria. Proinde ſi qd ſpei: ſi qd gr̄e: ſi qd ſalutis nobis eſt ab ea nouerimus redūdare. Bern. Si marie deuotus fueris: velis nolis nequaꝙ̄ expers eſſe poteris eius gr̄e iuuaminis ⁊ feruoris. Richardus de ſcō victore exponēs illud Eccl. xxiiij. Qui elucidāt me vitā eternā habebūt. ait. Nunꝙ̄ in eternū dānabit q nūc in pñti laudes marie preconiiſqꝫ ſectat. Ignatiꝰ. Nūꝙ̄ finē vite ſue malū habebit q marie deuotus ⁊ ſedulus inuenit. Raymūdus. O ꝙ̄ gaudēs erit obitus q marie dū viueret ſedulus fuit ⁊ deuotus. Aug. Niſi ſponte velim ſcio me nō poſſe perire pietate marie. O quāta inquit iocūditas cordis mei ex laude ꝓuenit mr̄is dei. Michael dux ⁊ princeps militie celeſtis cū oībus ſpiritibus āminiſtratoriis tuis o virgo paret preceptis: i defendēdis in corpe: in ſuſcipiēdis de corpe aīabus fideliū ſpecialit tibi o dña die ac nocte ſe cōmēdātiū. Hanc fatemur verā reginā celoꝝ q̄ recipit aīas ſctōꝝ. Oēs igit marie patrociniū oī niſu imploremus: vt dum nos eā ſupplici obſequio frequētamus in terris: ipa nos filio ſuo prece ſedula cōmēdare dignet in celis. Amen.

¶ Adoptatio moralis Roſarij Marie.

Sermo de Roſario

ROſariū nomē preſens oratio ſortit. Primo ꝓpter florigerā roſam virginē mariā ſuauiſſimā que roſa appellat. Eccl.xxiiij. Ego quaſi plātatio roſe in hierico. Maria dr̄ mater/ſoror/regina/dña/liliū/roſa ſm̄ diuerſas proprietates ⁊ virtutes. O florens roſa mater dñi roſe cōparat. Sicut ſpina roſaꝫ genuit: ita iudea mariā v̾ginū reginā. Roſa ſine ſpina dei genitrix es facta. Maria quaſi flos roſarum in diebus vernis. ſicut ver eſt cauſa leticie: ſic ip̄a nata. Unde natiuitas tua dei genitrix gaudiū annunciauit vniuerſo mūdo. Roſa medicinalis in maria inuēta eſt medicina humani generis: qr ſuo ſuauiſſimo odore humilitatis attraxit ieſum. Apis ad ciuitatē nazareth. q̄ inteꝑretatur flos/aduolauit. ⁊ ad ſuaue olentem ꝑpetue virginitatis florē aduenit. Ad huius roſe odorē miſſus eſt gabriel flores apparuerūt in terra noſtra. amat florigerā patriā. flos de radice ieſſe. Hec eſt regina virginū q̄ genuit regē velut roſa decora. Aue regina celoꝝ mater regis angeloꝝ: o maria flos virginū velut roſa vel liliū. Aqua roſacea refrigerat: ſic maria cor noſtrū in vicijs petōꝝ ardēs ⁊ amore terreno accēſum refrigerat: ⁊ ad ſuū ⁊ ſui filij amorē allicit ⁊ cōfortat. Anſelm⁹ Si eſtuas maria refrigeriū eſt: ſi egrotas medicina eſt Maria fugat demones: angelū in adiutoriū aduocat: excitat deuotionē: placat deū: impetrat veniā: illuminat ꝯſcientiā. Roſa in hierico. nā ibi ſingularis modus creſcētie eſt: qr ſm̄ Albertū ibi creſcūt roſe centū q̄nquaginta folia habētia: quas Papa oī anno dñica Letare benedicit rome in eccl'ia btē virginis. Vñ cultores btē virginis ſi eā orauerint ꝑ roſariū a papa hic bñdicent:

pctā coꝝ remittunt̄: ⁊ virgini illibate ad ꝑpetuā custodiā cōmēdant. Scđo ꝓpter odoriferā rosā angelicā salutationē đr rosariū: q̄ plantata extitit a sūmo agricola de celesti paradyso in bn̄dictā terrā virginalē. Catholicon. Rosariū đr idē qđ collectio rosarū. Sicut de multis rosis efficit̄ rosariū materiale: sic de q̄nquaginta rosis angelicis salutatōibus nos facimus rosariū spūale Nec caret mysterio. nā ſm Albertū ⁊ Catholicō numerus q̄nquagenarius đr liberalis ⁊ gr̄e: qꝛ iubileus a iobel grece đr remissio latine. nā illo anno fiebat remissio captiui libertati restituebant̄: debita gratis relaxabāt̄. Leuit. xxv. His libertas: remissio: gr̄a: nobis a btā virgine venit: ꝑ eā a seruitute diaboli liberamur: ⁊ multorū debitā pctōꝝ nobis gratis relaxant̄: ⁊ celestis hereditas quā eua tristis abstulit: nobis misericorditer restituit. Rosa odorifera sic salutatio angelica: cuius odorē demones sufferre nō pn̄t: sed velociter fugiūt ab illo q̄ eā salutat. Rosariū materiale fit ex rosis floridis: sic nr̄m spūale ex deuotis angelicis salutatōibus. Al's nobis dicet sicut cuidā. Tua aue maria sunt tāq̄ rose aride: in q̄bus neqꝫ decor est neqꝫ odor deuotōis. Lege de cetero cū mora ⁊ deuotōe vt iuuet: ait. Maria mihi rose floride. Dicere parū ⁊ deuote est deo ⁊ marie acceptū hoc verset in corde qđ ꝓfert in ore. Albertus. O q̄ reuerēter angelus ad eā accessit: facie rutilās veste choruscās: reuerenter inclinās ⁊ dicēs. Aue. Bonauētura O q̄ mira ait est huius virginis fecunditas: que dū salutat̄ deuote ad cor salutantis suauissimus fruct⁹ emanat. Rosariū tertio dicitur ꝓpter rubeam rosam iesum dulcissimū: qui potest dici flos rosarū in diebus vernis

Odilius. Anteq̄ verbũ dei virgo ↄciperet hiems erat at vbi verbũ dei cõcepit facta eſt eſtas. deniqꝫ vapoꝛe ſpũſſancti vapoꝛato flos cepit eſſe. Jſaie.xi. Egrediet̄ virga de radice ieſſe:⁊ flos de radice eius aſcẽdet. Eccleſ. Virgo dei virga eſt. flos filius eius. flos cãdidus ⁊ rubicũdus. O rubẽs roſa Jeſu quõ in coꝛpoꝛe tuo reluxerũt amoꝛis ſigna:ita ꝙ nõ inueniebat̄ ſpaciũ vni⁹ pũcti.qđ nõ reluceret amoꝛe ⁊ doloꝛe. O vtinã in coꝛdibus.nr̄is nunq̄ marceſcat:ſed ſemꝑ rediuiua pullulatõe nouus exiſtat odoꝛifera roſa.ſ.memoꝛia paſſiõis dñi nr̄i ieſu xp̄i:⁊ vt hec iugiter nobis inſit:ideo dñr in roſario q̇nqꝫ Pater nr̄.loco q̇nqꝫ vulnerũ eius dicẽtes cũ apl'o ad Galath.vlt. Ego ſtigmata dñi nr̄i ieſu xp̄i in coꝛpoꝛe:ſcꝫ iugiter memoꝛãdo poꝛto. Bern̄. Memoꝛero q̄diu vixero doloꝛẽ paſſionis eius:hec me i aduerſis erigũt:hec mihi in oꝛe ⁊ coꝛde frequenter: hec mea ſublimis philoſophia ſcire ieſum xp̄m ⁊ hũc crucifixũ. Jn oĩbus aduerſitatibus meis nõ inuenio tã efficax remediũ q̄ vulnera xp̄i. Roſa delectat viſum:ſic ieſus in quẽ deſiderant angeli pꝛoſpicere:quẽ videre vita eterna eſt. O maria vitã pꝛeſta purã:iter para tutũ: vt videntes ieſum ſemꝑ colletemur. Quod nobis cõcedat Jeſus Marie filius. Amen.

❡ Sermo electiſſimus de duodecim priuilegiis ſancte Anne matris Marie.

ECce arboꝛ in medio terre. Daniel'.iiij. Practica figurã. Aug'. Que in veteribus patribus ⁊ ꝓphetis oſtẽſa ſunt figuraliter ſeu viſualiẗ nobis exhibent̄ realiter.i. Coꝛith.x. Oĩa in figuris contingebãt illis. Hec arboꝛ eſt beatiſſima Anna i medio terre: ſcꝫ eccleſie plātata. Arboꝛ inquā cui ſimilis non inuenit in oīb⁹ ſiluarū lignis. Arboꝛ magna in ſctitate: vtilis in fecūditate: qꝛ fructus eius nimius: ſub vmbꝛa eius tuta defenſio. Gen̄.ij. Produxit deus in paradyſo oē lignū pulchꝛū viſu: ⁊ ad veſcendū ſuaue. lign etiā vite in medio paradyſi. Anna ꝓduxit tres marias ⁊ apl'os: ⁊ inter eos ſicut in medio paradyſi lignū vite hoc eſt xp̄s dn̄s ſuauiſſimus. Cātic.ij. Fructus ei⁹ dulcis gutturi meo. Tho. pꝛia pte. q. ca.ij. Et Petrus aureolanen̄. in cōpēdio. li.ij. ca. lxiiij. ꝙ in paradyſo arbores quolibet anno bis fructificāt: eo ꝙ due ibi ſint eſtates ſcꝫ tꝑate. Nā in vtroqꝫ equinoctio hꝫ ſol acceſſū ſuꝑ eū: eo ꝙ paradyſus eſt ſub eq̄nocciali circulo poſitus ⁊ ſic in vtroqꝫ eq̄noctio anni hꝫ ſibi eſtatē ⁊ fructuū ꝓductionē quolibet anno a ſole accedēte. Sic ſpūaliter Anna a deo habuit hāc grām ꝙ ſicut arboꝛes in paradyſo bis fructificāt: ita ex ſcā Anna duplicis ſexus fructus ꝓuenit: ſcꝫ xp̄s ⁊ maria. ſcti diſcipuli ⁊ ſctē diſcipule. Et bene i paradyſo: qꝛ ſm̄ Damaſcenū ⁊ Petrū aureol'. quo ſupꝛa ⁊ ſm̄ ſctm̄ Tho. pꝛia pte. q. c.ij. ar.iij. In paradyſo nihil irrationabiliū habitat: ſed ſolus hō diuinarū manuū plaſma: qꝛ ꝓ ſolis hoībus factus eſt. Et vt Greg'. in moꝛalib⁹ inq̄t. Ibi ſoli electi hoīes fuiſſent nati: ſi Adā nō peccaſſet. Sic ſpūaliter ad ꝓpoſitū applicādo btā Anna hanc grām habuit inquātū in ſue generatōis paradyſo nullus repꝛoboꝝ vel dānatorū hoīm extitit: q̄ ꝓ irrationabilib⁹ reputant ꝓpter vitā brutalē. iuxta illud Pſ̄. Homo cū in honoꝛe eſſet nō intellexit: cōparatus eſt ⁊c̄. Sed ſoli electi ſcti ex ea ꝓdierūt: ⁊ qđ maximū eſt ip̄e electoꝝ caput xp̄s ꝑ eius filiam virginē ortus eſt. O ergo glorioſiſſima dn̄a ⁊ benedicta femina te laudamus te glorificamus: recōmēda nos tue filie marie ⁊ eius nato xp̄o ieſu bn̄dicto ne pereamus: ſed ad vr̄a gaudia ꝑueniamꝰ. O ergo xp̄iane multū debes venerari talē ac tantā ſctāꝫ ſcꝫ Annā quā xp̄s tāta gr̄a ſublimauit vt eſſet auia xp̄i digniſſima: q̄ fuit arbor florida odoreq̄ꝫ cōuerſatōis ſctē plena. vt merito deus ſibi eligeret ꝓ habitaculo cōuerſatōis ac fructibus ſctē generatōis abūdātiſſime: adeo ꝙ ip̄e xp̄s filius dei intantū dilexerit eius generatōem vt ex eius filia ſcꝫ virgine maria carnē aſſumeret: ⁊ inter fructus ipſius anne habitaret. Merito ergo de ſctā anna hec verba accipiunt̄ ꝓ themate. Ecce arbor in medio terre. loco p̄allegato. Juxta q̄ qdē v̄ba ꝓſequēdo btē anne duodecī priuilegia tanq̄ ramos ſeu flores a deo collata deſcribemꝰ: qbus ip̄a fuit coronata. Et ſūt hec.

Primum dicitur Amabilis preelectionis.
Secundum dicitur Notabilis prefigurationis.
Tertium dicitur Nominalis gloriationis.
Quartum dicitur Excellentis nobilitationis.
Quintum dicitur Reuerentialis celebrationis.
Sextum dicitur Opulentis fructificationis.
Septimum dicitur Sp̄ualis ſolacij vel conſolationis.
Octauum dicitur Angelicalis viſitationis.
Nonum dicitur Jrreprehenſibilis conuerſationis.
Decimum dicitur Diuinalis cognationis.
Undecimum dicitur Jmperialis impetrationis.
Duodecimū dicitur Curialis celeſtis venerationis.

¶ Circa primū priuilegiū ꝙ dr̄. Amabilis preelectionis. Quia nimirū ante ſecula eſt ip̄a anna preelecta a deo:vt fieret mater genitricis xp̄i. Tho.iij.ꝑte.q.xxv.ar.iiij. Quos deus ad aliquid elegit ita preparat ⁊ diſponit vt idonei ſint. Electio aūt preſupponit amorem vel dei dilectionē. Queritur nāqꝫ quos vel quales homines deus amat ab eterno. Ad hoc rn̄det magiſter ſētētiarū in.iij.li.di.xxxij. Dicimus inquit de electis ſolis ſimpliciter hoc eſſe cōcedēdū.qꝛ deus ab eterno eos dilexit:quos ad iuſticiā ⁊ coronā preparauit. De nō electis vero ſil'r eſt cōcedēdū qꝛ odio habuit eos de⁹.i.reprobauit:ſicut legit. Jacob dilexi:eſau odio habui. Malach.i. Eccl'.xij. Altiſſim⁹ odio hꝫ pctōres. Aug'. Scio deū inimicū eſſe oī criminoſo. O pctōꝛ ꝑtimeſce peccare ⁊ age penitētiā ne pereas eternaliter. Ad ꝓpoſitū ex quo btā anna eſt predeſtinata ⁊ electa ab eterno ad ſummā hanc gloriā:vt foret mater marie ⁊ auia xp̄i.ſequit qꝛ.ſ.priuilegio maximo adamata. ¶ Circa ſcd̄ꝫ qꝛ dr. Notabilis prefiguratōis. Nā ſcā anna ꝓ eo.ſ.qꝛ genuit matrē xp̄i prefigurata eſt in ſcripturis notabiliter ꝓut dicit Hieronī.in ſermone qui incipit. Poſtulatis. Primo q̄dē prefigurata ꝑ terrā ſanctā q̄ ꝓtulit rubū quē vidit Moyſes ardentē: ſed incōbuſtū ꝑmanētem. Exodi.iij. Sic eni ſancta anna tanq̄ terra ſctā germinauit virginē mariā deo fecūdā. Scd̄o prefigurata eſt ſm̄ Hieronī.vbi ſupra ꝑ celū.de quo ſtella maris ad ortū ꝓceſſit. Tertio ſm̄ eundē:per radicē de qua egreſſa eſt virga ieſſe. Jſaie.xi. Egredietur virga ⁊c̄. Quarto per arborem bonam de qua exciſa eſt virga Aaron: q̄ ſicca permanens per ſeipſam diuinitus floruit ⁊ amigdalas produxit. Numeri.xvij. ¶ Circa tertium priuilegium quod dicitur. Nominalis gloriationis. Unde

Hieroñ. vbi ſ̄ dicit. Merito mater dei genitricis dꝛ anna. Tho. i. p̄te. q. xiij. ar. ij. Nomen imponit ab eo ꝑ qđ res cognoſcit: ſcꝫ a ꝓpꝛietate vel ab opatōe ſi humanitus imponat̄. Et. iij. p̄te. q. xxxv. Noīa ſingulariū hoīm ſemꝑ imponunt̄ ab aliqua ꝓpꝛietate ip̄oꝝ. Anna vero gr̄a dicit̄: q: gr̄a erat plena felix ⁊ oī laude digniſſima. Ex hoc enī terra illa ſūpta eſt de qua veritas orta eſt. Ex hac clauis Dauid eſt facta per quā paradyſi porta cūctis eſt patefacta. Ubi nota ꝙ in ſcripturis legūtur quattuoꝛ mulieres deo grate hoc noīe Anna vocate. Prima fuit mater Samuelis ꝓphete. de qua. i. Reg. i. ꝗ tante gr̄e apud deū extitit: ꝙ cū eſſet ſterilis: deus orōnē illius exaudiuit: ⁊ filiū ſctiſſimū ꝓphetā ſcꝫ Samuelē parere meruit. ſed maiorē hac gr̄aꝫ anna iſta ꝓmeruit apud deū ſua orōne: vt ſcꝫ ſctiſſimā ſctōꝝ oīm per quā ſalus eſt oībus: ſcꝫ virginē mariā: cū foret ipa ſterilis ab ānis. xx. gigneret. Scđa fuit anna vxoꝛ Thobie: ꝗ vnicū filiū. ſ. thobiā in ꝑegrinatōe poſitū legit lamētaſſe irremediabilibus lachꝛymis. Thob. x. Iſta beata anna maiorē gr̄aꝫ habuit: cū tres marias ſciſſimas xp̄i paſſionē amariſſime lamētātes genuit: ⁊ ꝙdiu ipa ſuꝑuixit filie ſue marie ⁊ xp̄o in egyptū peregrināti cōpaſſa credit̄ amariſſime. ⁊ ſi forte in paſſionis tp̄e ſuꝑuixit: nō dubiū eſt eā cū ſuis irremediabiliter fleuiſſe. Tertia fuit anna vxoꝛ Raguelis: de qua Thob. vij. ꝗ filiā zaram peperit: quā nullus in cōiugiū potuit habere motus ex ſola voluptatis libidine. Beata iſta anna filiā peperit mariā virginē: quā nullus vnꝙ̄ cōcupiſcere carnaliter potuit licet fuerit coꝛꝑe pulchꝛa: vt dicit Tho. iij. ſcrip. di. iij. q. i. ar. ij. Quarta fuit āna filia pha nuel: q̄ xp̄m videre ⁊ cōfiteri meruit. Luc. ij. Hec ſūmā grām habuit q̄ matrē xp̄i parere: ⁊ xp̄m videre: amplexari ⁊ fouere vt nepotē ꝓmeruit Merito ꝗ dicta eſt anna. ¶ Circa quartū ꝙ dr̄. Excellētis nobilitatōis. Oēs enī nobilitates generoſe ab adā ⁊ patriarchis ac regibus ⁊ ducibus iudeoꝝ deſcēderūt in beatā annā. q̄ qui dē ſtirpe regia Dauid nata fuit. vt pꝫ Math. i. Lu. iij. Euāgeliſte intēdūt nobilitatē xp̄i ⁊ matris eius preferre oībus impatoribus regibus ⁊ nobilibus: ſed cōſtat ꝙ hec nobilitas ꝑ annā deſcēdit in mariā ⁊ xp̄z. Sicut ergo xp̄s eſt rex regū: ⁊ btā maria regina reginarū: ſic poſt anna merito dr̄ nobiliſſima matrona nobiliū. Etiā hoc ꝓbamus rōne ꝓprie virtuoſitatis. Tho. ꝯtra gētiles. li. i. ca. xxviij. Oīs nobilitas cuiuſcūqꝫ rei ineſt ſibi ſm̄ ſuū eſſe. Hieronī. Nobilitas ſumma eſt clarū eſſe virtutibus: nō decuit deū naſci niſi de mūdiſſima ⁊ ſanctiſſima: vt ſm̄ carnē etiā nobiliſſimus eſſet. Et iō oīs nobilitas generis ⁊ virtutis debuit eſſe in anna pre ceteris: vt ꝑ eā deſcēderet in virginē. Sic pꝫ ꝙ fuit nobiliſſima. ¶ Circa q̄ntū ꝙ dr̄. Reuerētialis celebratōis. Nā ꝑ orbē celebrat feſtū anne in eccłia. Sed q̄re plus feſtū Anne q̄̄ Joachim. Rn̄det: qꝛ deus fecit maiora mirabilia in anna: qꝛ ibi ſcīficauit tabernaculū ſuū altiſſimus pre oībꝰ ſcīficatis: vt dicit Tho. iij. pte. q. xxvij ⁊ iiij. ſcrip. di. iij. Etiā ſm̄ Vincētiū in ſermone de ſācta āna. Anna hūit maiorē cōuerſatōem lactādo: tractādo oſculādo Mariā. Exēplū ponit de portāte pomū ī manu ꝑmanet odor ⁊c̄. vide ibidē ſi placet. ¶ Circa ſextū priuilegiū dr̄. Opulentis fructificatiōis. Tho. xij. q. xi. Fructus eſt vltimū ex arbore expectatū: ⁊ cū ſuauitate ꝑcipitur. Maximū eni anna fructū fecit in celo precibus alijs hoibꝰ. Ex fructu aūt cognoſcit arboꝛ. Mathei. vij. Luc. vi. Primū eni ꝛ optimū fructū fecit maria. de qua bern̄. O maria ꝑ te infernus euacuat: celuꝫ reſerat: angeli reparant: hoīes ſaluant. Scd̄s fructus ſcd̄a maria generans quattuoꝛ diſcipulos. Tertiꝰ fructus tertia maria generās duos apl̄os. Nota per eius fructū ꝛ generationē tota celeſtis curia ꝑ oīm ſanctoꝝ ordinē hꝫ iocunditatē ꝛ decoꝛē. Ipſa eſt matriarcha oīum ſaluandoꝝ: inquātū eſt mater dn̄e oīm. In ordine ꝓphetarū habꝫ cognatū Johēm baptiſtā: q̄ fuit optimꝰ ꝓphetarū: ꝛ maioꝛ inter natos mulierū. Math. xi. Nā Johēs baptiſta fuit filius Elizabeth: q̄ fuit filia hiſmerie: ꝛ hec hiſmeria fuit ſoroꝛ btē anne: vt dicit Beda in cronicis: ꝛ Eccl̄iaſtica hiſtoꝛia. Anna hꝫ in ordine apl̄orū ꝛ euāgeliſtaꝝ nepotes ſctiſſimos. ſ. Johēm Jacobū ꝛ ſic de alijs. In ordine diſcipuloꝝ hꝫ nepotē Joſeph iuſtū. In ordine martyꝝ: q: predicti apl̄i ſunt martyres: In ordine cōfeſſoꝝ hꝫ cognatū ſctm̄ Seruatiū nepotē ſuū epm̄ Tongrēſem maxime ſctitatis virū: cuius reliquie colunt ꝛ in magna populoꝝ frequētī viſitatiōe in vrbe Traiectēſi ſuꝑ moſam. In ordine virginū hꝫ dei matrē ꝛ Johēm euāgeliſtā. In ordine viduarū hꝫ ſanctā mariā tertiā: q̄ mortuo zebedeo ſecuta eſt xp̄m ꝛ tenuit viduitatē. Preterea oēs ordines angeloꝝ de eius fructibus tā glorioſis congratulant. Si eni gaudiū eſt angelis de vno ꝛc. Luc. xv. quātomagis de talibus ſāctis. Et oēs hi innumerabiles hoīes ad celum ꝑduxerūt ſuis exemplis atꝙ doctrinis. Ecce quō anna arboꝛ magna ꝛ fecūdiſſima. ¶ Circa ſeptimū ꝙ vr. Spiritualis conſolationis. O deuota mens conſiderare potes quātas conſolationes habuit anna in ſpiritu quotiens xp̄m amplexabatur oſculabatur eius matrē eius virginē:quia oi gratia ⁊ ſuauitate plena fuit. Que etiā vt pie creditur ſicut filia ſue matri ſolet ſecreta ſua patefacere:ſic ip̄a anne patefecit myſteria incarnatiōis diuine:⁊ ſic illa multas cōſolatōes hauſit in xp̄o ſuo nepote chariſſimo ⁊ pulcherrimo. Nā matrone dicūt nō minus affici auias erga nepotes:ꝙ̄ ad filios proprios.

¶ Circa octauū dr. Angelice viſitatōis. Vn̄ Hieron̄. ī ſermone poſtulatis.dicit ſic de ea. Hec eſt ſterilitas fecūdata ⁊ ſimplicitas ſctā que ab angelis frequentata inter eos quaſi domeſtica peperit. Dicit etiā ꝙ Anna iuuēcula fuit in tēplo ſancto enutrita:⁊ ꝑ angelū de cōceptu marie premōſtrata. ¶ Circa nonū priuilegiū qđ dr. Irreprehenſibilis cōuerſatōis. Quia ip̄a cū marito Joachim erant ambo iuſti deū timētes:⁊ in oībus mādatis dei irreprehēſibiliter incedētes corā deo ⁊ hoibꝰ vt dicit Hieron̄.ſupra. Nam reuera magnū hoc priuilegiū ſctitatis erat ꝙ eſſent ſine oīs pcti reprehēſione:qr vt Aug.ait.xxi.de ciuitate dei. Paucisſimi ſunt inter ſctōs tante felicitatis:vt nūꝙ̄ damnabilia pctā cōmiſſa ſint ab eis. ꝓpterea magnū etiā hoc erat ꝙ oēm ſubſtantiā trifarie diuidētes.vt infra ſcdo ſermōe dicemus. O deꝰ qs hodie etiā decimā partē ſubſtātie erogat. ¶ Circa decimū ꝙ dr. Diuinalis cognationis. In quo hꝫ plurimas prerogatiuas. Prima:qr ipſa eſt xp̄i auia ⁊ xp̄s dei filius ipſius eſt nepos. Scda:qr eſt genitrix regine celi marie. Sed fructuoſe queritur qualiter ad tantā grām ip̄a de congruo fuit digna. Reſpōde tur ꝙ precipue per quattuoꝛ hec meruit de cõgruo ex dei bonitate. Nã ꝑ hec quattuoꝛ mulieres ꝓmerentur apud deũ magnã grãm ⁊ apud hoĩes laudẽ ⁊ gloꝛiam Primo ꝑ mãdatoꝝ dei obſeruatõem. Eccl'.xxvi. Mandata dei in coꝛde mulieris ſctẽ. Scđo ꝑ xp̃i deuotõem. Vñ Aug'.exoꝛãdo dicit ad mariã. Intercede ꝓ deuoto femineo ſexu. Tertio ꝑ pietatẽ ad paupes.i.Thi.i. Pietas ad oĩa vtilis eſt ꝓmiſſionẽ habẽs vite. Quarto ꝑ pudiciciã vel caſtitatẽ: ſiue virginalẽ: ſiue cõiugalẽ: ſiue vidualẽ. ¶ Circa.xi.ꝙ dr̃. Imperialis ĩpetrationis. Cũ alij ſcti habeãt ſuffragia a xp̃o ĩpetrare ſuis deuotis ſolũmodo ꝑ modũ ſupplicatõis. Ip̃a aũt btã anna ſicut auia xp̃i hꝫ cõſimile ius ĩpetrãdi ⁊ precipiẽdi ip̃i xp̃o ſicut ⁊ mater maria: nec eſt fas negare ſcilꝫ qđ poſtulat. iuxta illud Exo.xx. Honoꝛa patrẽ ⁊ matrem. Pꝛact. figurã.iij.Reg.ij. Pete mater mea qđ vis non eſt fas ⁊c̃. qđ eſt maximũ priuilegiũ ſibi datũ pre alijs ſctis. ¶ Circa.xij.⁊ vltimũ priuilegiũ ꝙ dr̃. Curialis celeſtis veneratõis. Tota enĩ curia celeſtis hꝫ eã veneratõe digniſſimã: inquãtũ ex ea ꝓdijt regina celeſtis. ⁊ eſt auia celeſtis regis xp̃i filij dei: qꝛ ex hoc ip̃o hꝫ p̃rogatiua ꝙ ip̃a eſt dñ̃a oĩm angeloꝝ ⁊ hoĩm. Auia enĩ regis eſt dñ̃a ſeruoꝝ illius. Itẽ ex hoc ip̃o ius hꝫ ꝙ venere͛ vt mater ſcꝫ oĩꝫ electoꝝ: quoꝝ oĩm mater eſt maria vt dicit Anſelmꝰ ⁊ Berñ. Sed ip̃a btã anna eſt mater mr̃is oĩm.ſ.virginis marie: ſponſe dei ⁊ genitricis filij dei. Ergo oẽs filij dei ſcꝫ xp̃iani ip̃i btẽ anne quodã iure adoptiõis ⁊ veneratõis ⁊ dilectõis ſunt obligati tanꝙ̃ filij ſpũales ⁊ adoptiui. Vñ.xxx.q.iij.ca. Ita diligere dicit Nicolaus papa ꝙ ita diligere dꝫ hõ patrẽ vel ma trem aut fratres ſpūales ac adoptionis ſicut carnales O ergo btiſſima feminaꝝ o ſuꝑfelix ꝛ glorioſa dña: non ſimpliciter ſed multipliciter in te ꝛ tuis natis: ꝛ potiſſime in xp̄o ſuꝑbenedicta ꝛ btā te veneramur: te nos miſeri pctōres deprecamur: vt apud xp̄m vnacū tua ſuꝑ beatiſſima filia virgine ſcꝫ maria ac ceteris tuis natis ꝛ nepotibus ꝓ nobis itercedere digneris: vt detur nobis grā in preſenti ꝛ gloria in futuro. Amen.

¶ Alius ſermo valde notabilis de ſanctiſſima Anna matris Marie.

ORa ꝓ nobis qm̄ tu mulier ſcā es. Judith. viij. Hec verba lꝫ ſint ſcripta de venerabili vidua Judith precipue: tñ pñt accipi de ſctiſſima anna genitrice intemerate virginis Marie ac auie Jeſu xp̄i. Tū rōne ſui nōis: q: anna iterpretat̄ donū grē dei ſm Hieroñ. Jdeoqꝫ hec mulier ſcā cōuenienter in iſta ſcriptura a grā dei ſic commēdat̄ denoīata. Eccl̄. xxvi. Gratia ſuꝑ gratiā mulier ſcā. Tū rōne ſue ſctitatis. q: ſcꝫ ip̄a fuit mulier ſctiſſima: ꝛ ꝓpterea grā ſuꝑ grāꝫ aliarū mulierū in ea refulſit. Proinde Hieroñ. in ſermone q̄ incipit Poſtulatis. de ip̄a ſctiſſima anna ſic dicit. De qua agimus inq̄t res eſt precelſa: res preclara: res oī laude digna. Hec eſt enī arbor bona de qua virga excisa ꝑ ſe diuinitus floruit. Hec eſt terra ſctā q̄ rubū ardētē ſed incōbuſtū ꝑmanentē germinauit. Hec eſt celum excelſum de qua ſtella maris ad ortū ꝓceſſit. Hec eſt ſterilitas fecunda q̄ ab angelis eſt frequētata. Hec eſt bñdicta inter mulieres ꝛ mater inter mrēs btā: ex qua tēplū dñi: ſacrariū ſpūſſctī: mater dei mūdo illuxit. Hec ibi Hieroñ. Bene ergo de ip̄a dr̄ qꝫ hec mulier ſctā ſit.

Quibus verbis cõmendat de tribus: de ꝗbus dicemꝰ ad laudē ⁊ gloriā eiꝰ. Pꝛio de gr̄a diuinali. ibi Gr̄a inq̄t. Scd̄o de excellētia ſpeciali: qꝛ dꝛ Gr̄a ſuꝑ graꝫ. Tertio de ſcā vita exēplari: qꝛ dꝛ Mulier ſctā. ¶ Circa primū de gr̄a diuinali in ſctā anna: ex quo a gr̄a denoīat̄: qꝛ anna donū gr̄e vel donata gratificatio interp̄tat̄: vt dicit Hieroñ. de interpretatōe noīz hebraicoꝝ. Querit̄ ergo vn̄ hoc cōgruebat ꝙ mater dei futura. ſ. v̄go maria a ſctis Joachim noīe ⁊ anna deberet naſci in hac vita. Rn̄det ꝙ alto myſterio ſic deus ordinauit: ⁊ p̄cipue id cōueniebat rōne triplici. Pr̄ia ratio ex ꝑte virginis marie. Scd̄a ex ꝑte Joachim ⁊ anne. Tertia ex parte nr̄e doctrine. Pr̄ia rō ex ꝑte virginis marie: qꝛ ip̄a debuit ſctificari in vtero bt̄e anne a deo: vt dicit Anſelmꝰ de cōceptu virginali. Decebat inq̄t vt ip̄a virgo btā ea puritate niteret: qua maioꝛ ſub deo neq̄t intelligi. Tho. iii. pte. q. vii. Maria ſuꝑ oēs poſt xp̄m habuit plenitudinē gr̄e. Pꝛo tali ergo ⁊ tanta gr̄a decuit: vt virgo maria naſceret ex anna qđ interpꝛetat̄ donū gr̄e: ⁊ ex ioachim qđ interpꝛetat̄ dn̄i partus: vel dn̄o ſuſcitāte ⁊ dn̄i exaltatio. vt dicit Hieroñ. de iterpꝛetatōe noīm hebraicoꝝ: vt ip̄a beata virgo maria deſignaret ſingulariſſima gr̄a naſci ex ſctis ioachim ⁊ anna: ⁊ oꝛiri dn̄o ac exaltari in matrē dn̄i. ſ. ieſu xp̄i filij dei. Merito ergo pater ⁊ mater virginis marie ſic ſunt nomīati: vt ex dono gr̄e qđ ſignificat anna oꝛtū habeat ip̄a mater gr̄e: ⁊ ſuſcitante dn̄o atqꝫ exaltāte ac eius partū mirabiliter faciēte ꝓdeat virgo maria in mundū. Scd̄a ratio ex ꝑte ioachim ⁊ anne: qꝛ ipſis collatū eſt a deo oīpotente donū: ſcꝫ pꝛecelſe ſctitatis in hoc ꝙ ſunt parentes ipſius videlʒ ſctiſſime ꝟginis marie: ⁊ ſic ioachim auus: ⁊ anna auia xp̄i. Sed inter oīa dona dei q̄d eſt maximū hic niſi gr̄a ⁊ exaltatio glorie in patria. Vn̄ ſctūs Tho. i. ij. q. cxiij. ar. ix. ad ſcd̄am. Bonū gr̄e vni⁹ maius eſt q̄ꝫ bonū nature totius vniuerſi: q: bonū gr̄e terminat ad bonū eternū diuine participatōnis. Ad deſignandū ergo precellētiſſimū donū ſctitatis parētū virginis marie q̄ eſt mater gr̄e: decuit vt a gr̄a ⁊ exaltatōe glorie denoiaret. O pctōr ex his accipe documētū. q̄ꝫ ex quo ī crimine iaces nec penitētiā agis: alienus es a gr̄a ⁊ a regno xp̄i: alienus a parētela xp̄i: alienus es a filijs ⁊ a familia dei: ⁊ es in familia diaboli ⁊ ī inimicitia dei. Age ergo penitētiā vt ſalueris. Tertia rō eſt ex parte nr̄e doctrine. Nā quero vn̄ oritur ſalus hoīm ⁊ pctōꝝ. Rn̄det glo. ij. Thoꝝ. vel dicit ſic. Gr̄a dei eſt qua ſola hoīes liberant a malo: ⁊ ſine qua nullū prorſus ſiue cogitando ſiue volādo ⁊ amādo: ſiue agēdo faciunt bonū. Hec ibi ſctūs Tho. i. ſcdē. q. cix. ar. v. Sine gratia nō poteſt homo mereri eternā vitā. Et Aug⁹. de eccleſ. dog. caplo xxi. dicit q̄ꝫ initiū noſtre ſalutis deo miſerante habem⁹ vt acqeſcamus ſalutifere inſpirationi: ſcʒ qua dei gratia incitamur ad ſalutē. ⁊ ſic patet q̄ꝫ ſalus noſtra ortū primariuʒ habet ex dei gratia preueniente. Johis. xv. Sine me nihil ⁊c̄. Tho. iij. libro contra gētiles. ca. clv. Indiget homo diuine gratie auxilio. Ad propoſitū ergo vt nos doceamur predictis modis ſaluari ⁊ ad xp̄m peruenire: congruū fuit vt ex ſancta Anna naſceretur beata maria: ⁊ ex ea xp̄s dn̄s. Anna eni donū gratie interpretatur. Maria aūt illuminata. Nā ex dono gratie dei aīa humana illuminat ⁊ in ea xp̄s dn̄s naſcit ⁊ per manet ieſus.i.ſalus vera aīe.ſic quoq; ſalus homīs in gloria cōſummatꝛ.Sed heu ꝙ multi ſunt o deus meus ꝗ nō acquieſcūt diuine inſpirationi:vt ꝯuenirēt ad ieſū ꝗ tñ libēter acquieſcūt diabolico inſtinctui: vt ꝯueniāt ad eternā dānationē.O peccatrix aīa numqd meliꝰ eſt xp̄m ieſum amare ꝓ cōſequēda eterna btitudine:ꝙ diabolū ꝓ eternis ſupplicijs.Recognoſce miſera peccatrix aīa:qꝛ vt dicit apľs ad Rom̄.vi.Stipēdia peccati mors:grā aūt dei vita eterna in xp̄o.¶ Circa ſcd̄ꝫ principale de excellētia ſctitatis btē anne queritꝛ.Vtrū ip̄a btā anna inter ſctās feminas poſt matrem dn̄i reputetꝛ merito fore ſctiſſima.Rō q̄ſtionis eſt.qꝛ de eius vite ſāctitate nil ſcribitꝛ in ſcripturis canonicis veteris aut noui teſtamēti:cū tñ plures ibi cōmēdantꝛ de ſctitate minus preclara:ꝛ tñ ip̄a eſt electa a deo ad dignitatē preclarā:videlꝫ vt eſſet genitrix glorioſiſſime virginis marie matris dn̄i nr̄i ieſu xp̄i:ꝛ ſic auia filij dei.Mirū ergo videtꝛ ꝙ ſaltē euāgeliſte nullam de ea voluerūt facere mētionē ad cōmendationē glorioſe virginis marie filie eius.Nā Eccľ.iij.Gloria hoīs ex honore parentis.Ad q̄ſtionē ergo rn̄detꝛ ꝑ cōcluſionē:vicꝫ ꝙ ꝙuis i ſcriptura canonica nulla fit mētio de ſctā anna:nihilominꝰ creditꝛ ꝛ ꝓbatꝛ ip̄am poſt matrē dn̄i fore mulierē ſctiſſimā. ꝛ hoc ceteris paribꝰ quo ad eſſentialia ſctitatis merita.Declaratꝛ:qꝛ ordinatōe ſpūſſancti factū eſt,vt de ea taceretꝛ in ſacra ſcriptura:ſicut ꝛ de vita ac precellētiſſima origine atq; ſctitate virginis marie ab euāgeliſtis nil ſcribitꝛ.ꝓ hac rōne:qꝛ ab oībus xp̄icolis preſupponi dꝫ ꝙ ip̄a ꝓpter ꝓlē digniſſimā fuerit ſctiſſima:videlicet ꝓpter glorioſiſſimā dei matrē quā genuit,ſicut eti am btã virgo ꝓpter xp̃ꝫ dei filiũ ex ea genitũ creditur fuiſſe ſctiſſima pre alijs. Nec decuit ꝙ virgo maria per ſanctitatem parentũ cõmendaretur: ſicut non decuit ꝙ xp̃s per matrem cõmendaret̃: ſed potius econuerſo ex xp̃i ſctitate decuit ꝓ preſuppoſito credi maxima ſanctitas marie. Et ex ſctitate marie ſctitas ſuoꝝ parentũ. ſ. Joachim ⁊ Anne firmiter credit̃ ⁊ ꝓ preſuppoſito habet̃: qꝛ ipſi parẽtes oẽm dignitatẽ ſctitatis a ꝓle ſua acceperũt: ſicut ⁊ virgo maria oẽm dignitatẽ ⁊ ſctitatẽ accepit a xp̃o: ꝓpter quẽ ⁊ virgo maria ⁊ ſui parẽtes ac tota illa gens iudaica eſt electa a deo. Nimirum vt ait phũs. i. phiſicoꝝ ⁊. viii. Thopicoꝝ. pctm̃ eſt fieri ꝑ plura q̃ pñt fieri ꝑ pauciora. Cũ ergo ex ꝓlis ſctitate ſufficiẽter preſupponit̃ in iſtis parẽtibus maria ſctitas credẽda apud fideles noluit ſpũſſanctꝰ vt eoꝝ vita deſcriberet̃ ab euãgeliſtis vt ⁊ maius meritũ acquirerẽt fideles ex fide tali ⁊ deuotõe. vñ Augꝰ. Ille iquit apõ deũ hꝫ plus meriti q̃ plus fidei. Itẽ Maximus in ſermone de corpore xp̃i dicit. ꝙ vbi eſt magna fidei ꝑfectio erit ⁊ copioſa remuneratio. Et ſic ꝑ iſta ſoluit̃ rõnis adducte obiectio. Qꝛ aũt ip̃a btã anna pre ceteris quo ad eſſentialia poſt matrẽ xp̃i fuerit ſctiſſima: ꝓbat̃ pluribꝰ rõnibus. Primo rõne diuine electõnis. Scdo rõne digne honoratõis Tertio rõne ſctẽ generatõnis. Prima eſt rõ diuine electõis: qꝛ deus quẽcũqꝫ eligit ad aliquã dignitatẽ ſpũalẽ: eidẽ talẽ ⁊ tantã gr̃az cõfert vt ſit deo dignus tali dignitate. Juxta illud Numeri. xvi. Quẽcũqꝫ elegerit dñs ip̃e erit ſctũs. vñ ⁊ Augꝰ. in gloſa ſuꝑ Ephe̾. i. dicit ſic. Deus quos elegit fecit bonos. ſicut ait apl̃s. Elegit nos vt eſſemus ſcĩ ⁊ imaculati in ꝯſpe ctu eius in charitate q̇ p̄deſtinauit nos in adoptationē filoꝝ ꝑ ieſū. Hec ille. Ex qb⁹ dictis arguit̄. ꝙ ſi quos elegit de⁹ facit bonos ⁊ ſcōs: ergo quos magꝭ eligit. ſ. ad maiorē dignitatē ſpūalē: magis ſcōs facit vel meliores. ⁊ quos maxīe: maxīe. Iuxͣ illā maximā topicā. Sicut ſimpliciter ad ſimplicit̄: ſic magis ad magis ⁊ maximū ad maxīe. Sꝫ qm̄ de⁹ elegit ab eterno btām annā ad dignitatē maximā in xp̄o. ſ. vt eſſet mater mr̄is xp̄i: ⁊ ſic filīj dei auia. ergo ſequit̄ ꝙ fecerit eā ſctiſſimā ⁊ dignissimā. Ad id ꝯfirmādū facit qꝛ xp̄s eos quos elegit in apl'os fecit ſctiſſimos. ſīlr ⁊ ipāz virginē quā elegit in mr̄em fecit ſctiſſimā. ergo ⁊ in ꝓpoſito. Scđa eſt rō digne honoratōis: quā accipio ex poſtilla Lyre ſup̲ Iohā. vi. ſic dicētis. Qꝛ diſtributio honoris reſpicit iuſticiā cōmutatiuā. vt hr̄. v. Ethicoꝝ. ſ. vt alicui plus det̄ de honore quāto maior eſt in virtute. nā honor eſt premiū virtutis: iiij. Ethic̄. Et iō prauus nō eſt honore dignus: vt ibidē dr̄. ⁊ hoc maxīe hꝫ locū corā deo q̇ ꝑſonā nō accipit. Act. x. ſꝫ vnūquēqꝫ ſꝫ meritū virtutis amat ⁊ honorat. Sꝫ qm̄ de⁹ btām annā maxīo honore pre ceteris mulierib⁹ poſt virginē mariā exaltauit: vt ſcꝫ eēt auia xp̄i: ⁊ p̲ ꝯñs etiā a xp̄o dn̄o honorādā. iuxͣ illō Exodi. xx. Honora patrē ⁊ mr̄em. Quāto magis ergo ab angelis ⁊ hoibus honorāda eſt. Vn̄ ſequit̄ ꝙ ipa fuerit adeo virtutib⁹ ⁊ gr̄a dei ſctificata ac repleta vt merito foret tali ⁊ tāto honore digna ꝑ ſue ſcītatis celſitudine Si dicas ꝙ multe femine precellūt eā l corona virginitatis vel martyrīj ⁊ hmōi. Dicēduz ꝙ talia accidētalia ſūt qb⁹ ſūme ꝓpōderāt eſſentialia. Tertia rō ſctē generatōis. nā dicēte ſaluatore Lu. vi. Vnaqq̄ꝫ arbor de fru ctu ſuo cognoſcit. ⁊ Math. vij. Oīs arbor bona fruct⁹ bonos facit. Ergo melior ⁊ optimus fructus: meliorē ⁊ optimā arborē eſſe ꝓbat. Pāphilus. Arbore de dulcī carpunt̄ dulcia poma. Sed cōſtat ꝙ ex ſcā anna plurimi ſciſſimi hoīes ſūt generati tāq̄ fruct⁹ ex arbore ſcitatis: vicꝫ ſciſſima virgo maria: ex q̄ ort⁹ eſt xp̄s de⁹ nr̄. Et ſcā maria tertia zebedei. ſ. vxor: ex q̄ ſci apl̄i. ſ. iohēſ euāgeliſta ⁊ iacob⁹ maior ſunt ꝓgeniti. Atqꝫ ſctā ſcd̄a maria cleophe. ſ. filia q̄ dicta eſt maria iacobi. ſ. minoriſ mater: ex qua quattuor ſci diſcipuli ſūt geniti. ſ. iacob⁹ minor: ioſeph iuſtus q̄ ⁊ barſabas eſt vocat⁹: ⁊ ſymō ac iudas thadeus dictus. Vn̄ de his extāt verſus. Anna ſolet dici tres cōcepiſſe marias. Quas genuere viri ioachim cleophas ſalomeqꝫ. Has duxere viri ioſeph alpheus zebedeus. Prima parit xp̄m. iacobū ſcd̄a minorē. Et ioſeph iuſtū peperit cū ſymone iudā. Tertia maiorē iacobū volucrēqꝫ iohēm. Cū itaqꝫ tales ſctiſſimos fructus habuerit: ſequit̄ ꝙ ip̄a ſctiſſima inter feminas fuerit. Et confirmat̄ etiā ratione tali: qꝛ iohēs baptiſta ex vnica marie virginis ſalutatōe tanta grā abundauit ꝙ etiā ſuā matrē eliſabeth repleuerit ⁊ ꝓphetā conſtituerit. ergo ſequit̄ ꝙ multo fortius gratia ſanctificationis marie in vtero materno abundantius ip̄am ſctām annā repleuit ⁊ preſanctam effecit. nam Bern̄. dicit ꝙ de plenitudine marie accipiunt vniuerſi. ergo plus ſua mater accepit: ſcꝫ anna. O ergo ſanctiſſima dn̄a: o beatiſſima genitrix matris xp̄i q̄bus te laudibus efferam? ꝑfecto tuā ſanctitatē cōmēdare nō ſufficimus. ¶ Circa tertiū principale. ſ. de ſancta vita btē anne ⁊ exemplari accipiamus ꝓ cōcluſione ꝙ ex beate anne ſcā vi ta oīs ſtatus hoīes poſſunt accipe plurima ſalutis exēpla: ſcꝫ tā cōiugati ꝙ̄ vidue ⁊ virgines. Primū exēplū eſt diuini timoris in quo cōſiſtit initiū ſctitatis ⁊ ſalutis Pſ. Initiū ſapientie timor dñi. Eccꝉ. xxv. Beatus hō cui donatū eſt hr̄e timorē dei. Timor dei initiū dilectionis. Prouerb. xv. Per timorē dñi declinat oīs a malo Hoc ptꝫ in ſctā anna. Refert nāqꝫ Hieroñ. ſermōe Poſtulatis. ꝙ videlꝫ genus glorioſe anne ex bethleē fuit. de ſemine iudicū patre nazareo vite egregie: ac matre de dauid regali ſemine quā in vxorē accepit Joachim cuius domus in galilea. ſ. nazareth ciuitate erat. ambo aūt erant iuſti ⁊ deū timētes ac recte viuētes ſine oī repꝛehēſione apud deum ⁊ apud hoīes. Secundum eſt exēplū diuini amoris in quo ꝯſiſtit ꝑfectio ſalutis ⁊ ſāctitatis iuxta illud ad Coloſ. iij. Suꝑ oīa caritatē habētes: qđ eſt vinculū ꝑfectōis. Hāc in exēplo nobis ſuo cōmēdauit anna ⁊ ioachim: qꝛ Hieroñ. vbi ſ. ꝙ in oībꝰ mādatis dei incedebāt irreprehēſibiliter: qđ eſt ſignuꝫ charitatis. Johis. xiiij. Qui hꝫ mādata mea ⁊ ſeruat ea ille eſt ꝗ diligit me. Tertiū eſt exēplū pietatis ⁊ miſeratōis: ꝑ quā ſcti magna merita accumulāt. i. Thim̄. iiij. Pietas ad oīa vtilia eſt ꝓmiſſionē habēs vite ⁊c. Nā adeo ſe in opibus pietatis anna ⁊ ioachī exercebāt ſicut dꝛ vbi ſupra ꝙ oēm ſubſtātiā ſuā tripharie diuidebāt. Unā partē tēploꝛ ⁊ tēpli ſeruitoribus impēdebant Aliā peregrinis ⁊ pauperibus erogabāt. Tertiā ſibi ⁊ familie ſue vſibus reſeruabāt. Quis xp̄ianoꝝ ſic facit modo. Quartū eſt exēplū deuotōis qua ſcti hoīes feruidi ſunt ad deū ⁊ eius cultū. Nimirū ꝓlē ex coniugio nō habētes vouerūt dño ꝙ ſi eis ſobolē cōcederet eaꝫ ſeruitio dei mācipares. Cuius rei gr̄a ſingulis annis in trib⁹ feſtis precipuis Hieruſalē aſcēdebāt: ⁊ deo oblatiōes offerebāt: tandē exauditi glorioſā virginē mariā mediāte qua tot⁹ mūdus ſaluat⁹ eſt: cōcipere ⁊ gignere meruerunt. O ergo hō accipe ex vita ſctē anne iſta exēpla ſctitatis: vt ſis firmus ī timore dei cauēdo pctā ⁊ fortis in amore ſeruādo dei precepta: ſis pius ⁊ miſericors in ꝓximos: ac deuot⁹ in deū ⁊ eius cultū. Si enī hec feceris acceptabilis eris deo ⁊ ſaluaberis. O ſctiſſima āna ꝓ xp̄i ieſu amore: ⁊ virginis marie. ſ. nate tue deuotōe: ora ꝓ nobis vt impleamur gr̄a. Qđ nobis cōcedat ieſus marie filius ſuꝑ oīa ſemꝑ benedictus in ſecula. Amē. ¶ Finiūt duo ſermones de ſciſſima Anna.

¶ Sequit̄ paſſio dn̄i noſtri Jeſu xp̄i ex quattuor euāgeliſtis diligētiſſime collecta. ¶ Ad ortū ꝓceſſio prima

HImno dicto egreſſus eſt Jeſus cuꝫ diſcipulis ſuis trās torrentē cedrō in villā q̄ dr̄ gethſemani in montē oliueti vbi erat hortus in queꝫ introiuit ip̄e ⁊ diſcipuli eius ſm̄ cōſuetudinē. Sciebat aūt ⁊ iudas q̄ tradebat eū locū: q: frequēter ieſus conuenerat illuc cū diſcipulis ſuis. Tunc dixit illis ieſus. Oēs vos ſcādalū patiemini in me in iſta nocte. Scriptū eſt enī. Percutiā paſtorē ⁊ diſꝑgent oues gregis. Poſtq̄ aūt reſurrexero precedā vos ī galileā. Reſpōdēs aūt petrus ait illi. Et ſi oēs ſcādaliſati fuerint ī te: ego nūq̄ ſcādaliſabor. Et ait illi ieſus. Amen dico tibi q: tu hodie in nocte hac priuſq̄ gallus bis vocē dederit ter me es negaturus. Et ille amplius loq̄bat̄. Etiaꝫ ſi oportuerit me ſimul cōmori tibi nō te negabo. Similiter aūt ⁊ oēs diſcipuli dixerūt. Et cū ꝑueniſſet ad locum: ait diſcipulis ſuis. Sedete hic: donec vadā illuc ⁊ orem. Et aſſumit petrū Jacobum ⁊ Johannē duos filios zebedei ſecū. Et cepit pauere ⁊ tedere: cōtriſtari ⁊ meſtus eſſe. Et tunc ait illis. Triſtis eſt aīa mea vſqꝫ ad mortē. ſuſtinete hic ⁊ vigilate mecū: orantes. ne intretis in tentationē. Et ipſe auulſus eſt ab eis quantū iactus eſt lapidis. Et cum ꝓceſſiſſet paululum: poſitis genibus ꝓcidit in faciē ſuā ſuper terrā: ⁊ orabat vt ſi fieri poſſet tranſiret ab eo hora: ⁊ dixit. Abba pater mi oīa tibi poſſibilia ſunt: ſi poſſibile eſt tranſfer calicem iſtum a me. Verūtamen nō ſicut ego volo ſed ſicut tu. Et cū ſurrexiſſet ab oratōe ⁊ veniſſet ad diſcipulos ſuos: inuenit eos dormiētes: ⁊ ait petro. Symon dormis ſic. Nō potuiſti vna hora vigilare mecū: vt q̄d dormitis ſurgite vigilate ⁊ orate: vt nō itretis in tētationē: ſpūs q̄dē prōptus eſt caro aūt īfirma. Iterū ſcd̄o abijt ⁊ orauit eundē ſermonē dicēs. Pater mi ſi nō pōt hic calix trāſire niſi bibā illum: fiat voluntas tua. Et venit iterū ⁊ inuenit eos dormiētes. erant enī oculi eoꝝ grauati: ⁊ ignorabāt q̄d reſpōderēt ei. Et relictis illis iterū abijt ⁊ orauit tertio eundē ſermonē dicēs. Pater ſi vis trāſfer calicē iſtū a me: verūtamē nō mea volūtas ſed tua fiat. Apparuit autē illi angelus de celo cōfortās eū. et factus ī agonia ꝓlixius orabat. Et factus eſt ſudor eiꝰ ſicut gutte ſanguinis decurrētis in terrā. Et cū ſurrexiſſet ab oratōe ⁊ veniſſet tertio ad diſcipulos ſuos: inuenit eos dormiētes pre triſticia: ⁊ ait illis. Dormite iā ⁊ requieſcite. Sufficit. ecce appropinquabit hora ⁊ filiꝰ hoīs tradet̄ ī manus pctōꝝ. Surgite eamus. ecce qui me tradet ꝓpe eſt. Adhuc eo loquente: ecce turba ⁊ q̄ vocabat̄ iudas ſcarioth vnus de duodecim venit: ⁊ cū eo turba multa cū gladiis ⁊ fuſtibus miſſi a pͥncipib⁹ ſacerdotū ⁊ ſenioribus ppl'i ⁊ ſcribis: antecedens eos. Qui aūt tradidit eū dedit eis ſignū dicēs. Quēcunqꝫ oſculat⁹ fuero ip̄e eſt tenete eū: ⁊ ducite caute. Iudas ergo cū accepiſſet cohortē a pōtificib⁹ ⁊ phariſeis miniſtros: venit illuc cū laternis ⁊ facib⁹ ⁊ armis. Jeſus itaqꝫ ſciēs oīa q̄ vētura erāt ſuꝑ eū: ꝓceſſit ⁊ dixit eis. Quē queritis? Rn̄derūt ei. Jeſum nazarenū. Dicit eis ieſus. Ego ſum. Stabat aūt ⁊ iudas q̄ tradebat eū cuꝫ ipſis. Ut ergo dixit eis ieſus ego ſū: abierūt retrorſū ⁊ ceciderūt in terrā. Iteꝝ ergo īterrogauit eos. Quē q̄ritis? Illi aūt dixerūt. Jeſū nazarenū. Rn̄dit ieſus. Dixi vobis q: ego ſū. ſi ergo me q̄ritis ſinite hos abire. vt impleret̄ ſermo quē dixit. Q: quos dediſti mihi nō ꝑdidi ex eis quēq̄. Appropīquauit aūt iudas ieſu vt oſcularet̄ eū. Et cū veniſſet ſtati accedēs ad eū ait. Aue rabi. Dixitqꝫ illi ieſus. Amice ad q̄d veniſti? Et oſculatus eſt eū. Jeſus āt dixit illi. Juda oſculo filiū hoīs trades Tunc acceſſerūt ⁊ man⁹ iniecerūt ī ieſuꝫ: ⁊ tenuerūt eū. Vidētes āt hi q̄ circa ip̄m erāt qđ futuꝝ erat: dixerunt ei. Dn̄e ſi ꝑcutim⁹ in gladio. Symō ergo petrus vnus ex his q̄ erāt cū ieſu habēs gladium eduxit eum extēdēs manuꝫ ſuā: ⁊ ꝑcutiēs ſeruū pͥncipis ſacerdotuꝫ amputauit auriculā ei⁹ dexterā. Erat āt nomē ſeruo malch⁹ Rn̄dēs āt ieſus ait. Sinite vſqꝫ huc. Dixit ḡ ieſus petro. Cōuerte ⁊ mitte gladiuꝫ tuū ī vaginā ī locuꝫ ſuuꝫ. oēs enī q̄ acceperit gladiuꝫ gladio ꝑibunt. Calicē quē dedit mihi pater: nō vis vt bibā illum. An putas quia non poſſum rogare patrem meum: et exhibebit mihi modo plus ꝙ duodecim legiones angeloꝝ: quō ergo īplebūt ſcripture: qꝛ ſic oportet fieri. Et cū tetigiſſet auriculā ei⁹: ſanauit eū. In illa aūt hora dn̄s ieſus ait ad eos q̄ venerāt ad ſe principes ſacerdotū ⁊ magiſtrat⁹ templi ⁊ ſeniores. Tanꝗ̄ ad latronē exiſtis cū gladijs ⁊ fuſtibus cōprehendere me: cū quotidie vobiſcū in templo ſedebā docēs: ⁊ nō tenuiſtis me nec extēdiſtis manus in me. Sed hec eſt hora veſtra ⁊ ptās tenebrarū. Hoc aūt totū factū eſt: vt adimplerent ſcripture ꝓphetarū. Tūc diſcipuli oēs relicto eo fugierūt. Adoleſcēs aūt q̄dā ſeq̄bat eū amictu ſyndone ſuꝑ nudo: ⁊ tenuerūt eū. At ille relicta ſyndone nudus ꝓfugit ab eis.

¶ Ad Annam proceſſio ſecunda.

¶ Cohors aūt ⁊ tribunus ⁊ miniſtri iudeoꝝ cōprehendētes ieſū ligauerūt eū ⁊ adduxerūt eū ad annā primū. Erat enī ſocer cayphe q̄ erat pōtifex anni illius. Erat aūt cayphas q̄ cōſiliū dederat: qꝛ expedit vnū hominē mori ꝓ populo. Seq̄bat aūt ieſū ſymō petrus a lōge: ⁊ alius diſcipulus. Diſcipulus aūt ille erat notus pōtifici: ⁊ introiuit cū ieſu in atriū pōtificis. Petrus aūt ſtabat ad oſtiū foris. Exiuit ergo diſcipulus q̄ erat notus pōtifici ⁊ dixit oſtiarie: ⁊ introduxit petrū. Et ingreſſus intro ſedebat foris ī medio atrij deorſū cū miniſtris ad ignē: ⁊ calefaciebat ſe vt videret finē. Circūſedētibus aūt illis erat petrus in medio eoꝝ. Quē cū vidiſſet ancilla q̄dā oſtiaria vna ex ancillis ſūmi·ſacerdotis ſedētē ad lumē ⁊ calefaciētē ſe: ⁊ eū fuiſſet intuita: aſpiciēs illū ait dicēs. Et tu cū illo ieſu galileo nazareno eras. numq̄d ⁊ tu ex diſcipulis es hoīs iſtius? At ille negauit eū corā oīb⁹ dicēs. Mulier nō ſū: ⁊ neſcio q̄d dicis: neq;

enī ſcio neqꝫ noui illū. Et exiit foras āte atriū: ⁊ gallus cātauit. Pontifex ergo interrogauit ieſū de diſcipulis ſuis ⁊ doctrina eius. Rn̄dit ei ieſus. Ego palā locutus ſū mūdo: ego ſemꝑ docui in ſynagoga ⁊ in templo quo oēs iudei ꝯueniūt: ⁊ ī occulto locutus ſū nihil. Qd me interrogas? interroga eos q̄ audierūt qd locutus ſū ipis ecce hi ſciūt q̄ dixerim ego. Hec aūt cū dixiſſet: vnꝰ aſſiſtēs miniſtroꝝ dedit alapā ieſu dicēs. Sic reſpondes pōtifici? Rn̄dit ei ieſus. Si male locutus ſum: teſtimoniū ꝑhibe de malo. ſi autē bene quid me cedis?

¶ Ad Caypham ꝓceſſio tertia.

¶ Et miſit eū annas ligatū ad cayphā pōtificē principē ſacerdotū: vbi oēs ſacerdotes ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores in vnū cōuenerāt. Petrus aūt a lōge ſecutus eſt eū vſqꝫ in atriū ſummi ſacerdotis. Sūmi vero ſacerdotes ⁊ oē cōciliū q̄rebāt falſū teſtimoniū cōtra ieſum vt eū morti traderēt: ⁊ nō inuenerūt: cū multi falſi teſtes acceſſiſſēt. Multi enī teſtimoniū falſū dicebāt aduerſus eū: ⁊ ꝯueniētia teſtimonia nō erāt. Nouiſſime aūt venerūt duo falſi teſtes: ⁊ falſū teſtimoniū ferebāt aduerſus eū dicētes. Hic dixit: qm̄ audiuimus eū dicētē. Poſſum deſtruere hoc tēplū dei manufactū: ⁊ ꝑ triduū aliud non manufactū reedificare. Et nō erat ꝯueniēs teſtimoniū illoꝝ. Et exurgēs ſūmus ſacerdos in mediū: interrogauit ieſū dicēs. Nō rn̄des q̄cq̄ ad ea q̄ tibi obiiciūt: ⁊ iſti aduerſū te teſtificant. Jeſus aūt tacebat ⁊ nihil rn̄dit. Rurſus aūt ſūmus ſacerdos īterrogabat eū: ⁊ dixit ei Adiuro te ꝑ deū viuū: vt dicas nobis ſi tu es xp̄s filiꝰ dei benedicti. Jeſus aūt dixit illi. Ego ſum: tu dicis. Uerūtamē dico vobis: amodo videbitis filiū hoīs ſedentē a dextris virtutis: ꝛ venietē in nubibus celi. Tūc princeps sacerdotū scidit vestimēta sua dicēs. Blasphemauit: q̄d adhuc egemus testibus. ecce nūc audistis blasphemiā. q̄d vobis videt᷑? Qui oēs cōdēnauerūt eū esse reū mortis. Et viri q̄ tenebāt eū illudebāt ei: cedētes. Et ceperūt q̄dā eū cōspuere ꝛ velare faciē eius: ꝛ colaphis eū cedere. Alij aūt palmas in faciē eius dederūt ꝛ interrogabāt eū dicētes. Prophetisa nobis xp̄e q̄s ē q̄ te p̄cussit. Et ministri alapis eū cedebāt: ꝛ alia multa blasphemātes dicebāt in eū. Stabāt aūt serui ꝛ ministri ad prunas: q꞉ frigꝰ erat ꝛ calefaciebāt se. Erat aūt cū his ꝛ symō petrꝰ stās ꝛ calefaciēs se. Post pusillū aūt rursus cū vidisset eū alia ancilla: cepit dicere his q̄ ibi erāt circūstātibꝰ. Et hic erat cū iesu nazareno. Dixerūt ergo ei. Nunq̄d ꝛ tu ex discipulis eius es? Et iterū negauit cū iuramēto ꝛ dixit. Non sic: q꞉ nō noui hominē. Et interuallo facto quasi hore vnius: accesserūt q̄ astabāt ꝛ dixerūt petro. Uere ex illis es: loquela tua manifestū te facit: nā ꝛ galileus es. Dicit vnus ex seruis pōtificis cognatus eius cuius absciderat petrꝰ auriculā/ Nōne ego te vidi in horto cū illo. Iterū aūt negauit petrus: ꝛ cepit anathematisare detestari ꝛ iurare q꞉ nescio hoīem istū quē dicitis. Et statī gallus iteruꝫ adhuc eo loquēte cātauit. Et cōuersus dn̄s iesus respexit petrū. Et recordatꝰ est petrus verbi dn̄i q̄d dixerat ei iesus. Qꝛ priusq̄ gallus cantet bis: ter me negabis. Egressus petrus foras fleuit amare. Et vt factus est dies cōuenerūt seniores plebis ꝛ oēs principes sacerdotū ꝛ scribe cū vniuerso cōsilio aduersus iesum: vt eū morti traderēt: ꝛ duxerūt eū in cōsiliū suū dicentes. Si tu es xp̄s dic nobis. Et ait illis. Si vobis dixero nō credetis mihi. ſi aūt interrogauero nō reſpōdebitis mihi: nec dimittetis. Ex hoc aūt erit filius hois ſedēs a dextris virtutis dei. Dixerūt aūt oēs. Tu ergo es fili⁹ dei Qui ait. Vos dicitis qꝛ ego ſū. At illi dixerūt. Quid adhuc deſideram⁹ teſtimoniū? ipſi enī audiuim⁹ de oꝛe ei⁹ Et ſurgēs oīs multitudo eoꝝ viciētes ieſū: adduxerūt ⁊ tradiderūt eū ligatū pontio pilato preſidi in pretoriū.

❡ Ad Pilatum proceſſio quarta.

❡ Tunc videns iudas ꝗ eū tradidit ꝙ dānatus eſſet: penitētia ductus retulit trigita argēteos pricipib⁹ ſacerdotū ⁊ ſenioribus dicēs. Peccaui tradēs ſanguinē iuſtū. At illi dixerūt. Quid ad nos. tu videris. Et ꝓiectis argēteis in tēplo receſſit: ⁊ abiēs laqueo ſe ſuſpendit. Principes aūt ſacerdotū acceptis argēteis dixerūt Non licet eos mittere in corbonā: qꝛ preciū ſanguinis eſt. Cōſilio aūt inito emerūt ex illis agrū figuli: i ſepulturam peregrinoꝝ. Propter hoc vocatus eſt ager ille Acheldemach. hoc eſt ager ſāguinis: vſq꞉ in hodiernū diē. Tūc impletū eſt qđ dictū eſt ꝑ ꝓphetā Hieremiā dicentē. Et acceperūt triginta argēteos preciū appreciati quē appreciauerūt a filiis iſrael: ⁊ dederunt eos in agrū figuli: ſicut cōſtituit mihi dn̄s. Jeſus aūt ſtetit ante preſidē: ⁊ ipſi nō introierunt in pretoriū vt nō ꝯtaminarent: ſed vt māducarēt paſcha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras ⁊ dixit. Quā accuſationē affertis aduerſus hoīez hunc? Rn̄derunt ⁊ dixerunt ei. Si nō eēt hic malefactor: nō tibi tradidiſſemus eū. Dixit ergo pilat⁹ Accipite eum vos: ⁊ ſm legē veſtrā iudicate eū. Dixerunt ergo ei iudei, Nobis nō licet iterficere quēq꞉. At ſermo ieſu impleret quē dixit: ſignificās qua morte eēt moriturus. Ceperūt aūt illū accuſare dicētes. Hūc iuenimus ſubuertētē gentē noſtrā: ⁊ ꝓhibentē tributa dari ceſari: ⁊ dicentē ſe xp̄m regē eſſe. Introiuit ergo iteꝝ in pretoriū pilatus: ⁊ vocauit ieſū ⁊ dixit ei. Tu es rex iudeoꝝ? Rn̄dit ieſus. A temetipſo hoc dicis: an alij dixerūt tibi de me. Rn̄dit pilatus. Nunqd ego iudeus ſuꝫ? Gens tua ⁊ pōtifices tradiderūt te mihi. qd feciſti? Rn̄dit ieſus. Regnum meū non eſt de hoc mūdo: ſi ex hoc mūdo eſſet regnū meū miniſtri mei vtiqꝫ decertarēt vt nō traderer iudeis. nūc aūt regnū meū nō eſt hinc. Dixit itaqꝫ ei pilatus. Ergo rex es tu. Rn̄dit ieſus. Tu dicis qꝛ rex ſum ego: ego in hoc natus ſū: ⁊ ad hoc veni ī mundū vt teſtimoniū ꝑhibeā veritati: oīs q eſt ex veritate audit vocē meam. Dicit ei pilatus. qd eſt veritas. Et cū dixiſſet iterū exiuit ad iudeos. Ait aūt pilat⁹ ad principes ſacerdotū ⁊ turbas. Nihil īuenio cauſe ī hoc hoīe. At illi iualeſcebāt dicētes. Cōmouit ppl'm docēs ꝑ vniuerſā iudeā incipiēs a galilea vſqꝫ huc. Pilatus autē audiēs galileā: interrogauit ſi homo galileus eēt. Et vt cognouit ꝙ de herodis poteſtate eſſet: remiſit eū ad herodē: q ⁊ ipſe hieroſolymis erat illis diebus.

¶ Ad herodem proceſſio quinta.

¶ Herodes vero viſo ieſu gauiſus eſt valde. Erat enī cupiēs ex multo tp̄e videre eū: eo ꝙ audierit multa de eo. Et ſperabat ſignū aliqđ videre ab eo fieri. Interrogabat aūt eū multis ſermonib⁹. At ipſe nihil illi rn̄debat. Stabāt aūt principes ſacerdotū ⁊ ſcribe cōſtanter accuſantes eū. Spreuit aūt illum herodes cū exercitu ſuo ⁊ illuſit īdutū veſte alba: ⁊ remiſit ad pylatū. Et fa cti sunt amici herodes ⁊ pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant adinuicem.

¶ Iterato ad pilatum processio sexta.

¶ Pilatus aūt cōuocatis pn̄cipibꝰ sacerdotū ⁊ magistratibꝰ ⁊ plebe: dixit ad illos. Obtulistis mihi hominē hūc quasi auertētē ppl'm: ⁊ ecce ego corā vobis interrogās nullā cām īuenio in hoīe isto ex his in q̄bus eū accusatis: sed neq̧ herodes. Nā remisi vos ad illū: ⁊ ecce nihil dignū morte actū est ei. Emēdatū ḡ illū dimittā. Et accusabāt eū sūmi sacerdotes ī multis. Et cū accusaret a pn̄cipibꝰ sacerdotū ⁊ senioribꝰ: nihil rn̄dit. Tūc dixit illi pilatꝰ. Nō audis quāta aduersus te dicūt testimonia: nō rn̄des q̄cq̄? vide in quātis te accusāt. Iesus aūt āplius nihil rn̄dit ei ad vllū verbū: ita vt miraret preses vehemēter. Per diē aūt solēnē ɔsueuerat ⁊ necesse habebat dimittere eis vnū ex vinctis quēcūq̧ voluissēt ⁊ petissēt. Habebat aūt tūc vnū vinctū īsignē q̄ vocabat barrabas q̄ cū sediciosis erat victus: q̄ in seditōe fecerat homicidiū. Et cū ascendisset turba: cepit rogare sicut sēp faciebat illis. Cōgregatis aūt illis rn̄dit pilatꝰ ⁊ dixit. Est aūt ɔsuetudo vobis vt vnū dimittā vobis ī pascha. quē ergo vultis vobis dimittā: barrabā: an regē iudeoꝝ iesū q̄ dr̄ xp̄s. Sciebat eī ꝙ ꝑ inuidiā tradidissēt eū. Pōtifices aūt cōcitauerūt turbā vt magis barrabā dimitteret eis. Exclamauit aūt rursuꝫ sil' vniuersa turba dicēs Tolle hūc: ⁊ dimitte nobis barrabā. Erat aūt barrabas latro: q̄ erat pp̄ter seditionē quādā factā in ciuitate ⁊ homicidiū missus in carcerē. Pilatus aūt iterū rn̄dēs locutꝰ est ad illos volens dimittere iesū. Quid ergo vultis faciā regi iudeoꝝ iesu qui dr̄ xp̄s. At illi iterū oēs ſucclamabāt dicētes. Crucifige crucifige eū. Jlle aūt tertio dixit ad illos. Quid enī mali fecit: nullā cām mortis inuenio in eo: corripiā ergo illū ⁊ dimittā. At illi magis clamabāt ⁊ inſtabant vocibus magnis poſtulātes vt crucifigeret: ⁊ inualeſcebāt voces eoꝝ. Uidēs aūt pilatus qꝛ nihil ꝓficeret ſed magis tumultus fieret: accepta aqua lauit manꝰ ſuas corā pp̄lo dicēs. Jnnocēs ego ſū a ſanguine iuſti huiꝰ vos videritis. Et rn̄dēs vniuerſus pp̄ls dixit. Sāguis eius ſup̱ nos ⁊ ſup̱ filios nr̄os. Tūc ergo apprehendit pilatus ieſū ⁊ flagellauit. Milites aūt preſidis ſuſcipientes ieſū in pretorio: cōgregauerūt ad eū vniuerſā cohortē. Et exuētes eū clamidē coccineā circūdederunt ei. Et plectētes coronā de ſpinis poſuerunt ſup̱ caput eius: ⁊ arūdinē in dextera eius: ⁊ genuflexo ante eū illudebāt dicētes. Aue rex iudeoꝝ: ⁊ dabant ei alapas. Et expuētes in eū acceperūt arūdinē ⁊ ꝑcutiebant caput eiꝰ. Exiuit iterū pilatus foras: ⁊ dixit eis. Ecce adduco eū vobis foras: vt cognoſcatis qꝛ ī eo nullā cām inuenio. Exiuit ergo ieſus portās ſpineā coronā ⁊ purpureū veſtimētū: ⁊ dixit eis. Ecce homo. Cum ergo vidiſſent eū pōtifices ⁊ miniſtri clamabāt dicētes. Crucifige crucifige eū. Dicit eis pilatus. Accipite eū vos ⁊ crucifigite: ego enī nō inuenio cām. Rn̄derunt ei iudei Nos legē habemus: ⁊ ſm legē debet mori: qꝛ filiū dei ſe fecit. Cū ergo audiſſet pilatus hūc ſermonē magis timuit: ⁊ ingreſſus eſt pretoriū iterū: ⁊ dicit ad ieſū. Unde es tu? Jeſus aūt rn̄ſum nō dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Mihi nō loqueris? neſcis qꝛ ptātem habeo crucifigere te: ⁊ ptātē habeo dimittere te Rn̄dit ieſus. Nō haberes poteſtatē aduerſus me vllā: niſi tibi datū eēt deſup̄. Propterea q̄ me tradidit tibi maius pctm̄ hȝ. Et exinde querebat pilatus dimittere eum. Judei aūt clamabāt dicētes. Si hūc dimittis nō es amicus ceſaris. Ois eni q̄ ſe regē facit cōtradicit ceſari. Pilatus aūt cū audiſſet hos ſermones adduxit foras ieſū: ꝛ ſedit ꝓ tribunali in loco q̄ dr̄ lichoſtratos: hebꝛaice autē gabatha. Erat aūt paraſceue hora quaſi ſexta. Sedente aūt illo ꝓ tribunali: miſit ad eū vxoꝛ ſua dicēs. Nihil tibi ꝛ iuſto illi. multa eni paſſa ſū hodie ꝑ viſuꝫ ꝓpter illū. Et dicit iudeis. Ecce rex veſter. Jlli aūt clamabāt Tolle tolle crucifige eū. Dicit eis pilatus. Regem veſtrū crucifigā? Rn̄derūt pōtifices. Non habemus regē niſi ceſarē. Tunc pilatus volēs ſatiſfacere pplo: ꝛ adiudicās fieri petitionē eoꝝ dimiſit illis barrabā: eum q̄ ꝓpter homicidiū ꝛ ſeditionē miſſus fuerat in carcerē: quē petebant. Jeſū vero flagellis ceſū tradidit volūtati eoꝝ vt crucifigeret. Suſcipiētes aūt ieſū poſtq̄ illuſerūt ei: exuerūt illū purpura ꝛ induerūt eū veſtimentis ſuis: ꝛ educūt illū vt crucifigerēt eū. Et baiulans ſibi crucē exiuit in eū qui dr̄ caluarie locū: hebꝛaice aūt golgatha. Et cū exeūtes ducerēt eum: apprehēderunt pretereuntē quēpiā ſymonē ſyꝛenenſem venietē de villa: patrē alexādri ꝛ rufi. hunc angariauerūt ꝛ impoſuerunt illi crucē poꝛtare poſt ieſum.

¶ Ad crucem ꝓceſſio ſeptima.

¶ Sequebat̄ aūt illū turba multa ppli ꝛ mulierum q̄ plangebāt ꝛ lamētabant eū. Cōuerſus aūt ad illos ieſus dixit. Filie hieruſalē nolite flere ſup̄ me: ſed ſuper voſipſas flete ꝛ ſup̄ filios vr̄os. Qm̄ ecce venient dies in q̄bus dicēt. Beate ſteriles ⁊ vētres q̄ nō genuerunt ⁊ vbera q̄ nō lactauerūt. Tūc incipiēt dicere mōtibus cadite ſuꝑ nos ⁊ collibus cooperite nos. Qꝛ ſi in viridi hec faciūt: in arido qd̄ fiet? Ducebant aūt ⁊ alij duo nequā cū eo vt interficerent. Et poſtꝙ venerūt in locū q̄ dꝛ: golgatha: qd̄ eſt ĩterp̄tatū caluarie locus. Dederūt ei myꝛrhatū vinū bibere cū felle mixtū. Et cū guſtaſſet noluit bibere. Erat aūt hoꝛa tertia: ⁊ ibi crucifixerūt eū ⁊ cū eo alios duos latrones: vnū a dextris ⁊ alterū a ſiniſtris: mediū aūt ieſū. Et ĩpleta ē ſcriptura q̄ dicit. Et cū iniq̄s reputatꝰ eſt. Scripſit aūt ⁊ titulū pilatꝰ. cām ipſius ⁊ poſuit ſuꝑ crucē ſupꝛa caput eius. Erat autez ſcriptū. Ieſus nazarenus rex iudeoꝝ. Hūc ergo titulū multi legerūt iudeoꝝ: qꝛ ꝓpe ciuitatē erat locꝰ vbi crucifixꝰ eſt ieſus. Et erat ſcriptū hebꝛaice: grece: ⁊ latine Dicebāt ḡ pilato pōtifices iudeoꝝ. Noli ſcribere rex iudeoꝝ: ſed qꝛ ip̄e dixit rex ſuz iudeoꝝ. Rn̄dit pilatꝰ. Qd̄ ſcripſi ſcripſi. Milites ergo cū crucifixiſſent eū: acceperūt veſtimēta eiꝰ ⁊ fecerūt quattuoꝛ ꝑtes: vnicuiq; militi ꝑtē ⁊ tunicā. Erat aūt tunica incōſutilis deſuꝑ ꝯtexta ꝑ totū. Dixerūt ḡ adiuicē. Nō ſcidamꝰ eā: ſed ſortiamur de illa cuiꝰ ſit: vt ſcriptura impleret dicēs Partiti ſūt veſtimēta mea ſibi: ⁊ ſuꝑ veſtē meā miſerunt ſortē. Et milites q̄dē hec fecerūt: ⁊ ſedētes obſeruabant eū. Pretereūtes aūt blaſphemabāt eū mouentes capita ſua ⁊ dicētes. Vah q̄ deſtruis tēplū dei: ⁊ ĩ tribꝰ diebꝰ reedificas. Saluū fac temetip̄m: ſi filiꝰ dei es deſcēde de cruce. Silr̄ ⁊ ſūmi ſacerdotes illudētes ad alterutrū cū ſcribis ⁊ ſenioꝛibꝰ dicebāt. Alios ſaluos fecit: ſe ip̄m nō pōt ſaluū facere. Si xp̄s rex iſrael eſt: deſcēdat nūc de cruce vt videamus ⁊ credamus ei. Cōfidit ī deo liberet eū nūc ſi vult: dixit enī qꝛ filiꝰ dei ſū. Idip̄ꝫ aūt ⁊ latrones q̄ crucifixi erāt cū eo īpꝛoperabāt ei. Et ſtabat ppl̄s expectās. Jeſus aūt dicebat. Pater dimitte illis: qꝛ neſciūt q̄d faciūt. Unus aūt de his q̄ pendebat latronibꝰ blaſphemabat eū dicēs. Si tu es xp̄s: ſaluū fac temetip̄ꝫ ⁊ nos. Rn̄dēs aūt alter: increpabat eū dicēs. Neqꝫ tu times deū q̄ in eadē dānatiōe es. Et nos q̄dē iuſte: nā digna factis recipimus: hic vero nil mali geſſit. Et dicebat ad ieſū. Dn̄e memēto mei cū veneris ī regnū tuū. Et dixit illi ieſus. Amē dico tibi: hodie mecū eris in paradyſo. Stabāt aūt iuxta crucē ieſu mater eius ⁊ ſoroꝛ mr̄is eiꝰ maria cleophe ⁊ maria magdalene. Cū vidiſſet ḡ ieſus mr̄ꝫ ⁊ diſcipulū ſtantē quē diligebat: dicit mr̄i ſue. Mulier ecce filius tuꝰ. Deīde dicit diſcipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hoꝛa accepit eā diſcipulus ī ſuā. Erat aūt fere hoꝛa ſexta. Et facta hoꝛa ſexta tenebꝛe facte ſūt ſuꝑ vniuerſā terrā vſqꝫ in hoꝛā nonā. Et obſcuratꝰ eſt ſol. Et circa hoꝛā nonā exclamauit ieſus voce magna dicēs. Heloy heloy lamaſabathani. Q̄d eſt interꝑtatū. Deus meus deus meꝰ vt q̄d dereliq̄ſti me. Quidā aūt illic ſtātes ⁊ audiētes dicebant Ecce helyā vocat iſte. Poſtea ſciēs ieſus qꝛ oīa ꝯſummata ſunt: vt ꝯſūmaret ſcriptura dicit. Sitio. Uas ergo erat poſitū aceto plenū. Et ꝯtinuo currēs vnus ex eis acceptā ſpōgiā īplebat aceto: circūponēſqꝫ calamo dabat ei bibere. Ceteri vero dicebāt. Sinite videamus an veniat helyas ad deponēdū eū. Cū ergo recepiſſet ieſus acetū dixit. Cōſummatū eſt. Et clamās voce magna ait. Pater in manus tuas cōmēdo ſpiritū meum.

Et inclinato capite expirans tradidit ſpiritum.

ET ecce velū tēpli ſciſſū eſt in duas ꝑtes a ſūmo vſqꝫ deoꝛſū. ⁊ terra mota eſt: ⁊ petre ſciſſe ſūt: ⁊ monumēta apta ſūt. Et multa coꝛpa ſcōrū ꝗ doꝛmierāt ſurrexerūt: ⁊ exeūtes de monumentis poſt reſurrectōeꝫ eius venerūt in ſctāꝫ ciuitatē ⁊ apparuerūt multis. Cēturio aūt ꝗ ex aduerſo ſtabat ⁊ ꝗ cū eo erāt cuſtodiētes ieſū viſo terremotu ⁊ his q̄ fiebāt ⁊ qꝛ ſic clamās expiraſſet: timuerūt valde gloꝛificātes deū ⁊ dicētes. Uere fili⁹ dei erat iuſt⁹ iſte. Et oīs turba eoꝝ ꝗ ſil' aderāt ad ſpectaculū iſtud ⁊ videbāt q̄ fiebāt ꝑcutiētes pectoꝛa ſua reuertebant. Stabāt aūt oēs noti ei⁹ a lōge. Erāt aūt ⁊ ibi mulieres multe aſpiciētes a lōge: inter quas erat maria magdalena ⁊ maria iacobi minoꝛis ⁊ ioſeph mr̄: ⁊ ſalome mr̄ filioꝝ zebedei que ſecute erāt ieſū a galilea miniſtrātes ei: ⁊ alie multe q̄ ſi cū eo aſcēderāt hieroſolymā. Judei ergo qm̄ paraſceue erat vt nō remanerēt in cruce coꝛpa ſabbō. Erat enī magn⁹ dies ille ſabbati: rogauerūt pilatū vt frāgerent eoꝝ crura ⁊ tollerent. Uenerūt ḡ milites ⁊ pꝛimi q̄dē fregerūt eius crura: ⁊ alterius ꝗ crucifixus eſt cū eo. Ad ieſū aūt cū veniſſēt: vt viderūt eū iā moꝛtuū nō fregerūt ei⁹ crura. Sed vn⁹ militū lācea latus ei⁹ aperuit: ⁊ cōtinuo exiuit ſāguis ⁊ aqua. Et ꝗ vidit teſtimoniū ꝑhibuit: ⁊ verū eſt teſtimoniū ei⁹: ⁊ ille ſcit qꝛ vera dicit vt ⁊ vos credatis. Facta ſūt enī hec vt ſcriptura īpleret. Os nō cōminuetis ex eo. Et iterū alia ſcriptura dicit. Uidebūt in quē trāſfixerūt. ¶Poſt hec aūt cum ſero factū eſſet: qꝛ erat paraſceue qđ eſt ante ſabbatū Ecce venit homo qdā noīe ioſeph ꝗ erat nobilis decu rio: vir bonus ⁊ iuſtus. hic nō cōſenſerat ꝯſilio ⁊ actibꝰ eoꝝ. ab arimathia ciuitate iudee: q̄ expectabat ⁊ ip̄e regnū dei: eo ꝙ eēt diſcipulus ieſu: occultꝰ aūt ꝓpter metū iudeoꝝ. hic audacter acceſſit ad pilatū ⁊ petijt vt tolleret corpꝰ ieſu. Pilatꝰ aūt mirabatꝛ ſi iā obijſſet: ⁊ accerſito cēturione īterrogauit eū ſi iā mortuꝰ eſſet: ⁊ cū cognouiſſet a cēturione donauit corpus ioſeph. Uenit aūt ⁊ nichodemꝰ q̄ venerat ad ieſū nocte primū: ferēs mixturā myrrhe ⁊ aloes quaſi libras cētū. Acceperūt ergo corpꝰ ieſu: ⁊ depoſitū ligauerūt illud lintheis cū aromatibus ſicut mos eſt iudeis ſepelire. Joſeph aūt mercatꝰ ſyndonē īuoluit illud in ſyndone mūda. Erat aūt ī loco vbi crucifixꝰ eſt hortꝰ: ⁊ ī horto monumentū nouū exciſū ī petra: ī quo nōdū q̄ſꝙ poſitꝰ fuerat. Ibi ergo ꝓpter paraſceuē iudeoꝝ: qꝛ iuxta erat monumētū poſuerūt ieſum. Et aduoluit ioſeph ſaxū magnū ad oſtiū monumēti: ⁊ abijt. Erat aūt ibi maria magdalena ⁊ altera maria ſedentes contra ſepulchrum.

¶ Altera aūt die q̄ eſt poſt paraſceuē cōuenerūt prīcipes ſacerdotū ⁊ phariſei ad pilatū dicētes. Dn̄e recordati ſumꝰ ꝙ ſeductor ille dixit adhuc viuēs. Poſt tres dies reſurgā. Jube ergo cuſtodire ſepulchrū vſqꝫ ī diē tertiū: ne forte veniāt diſcipuli eius ⁊ furētur eū: ⁊ dicāt plebi ſurrexit a mortuis: ⁊ erit nouiſſimus error peior priore. Ait illis pilatus. Habetis cuſtodiā: ite cuſtodite ſicut ſcitis. Illi aūt abeuntes munierūt ſepulchrū ſignantes lapidem cum cuſtodibus. Amen.

¶ Finit paſſio dn̄i ex quattuor euāgeliſtis diligētiſſime collecta. Impreſſum ꝑ me Richardum Pynſon.

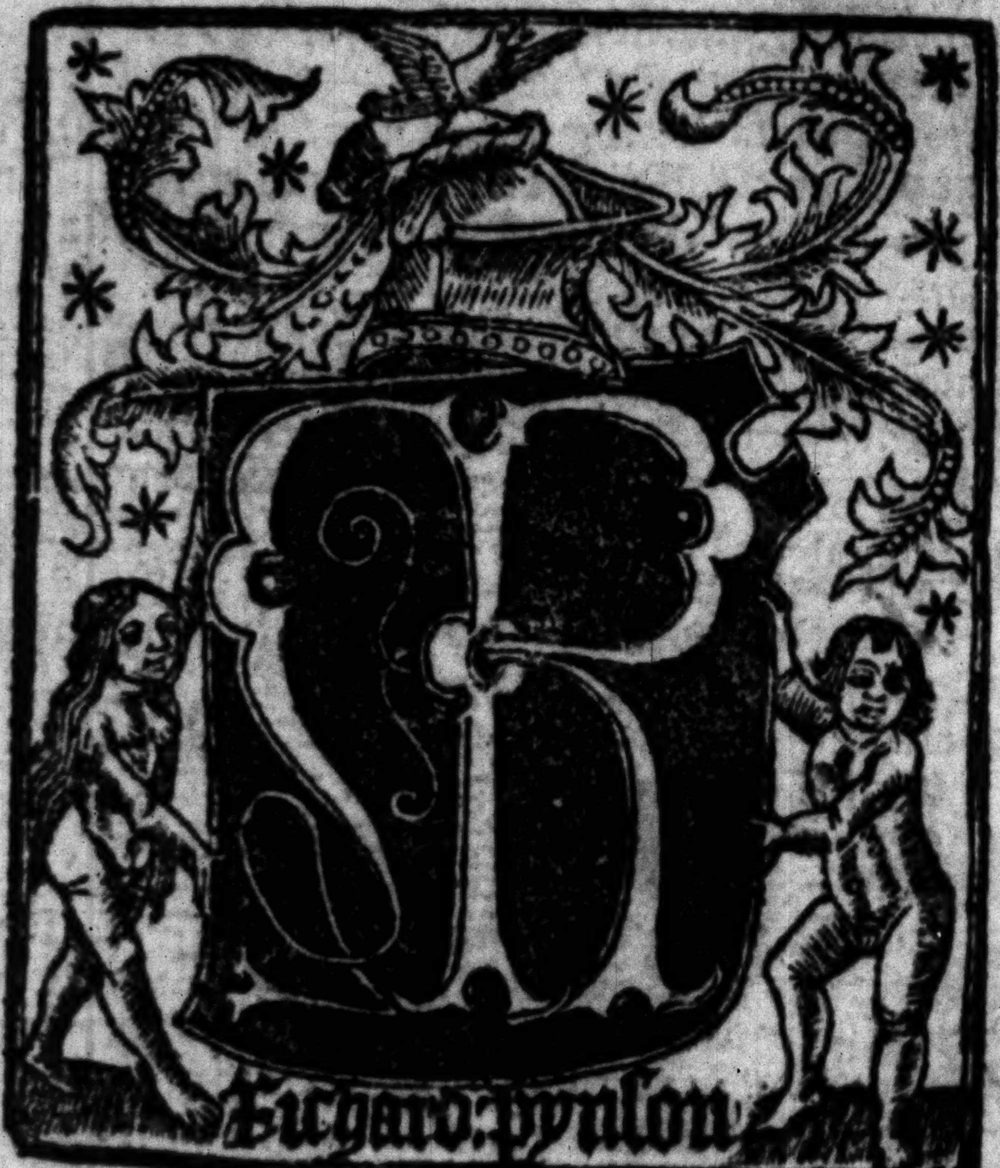
Richard. Pynson

21 JY 64